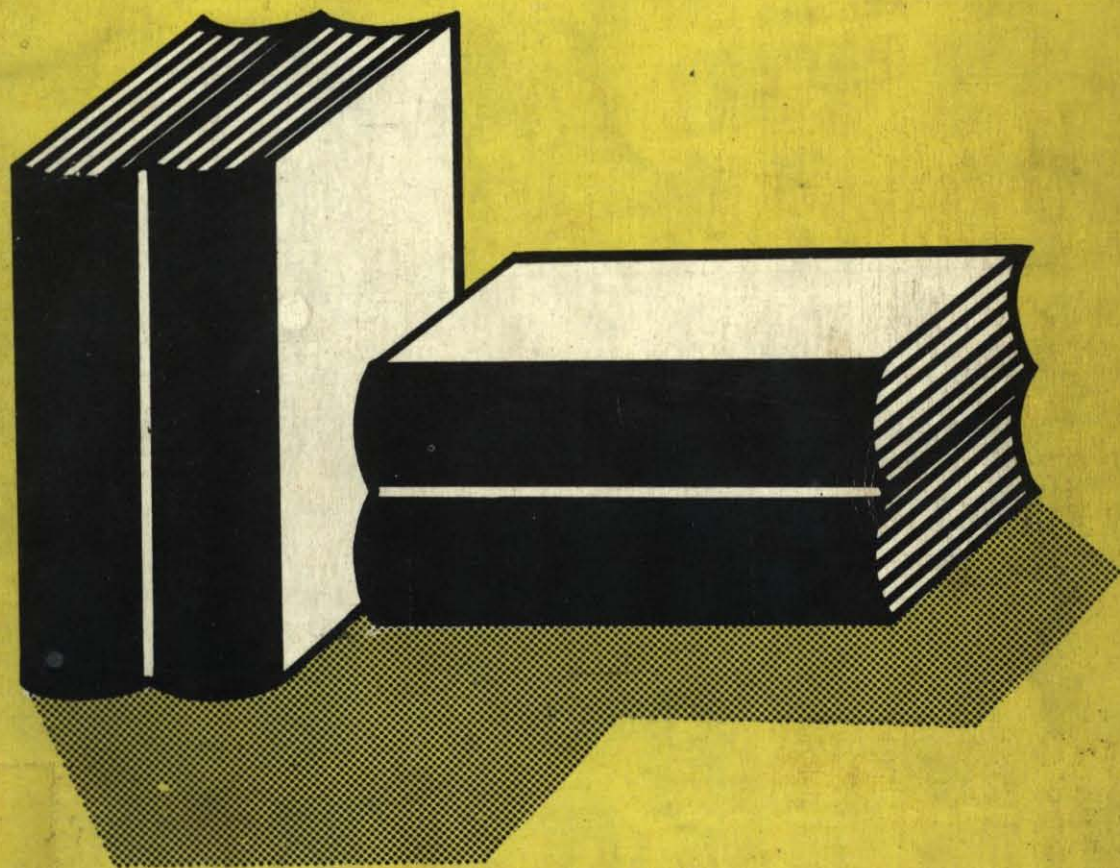

รวมกฎหมายอาชญากรรม ๒๕๒๒

กรมแรงงาน
กระทรวงมหาดไทย

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961134176

รวมกฎหมายแรงงาน

๒๕๒๒

รจ. ๙/๒๕๒๒

**จัดพิมพ์โดย
วารสารแรงงานสัมพันธ์
กรมแรงงาน
กระทรวงมหาดไทย**

คำนำ

เนื่องจากได้มีการเปลี่ยนแปลงและเพิ่มกฎหมายแรงงานบางฉบับ คณะผู้จัดทำวารสารแรงงานสัมพันธ์จึงได้จัดพิมพ์หนังสือรวมกฎหมายแรงงาน ๒๕๒๒ ขึ้น

หนังสือรวมกฎหมายแรงงาน ๒๕๒๒ นี้ ได้บรรจุเนื้อหาของกฎหมายซึ่งมีผลใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันไว้อย่างครบถ้วน ทั้งนี้ เพื่อจะได้สะดวกแก่ผู้สนใจผู้ที่ต้องการศึกษา หรือจำเป็นจะต้องใช้กฎหมายแรงงาน

คณะผู้จัดทำวารสารแรงงานสัมพันธ์หวังว่า หนังสือรวมกฎหมายแรงงาน ๒๕๒๒ จะเป็นประโยชน์แก่ท่านผู้ใช้และผู้สนใจกฎหมายแรงงานดังเช่นเคย

คณะผู้จัดทำวารสารแรงงานสัมพันธ์

สารบัญ

กฎหมายการจัดหางาน

๑. พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๑๑
และในมาตราที่เกี่ยวข้อง ได้รวมถึง
กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๑๑) ถึงกฎกระทรวงฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๑๑)
และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดจำนวนสำนักงานจัดหางาน
ฉบับลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๑๘ ๑

กฎหมายจ้างแรงงานคนต่างด้าว

๒. พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ ๑๗
๓. พระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ
พ.ศ. ๒๕๑๖ ๒๗๘

กฎหมายจ้างแรงงาน

๔. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยจ้างแรงงาน ๓๓

กฎหมายจ้างแรงงานคนไทย

๕. พระราชบัญญัติสงเคราะห์อาชีพแก่คนไทย พ.ศ. ๒๕๔๔
และในมาตราที่เกี่ยวข้อง ได้รวมถึง
(๑) พระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติสงเคราะห์อาชีพแก่คนไทย
พ.ศ. ๒๕๔๔ บังคับใช้ในท้องที่จังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี พ.ศ. ๒๕๔๕
(๒) กฎกระทรวง ออกตามความในพระราชบัญญัติสงเคราะห์อาชีพแก่คนไทย
พ.ศ. ๒๕๔๕
(๓) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๒ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๐๒ ๓๕

กฎหมายคุ้มครองแรงงานทั่วไป

๖. ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๕ ๓๕

๗. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน

ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕

และในข้อที่เกี่ยวข้อง ได้รวมถึง ประการกระทรวงมหาดไทย เรื่อง

- (๑) กำหนดกิจการที่มีให้ใช้บังคับตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน
- (๒) โรคซึ่งเกิดขึ้นเกี่ยวเนื่องกับการทำงาน
- (๓) งานที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือร่างกายของลูกจ้าง
- (๔) กำหนดวันแรงงานแห่งชาติ
- (๕) กำหนดงานที่นายจ้างรับเด็กซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบสองปี แต่ยังไม่ถึงสิบห้าปีเป็นลูกจ้างได้
- (๖) กำหนดการจ่ายค่าทดแทน
- (๗) กำหนดสวัสดิการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย สำหรับลูกจ้าง
- (๘) การคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๕)
- (๙) การคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๕)
- (๑๐) การคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๖)

๘. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานก่อสร้าง ๘๗

๙. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักร ๕๗

๑๐. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับภาวะแวดล้อม ๑๐๗

๑๑. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับภาวะแวดล้อม (สารเคมี) ๑๑๓

๑๒. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยเกี่ยวกับไฟฟ้า ๑๓๑

กฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำ

๑๓. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำ ๑๕๓

๑๔. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ ๘) ๑๕๕

กฎหมายกองทุนเงินทดแทน

๑๕. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง คณะกรรมการกองทุนเงินทดแทน ๑๖๑
๑๖. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง อัตราและวิธีเรียกเก็บเงินสมทบ
การจ่ายเงินทดแทนของสำนักงานกองทุนเงินทดแทน และการอุทธรณ์
และในข้อที่เกี่ยวข้อง ได้รวมถึง
ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง อัตราและวิธีเรียกเก็บเงินสมทบ
การจ่ายเงินทดแทนของสำนักงานกองทุนเงินทดแทน และการอุทธรณ์ (ฉบับที่ ๒) ๑๖๔
๑๗. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ประเภท ขนาดของกิจการ และท้องที่
ที่ให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน
และในข้อที่เกี่ยวข้อง ได้รวมถึง
ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดกิจการที่มีให้ใช้บังคับ
ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ประเภท ขนาดของกิจการ และท้องที่
ที่ให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน ๑๘๖
๑๘. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ประเภท ขนาดของกิจการ และท้องที่
ที่ให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน (ฉบับที่ ๒) ๑๘๘
๑๙. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ประเภท ขนาดของกิจการ และท้องที่
ที่ให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน (ฉบับที่ ๓) ๑๙๑
๒๐. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ประเภท ขนาดของกิจการ และท้องที่
ที่ให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน (ฉบับที่ ๔) ๑๙๔
๒๑. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ประเภท ขนาดของกิจการ และท้องที่
ที่ให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน (ฉบับที่ ๕) ๑๙๖
๒๒. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ประเภท ขนาดของกิจการ และท้องที่
ที่ให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน (ฉบับที่ ๖) ๑๙๘

กฎหมายแรงงานสัมพันธ์

๒๓. พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ ๒๐๑
กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๑๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
แรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ ๒๕๐

(๕)

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
แรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘

๒๕๘

๒๔. คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๖ ๒๖๐
๒๕. คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๗ ๒๖๒
๒๖. คำสั่งกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งกรรมการสภาที่ปรึกษา
เพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ๒๖๔

กฎหมายกรมแรงงาน

๒๗. พระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๘ ๒๖๘
๒๘. พระราชบัญญัติโอนกิจการบริหารของกรมประชาสัมพันธ์
กระทรวงมหาดไทย เฉพาะที่เกี่ยวกับราชการของส่วนแรงงาน
ไปเป็นของกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๐๘ ๒๗๑
๒๙. ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ (เรื่อง ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม) ๒๗๓
๓๐. พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย
พ.ศ. ๒๕๒๑ ๒๗๖

ภาคผนวก

๓๑. กฎหมายในหน้าที่กรมแรงงาน และที่เกี่ยวข้อง ๒๘๑
๓๒. หน่วยงานกรมแรงงาน ๒๘๗

พระราชบัญญัติ จัดหางานและคุ้มครองคนหางาน

พ.ศ. ๒๕๑๑

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๑
เป็นปีที่ ๒๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและ
ยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ในฐานพระราชบัญญัติว่าด้วย การจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๑๑

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๑๑”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

- (๑) พระราชบัญญัติว่าด้วยสำนักงานจัดหางาน พุทธศักราช ๒๔๗๕
- (๒) พระราชบัญญัติว่าด้วยสำนักงานจัดหางาน (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๖
- (๓) พระราชบัญญัติสำนักงานจัดหางานประจำท้องถิ่น พุทธศักราช ๒๔๗๕

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“จัดหางาน” หมายความว่า การประกอบธุรกิจหางานให้แก่คนหางาน หรือหาลูกจ้างให้แก่นายจ้าง

“คนหางาน” หมายความว่า บุคคลซึ่งประสงค์จะทำงานโดยรับค่าจ้างเป็นเงิน หรือประโยชน์อย่างอื่น

“ค่าบริการ” หมายความว่า เงิน หรือประโยชน์อย่างอื่น ซึ่งเป็นค่าตอบแทน การจัดหางาน

“นายทะเบียน” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นนายทะเบียน จัดหางานกลางหรือนายทะเบียนจัดหางานประจำจังหวัด

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตาม พระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมแรงงาน

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้จัดตั้งสำนักงานทะเบียนจัดหางานกลางขึ้นในกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย โดยมีนายทะเบียนจัดหางานกลางเป็นผู้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

ในจังหวัดอื่นนอกจากจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี จะจัดตั้งสำนักงานทะเบียนจัดหางานประจำจังหวัดขึ้นตรงต่อสำนักงานทะเบียนจัดหางานกลางก็ได้ โดยมีนายทะเบียนจัดหางานประจำจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ การจัดตั้งสำนักงานทะเบียนจัดหางานประจำจังหวัดให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๖ ให้จัดตั้งสำนักงานจัดหางานขึ้นในกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย เรียกว่า “สำนักจัดหางานกรมแรงงาน” มีหน้าที่จัดหางานให้แก่ประชาชนโดยไม่คิดค่าบริการ สำนักงานจัดหางานกรมแรงงานอาจมีสาขาได้ตามที่อธิบดีเห็นสมควร

มาตรา ๗ ห้ามมิให้ผู้ใดจัดหางานโดยเรียกหรือรับค่าบริการ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจัดหางานจากนายทะเบียน

การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดโดยกฎกระทรวง^(๑)

มาตรา ๔ ผู้ขออนุญาตจัดหางานต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (๓) ไม่เป็นผู้วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (๔) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี
- (๕) ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดที่เป็นลหุโทษ หรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท
- (๖) ไม่เคยต้องคำพิพากษาว่ากระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการปรามการค้าประเวณี หรือความผิดซึ่งกฎหมายบัญญัติให้ถือเอาการกระทำโดยทุจริตเป็นองค์ประกอบ หรือความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ซึ่งมีอัตราโทษถึงจำคุก
- (๗) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตหรืออยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้ขออนุญาตจัดหางาน นิติบุคคลนั้นต้องมีสัญชาติไทยและผู้จัดการของนิติบุคคลนั้นต้องมีคุณสมบัติตาม (๑) ถึง (๗) ด้วย

(๑) กฎกระทรวงฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๑๑) กำหนดว่า ถ้าจะตั้งสำนักงานจัดหางานในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอ ณ สำนักงานทะเบียนจัดหางานกลาง กรมแรงงาน ในจังหวัดอื่นให้ยื่นคำขอ ณ สำนักงานทะเบียนจัดหางานประจำจังหวัดแห่งท้องที่ที่สำนักงานจัดหางานตั้งอยู่ตามแบบ จง ๑ ท้ายกฎกระทรวง พร้อมด้วยหลักฐานและเอกสารครบถ้วนตามที่ระบุ เมื่อนายทะเบียนสอบสวนแล้ว เห็นว่าผู้ยื่นคำข้อมีคุณสมบัติครบถ้วน และการขอตั้งเป็นไปตามกฎหมายนี้ ให้ออกใบอนุญาตให้

เงื่อนไขในใบอนุญาตจัดหางาน (๑) ผู้รับอนุญาตจะรับสมัครคนหางานและจัดส่งคนหางานได้ภายในจังหวัดเท่านั้น เว้นแต่การจัดส่งคนหางานให้แก่ นายจ้างในต่างประเทศต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนจัดหางานกลาง กรณีที่ไม่มีงานภายในจังหวัดที่เหมาะสมและมีนายจ้างจังหวัดอื่นขอจะจัดส่งคนหางานเดินทางไปที่ให้แก่ นายจ้างในจังหวัดอื่นก็ได้ หรือกรณีหากงานส่งให้นายจ้างไม่ได้จะไปหาในจังหวัดอื่นและนำคนหางานมาส่งให้แก่ นายจ้างก็ได้ แต่ต้องแจ้งให้นายทะเบียนแห่งท้องที่ที่สำนักงานจัดหางานตั้งอยู่ทราบก่อนดำเนินการ ในกรณีที่ได้รับอนุญาตและได้ส่งคนหางานไปที่ให้แก่ นายจ้างในต่างประเทศหรือจังหวัดอื่น ถ้าคนหางานไม่ได้งานหรือได้งานอันมีลักษณะและค่าจ้างผิดไปจากที่ได้รับแจ้งจากผู้รับอนุญาตจัดหางานก่อนออกเดินทาง ผู้รับอนุญาตจัดหางานต้องออกค่าใช้จ่ายให้แก่คนงานในการเดินทางกลับยังถิ่นที่เดินทางมา

มาตรา ๕ ผู้รับอนุญาตจัดหางานต้องมีสำนักงานจัดหางาน ตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาตจัดหางาน ใบอนุญาตจัดหางานฉบับหนึ่งให้ใช้ได้เฉพาะสำนักงานจัดหางานแห่งหนึ่ง

การย้ายสำนักงานจัดหางานจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดโดยกฎกระทรวง^(๒)

มาตรา ๑๐ สำนักงานจัดหางานจะตั้งอยู่ ณ โรงแรม หอพัก สถานบริการหรือสถานที่อื่นที่กำหนดโดยกฎกระทรวงมิได้^(๓)

มาตรา ๑๑ รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดจำนวนสำนักงานจัดหางานในท้องที่หนึ่งท้องที่ใดได้ตามที่เห็นสมควรโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา^(๔)

มาตรา ๑๒ ลูกจ้างหรือตัวแทนซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดหางาน ของผู้รับอนุญาตจัดหางาน ต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้ขออนุญาตจัดหางานตามมาตรา ๘

(๒) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๑) กำหนดว่า ให้ผู้รับอนุญาตยื่นคำขอ ณ สำนักงานนายทะเบียนจัดหางานที่สำนักงานจัดหางานตั้งอยู่ตามแบบ พร้อมด้วยใบอนุญาตจัดหางาน ใบคู่มือผู้จัดหางาน และใบคู่มือลูกจ้างหรือตัวแทน ซึ่งทำหน้าที่การจัดหางาน ณ สำนักงานแห่งใหม่ ถ้าเป็นการขอย้ายในจังหวัดเดียวกัน ให้นายทะเบียนตรวจสอบพิจารณาการย้าย ถ้าขอย้ายไปตั้งอยู่ในจังหวัดอื่น ให้ส่งเรื่องราวไปให้นายทะเบียนแห่งท้องที่ที่สำนักงานจะไปตั้งอยู่ตรวจสอบพิจารณาการย้าย และแจ้งผลให้ทราบว่าการย้ายสำนักงานของผู้ยื่นคำขอเป็นไปตามกฎหมายนี้หรือไม่ เมื่อการขอย้ายเป็นไปตามกฎหมายนี้ ให้นายทะเบียนผู้รับคำขออนุญาตให้ย้าย และบันทึกการอนุญาตลงในใบอนุญาตจัดหางาน ใบคู่มือผู้จัดหางาน และใบคู่มือลูกจ้างหรือตัวแทนซึ่งผู้รับอนุญาตจะนำไปปฏิบัติงานจัดหางาน สำนักงานแห่งใหม่ด้วย ผู้รับอนุญาต ต้องแจ้งกำหนดวันเริ่มดำเนินงานต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่สำนักงานแห่งใหม่ตั้งอยู่ เพื่อทราบก่อนเริ่มปฏิบัติงาน

(๓) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๑๑) กำหนดว่า สำนักงานจัดหางานจะตั้งอยู่ ณ โรงแรมจำนวน ๑ แห่ง สถานที่จัดให้มีการพนันเป็นปกติธุระไม่ได้

(๔) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดจำนวนสำนักงานจัดหางาน ฉบับลงวันที่ ๑๒ ก.ย. ๒๕๑๔ กำหนดจำนวน สำนักงานจัดหางาน ในกรุงเทพมหานคร เขตพญาไท เขตปทุมวัน เขตดุสิต เขตราชเทวี เขตจตุจักร เขตวัฒนา เขตคลองสาน เขตธนบุรี และเขตปทุมวัน ได้ไม่เกินเขตละ ๑๐ สำนักงาน เขตอื่นให้มีไม่เกินเขตละ ๕ สำนักงาน จำนวนสำนักงานดังกล่าวไม่นับรวมสำนักงานจัดหางานตามมาตรา ๖

มาตรา ๑๓ ผู้รับอนุญาตจัดหางานต้องจดทะเบียนลูกจ้างหรือตัวแทน ซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดหางานของตน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยกฎกระทรวง^(๕)

มาตรา ๑๔ ใบอนุญาตจัดหางานที่ออกให้แก่ผู้ใด ให้คุ้มครองลูกจ้างหรือตัวแทนที่ผู้นั้นได้จดทะเบียนไว้ด้วย

ให้ถือว่า การกระทำของลูกจ้างหรือตัวแทนที่ผู้รับอนุญาตจัดหางานได้จดทะเบียนไว้ เป็นการกระทำของผู้รับอนุญาตจัดหางานด้วย เว้นแต่ผู้รับอนุญาตจัดหางานจะพิสูจน์ได้ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการสุจริตที่ตนจะล่วงรู้หรือควบคุมได้

มาตรา ๑๕ ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตจัดหางานเรียกหรือรับค่าบริการอย่างอื่นนอกจากเงินซึ่งต้องไม่เกินอัตราที่กำหนดโดยกฎกระทรวง^(๖)

มาตรา ๑๖ ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตจัดหางานรับค่าบริการก่อนที่คนหางานได้งาน

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่มีการรับเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดไว้เป็นประกันค่าบริการให้ผู้รับอนุญาตจัดหางาน ลงบัญชีและออกใบรับตามแบบที่อธิบดีกำหนด

ในกรณีที่คนหางานไม่ได้งาน ผู้รับอนุญาตจัดหางานต้องคืนเงินหรือทรัพย์สินอื่นที่เป็นประกันค่าบริการ

(๕) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๑๑) กำหนดว่า ให้ผู้รับอนุญาตยื่นคำขอตามแบบ และนำลูกจ้างหรือตัวแทนมายังสำนักงานนายทะเบียนจัดหางาน พร้อมด้วย

ก. บัญชีรายชื่อลูกจ้าง หรือตัวแทน

ข. บัตรประจำตัวประชาชนของลูกจ้าง หรือตัวแทน

ค. สำเนาทะเบียนบ้านของลูกจ้างหรือตัวแทน

ง. ใบรับรองแพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่งซึ่งรับรองว่าลูกจ้างหรือตัวแทนไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

ช. รูปถ่ายขนาด ๑" x ๑ ๑/๒" ซึ่งถ่ายมาแล้วไม่เกินหกเดือน ๑ รูปของลูกจ้างหรือตัวแทน

เมื่อปรากฏว่าลูกจ้างหรือตัวแทนมีคุณสมบัติครบถ้วนตามกฎหมายนี้ ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียน

(๖) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๑๑) กำหนดว่า "ผู้รับอนุญาตจัดหางานจะเรียกหรือรับเงินค่าบริการจากลูกจ้าง หรือนายจ้างหรือจากทั้งสองฝ่ายได้ เมื่อรวมแล้วต้องไม่เกินอัตราร้อยละ ๒๕ ของจำนวนค่าจ้างที่ลูกจ้างจะได้รับจากนายจ้างเป็นรายเดือนหรือในระยะเวลาสามสัปดาห์แรกที่ลูกจ้างเข้าทำงาน"

มาตรา ๑๘ ผู้รับอนุญาตจัดหางานต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขในใบอนุญาต และต้องทำบัญชีการจัดหางานและส่งรายงานประจำเดือนต่อนายทะเบียนภายในวันที่ ๑๐ ของเดือนถัดไป

บัญชีการจัดหางานและรายงานประจำเดือน ให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๑๙ ใบอนุญาตจัดหางาน ให้ใช้ได้จนถึงวันสิ้นปีปฏิทินแห่งปีที่ออกใบอนุญาต

การขอต่ออายุใบอนุญาตจะต้องยื่นคำขอก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อได้ยื่นคำขอดังกล่าวแล้ว ให้ดำเนินกิจการต่อไปได้จนกว่านายทะเบียนจะสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต

การขอต่ออายุใบอนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยกฎกระทรวง^(๓)

มาตรา ๒๐ ผู้รับอนุญาตจัดหางานต้องแสดงใบอนุญาตจัดหางานไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ สำนักงานจัดหางาน

มาตรา ๒๑ เมื่อออกปฏิบัติงานนอกสำนักงานจัดหางาน ผู้รับอนุญาตจัดหางาน ลูกจ้างหรือตัวแทนต้องมีใบคู่มือที่ผู้รับอนุญาตจัดหางานเป็นผู้ขอ และนายทะเบียนออกให้ตามแบบที่อธิบดีกำหนดไปด้วย และต้องแสดงใบคู่มือนั้นเมื่อนายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือผู้อื่นซึ่งเกี่ยวข้องร้องขอ

มาตรา ๒๒ ให้นำมาตรา ๑๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่ใบคู่มือตามมาตรา ๒๑

มาตรา ๒๓ เมื่อลูกจ้างหรือตัวแทนพ้นจากความเป็นลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับอนุญาตจัดหางานแล้ว ย่อมหมดสิทธิที่จะใช้ใบคู่มือนั้น และต้องส่งใบคู่มือคืนแก่นายทะเบียน

(๓) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๑๑) กำหนดว่า “(๑) การขอต่ออายุใบอนุญาตจัดหางาน ให้ยื่นคำขอ ณ สำนักงานทะเบียนจัดหางานที่สำนักงานจัดหางานนั้นตั้งอยู่ตามแบบ พร้อมด้วยใบรับรองแพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่ง ซึ่งรับรองว่าไม่เป็นผู้วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ และรูปถ่ายขนาด ๒”x๓” ๓ รูป เมื่อสอบสวนแล้วเห็นว่าผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตมีคุณสมบัติครบถ้วนตามกฎหมายนี้ การดำเนินงานจัดหางานดำเนินการตามกฎหมายนี้ ให้นายทะเบียนต่ออายุใบอนุญาต

(๒) การขอต่ออายุใบคู่มือ ให้ผู้รับอนุญาตจัดหางานยื่นคำขอ ณ สำนักงานทะเบียนจัดหางานที่สำนักงานจัดหางานตั้งอยู่ตามแบบ พร้อมด้วยใบรับรองแพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่งซึ่งรับรองว่าไม่เป็นผู้วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ เมื่อสอบสวนแล้วเห็นว่า มีคุณสมบัติครบถ้วนตามกฎหมายนี้ ให้นายทะเบียนต่ออายุใบคู่มือให้ โดยบันทึกลงคำหลังใบคู่มือ”

ภายในเจ็ดวันนับแต่วันพ้นจากความเป็นลูกจ้างหรือตัวแทน หรือจะส่งแก่ผู้รับอนุญาตจัดงานภายในกำหนดเวลาดังกล่าวเพื่อส่งคืนนายทะเบียนก็ได้

ให้ผู้รับอนุญาตจัดงานที่ได้รับใบคู่มือไว้ตามวรรคหนึ่งส่งใบคู่มือนั้นแก่นายทะเบียนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับจากลูกจ้างหรือตัวแทน

มาตรา ๒๔ ถ้าใบอนุญาตจัดงานหรือใบคู่มือสูญหายหรือถูกทำลายในสาระสำคัญ ให้ผู้รับอนุญาตยื่นคำขอใบแทนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบการสูญหายหรือถูกทำลาย การขอและการออกใบแทน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยกฎกระทรวง (๘)

มาตรา ๒๕ เมื่อปรากฏว่าผู้รับอนุญาตจัดงานขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๘ หรือฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือฝ่าฝืนเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ครั้งละไม่เกินหกสิบวันหรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้ ผู้ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง

การอุทธรณ์ไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งของนายทะเบียน เว้นแต่รัฐมนตรีจะสั่งให้ทุเลาได้

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๖ นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเข้าไปตรวจสอบการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการจัดงานของผู้ขออนุญาตจัดงาน ตลอดจนบัญชีและเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องในสำนักงานจัดงานหรือสถานที่อื่นที่เกี่ยวกับการดำเนินงานดังกล่าวระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก และให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

ในการปฏิบัติการตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่แสดงบัตรประจำตัวตามแบบที่อธิบดีกำหนดต่อผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง

(๘) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๑๑) กำหนดว่า การขอใบแทนใบอนุญาตหรือใบคู่มือที่สูญหายหรือถูกทำลาย ให้ยื่นคำขอ ณ สำนักงานทะเบียนจัดงาน ที่สำนักงานจัดงานนั้นตั้งอยู่ ตามแบบพร้อมด้วย (๑) ใบรับแจ้งความของสถานีตำรวจท้องที่ที่มีการสูญหาย (๒) รูปถ่าย ๓ รูป ขนาด ๒"×๓" สำหรับการขอใบแทนใบอนุญาต หรือขนาด ๑"×๑" สำหรับการขอใบแทนใบคู่มือ เมื่อสอบสวนแล้วเห็นว่าใบอนุญาตหรือใบคู่มือได้สูญหายหรือถูกทำลายจริง ให้นายทะเบียนออกใบแทนให้

มาตรา ๒๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้ฝ่าฝืนเคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตจัดหางาน หรือฝ่าฝืนระหว่างถูกพักใช้ใบอนุญาตจัดหางาน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๗ มาตรา ๙ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๕ หรือมาตรา ๑๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๙ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๓ หรือมาตรา ๒๔ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๓๐ ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกแก่นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๒๖ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๓๑ ใบอนุญาตที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยสำนักงานจัดหางานและยังใช้ได้อยู่จนถึงวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือเสมือนเป็นใบอนุญาตจัดหางานที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ผู้ถือใบอนุญาตนั้นปฏิบัติตามที่ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ก้ออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ (๕)

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

(๕) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๑๑) กำหนดว่า “ให้กำหนดค่าธรรมเนียมตามอัตราดังนี้ (๑) ค่าขอ ๒ บาท (๒) การออกหรือต่ออายุใบอนุญาตจัดหางาน ๒๐ บาท (๓) การออกหรือต่ออายุใบคู่มือผู้จัดหางานลูกจ้างหรือตัวแทน ๑๐ บาท (๔) ใบแทน ๕ บาท”

ค่าธรรมเนียม

(๑) คำขอ	๒ บาท
(๒) การออกหรือต่ออายุใบอนุญาตจัดหางาน	๒๐ บาท
(๓) การออกหรือต่ออายุใบคู่มือจัดหางานลูกจ้างหรือตัวแทน	๑๐ บาท
(๔) ใบแทน	๕ บาท

หมายเหตุ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ ในปัจจุบันนี้ประชากรมีจำนวนเพิ่มขึ้นและมีผู้อยู่ในวัยทำงานที่กำลังหางานทำมากขึ้นด้วยราษฎรต่างก็ไปทำงานนอกจังหวัดที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่ การประกอบอาชีพเกี่ยวกับการจัดหางานก็เพิ่มขึ้นด้วย จึงเป็นการสมควรมีกฎหมายเพื่อให้การคุ้มครองบุคคลดังกล่าว

ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การส่งคนงานไทยไปให้นายจ้างในต่างประเทศ

เนื่องจากในระยะนี้ได้มีประชาชนสนใจออกไปทำงานต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มประเทศตะวันออกกลางมากขึ้น เพราะมีรายได้สูงทำให้มีบุคคลและบริษัทต่าง ๆ ดำเนินการจัดหาและส่งคนไทยไปให้นายจ้างในประเทศดังกล่าวมากขึ้นด้วย ทำให้มีการเรียกร้องค่าบริการเป็นจำนวนมาก นับตั้งแต่ค่าสมัคร ค่าทำหนังสือเดินทาง และค่าทดสอบฝีมือเป็นต้น บางรายเมื่อได้ค่าบริการในการทำหนังสือเดินทางจากผู้สมัครงานแล้ว ก็ไม่ได้จัดส่งไปทำงาน บางรายเมื่อส่งผู้สมัครไปทำงานแล้วได้ค่าจ้างหรือลักษณะงาน ไม่ครบตามที่ได้เซ็นสัญญาไว้ก่อนออกเดินทาง จึงที่ปรากฏเป็นข่าวอยู่เสมอ กระทรวงมหาดไทยจึงได้ประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากกระทรวงการต่างประเทศ กรมตำรวจ และกรมแรงงาน เพื่อให้การจัดส่งคนงานไปให้นายจ้างในต่างประเทศ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

ที่ประชุมได้ร่วมกันกำหนดแนวปฏิบัติดังนี้ คือ

ให้ผู้รับอนุญาตจัดหางานส่งคำขอตำแหน่งงานของตนมายังจากต่างประเทศ พร้อมรายละเอียดสัญญาจ้างให้กรมแรงงานพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน เมื่อกรมแรงงานได้พิจารณาเห็นว่าเงื่อนไขและสัญญาจ้างนั้นเหมาะสม ไม่เอื้ออำนวยเปรียบคนงานและผู้จ้าง มีหลักฐานที่น่าเชื่อถือได้ ก็จะอนุมัติให้ผู้รับอนุญาตจัดหางานดำเนินการรับสมัคร และทดสอบฝีมือคนงานสำหรับบรรจุตามตำแหน่งงานดังกล่าว เมื่อคัดเลือกทดสอบผู้สมัครงานได้แล้วให้ผู้สมัครงานนั้นไปพบเจ้าหน้าที่กองการจัดหางาน กรมแรงงาน สำหรับในส่วนภูมิภาคให้ไปพบแรงงานจังหวัด ซึ่งเจ้าหน้าที่จะได้สอบถามจนเป็นที่แน่ใจว่าผู้สมัครงานนั้นได้เข้าใจสาระสำคัญและเงื่อนไขสัญญาจ้างเป็นที่ต้องแท้และยินดีไปทำงาน หลังจากนั้น กรมแรงงานจะทำหนังสือนำส่งตัวให้ กองหนังสือเดินทาง กระทรวงการต่างประเทศ เมื่อกองหนังสือเดินทางได้รับหนังสือดังกล่าวแล้ว จะทำการสอบสวนคำขอหนังสือเดินทาง ถ้าเห็นว่าหลักฐานครบถ้วนก็จะมีหนังสือถึง กองบัญชาการสอบสวนกลาง

กรมตำรวจ เพื่อสอบประวัติซึ่งทางกองบัญชาการสอบสวนกลาง จะใช้เวลาสอบประวัติไม่เกินหนึ่ง สัปดาห์ หากไม่พบประวัติการทำผิดก็จะแจ้งกลับไปยัง กองหนังสือเดินทาง กระทรวงการต่างประเทศ เพื่อพิจารณาออกหนังสือเดินทางต่อไป

ในการปฏิบัติตามแนวนั้น ผู้สมัครงานหรือผู้รับอนุญาตจัดหางานไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม ใด ๆ ให้แก่เจ้าหน้าที่กรมแรงงาน หรือหน่วยงานดังกล่าวมาแล้วข้างต้น นอกจากผู้สมัครงานที่ขอ หนังสือเดินทางจะเสียเฉพาะค่าธรรมเนียมหนังสือเดินทางตามที่ทางราชการกำหนดเท่านั้น

ดังนั้น จึงขอประกาศให้ประชาชนผู้สมัครงานและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบแนวปฏิบัติโดยทั่ว และขออย่าได้ติดต่อกับเสียค่าใช้จ่ายกับ บุคคล หรือธุรกิจที่มีได้รับอนุญาตให้ตั้งสำนักงานจัดหางาน และแม้จะติดต่อกับสำนักงานจัดหางานที่ได้รับอนุญาต ก็ขอได้โปรดตรวจสอบให้แน่ชัดก่อนว่ามี หลักฐานการอนุญาตจากกรมแรงงานให้ตั้งสำนักงานโดยถูกต้องหรือไม่ และเมื่อจะติดต่อกับสำนัก จัดหางานเหล่านั้น ก็ขอให้ถือแนวปฏิบัติตามที่กล่าวข้างต้น หากจะมีผู้อ้างว่าจะต้องทำหนังสือ เดินทาง ทดสอบฝีมือ หรือตรวจสอบร่างกายก่อนแล้ว จึงจะมาแจ้งให้กรมแรงงานทราบนั้นเป็นการ ไม่ถูกต้อง ขออย่าได้หลงเชื่อและเสียค่าบริการใด ๆ เป็นอันขาด

แนวปฏิบัติดังกล่าวข้างต้นนั้น กระทรวงมหาดไทยได้แจ้งให้ทุกจังหวัดทราบแล้ว หากมี ข้อสงสัยใด ๆ ขอให้ติดต่อบริษัทที่รับแจ้งแรงงานจังหวัดทุกจังหวัด หรือที่ กรมแรงงาน หมายเลข โทรทัศน์ ๒๕๑๘๑๖

สำหรับสำนักงานจัดหางาน ซึ่งได้รับอนุญาตให้จดทะเบียนไปแล้ว นั้น กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย ขอประกาศให้ปฏิบัติตามแนวดังกล่าว ซึ่งกรมแรงงานได้เคยเชิญมาหารือกัน แล้วโดยเคร่งครัด หากทราบพฤติการณ์ว่าได้ปฏิบัติผิดไปจากแนวกำหนดนั้น กรมแรงงาน จะได้ พิจารณาเพิกถอนใบอนุญาตทันที และขอเตือนบุคคลหรือธุรกิจที่ดำเนินการเป็นนายหน้าจัดหางาน เรียกค่าบริการโดยมิได้รับอนุญาตตามกฎหมายนั้น กรมแรงงานได้สั่งให้เจ้าหน้าที่ตรวจตราและติด ตามพฤติการณ์อยู่อย่างใกล้ชิดแล้ว และจะได้ดำเนินการตามกฎหมายโดยเข้มงวดกวดขันต่อไป

จึงขอความร่วมมือจากประชาชน และผู้ที่เกี่ยวข้องได้โปรดแจ้งพฤติการณ์ที่ไม่ถูกต้องให้ เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือกรมแรงงานได้ทราบ เพื่อจะได้จัดการตามกฎหมายและหาทางป้องกันมิให้คนไทยไปตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ หรือสร้างปัญหายุ่งยากเป็นการทำลายภาพพจน์ของคนไทยที่ ทำงานในต่างประเทศดังที่เป็นข่าวปรากฏอยู่แล้ว

๑๒

อนึ่ง กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย ใคร่ขอความร่วมมือสื่อสารมวลชนได้กรุณาแพร่
ข่าวให้ประชาชนได้ทราบทั่วกันอยู่เสมอดีด้วย

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๒๐

(ลงชื่อ) **คำรง สุนทรสารบูล**

(นายคำรง สุนทรสารบูล)

รองปลัดกระทรวง รักษาราชการแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การเดินทางไปทำงาน ณ ประเทศอิหร่าน

ด้วยกระทรวงการต่างประเทศ ได้มีหนังสือที่ กต. ๐๖๐๗/๖๓๑๐๓ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๒๐ แจ้งระเบียบการตรวจลงตราหนังสือเดินทางของประเทศอิหร่าน เกี่ยวกับกรณีที่ชาวต่างประเทศประสงค์จะไปทำงานในประเทศอิหร่านว่า จะต้องได้รับการตรวจลงตราประเภทที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานในประเทศอิหร่านได้ และจะต้องได้รับใบอนุญาตให้ทำงานจากสถานเอกอัครราชทูตอิหร่านในประเทศนั้น ๆ ให้เรียบร้อยก่อนที่จะเดินทางไปทำงานในประเทศอิหร่าน

ดังนั้น จึงขอประกาศให้ประชาชนทราบโดยทั่วกัน สำหรับผู้ที่ประสงค์จะเดินทางไปทำงาน ณ ประเทศอิหร่าน ติดต่อบริษัทการตรวจลงตราประเภทที่อนุญาตให้ทำงานพร้อมกับขอรับใบอนุญาตให้ทำงานจากสถานเอกอัครราชทูตอิหร่านในประเทศไทยให้เป็นที่เรียบร้อยเสียก่อนด้วย

อนึ่ง โดยที่ปรากฏว่า ขณะนี้ได้มีผู้สมัครงานเป็นจำนวนมากไม่น้อย ที่ได้รับการตรวจลงตราหนังสือเดินทางประเภททัศนจาร และไม่มีใบอนุญาตให้ทำงาน เมื่อเดินทางไปถึงประเทศอิหร่านแล้วก็ขอสมัครเข้าทำงานกับบริษัทต่าง ๆ แต่ต้องประสบกับความผิดหวังเป็นส่วนมาก เพราะบริษัทเหล่านั้นไม่สามารถรับเข้าทำงานได้เนื่องจากไม่ได้รับการตรวจลงตราที่ถูกต้องและไม่มีใบอนุญาตให้ทำงาน ฉะนั้น ขอให้ถือปฏิบัติตามแนวระเบียบดังกล่าวข้างต้นโดยทั่วถึงกัน หากมีข้อสงสัยใด ๆ ขอให้สอบถามรายละเอียดและขอคำแนะนำได้ที่กองการจัดหางาน กรมแรงงานภายในบริเวณสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ถนนโรจบุย์ ดินแดง กรุงเทพมหานคร โทร. ๒๕๑๘๑๕๖ หรือที่แรงงานจังหวัดทุกจังหวัด

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๒๑

(ชื่อ) พลตำรวจตรีศรีศักดิ์ ธรรมรักษ์

(ตำแหน่ง) ข้าราชการ

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง กำหนดจำนวนสำนักงานจัดหางาน
ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๒๑)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พุทธศักราช ๒๕๑๑ กระทรวงมหาดไทย จึงออกประกาศกำหนดจำนวนสำนักงานจัดหางานไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้มีจำนวนสำนักงานจัดหางานในแต่ละจังหวัดนอกจากกรุงเทพมหานครได้ไม่เกินจำนวนซึ่งนายทะเบียนออกใบอนุญาตจัดหางาน ก่อนวันใช้ประกาศฉบับนี้

ข้อ ๒ สำนักงานจัดหางานในเขต หรือจังหวัดใดถูกนายทะเบียนเพิกถอนใบอนุญาตจัดหางานหรือไม่ต่ออายุใบอนุญาตจัดหางาน ให้มีจำนวนสำนักงานจัดหางานในเขต หรือจังหวัดนั้นเท่าที่ยังคงเหลืออยู่

ข้อ ๓ จำนวนสำนักงานจัดหางานตามประกาศฉบับนี้ ไม่รวมถึงสำนักงานจัดหางานตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๑๑

ข้อ ๔ ประกาศกระทรวงมหาดไทยฉบับนี้ ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๑

(ลงชื่อ) **คำวิ น้อยมณี**

(นายคำวิ น้อยมณี)

รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย

ที่ ๙๔ / ๒๕๒๒

เรื่อง แต่งตั้งนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่
ตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน

พ.ศ. ๒๕๒๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๑๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงแต่งตั้งให้ข้าราชการดังต่อไปนี้ คือ

๑. อธิบดีกรมแรงงาน เป็นนายทะเบียนจัดหางานกลาง

๒. ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด (เว้นกรุงเทพมหานคร) เป็นนายทะเบียนจัดหางานประจำจังหวัดนั้น

๓. อธิบดีกรมแรงงาน รองอธิบดีกรมแรงงาน ผู้อำนวยการกองการจัดหางาน ผู้อำนวยการกองคุ้มครองแรงงาน ผู้อำนวยการกองงานคนต่างด้าว หัวหน้ากองนิติการ ผู้ตรวจการแรงงาน เจ้าหน้าที่แรงงานระดับ ๔ ขึ้นไป ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ กองการจัดหางาน กองคุ้มครองแรงงาน และนิติกรระดับ ๔ ขึ้นไป กองนิติการ กรมแรงงาน เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร

๔. เจ้าหน้าที่แรงงานระดับ ๓ ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ กองการจัดหางาน กองคุ้มครองแรงงานและนิติกรระดับ ๓ กองนิติการ กรมแรงงาน เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในกรุงเทพมหานคร

๕. เจ้าหน้าที่แรงงานระดับ ๓ และนิติกรระดับ ๓ ขึ้นไป ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ สำนักงานแรงงานจังหวัด เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในจังหวัดที่ตั้งสำนักงานแรงงานจังหวัดนั้น และในจังหวัดอื่นที่กระทรวงมหาดไทยมอบหมายให้สำนักงานแรงงานจังหวัดนั้นรับผิดชอบการบริหารแรงงาน

๖. เจ้าหน้าที่แรงงานระดับ ๓ ขึ้นไป ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ ฝ่ายประสานงานภูมิภาค กรมแรงงาน เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในจังหวัดนั้น เว้นกรุงเทพมหานครและจังหวัดที่มีสำนักงานแรงงานจังหวัด

๗. เจ้าหน้าที่แรงงานระดับ ๒ ขึ้นไป ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ สำนักงานจัดหางานจังหวัดใดเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในจังหวัดนั้น

๘. ผู้ว่าราชการฯ รองผู้ว่าราชการฯ ปลัดจังหวัดทุกจังหวัด และนายอำเภอทุกอำเภอ (เว้น
อำเภอในจังหวัดที่มีสำนักงานแรงงานจังหวัด) เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในท้องที่อำเภอหรือจังหวัด

การแต่งตั้งโดยตำแหน่งตามคำสั่งนี้ ให้รวมถึงผู้ช่วยราชการแทน ผู้รักษาการในตำแหน่ง
หรือผู้ปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งนั้นด้วย

ให้ยกเลิกคำสั่งที่ ๓๒๘/๒๕๑๗ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๑๗ เรื่อง แต่งตั้งนายทะเบียน
และพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งงานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๑๑

นี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๒๒

(ลงชื่อ) **คำริ น้อยมณี**

(นายคำริ น้อยมณี)

รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

พระราชบัญญัติ การทำงานของคนต่างด้าว

พ.ศ. ๒๕๒๑

ภูมิพลอดุลยเดช พร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๒๑
เป็นปีที่ ๓๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่การปฏิบัติหน้าที่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าว เฉพาะในฐานะ ดังต่อไปนี้

- (๑) บุคคลในคณะผู้แทนทางทูต
- (๒) บุคคลในคณะผู้แทนทางกงสุล
- (๓) ผู้แทนของประเทศสมาชิกและพนักงานขององค์การสหประชาชาติ และทบวงการชำนัญพิเศษ

(๔) คนรับใช้ส่วนตัวซึ่งเดินทางจากต่างประเทศเพื่อมาทำงานประจำอยู่กับบุคคลใน (๑) หรือ (๒) หรือ (๓)

(๕) บุคคลซึ่งปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจตามความตกลงที่รัฐบาลไทยทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ

(๖) บุคคลซึ่งปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจเพื่อประโยชน์ในทางการศึกษา วัฒนธรรม ศิลป การกีฬา หรือกิจการอื่น ทั้งนี้ ตามที่จะได้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

(๗) บุคคลซึ่งรัฐบาลอนุญาตให้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจอย่างหนึ่งอย่างใด มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

“คนต่างด้าว” หมายความว่า บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย

“ทำงาน” หมายความว่า การทำงานโดยใช้กำลังกายหรือความรู้ ด้วยประสงค์ค่าจ้างหรือประโยชน์อื่นใดหรือไม่ก็ตาม

“ใบอนุญาต” หมายความว่า ใบอนุญาตทำงาน

“ผู้รับใบอนุญาต” หมายความว่า คนต่างด้าวซึ่งได้รับใบอนุญาต

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการพิจารณาการทำงานของคนต่างด้าว

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“นายทะเบียน” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้เป็นนายทะเบียนการทำงานของคนต่างด้าว

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมแรงงาน

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๒ งานใดที่ห้ามคนต่างด้าวทำในท้องที่ใด เมื่อใด โดยห้ามเด็ดขาด หรือห้ามโดยมีเงื่อนไขอย่างใดเพียงใดให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๗ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๐ งานใดที่มีได้ห้ามไว้ในพระราชกฤษฎีกา ซึ่งออกตามความในมาตรา ๖ คนต่างด้าวจะทำได้ต่อเมื่อได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมาย เว้นแต่คนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเพื่อทำงานอันจำเป็นและเร่งด่วนมีระยะเวลาการทำงานไม่เกินสิบห้าวัน แต่คนต่างด้าวนั้นจะทำงานนั้นได้เมื่อได้มีหนังสือแจ้งให้อธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายทราบ ตามแบบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๘ ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง บุคคลใดประสงค์จะให้คนต่างด้าวเข้ามาทำงานในกิจการของตนในราชอาณาจักร จะยื่นคำขอรับใบอนุญาตแทนคนต่างด้าวนั้นต่ออธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายก็ได้

อธิบดีหรือพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมาย จะออกใบอนุญาตให้แก่คนต่างด้าวตามวรรคหนึ่งได้ต่อเมื่อคนต่างด้าวนั้นเข้ามาในราชอาณาจักรแล้ว

มาตรา ๙ ในการอนุญาตให้คนต่างด้าวทำงานตามมาตรา ๗ และมาตรา ๘ อธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดเพื่อให้คนต่างด้าวปฏิบัติก็ได้ ในกรณีเช่นนั้น ต้องให้คนต่างด้าวให้คำรับรองก่อนว่าจะสามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้นได้ และถ้าเป็นกรณีตามมาตรา ๘ คนต่างด้าวนั้นต้องให้คำรับรองก่อนเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร

มาตรา ๑๐ คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาทำงานในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือตามกฎหมายอื่น ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่ออธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คนต่างด้าวนั้นเข้ามาในราชอาณาจักร แต่ถ้าคนต่างด้าวนั้นอยู่ในราชอาณาจักรแล้ว ระยะเวลาสามสิบวันให้นับแต่วันที่ทราบการได้รับอนุญาตให้ทำงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือตามกฎหมายอื่น ในระหว่างรอรับใบอนุญาต ให้ผู้ยื่นคำขอทำงานไปพลางก่อนได้

เมื่ออธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายได้รับคำขอแล้วให้ออกใบอนุญาตให้โดยมิชักช้า

มาตรา ๑๑ คนต่างด้าวซึ่งจะขอรับใบอนุญาตตามมาตรา ๗ ต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรหรือได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองโดยมิใช่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาในฐานะนักท่องเที่ยวหรือผู้เดินทางผ่าน

(๒) ไม่เป็นบุคคลที่ขาดคุณสมบัติ หรือต้องห้ามตามเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๒ คนต่างด้าวดังต่อไปนี้จะทำงานใดได้เฉพาะที่รัฐมนตรีกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในประกาศดังกล่าวรัฐมนตรีจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดไว้ก็ได้ตามที่เห็นสมควร

(๑) คนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศ ซึ่งได้รับการผ่อนผันให้ไปประกอบอาชีพ ณ ที่แห่งใดแทนการเนรเทศหรืออยู่ในระหว่างรอการเนรเทศ

(๒) คนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และอยู่ในระหว่างรอการส่งกลับออกนอกราชอาณาจักร

(๓) คนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักรแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ หรือตามกฎหมายอื่น

(๔) คนต่างด้าวโดยผลของการถูกถอนสัญชาติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ หรือตามกฎหมายอื่น

คนต่างด้าวจะทำงานใดที่รัฐมนตรีกำหนดตามวรรคหนึ่งได้ต่อเมื่อได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมาย

มาตรา ๑๓ ใบอนุญาตที่ออกให้ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันออกเว้นแต่

(๑) ใบอนุญาตที่ออกให้แก่คนต่างด้าวตามมาตรา ๑๐ ให้มีอายุเท่าเวลาที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาทำงานตามกฎหมายนั้น ๆ

(๒) ใบอนุญาตที่ออกให้แก่คนต่างด้าวตามมาตรา ๑๒ ให้มีอายุตามที่อธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายกำหนดแต่ไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันออก

(๓) ใบอนุญาตที่ออกให้แก่คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ให้มีอายุเท่าระยะเวลาที่คนต่างด้าวได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรในขณะออกใบอนุญาต

(๔) ใบอนุญาตที่ออกให้แก่คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองโดยไม่มีกำหนดเวลาแน่นอน ให้มีอายุสามสิบวันนับแต่วันออก

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๐ ได้รับการขยายระยะเวลาการทำงานตามกฎหมายนั้น ๆ ให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการขยายระยะเวลาและให้นายทะเบียนจดแจ้งการขยายระยะเวลานั้นลงในใบอนุญาต

มาตรา ๑๕ ก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุและผู้รับใบอนุญาตประสงค์จะทำงานนั้นต่อไปให้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตต่อนายทะเบียน ในกรณีเช่นนี้ ให้ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตทำงานไปพลางก่อนได้จนกว่านายทะเบียนจะมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุ

การต่ออายุใบอนุญาตให้ต่อได้ครั้งละหนึ่งปี เว้นแต่

(๑) การต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๑๓ (๓) ให้ต่ออายุได้อีกไม่เกินระยะเวลาที่ผู้รับใบอนุญาตนั้น ได้รับการขยายระยะเวลาให้อยู่ในราชอาณาจักร

(๒) การต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๑๓ (๔) ให้ต่ออายุได้อีกครั้งละสามสิบวัน เว้นแต่คนต่างด้าวนั้นได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองต่อไปโดยมีกำหนดเวลาที่แน่นอนเกินกว่าสามสิบวัน ให้ต่ออายุใบอนุญาตได้เท่าระยะเวลาที่รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร แต่ไม่เกินหนึ่งปี

มาตรา ๑๖ รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตตามมาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๒

(๒) การขอต่ออายุใบอนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๑๕

(๓) การขอรับใบแทนและออกใบแทนใบอนุญาตตามมาตรา ๑๕

(๔) การขออนุญาตและการอนุญาตให้เปลี่ยนการทำงานหรือเปลี่ยนท้องที่หรือสถานที่ในการทำงานตามมาตรา ๒๑

(๕) การออกบัตรประจำตัวตามมาตรา ๓๑

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่ไม้ออกใบอนุญาตหรือไม่อนุญาตตามมาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๒ หรือไม่ให้ต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๑๕ หรือไม่อนุญาตให้ทำงานอื่นหรือเปลี่ยนท้องที่หรือสถานที่ในการทำงานตามมาตรา ๒๑ ผู้ขอมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรี โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่ออธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมาย หรือนายทะเบียนแล้วแต่กรณีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้ทราบคำสั่งไม่อนุญาต เมื่อได้รับอุทธรณ์แล้ว ให้ผู้รับอุทธรณ์นำส่งคณะกรรมการภายในสิบห้าวัน ให้คณะกรรมการพิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีภายในสิบห้าวันและให้รัฐมนตรีวินิจฉัยคำอุทธรณ์ภายในสามสิบวัน คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

ในกรณีอุทธรณ์คำสั่งไม่ให้ต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๑๕ ที่กล่าวในวรรคหนึ่ง ผู้อุทธรณ์มีสิทธิทำงานไปพลางก่อนได้ จนกว่าจะมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรี

มาตรา ๑๘ ผู้รับใบอนุญาตต้องมีใบอนุญาตอยู่กับตัวหรืออยู่ ณ ที่ทำงานในระหว่างทำงาน เพื่อแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือนายทะเบียนได้เสมอ

มาตรา ๑๙ ถ้าใบอนุญาตชำรุดในสาระสำคัญหรือสูญหาย ให้ผู้รับใบอนุญาตยื่นคำขอรับใบแทนต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบการชำรุดหรือสูญหาย

มาตรา ๒๐ ในกรณีที่คนต่างด้าวเลิกทำงานตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาตให้ส่งมอบใบอนุญาตคืนให้แก่นายทะเบียนในท้องที่จังหวัดที่ตั้งสถานที่ทำงานภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่เลิกทำงานนั้น

มาตรา ๒๑ ห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตทำงานอื่นใดนอกจากงานที่ระบุไว้ในใบอนุญาตหรือเปลี่ยนท้องที่หรือสถานที่ในการทำงานให้แตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน

มาตรา ๒๒ ห้ามมิให้บุคคลใดรับคนต่างด้าวซึ่งไม่มีใบอนุญาตเข้าทำงานหรือรับคนต่างด้าวเข้าทำงานที่มีลักษณะหรือเงื่อนไขในการทำงานแตกต่างไปจากที่ได้กำหนดไว้ในใบอนุญาต

มาตรา ๒๓ บุคคลใดรับคนต่างด้าวเข้าทำงาน หรือให้คนต่างด้าวย้ายไปทำงานใน
 อังที่อื่นนอกจากที่ระบุไว้ในใบอนุญาต หรือมีคนต่างด้าวออกจากงาน ให้บุคคลนั้นแจ้งต่อ
 นายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับคนต่างด้าวเข้าทำงาน หรือวันที่คนต่างด้าวนั้นย้าย
 หรือออกจากงานแล้วแต่กรณี

การแจ้งตามวรรคหนึ่งให้ทำตามแบบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๒๔ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการพิจารณา
 การทำงานของคนต่างด้าว” ประกอบด้วยปลัดกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ซึ่งปลัดกระทรวง
 มหาดไทยมอบหมาย เป็นประธาน ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ ผู้แทนกระทรวง
 อุตสาหกรรม ผู้แทนกรมการปกครอง ผู้แทนกรมตำรวจ ผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์
 ผู้แทนกรมอัยการ ผู้แทนกรมทะเบียนการค้า ผู้แทนกรมการค้าภายใน ผู้แทนสำนักงาน
 คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ
 สังคมแห่งชาติ และกรรมการอื่นซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกินสามคน เป็นกรรมการ และผู้แทน
 กรมแรงงาน เป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๒๕ กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี กรรมการ
 ซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

มาตรา ๒๖ กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนถึงคราวออกตามวาระ
 เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) รัฐมนตรีให้ออก

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้ว ยังมีวาระอยู่
 ในตำแหน่ง ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งเพิ่มขึ้นหรือแต่งตั้งซ่อม ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งนั้นอยู่ใน
 ตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วนั้น

มาตรา ๒๗ คณะกรรมการมีหน้าที่วินิจฉัย ให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาแก่รัฐมนตรี
ตั้งต่อไปนี้

- (๑) การออกพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๔ (๖) และมาตรา ๖
- (๒) การกำหนดงานที่รัฐมนตรีจะประกาศตามมาตรา ๑๒
- (๓) การออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๑๖
- (๔) การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งตามมาตรา ๑๗
- (๕) เรื่องอื่น ๆ ที่รัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๒๘ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่ง
ของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม หรือ
ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการด้วยกันคนหนึ่งเป็น
ประธานในที่ประชุม

มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน
ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๒๙ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อให้ทำกิจการหรือ
พิจารณาเรื่องใดอันอยู่ในขอบเขตแห่งหน้าที่ของคณะกรรมการ

ให้นำความในมาตรา ๒๘ มาใช้บังคับแก่การประชุมคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๓๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ อธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่ง
อธิบดีมอบหมาย นายทะเบียน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจ

(๑) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดมาชี้แจงข้อเท็จจริง รวมทั้งให้ส่งเอกสาร
หรือหลักฐาน

(๒) เข้าไปในสถานที่ใดที่มีเหตุอันสมควรสงสัยว่ามีคนต่างตัวทำงานในระหว่าง
เวลาที่เชื่อได้ว่ามีการทำงาน เพื่อตรวจสอบให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ในการนี้ให้มี
อำนาจสอบถามข้อเท็จจริง หรือเรียกเอกสารหรือหลักฐานใด ๆ จากบุคคลที่รับผิดชอบหรือ
เกี่ยวข้องซึ่งอยู่ในสถานที่ดังกล่าวได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๒) ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าว หรือบุคคล
ผู้รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้องซึ่งอยู่ในสถานที่ดังกล่าว อำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๓๑ นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องมีบัตรประจำตัว

ในการปฏิบัติกรตามหน้าที่ นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวเมื่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องร้องขอ

มาตรา ๓๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้อธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมาย นายทะเบียน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๓๓ คนต่างด้าวผู้ใดทำงานโดยฝ่าฝืนพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๔ คนต่างด้าวผู้ใดทำงานโดยฝ่าฝืนมาตรา ๗ หรือฝ่าฝืนเงื่อนไขที่กำหนดตามมาตรา ๙ หรือทำงานโดยไม่ได้รับใบอนุญาตหรือฝ่าฝืนเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๑๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๕ คนต่างด้าวผู้ใดทำงานโดยฝ่าฝืนมาตรา ๑๐ หรือมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๓๖ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๙ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๓๗ คนต่างด้าวผู้ใดทำงานเมื่อใบอนุญาตสิ้นอายุแล้วโดยมิได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุหรือได้ยื่นคำขอแล้ว แต่นายทะเบียนมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๑๕ และคนต่างด้าวนั้นมิได้อุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนหรือได้อุทธรณ์แล้วแต่รัฐมนตรีมีคำวินิจฉัยไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๑๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือนหรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๘ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๙ ผู้ใดรับคนต่างด้าวเข้าทำงานโดยฝ่าฝืนมาตรา ๒๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๓ หรือมาตรา ๔๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๔๑ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือสอบถามหรือหนังสือเรียก หรือไม่ยอมให้ข้อเท็จจริง หรือไม่ส่งเอกสาร หรือหลักฐาน หรือขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่อธิบดี หรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมาย หรือนายทะเบียน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ ตามมาตรา ๓๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามพันบาท

มาตรา ๔๒ บุคคลใดมีคนต่างด้าวทำงานในธุรกิจของตนก่อนวันที่ประกาศของ คณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ใช้บังคับและยังมีได้แจ้งรายการ เกี่ยวกับคนต่างด้าวที่ทำงานอยู่กับตนตามข้อ ๓๕ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติดังกล่าวจนถึงวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้บุคคลนั้นแจ้งรายการดังกล่าวตามแบบที่อธิบดีกำหนดภายใน สิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔๓ โบอนุญาตที่ออกให้ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ให้ใช้ได้ต่อไปตราบเท่าที่โบอนุญาตยังไม่สิ้นอายุและผู้รับโบอนุญาต ยังทำงานที่ได้รับอนุญาตนั้น

มาตรา ๔๔ คนต่างด้าวซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และทำงานอยู่แล้วก่อนวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ใช้บังคับ และได้ยื่นคำขอรับโบอนุญาตต่ออธิบดี หรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมาย ตามข้อ ๓๔ วรรคหนึ่ง แห่งประกาศของคณะปฏิวัติดังกล่าว และอธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่ง อธิบดีมอบหมายได้ออกโบอนุญาตแล้วแต่คนต่างด้าวผู้นั้น ยังมีได้รับโบอนุญาตและยังคงทำ งานอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ไปรับโบอนุญาตภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระ- ราชบัญญัติใช้บังคับ หากไม่ไปขอรับโบอนุญาตภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าโบอนุญาต นั้นสิ้นผลเมื่อครบกำหนดเวลาเช่นว่านั้น

มาตรา ๔๕ คนต่างด้าวตามมาตรา ๑๒ ซึ่งทำงานโดยอยู่แล้วในวันที่พระราชบัญญัติ นี้ใช้บังคับ ให้ทำงานนั้นต่อไปได้จนกว่าจะมีประกาศของรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๒

เมื่อมีประกาศของรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๒ แล้ว ในกรณีที่งานที่คนต่างด้าวดังกล่าว ทำอยู่เป็นงานที่รัฐมนตรีได้ประกาศให้ทำได้ ให้ทำงานนั้นได้ต่อไปแต่ต้องยื่นคำขอรับโบ อนุญาตภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ประกาศของรัฐมนตรีดังกล่าวใช้บังคับ ในกรณีที่งานที่คน

ต่างตัวดังกล่าวทำอยู่นั้น มิใช่เป็นงานที่รัฐมนตรีได้ประกาศให้ทำได้ ให้ทำงานนั้นต่อไปได้อีกหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔๖ บรรดาพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง และประกาศหรือคำสั่งของรัฐมนตรีหรืออธิบดี หรือใบอนุญาตซึ่งได้ออกหรือส่งโดยอาศัยอำนาจตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับได้ต่อไปและให้ถือเสมือนเป็นพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง และประกาศหรือคำสั่งของรัฐมนตรีหรืออธิบดีหรือใบอนุญาตที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์
นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม

(๑) ใบอนุญาตปีละ	๑,๐๐๐ บาท
(๒) การต่ออายุใบอนุญาตหรือการขยายระยะเวลาการทำงานปีละ	๑,๐๐๐ บาท
(๓) ใบแทนใบอนุญาต	๓๐๐ บาท
(๔) การอนุญาตให้ทำงานอื่นหรือเปลี่ยนท้องที่หรือสถานที่ในการทำงาน	๕๐๐ บาท

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย

ที่ ๙๕ / ๒๕๒๒

เรื่อง แต่งตั้งนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงแต่งตั้งให้ข้าราชการดังต่อไปนี้ คือ

๑. ผู้อำนวยการกองงานคนต่างด้าว เป็นนายทะเบียนการทำงานของคนต่างด้าว ในกรุงเทพมหานคร

๒. ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด (เว้นกรุงเทพมหานคร) เป็นนายทะเบียนการทำงานของคนต่างด้าวในจังหวัดนั้น

๓. ผู้อำนวยการกองงานคนต่างด้าว ผู้อำนวยการกองคุ้มครองแรงงาน ผู้อำนวยการกองแรงงานสัมพันธ์ ผู้อำนวยการกองการจัดหางาน หัวหน้ากองนิติการ ผู้ตรวจการแรงงาน เจ้าหน้าที่แรงงานระดับ ๔ ขึ้นไป ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ กองงานคนต่างด้าว กองคุ้มครองแรงงาน กองแรงงานสัมพันธ์ กองการจัดหางาน และนิติกรระดับ ๔ ขึ้นไป กองนิติการ กรมแรงงาน เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร

๔. เจ้าหน้าที่แรงงานระดับ ๓ ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ กองงานคนต่างด้าว กองคุ้มครองแรงงาน กองแรงงานสัมพันธ์ กองการจัดหางาน และนิติกรระดับ ๓ กองนิติการ กรมแรงงาน เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในกรุงเทพมหานคร

๕. เจ้าหน้าที่แรงงานระดับ ๓ และนิติกรระดับ ๓ ขึ้นไป ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ สำนักงานแรงงานจังหวัด เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในจังหวัดที่ตั้งสำนักงานแรงงานจังหวัดนั้น และในจังหวัดอื่นที่กระทรวงมหาดไทยมอบหมายให้สำนักงานแรงงานจังหวัดนั้นรับผิดชอบการบริหารแรงงาน

๖. เจ้าหน้าที่แรงงานระดับ ๓ ขึ้นไป ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ ฝ่ายประสานงานภูมิภาค กรมแรงงาน เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในจังหวัดอื่น เว้นกรุงเทพมหานครและ จังหวัดที่มีสำนักงานแรงงานจังหวัด

๗. รองผู้ว่าราชการ ปลัดจังหวัดทุกจังหวัดและนายอำเภอทุกอำเภอ (เว้นนายอำเภอใน
จังหวัดที่มีสำนักงานแรงงานจังหวัด) เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในท้องที่อำเภอหรือจังหวัดนั้น
การแต่งตั้งโดยตำแหน่งตามคำสั่งนี้ ให้รวมถึงผู้รักษาราชการแทน ผู้รักษาการในตำแหน่ง
หรือผู้ปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งนั้นด้วย

ให้ยกเลิกคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๓๓๒/๒๕๑๗ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๑๗
เรื่อง แต่งตั้งนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒
ทรงมี ตั้งแต่วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๑๖ เป็นต้นไป.

ตั้ง ณ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๒๒

(ลงชื่อ) **คำริ น้อยมณี**

(นายคำริ น้อยมณี)

รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ ปฏิบัติราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะจ้างแรงงาน

มาตรา ๕๗๕ อันว่าจ้างแรงงานนั้น คือ สัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่ง เรียกว่าลูกจ้างตกลงจะทำงานให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่านายจ้าง และนายจ้างตกลงจะให้สินจ้างตลอดเวลาที่ทำงานให้

มาตรา ๕๗๖ ถ้าตามพฤติการณ์ไม่อาจจะคาดหมายได้ว่างานนั้นจะพึงทำให้แก่ฝ่ายใด ท่านย่อมถือเอาโดยปริยายว่า มีคำมั่นจะให้สินจ้าง

มาตรา ๕๗๗ นายจ้างจะโอนสิทธิของตนให้แก่บุคคลภายนอกก็ได้ เมื่อลูกจ้างยินยอมพร้อมใจด้วย

ลูกจ้างจะให้บุคคลภายนอกทำงานแทนตนก็ได้ เมื่อนายจ้างยินยอมพร้อมใจด้วย ถ้าคู่สัญญาฝ่ายใดทำการฝ่าฝืนบทบัญญัตินี้ คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งจะบอกเลิกสัญญาเสียก็ได้

มาตรา ๕๗๘ ถ้าลูกจ้างรับรองโดยแสดงออกชัดหรือโดยปริยายว่าเขาเป็นผู้มีฝีมือพิเศษ หากมาปรากฏว่าไร้ฝีมือเช่นนั้นไซ้ ท่านว่านายจ้างชอบที่จะบอกเลิกสัญญาเสียได้

มาตรา ๕๗๙ การที่ลูกจ้างขาดงานไปโดยเหตุอันสมควร และชั่วระยะเวลาอันพอสมควรนั้น ท่านว่าไม่ทำให้นายจ้างมีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้

มาตรา ๕๘๐ ถ้าไม่มีกำหนดโดยสัญญาหรือจารีตประเพณีว่าจะพึงจ่ายสินจ้างเมื่อไร ท่านว่าพึงจ่ายเมื่องานได้ทำแล้วเสร็จ ถ้าการจ่ายสินจ้างนั้น ได้กำหนดกันไว้เป็นระยะเวลา ก็ให้พึงจ่ายเมื่อสุดระยะเวลาเช่นนั้นทุกคราวไป

มาตรา ๕๘๑ ถ้าระยะเวลาที่ได้ตกลงว่าจ้างลงนั้นสุดสิ้นลงแล้ว ลูกจ้างยังคงทำงานอยู่ต่อไปอีกและนายจ้างรู้ดังนั้นก็ไม่ต้องทักท้วงไซ้ ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าคู่สัญญาเป็นอัน

ได้ทำสัญญาจ้างกันไว้โดยความอย่างเดียวกันกับสัญญาเดิม แต่คู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจจะเลิกสัญญาเสียได้ ด้วยการบอกกล่าวตามความในมาตราต่อไปนี้

มาตรา ๕๕๒ ถ้าคู่สัญญาไม่ได้กำหนดลงไว้ในสัญญาว่า จะจ้างกันนานเท่าไร ท่านว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะเลิกสัญญา ด้วยการบอกกล่าวล่วงหน้าในเมื่อถึงหรือก่อนจะถึงกำหนดจ่ายสินจ้างคราวใดคราวหนึ่ง เพื่อให้เป็นผลเลิกสัญญากันเมื่อถึงกำหนดจ่ายสินจ้างคราวถัดไปข้างหน้าก็อาจทำได้ แต่ไม่จำเป็นต้องบอกกล่าวล่วงหน้ากว่าสามเดือน

อนึ่ง ในเมื่อบอกกล่าวตั้งว่านี้ นายจ้างจะจ่ายสินจ้างแก่ลูกจ้างเสียให้ครบจำนวนที่ จะต้องจ่ายจนถึงเวลาเลิกสัญญาตามกำหนดที่บอกกล่าวนั้นทีเดียว แล้วปล่อยลูกจ้างจากงานเสียในทันที ก็อาจทำได้

มาตรา ๕๕๓ ถ้าลูกจ้างจงใจขัดคำสั่งของนายจ้างอันชอบด้วยกฎหมายก็ดีหรือละเลยไม่นำพาต่อคำสั่งเช่นว่านั้นเป็นอาชญากรรมก็ดี ละทิ้งการงานไปเสียก็ดี กระทำความผิดอย่างร้ายแรงก็ดี หรือทำประการอื่นอันไม่สมแก่การปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ลุล่วงไปโดยถูกต้องและสุจริตก็ดี ท่านว่านายจ้างจะไล่ออกโดยมิพักต้องบอกกล่าวล่วงหน้าหรือให้สินไหมทดแทนก็ได้

มาตรา ๕๕๔ ถ้าจ้างแรงงานรายใดมีสาระสำคัญอยู่ที่ตัวบุคคลผู้เป็นนายจ้าง ท่านว่าสัญญาจ้างเช่นนั้นย่อมระงับไปด้วยมรณะแห่งนายจ้าง

มาตรา ๕๕๕ เมื่อการจ้างแรงงานสุดสิ้นลงแล้ว ลูกจ้างชอบที่จะได้รับใบสำคัญแสดงว่า ลูกจ้างนั้นได้ทำงานมานานเท่าไร และงานที่ท่านั้นเป็นงานอย่างไร

มาตรา ๕๕๖ ถ้าลูกจ้างเป็นผู้ซึ่งนายจ้างได้จ้างเอามาแต่ต่างถิ่น โดยนายจ้างออกเงินค่าเดินทางให้ไซ้ร้ เมื่อการจ้างแรงงานสุดสิ้นลงและถ้ามิได้กำหนดกันไว้เป็นอย่างอื่นในสัญญาแล้ว ท่านว่านายจ้างจำต้องใช้เงินค่าเดินทางขากลับให้ แต่จะต้องเป็นดังต่อไปนี้ คือ

- (๑) สัญญามีได้เลิกหรือระงับเพราะการกระทำหรือความผิดของลูกจ้าง และ
- (๒) ลูกจ้างกลับไปยังถิ่นที่ได้จ้างเอามาภายในเวลาอันสมควร

พระราชบัญญัติ สงเคราะห์อาชีพแก่คนไทย

พ.ศ. ๒๔๙๙

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๙
เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ
ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการสงเคราะห์อาชีพแก่คนไทย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม
ของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสงเคราะห์อาชีพแก่คนไทย
พ.ศ. ๒๔๙๙”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป และเมื่อจะให้ใช้บังคับในท้องที่ใด ให้ประกาศโดย
พระราชกฤษฎีกา (๑)

(๑) มีพระราชกฤษฎีกา ประกาศให้ใช้พระราชบัญญัตินี้บังคับในท้องที่จังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี ซึ่ง
เริ่มใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๔๙๙

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติช่วยอาชีพและวิชาชีพ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๕ ส่วนบรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บทแห่งพระราชบัญญัตินี้บังคับ

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าของ” หมายความว่า ผู้ประกอบอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม หรือธุรกิจอย่างอื่น

“คนงาน” หมายความว่า บุคคลซึ่งทำงานให้แก่เจ้าของ ไม่ว่าจะเป็นการงานในหน้าที่ใด โดยจะได้รับค่าจ้างหรือไม่ก็ตาม

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า บุคคลซึ่งรัฐมนตรีได้แต่งตั้งให้เป็นผู้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ เมื่อได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัตินี้บังคับในท้องที่ใดแล้ว ให้เจ้าของซึ่งใช้คนงานตั้งแต่สิบคนขึ้นไป แจ้งจำนวนคนงานทั้งหมดที่มีอยู่ในขณะนั้นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาใช้บังคับ

ให้เจ้าของซึ่งใช้คนงานตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ภายหลังจากวันที่พระราชกฤษฎีกาใช้บังคับ แจ้งจำนวนคนงานภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มิจำนวนคนงานถึงสิบคนขึ้นไป

เมื่อได้แจ้งจำนวนคนงานแล้วในวรรคแรกหรือวรรคสองแล้ว ถ้ามีการเปลี่ยนแปลง ให้เจ้าของแจ้งภายในสามสิบวันนับตั้งแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลง

การแจ้งตามความในมาตรานี้ ให้ทำตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง^(๒)

กำหนดเวลาการแจ้งจำนวนคนงานตามความในมาตรานี้ ถ้ารัฐมนตรีเห็นสมควรจะประกาศในราชกิจจานุเบกษายาวเวลาต่อไปอีกก็ได้

(๒) กฎกระทรวงลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๔๘๘ กำหนดว่า การแจ้งจำนวนคนงาน สำหรับจังหวัดพระนคร และจังหวัดธนบุรี ให้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ กองแรงงาน กรมประชาสงเคราะห์ (ซึ่งหน้าที่ของกองแรงงาน กรมประชาสงเคราะห์ ได้โอนมาเป็นหน้าที่ของกรมแรงงาน) สำหรับจังหวัดอื่น ให้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในจังหวัดนั้น

การแจ้งตามวรรคหนึ่ง ใช้แบบ ส.อ. ๑ ตามวรรคสองใช้แบบ ส.อ. ๒ และตามวรรคสามใช้แบบ ส.อ. ๓

มาตรา ๖ อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม หรือธุรกิจ ตามที่จะได้มีพระราชกฤษฎีกา กำหนดไว้^(๑) เจ้าของซึ่งใช้คนงานตั้งแต่สิบคนขึ้นไป จะต้องจัดให้มีคนงานที่มีสัญชาติไทย เป็นจำนวนไม่น้อยกว่าที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกานั้น

จำนวนที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกานั้น จะต้องไม่เกินร้อยละห้าสิบของจำนวนคนงานทั้งหมด

มาตรา ๗ เมื่อได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาตามความในมาตรา ๒ และมาตรา ๖ แล้ว เจ้าของซึ่งใช้คนงานตั้งแต่สิบคนขึ้นไปที่ยังมีคนงานที่มีสัญชาติไทยไม่ครบจำนวนตามที่ระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกา ให้คงมีคนงานเท่าที่มีอยู่ต่อไปได้ แต่เมื่อจะรับคนงานเข้าใหม่ ต้องรับแต่คนงานที่มีสัญชาติไทยจนครบจำนวนที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๘ ให้เจ้าของซึ่งใช้คนงานตั้งแต่สิบคนขึ้นไป จัดให้มีทะเบียนคนงานเก็บไว้ เป็นประจำ ณ สำนักงานหรือสถานที่ประกอบกิจการ พร้อมทั้งจะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจ ได้ทุกเวลาในเวลาราชการ

ทะเบียนคนงานต้องมีรายการตามที่กำหนดในกฎกระทรวง^(๔)

มาตรา ๙ ให้ถือว่าพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามความหมายแห่งกฎหมาย ลักษณะอาญา และมีอำนาจที่จะเข้าไปในสำนักงานหรือสถานที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม หรือธุรกิจ ซึ่งเข้าลักษณะดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๖ เพื่อตรวจดูทะเบียนคนงาน และจำนวนคนงานในเวลาราชการ และเจ้าของต้องให้ความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามสมควร

(๑) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๒ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๐๒ กำหนดแทนพระราชกฤษฎีกา ให้อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม หรือธุรกิจ ซึ่งเจ้าของใช้คนงานตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ต้องจัดให้มีคนงาน ที่มีสัญชาติไทย เป็นจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบของจำนวนคนงานทั้งสิ้น คือ (๑) การเชื่อม และชุบโลหะ (๒) การทอผ้าด้วยเครื่องจักร (๓) การทำบล็อกและครก (๔) การทำรองเท้า (๕) การทำเครื่องเรือน (๖) การก่อสร้าง ประกอบ แก๊สหรือซ่อมแซมยานพาหนะ หรืออุปกรณ์ของ ยานพาหนะ (๗) การสร้าง ประกอบ แก๊ส หรือซ่อมแซมเครื่องจักร เครื่องยนต์ เครื่องไฟฟ้า หรือเครื่องวิทยุ (๘) การก่อสร้าง ค่อเค็ม ดัดคั้ง บำรุงรักษา ซ่อมแซม คัดแปลง หรือรีดถอนอาคาร (๙) การทำไม้ซี้ดไฟ

ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ เริ่มใช้บังคับในวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๐๒

(๔) มีกฎกระทรวง ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ กำหนดว่าทะเบียนคนงานให้ทำตามแบบ ส.๑ ๔.

มาตรา ๑๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕ หรือมาตรา ๘ มีความผิด ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท หรือจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๑๑ ผู้ใดเป็นเจ้าของไม่ให้ความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามความในมาตรา ๙ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท

มาตรา ๑๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖ หรือมาตรา ๗ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๑๓ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจ แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และออกกฎกระทรวง เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓^(๑)

โดยที่คณะปฏิวัติได้พิจารณาเห็นว่า การให้ความคุ้มครองแรงงานแก่ลูกจ้าง และการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการสร้างสรรคความเจริญก้าวหน้าของประเทศ สมควรปรับปรุงส่งเสริมให้สอดคล้องกับการพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศ เพื่อให้การใช้แรงงานเป็นไปโดยเหมาะสม และการแก้ไขข้อขัดแย้งระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง ได้เป็นไปโดยวิธีปรองดอง และเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย นอกจากนี้ สมควรจัดให้มีกองทุนเงินทดแทนเพื่อเป็นหลักประกันแก่ลูกจ้างว่า จะต้องได้รับเงินทดแทนในเมื่อประสบอันตราย หรือเจ็บป่วย หรือถึงแก่ความตายเนื่องจากการทำงานจึงจำเป็นต้องปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยแรงงาน และกฎหมายกำหนดวิธีระงับข้อพิพาทแรงงานเสียใหม่ หัวหน้าคณะปฏิวัติจึงมีคำสั่ง ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๙ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๐๑

(๒) พระราชบัญญัติกำหนดวิธีระงับข้อพิพาทแรงงาน พ.ศ. ๒๕๐๔

ข้อ ๒ ให้กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจกำหนดการคุ้มครองแรงงาน ดังต่อไปนี้

(๑) การใช้แรงงานทั่วไป โดยกำหนดเวลาทำงานปกติ การทำงานล่วงเวลา เวลาพัก วันหยุดประจำสัปดาห์ วันหยุดตามประเพณี วันหยุดพักผ่อนประจำปี และการลาป่วยของลูกจ้าง

(๑) เป็นกฎหมายแม่บทเกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงาน ซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยออกตามมาอีกหลายฉบับ พิมพ์ต่อท้ายประกาศฉบับนี้.

(๒) การใช้แรงงานหญิง โดยกำหนดเวลาทำงาน ชนิดของงาน ซึ่งห้ามหญิงทำ กำหนดอายุของหญิงซึ่งนายจ้างจะรับเข้าทำงาน และการลาของหญิงมีครรภ์

(๓) การใช้แรงงานเด็ก โดยกำหนดเวลาทำงาน ชนิดของงานซึ่งห้ามเด็กทำ กำหนดอายุของเด็กซึ่งนายจ้างจะรับเข้าทำงาน

(๔) อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ การจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลาและค่าทำงานในวันหยุด และ วันลาสำหรับลูกจ้าง และให้มีคณะกรรมการขึ้นเพื่อพิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ

(๕) การจ่ายค่าชดเชยให้แก่ลูกจ้างในกรณีที่มีการเลิกจ้าง

(๖) ความรับผิดชอบของนายจ้างที่จะต้องจ่ายเงินทดแทนในกรณีที่ลูกจ้างประสบ อันตราย หรือเจ็บป่วย หรือถึงแก่ความตายเนื่องจากการทำงาน หรือจากโรคซึ่งเกิดขึ้นตาม ลักษณะหรือสภาพของงาน หรือโรคซึ่งเกิดขึ้นจากการทำงาน ซึ่งกระทรวงมหาดไทยจะได้ กำหนดชนิดของโรคนั้น

(๗)สวัสดิการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยสำหรับลูกจ้าง

(๘) ให้นายจ้างจัดทำทะเบียนลูกจ้าง เอกสารเกี่ยวกับการคำนวณค่าจ้าง ค่าล่วง- เวลา และค่าทำงานในวันหยุด และข้อบังคับว่าด้วยการทำงาน

ข้อ ๓ ให้มีกองทุนเงินทดแทนในกรมแรงงาน เพื่อเป็นทุนให้มีการจ่ายเงิน ทดแทนแก่ลูกจ้างแทนนายจ้าง ในกรณีที่นายจ้างต้องจ่ายตามข้อ ๒ (๖) เฉพาะประเภทและ ขนาดของกิจการในท้องที่ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด กองทุนเงินทดแทนให้ประกอบด้วย เงินที่นายจ้างจ่ายสมทบ เงินอุดหนุนจากรัฐบาล เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้ และ เงินรายได้อื่น ๆ เงินดังกล่าวให้เป็นกรรมสิทธิ์ของกรมแรงงานและไม่ต้องนำส่งกระทรวง- การคลัง

ให้มีสำนักงานกองทุนเงินทดแทนในกรมแรงงาน เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับกองทุน- เงินทดแทน และให้มีคณะกรรมการเรียกว่า คณะกรรมการกองทุนเงินทดแทนประกอบด้วย อธิบดีกรมแรงงานเป็นประธาน และกรรมการอื่นซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้ง มีจำนวนไม่น้อยกว่าสี่คนแต่ไม่เกินแปดคน ซึ่งต้องมีผู้แทนฝ่ายนายจ้างและฝ่ายลูกจ้างอยู่ด้วย หนึ่ง^๕ เพื่อให้คำปรึกษาแก่กระทรวงมหาดไทยถึงประเภทของกิจการที่ควรให้นายจ้างจ่ายเงิน สมทบกองทุนเงินทดแทนและอัตราที่จะต้องจ่าย

ให้กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจกำหนดอัตราเงิน สมทบไม่เกินร้อยละสิบของค่าจ้าง
ที่นายจ้างจ่ายแต่ละปี อัตราเงินฝากไม่เกินร้อยละสิบห้าของเงินสมทบแต่ละปี ตลอดจนวิธี
การเรียกเก็บเงินดังกล่าวจากนายจ้าง และกำหนดการสิ้นสุดของกรรมการกองทุนเงินทดแทน
ระเบียบวิธีการอันจำเป็น เพื่อให้สำนักงานกองทุนเงินทดแทนดำเนินการตามวัตถุประสงค์
รวมถึงการอุทธรณ์คำสั่ง หรือคำวินิจฉัยของสำนักงานกองทุนเงินทดแทน

ข้อ ๔ (๒)

ข้อ ๕ ให้กระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่^(๓) เพื่อปฏิบัติตามประกาศ
ของคณะปฏิวัติฉบับนี้

(๒) ข้อนี้ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๑๘ พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้ยกเลิกแล้ว

(๓) อธิบดีกรมแรงงาน รองอธิบดีกรมแรงงาน ผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากองทุกกองในกรมแรงงาน ผู้ตรวจ
การแรงงาน เจ้าหน้าที่แรงงานระดับ ๔ ขึ้นไป ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ กองคุ้มครองแรงงาน กองแรงงานสัมพันธ์ กอง
การจัดหางาน กองงานคนต่างด้าว สำนักงานกองทุนเงินทดแทน ฝ่ายประสานงานภูมิภาค และนิติกรระดับ ๔ ขึ้นไป
กองนิติการ กรมแรงงาน เป็นพนักงานตรวจแรงงาน พนักงานเงินทดแทน และพนักงานออกใบอนุญาต ทุกห้อง
ที่กระทรวงมหาดไทย

เจ้าหน้าที่แรงงานระดับ ๓ ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ กองคุ้มครองแรงงาน กองแรงงานสัมพันธ์ กองการจัด
หางาน กองงานคนต่างด้าว สำนักงานกองทุนเงินทดแทน และนิติกรระดับ ๓ กองนิติการ กรมแรงงาน เป็น
พนักงานตรวจแรงงาน พนักงานเงินทดแทน และพนักงานออกใบอนุญาต ในกรุงเทพมหานคร

เจ้าหน้าที่แรงงาน ระดับ ๓ และนิติกร ระดับ ๓ ขึ้นไป ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ สำนักงานแรงงานจังหวัด
เป็น พนักงานตรวจแรงงาน พนักงานเงินทดแทน และพนักงานออกใบอนุญาต ในจังหวัดที่ตั้งสำนักงานแรงงาน
จังหวัดนั้น และในจังหวัดอื่น ที่กระทรวงมหาดไทย มอบหมายให้สำนักงานแรงงานจังหวัดนั้น รับผิดชอบการบริหาร
แรงงาน

เจ้าหน้าที่แรงงาน ระดับ ๓ ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ ฝ่ายประสานงานภูมิภาค กรมแรงงาน เป็น พนักงาน
ตรวจแรงงาน พนักงานเงินทดแทน และพนักงานออกใบอนุญาต ในจังหวัดอื่น เว้นกรุงเทพมหานครและจังหวัดที่
มีสำนักงานแรงงานจังหวัด

ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัดทุกจังหวัด นายอำเภอทุกอำเภอ (เว้นนายอำเภอ
ในจังหวัดที่มีสำนักงานแรงงานจังหวัด) เป็น พนักงานตรวจแรงงาน พนักงานเงินทดแทน และพนักงานออกใบ
อนุญาต ในจังหวัดหรืออำเภอท้องที่ของตน

การแต่งตั้งโดยตำแหน่งตามคำสั่งนี้ ให้รวมถึงผู้รักษาการแทน ผู้รักษาการในตำแหน่ง หรือผู้ปฏิบัติ
ราชการแทนในตำแหน่งนั้นด้วย

ให้ยกเลิกคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๕๔๘/๒๕๑๑ ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๑๑ เรื่องแต่งตั้งพนักงาน
เจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๖

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๕๐/๒๕๒๑

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าว มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ทำงาน เพื่อตรวจตรา สอบถามข้อเท็จจริง และมีอำนาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาชี้แจง รวมทั้งให้ส่งหลักฐานหรือเอกสารต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ ถ้าผู้ใดขัดขืน ให้ถือว่าเป็นความผิดฐานขัดขวางเจ้าพนักงาน หรือฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงานแล้วแต่กรณี

ข้อ ๖ ให้กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางนิติศาสตร์ มีอำนาจกระทำการเป็นทนายความดำเนินคดีให้ลูกจ้าง ซึ่งมีข้อพิพาทแรงงานกับนายจ้างในกรณีที่ ลูกจ้างยากจน และ คดีมีมูล เมื่อกระทรวงมหาดไทยแจ้งให้ศาลทราบแล้ว ก็ให้มีอำนาจดำเนินคดีได้ตลอดถึงศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา

ข้อ ๗ ในกรณีที่นายจ้างเป็นผู้รับเหมาช่วง ให้ผู้รับเหมาช่วงถัดขึ้นไปหากมีตลอดสายจนถึงผู้รับเหมาขั้นต้น ร่วมรับผิดชอบกับผู้รับเหมาช่วงซึ่งเป็นนายจ้าง ในค่าจ้างค่าล่วงเวลา และค่าทำงานในวันหยุด ซึ่งต้องจ่ายให้แก่ลูกจ้างด้วย

ตามในวรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับแก่การจ่ายค่าชดเชยในกรณีเลิกจ้าง การจ่ายเงินทดแทนในกรณีที่ลูกจ้างประสบอันตราย หรือเจ็บป่วย หรือถึงแก่ความตายเนื่องจากการทำงาน และการจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนด้วย

ข้อ ๘ นายจ้างและลูกจ้างผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของกระทรวงมหาดไทยซึ่งออกตามความในข้อ ๒ ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ข้อ ๙ ผู้ใดไม่จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนภายในกำหนดเวลา หรือจ่ายไม่ครบ ต้องจ่าย เงินเพิ่ม คิดเป็นรายเดือนทุกเดือนในอัตราร้อยละห้าของเงินสมทบที่ค้างจ่าย

ข้อ ๑๐ ให้อธิบดีกรมแรงงานมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ยึด आयัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ไม่จ่ายเงินสมทบและหรือเงินเพิ่ม

วิธีการยึด आयัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินดังกล่าวในวรรคแรก ให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม

เงินที่ได้จากการขายทอดตลาดดังกล่าวแล้ว ให้หักไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการยึด आयัด และขายทอดตลาด และชำระเงินสมทบและเงินเพิ่มที่ค้างจ่าย ถ้ามีเงินเหลือให้คืนแก่เจ้าของทรัพย์สิน

ข้อ ๑๑^(๔)

ข้อ ๑๒ เมื่อมีการกระทำความผิดตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ ให้คณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยอธิบดีกรมแรงงาน อธิบดีกรมตำรวจหรือผู้แทน และอธิบดีกรมอัยการหรือผู้แทน มีอำนาจทำการเปรียบเทียบได้

ข้อ ๑๓ คำร้อง ข้อเรียกร้อง ข้อพิพาทแรงงานหรือคดีซึ่งยังไม่ถึงที่สุดก่อนวันใช้บังคับประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ ให้บังคับตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๙ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๐๑ หรือพระราชบัญญัติกำหนดวิธีระงับข้อพิพาทแรงงาน พ.ศ. ๒๕๐๔ จนกว่าคำร้อง ข้อเรียกร้อง ข้อพิพาทแรงงาน หรือคดีนั้น ๆ จะถึงที่สุด

ผู้ใดมีสิทธิได้รับเงินทดแทน ค่าจ้าง หรือเงินอื่นจากนายจ้าง ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๙ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๐๑ ให้คงได้รับต่อไป

ข้อ ๑๔ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ จะไม่ใช้บังคับทั้งหมดหรือบางส่วนแก่ส่วนราชการหรือกิจการใด ให้เป็นไปตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด

ข้อ ๑๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้

ข้อ ๑๖ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป^(๕)

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕^(๖)

จอมพล ถ. กิตติขจร

หัวหน้าคณะปฏิวัติ

(๔) ข้อนี้ เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๑๕ พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้ยกเลิกแล้ว

(๕) เริ่มใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕

(๖) ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๔๘ ตอนที่ ๕๑ วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๕

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒ และข้อ ๑๔ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ กระทรวงมหาดไทยจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้ มิให้ใช้บังคับแก่

- (๑) ราชการส่วนกลาง
- (๒) ราชการส่วนภูมิภาค
- (๓) ราชการส่วนท้องถิ่น
- (๔) กิจการอื่นตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้กำหนด(๑)

ข้อ ๒ ในประกาศนี้

“นายจ้าง” หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงรับลูกจ้างเข้าทำงานโดยจ่ายค่าจ้างให้ และหมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนนายจ้าง ในกรณีที่นายจ้างเป็นนิติบุคคล หมายความว่า ผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลนั้น และหมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล

-
- (๑) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดกิจการที่มีให้ใช้บังคับตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ กำหนดกิจการอื่นที่มีให้ใช้บังคับ คือ (๑) งานเกษตรกรรม ซึ่งได้แก่งานเพาะปลูก ประมง ป่าไม้ เลี้ยงสัตว์ ซึ่งมีได้ใช้ลูกจ้างตลอดปี และไม่มีงานลักษณะอื่นรวมอยู่ด้วย ทั้งนี้เฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการจ่ายค่าจ้างและการจ่ายเงินทดแทน (๒) การจ้างงานที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหากำไรในทางเศรษฐกิจ

“ ลูกจ้าง ” หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงทำงานให้แก่ นายจ้าง เพื่อรับค่าจ้าง ไม่ว่าจะ เป็นผู้รับค่าจ้างด้วยตนเอง หรือไม่ก็ตาม และหมายความรวมถึง ลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว แต่ไม่รวมถึงลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับงานบ้าน

“ ลูกจ้างประจำ ” หมายความว่า ลูกจ้างซึ่งนายจ้างตกลงจ้างไว้เป็นการประจำ

“ ลูกจ้างชั่วคราว ” หมายความว่า ลูกจ้างซึ่งนายจ้างตกลงจ้างไว้ไม่เป็นการประจำ เพื่อทำงานอันมีลักษณะเป็นครั้งคราว เป็นการจร หรือเป็นไปตามฤดูกาล

“ วันทำงาน ” หมายความว่า วันที่กำหนดให้ลูกจ้างทำงานตามปกติ

“ วันหยุด ” หมายความว่า วันที่กำหนดให้ลูกจ้างหยุดประจำสัปดาห์ หยุดตามประเพณี หรือหยุดพักผ่อนประจำปี

“ วันลา ” หมายความว่า วันที่นายจ้างอนุญาตให้ลูกจ้างลาจิจหรือลาป่วย

“ เวลาพัก ” หมายความว่า ระยะเวลาที่กำหนดให้ลูกจ้างหยุดพักระหว่างการทำงาน

“ ค่าจ้าง ” หมายความว่า เงิน หรือ เงินและสิ่งของ ที่นายจ้างจ่ายให้แก่ลูกจ้างเป็นการตอบแทนการทำงานในเวลาทำงานปกติของวันทำงาน หรือจ่ายให้โดยคำนวณตามผลงานที่ลูกจ้างทำได้ และหมายความรวมถึง เงิน หรือ เงินและสิ่งของ ที่จ่ายให้ในวันหยุดซึ่งลูกจ้างไม่ได้ทำงานและในวันลาด้วย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะกำหนด คำนวณ หรือจ่ายเป็นการตอบแทนในวิธีอย่างไร และไม่ว่าจะเรียกชื่ออย่างไร

“ ค่าล่วงเวลา ” หมายความว่า เงินที่นายจ้างจ่ายให้แก่ลูกจ้าง เป็นการตอบแทนการทำงานนอกเวลาทำงานปกติ

“ ค่าทำงานในวันหยุด ” หมายความว่า เงินที่นายจ้างจ่ายให้แก่ลูกจ้าง เป็นการตอบแทนการทำงานในวันหยุด

“ ประสบอันตราย ” หมายความว่า การที่ลูกจ้างได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ หรือถึงแก่ความตาย เนื่องจาก การทำงานให้แก่ นายจ้าง หรือการป้องกันรักษาประโยชน์ให้แก่ นายจ้าง

“เจ็บป่วย” หมายความว่า การที่ลูกจ้างเจ็บป่วย เนื่องจาก การทำงานให้แก่ นายจ้าง ด้วยโรคซึ่งเกิดขึ้นตามลักษณะหรือสภาพของงาน หรือโรคซึ่งเกิดขึ้นจากการทำงาน ตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้กำหนดชนิดของโรคนั้น(๒)

“ค่าชดเชย” หมายความว่า เงินที่นายจ้างจ่ายให้แก่ลูกจ้างเมื่อเลิกจ้าง นอกเหนือ จากเงินประเภทอื่นซึ่งนายจ้างตกลงจ่ายให้แก่ลูกจ้าง

“ค่าทดแทน” หมายความว่า เงินที่จ่ายให้แก่ลูกจ้างหรือผู้มีสิทธิตามประกาศนี้ สำหรับการประสบอันตราย หรือการเจ็บป่วย หรือเจ็บป่วยจนถึงแก่ความตายของลูกจ้าง

“ค่ารักษาพยาบาล” หมายความว่า ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการตรวจ การรักษา การ พยาบาล และการอื่นที่จำเป็น เพื่อให้ผลของการประสบอันตรายหรือการเจ็บป่วยบรรเทาหรือ หมดสิ้นไป และหมายความรวมถึงค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอุปกรณ์เครื่องใช้หรือวัตถุที่ใช้ทำหน้าที่ แทน หรือช่วยอวัยวะที่ประสบอันตรายนั้นได้

(๒) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง โรคซึ่งเกิดขึ้นเกี่ยวเนื่องกับการทำงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ กำหนดโรคต่อไปนี้ เป็นโรคซึ่งเกิดขึ้นตามลักษณะหรือสภาพของงาน หรือโรคซึ่งเกิดขึ้นจากการทำ งานคือ (๑) โรคเกิดจากสารหนู หรือสารประกอบเป็นพิษของสารหนู (๒) โรคเกิดจากตะกั่ว หรือสารประกอบเป็นพิษของตะกั่ว (๓) โรคเกิดจากแมงกานีส หรือสารประกอบเป็นพิษของ แมงกานีส (๔) โรคเกิดจากฟอสฟอรัส หรือสารประกอบเป็นพิษของฟอสฟอรัส (๕) โรคเกิดจาก ฮาโลเจนที่เป็นพิษ ซึ่งเป็นอนุพันธ์ของไฮโดรเจนคลอไรด์ (๖) โรคเกิดจากเบนซีน (BENZENE) หรือสารคล้ายคลึงที่เป็นพิษ (๗) โรคเกิดจากอนุพันธ์อินทรีย์และอนุพันธ์อะโรมาติกซึ่งเป็นพิษของเบนซีน (BENZENE) และสารคล้ายคลึง (๘) โรคเกิดจากปรอท หรือสารประกอบเป็นพิษของปรอท (๙) โรคเกิดจากโครเมียมหรือสารประกอบเป็นพิษของโครเมียม (๑๐) โรคเกิดจากคาร์บอนไดออกไซด์ (๑๑) โรคแอนแทรกซ์ (๑๒) โรคแอสเบสโตซิติก (๑๓) โรคนิวโมโคนิโอซิส (๑๔) โรคบิส ซิสโนซิ (๑๕) โรคเกิดจากแบรซิลเลียม หรือสารประกอบเป็นพิษของแบรซิลเลียม (๑๖) โรคเกิด จากกัมมันตรังสี (๑๗) โรคเกิดจากอัลกอฮอล์กลั่นจากไม้ (๑๘) โรคเกิดจากคาร์บอนเตตระคลอไรด์หรือสารประกอบเป็นพิษของคาร์บอนเตตระคลอไรด์ (๑๙) โรคเกิดจากสารเคมีอื่น หรือสาร ประกอบเป็นพิษของสารเคมีอื่น (๒๐) โรคผิวหนังเกิดจากการสัมผัสสารเนื่องจากการทำงาน (๒๑) โรคหรือการเจ็บป่วยอันเป็นผลจากความร้อน ความเย็น เสียง แสง ความสั่นสะเทือน ความเปลี่ยนแปลงของความกดดันของอากาศเนื่องจากการทำงาน (๒๒) โรคหรือการเจ็บป่วยอย่างอื่นซึ่งเป็นผล เนื่องจากการทำงาน

“ค่าทำศพ” หมายความว่า ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการทำศพตามประเพณีของลูกจ้าง ซึ่งถึงแก่ความตาย หรือตามประเพณีแห่งท้องถิ่น

“เงินทดแทน” หมายความว่า เงินที่จ่ายให้เป็นค่าทดแทน ค่ารักษาพยาบาลและค่าทำศพ

“อริบติ” หมายความว่า อริบติกรมแรงงาน

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมวดที่ ๑

การให้แรงงานทั่วไป

ข้อ ๓ ให้นายจ้างประกาศกำหนด เวลาทำงานปกติของลูกจ้างไว้ ดังต่อไปนี้

(๑) งานอุตสาหกรรม ไม่เกินสัปดาห์ละสี่สิบแปดชั่วโมง

(๒) งานขนส่ง ไม่เกินวันละแปดชั่วโมง

(๓) งานที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือร่างกายของลูกจ้างตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้อำหนด^(๑) ไม่เกินสัปดาห์ละสี่สิบสองชั่วโมง^(๔)

(๔) งานพาณิชยกรรม หรืองานอื่นซึ่งไม่ใช่งานตาม(๑) (๒) และ(๓)

ไม่เกินสัปดาห์ละห้าสิบสี่ชั่วโมง

(๑) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง งานที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือร่างกายของลูกจ้าง ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ กำหนดงานเหล่านี้ คือ (๑) งานที่ต้องทำใต้ดิน ใต้น้ำ หรือต้องทำในถ้ำ อุโมงค์ หรือปล่องในภูเขา (๒) งานผลิตหรือขนส่งวัตถุเคมีอันอาจเป็นอันตราย วัตถุพิษ วัตถุระเบิด หรือวัตถุไวไฟ (๓) งานที่ต้องทำเกี่ยวกับสัมมนตภาพรังสี (๔) งานเชื่อมโลหะด้วย อ็อกซิเจน (๕) งานที่ต้องทำเกี่ยวกับกลิ่น ไอ ความ ก๊าซ ฝุ่น หรือละออง อันอาจเป็นอันตราย (๖) งานที่ต้องทำด้วยเครื่องมือซึ่งผู้ทำได้รับความสั่นสะเทือนอันอาจเป็นอันตรายหรือ (๗) งานที่ต้องทำเกี่ยวกับความร้อนจัดหรือเย็นจัด อันอาจเป็นอันตราย

(๔) ข้อ ๓ (๓) นี้ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๓ เริ่มใช้บังคับวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๑๖

เพื่อประโยชน์แห่งข้อนี้

(๑) “งานอุตสาหกรรม” หมายความว่า

(ก) การทำเหมืองแร่ เหมืองหิน หรือกิจการอื่นใดที่เกี่ยวกับการขุดค้นแร่ธาตุ หรือทรัพยากรธรณีอย่างอื่น

(ข) การทำ ผลิต ประกอบ บรรจุ ซ่อม ซ่อมบำรุง ปรับปรุง แปรสภาพ หรือทำลายซึ่งวัตถุหรือทรัพย์สิน และรวมถึงการต่อเรือ การให้กำเนิด แผลงและจ่ายไฟฟ้าหรือพลังงานอย่างอื่น

(ค) การก่อสร้าง ต่อเติม ติดตั้ง ซ่อม ซ่อมบำรุง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคาร สนามบิน ทางรถไฟ ทางรถราง ท่าเรือ อู่เรือ สะพานเทียบเรือ ทางน้ำ ถนน อุโมงค์ สะพาน ท่อระบาย ท่อน้ำ โทรเลข โทรศัพท์ ไฟฟ้า ก๊าซ หรือประปา หรืองานก่อสร้างอื่น ๆ รวมทั้งการเตรียมหรือวางรากฐานของงานก่อสร้างหรือโครงสร้างนั้น ๆ

(ง) กิจการอื่นตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้กำหนด

(๒) “งานขนส่ง” หมายความว่า การลำเลียงหรือเคลื่อนย้ายบุคคลหรือสิ่งของด้วยเครื่องอุปกรณ์การขนส่ง

(๓) “งานพาณิชย์กรรม” หมายความว่า

(ก) การซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้เช่าทรัพย์สิน ให้เช่าซื้อ รับจ้างทำของที่มีโรงงานอุตสาหกรรม ให้กู้ยืม รับฝากทรัพย์สิน รับจำนอง รับจำนำ เก็บของในคลังสินค้า รับประกันภัย รับโอน หรือรับจัดส่งเงินหรือการธนาคาร หรือบริการที่เรียกค่าตอบแทน

(ข) กิจการที่มีลักษณะผสมระหว่างงานงานอุตสาหกรรมและงานพาณิชย์กรรม ซึ่งมีงานพาณิชย์กรรมเป็นธุรกิจส่วนใหญ่

(ค) กิจการอื่นตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้กำหนด

ข้อ ๔ ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างทำงานเกินกำหนดเวลาทำงานปกติตามข้อ

๓ (๒) เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย^(๕)

ข้อ ๕ ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างทำงานเกินกำหนดเวลาทำงานปกติตามข้อ

๓ (๓)

(๕) ดูคำสั่งกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติตามประกาศของคณะปฏิวัติ

ข้อ ๖ ในวันที่มีการทำงาน ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างมีเวลาพักติดต่อกันไม่น้อยกว่าวันละหนึ่งชั่วโมง หลังจากลูกจ้างได้ทำงานในวันนั้นมาแล้วไม่เกินห้าชั่วโมง

นายจ้างและลูกจ้างจะตกลงกันล่วงหน้าให้มีเวลาพักน้อยกว่าครั้งละหนึ่งชั่วโมงก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าครั้งละยี่สิบนาที และเมื่อรวมกันแล้วต้องไม่น้อยกว่าวันละหนึ่งชั่วโมง

ความในข้อนี้ มิให้ใช้บังคับแก่กรณีที่ลูกจ้างทำงานในหน้าที่ ที่มีลักษณะต้องทำติดต่อกันไปโดยได้รับความยินยอมจากลูกจ้างแล้ว หรือเป็นงานฉุกเฉินโดยจะหยุดเสียมิได้

ข้อ ๗ ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างมีวันหยุดประจำสัปดาห์ไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละหนึ่งวัน โดยวันหยุดประจำสัปดาห์ต้องมีระยะห่างกัน ไม่เกินหกวัน นายจ้างและลูกจ้างจะตกลงกันล่วงหน้ากำหนดให้มีวันหยุดประจำสัปดาห์วันใดก็ได้

สำหรับงานโรงแรม งานขนส่ง งานในป่า งานในที่ทุรกันดาร งานประมง งานดับเพลิง และงานอื่นตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้กำหนด นายจ้างและลูกจ้างทั้งหมด หรือบางคนจะตกลงกันล่วงหน้าสะสมและเลื่อนวันหยุดประจำสัปดาห์ไปเมื่อใดก็ได้ แต่ต้องอยู่ในระยะเวลา ไม่เกินสี่สัปดาห์ติดต่อกัน

ข้อ ๘ ในกรณีที่วันหยุดประจำสัปดาห์ไม่แน่นอน ให้นายจ้างประกาศกำหนดวันหยุดให้ลูกจ้างทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน และแจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานตรวจแรงงาน^(๖) ทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ประกาศกำหนด

(๖) คำสั่งกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ หน้า ๗๗

ข้อ ๙ ให้นายจ้างประกาศกำหนดวันหยุดตามประเพณีปีละสิบสามวัน โดยรวมวัน
แรงงานแห่งชาติด้วย^(๗)

ถ้าวันหยุดตามประเพณีวันใดตรงกับวันหยุดประจำสัปดาห์ของลูกจ้าง ลูกจ้างจะได้
หยุดชดเชยวันหยุดตามประเพณีหรือไม่ ให้เป็นไปตามระเบียบทางราชการโดยอนุโลม^(๗)

การกำหนดวันแรงงานแห่งชาติ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราช-
กิจจานุเบกษา^(๘)

ข้อ ๑๐ ลูกจ้างซึ่งทำงานติดต่อกันมาแล้วครบหนึ่งปี มีสิทธิหยุดพักผ่อนประจำปีได้
ไม่น้อยกว่าปีละหกวันทำงาน โดยให้นายจ้างเป็นผู้กำหนดล่วงหน้าให้

นายจ้างและลูกจ้างจะตกลงกันล่วงหน้า สละและเลื่อนวันหยุดพักผ่อนประจำปีไป
รวมหยุดในปีอื่นก็ได้

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่งานมีลักษณะต้องทำติดต่อกันไป ถ้าหยุดจะเสียหายแก่งาน
หรือเป็นงานฉุกเฉินโดยจะหยุดเสียมิได้ นายจ้างจะให้ลูกจ้างทำงานเกินเวลาทำงาน ปกติตาม
ข้อ ๓ (๑) และ (๔) หรือในวันหยุดเท่าที่จำเป็น ก็ได้

กิจการโรงแรม สถานมหรสพ งานขนส่ง ร้านขายอาหาร ร้านขายเครื่องดื่ม สโมสร
สมาคม และกิจการอื่น ตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้กำหนด นายจ้างจะให้ลูกจ้างทำงาน
ในวันหยุดก็ได้

เพื่อประโยชน์แก่การผลิต การจำหน่าย และการบริการ นายจ้างอาจให้ลูกจ้าง
ทำงานเกินเวลาทำงานปกติ หรือในวันหยุดเท่าที่จำเป็นก็ได้ ทั้งนี้ โดยได้รับอนุญาตเป็น
หนังสือจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย^(๙)(๑๐)

(๗) แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๖) ลงวันที่ ๓๑
กรกฎาคม ๒๕๒๑

(๘) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดวันแรงงานแห่งชาติ ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ ประกาศ
กำหนดให้วันที่ ๑ พฤษภาคม เป็นวันแรงงานแห่งชาติ

(๙) วรรคท้ายนี้ เพิ่มเติมโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๖ และแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศ
กระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๓) ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๑๗ เริ่มใช้บังคับ
วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๑๗

(๑๐) คำสั่งกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติตามประกาศของคณะปฏิวัติ
ฉบับที่ ๑๐๓ หน้า ๗๗

ข้อ ๑๒ ลูกจ้างมีสิทธิลาป่วยได้ ในปีหนึ่งไม่เกินสามสิบ วันทำงาน การลาป่วยตั้งแต่สามวันขึ้นไป นายจ้างจะให้ลูกจ้างแสดงใบรับรองของแพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่งก็ได้ ถ้าลูกจ้างไม่อาจหาแพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่งได้ ให้ลูกจ้างชี้แจงให้นายจ้างทราบ

ถ้านายจ้างจัดแพทย์ไว้ให้แล้ว ให้แพทย์นั้นเป็นผู้ออกใบรับรอง เว้นแต่ลูกจ้างไม่สามารถให้แพทย์นั้นตรวจได้

หมวด ๒

การใช้แรงงานหญิง

ข้อ ๑๓ ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงทำงานอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) งานทำความสะอาดเครื่องจักร หรือเครื่องยนต์ขณะที่เครื่องจักรหรือเครื่องยนต์กำลังทำงาน

- (๒) งานที่ต้องทำบนนั่งร้านที่สูงกว่าพื้นดินตั้งแต่สิบเมตรขึ้นไป
- (๓) งานใช้เลื่อยวงเดือน
- (๔) งานผลิตหรือขนส่งวัตถุระเบิดหรือวัตถุไวไฟ
- (๕) งานเหมืองแร่ที่ต้องทำใต้ดิน
- (๖) งานอื่นตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้อำหนด

ข้อ ๑๔ ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงทำงานยก แบก หาบ หาม ทูน ลาก หรือเข็นของหนัก เกินอัตราน้ำหนักที่กำหนด ดังต่อไปนี้

- (๑) สามสิบกิโลกรัม สำหรับการงานในที่ราบ
- (๒) ยี่สิบกิโลกรัม สำหรับการงานที่ต้องชันบันไดหรือที่สูง
- (๓) หกร้อยกิโลกรัม สำหรับการลากหรือเข็นของที่ต้องบรรทุกล้อ

เลื่อนที่ใช้ราง

- (๔) สิบร้อยกิโลกรัม สำหรับการลากหรือเข็นของที่ต้องบรรทุกล้อเลื่อน

ที่ไม่ใช้ราง

ข้อ ๑๕ ห้ามมิให้นายจ้างรับหญิง ซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีที่ยังมิได้ทำการสมรส เป็นลูกจ้างทำงานในสโมสรราตรี สถานเต้นรำ สถานฝึกสอนเต้นรำ สถานขายและเสพสุรา สถานอาบอบนวด โรงแรม หรือสถานที่อื่นตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้กำหนด

ข้อ ๑๖ ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงทำงานในระหว่าง ๒๔.๐๐ นาฬิกา และ ๐๖.๐๐ นาฬิกา เว้นแต่งานที่มีลักษณะต้องทำติดต่อกันไป หรืองานกะ หรืองานที่มีลักษณะและสภาพที่ต้องทำในระหว่างเวลาดังกล่าว

ข้อ ๑๗ ในกรณีที่พนักงานตรวจแรงงานเห็นว่า การที่นายจ้างให้หญิงทำงานตาม ข้อ ๑๖ อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพและความปลอดภัยของหญิงนั้น ให้พนักงานตรวจแรงงาน รายงานต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย^(๑๑) เพื่อพิจารณาสั่งให้นายจ้างเปลี่ยนเวลาทำงาน หรือลดชั่วโมงทำงานนั้น ถ้าอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย^(๑๑) เห็นด้วย ก็ให้สั่งกรมที่เห็นสมควร และให้นายจ้างปฏิบัติตามคำสั่ง

ข้อ ๑๘ ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์ มีสิทธิลาเพื่อการคลอดเพิ่มขึ้นจากเงินลาป่วย ที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง โดยไม่ได้รับค่าจ้างอีกหกสัปดาห์รวมกับวันหยุดด้วย แต่ถ้าหญิงนั้นทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ให้มีสิทธิได้รับค่าจ้างเท่าเวลาที่ลา ตามอัตราที่ได้รับอยู่ แต่ไม่เกินสามสัปดาห์

ถ้าหญิงนั้นยังไม่สามารถทำงานได้เนื่องจากการคลอด ก็ให้มีสิทธิลาโดยไม่ได้รับค่าจ้างอีกสามสัปดาห์

การลาตามข้อนี้ ให้นำข้อ ๑๒ วรรคสองและวรรคสามมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๙ ถ้าลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์มีใบรับรองของแพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่ง แสดงว่าไม่อาจทำงานในหน้าที่เดิมได้ ให้มีสิทธิขอให้นายจ้างเปลี่ยนงานในหน้าที่เป็นการชั่วคราวก่อนหรือหลังคลอดได้ และให้นายจ้างพิจารณาเปลี่ยนงานให้แก่ลูกจ้างนั้นตามที่เห็นสมควร

(๑๑) คู่มือสำนักงานกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติตามประกาศของคณะปฏิวัติ

หมวด ๓

การใช้แรงงานเด็ก

ข้อ ๒๐ ห้ามมิให้นายจ้างรับเด็กซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบสองปี เป็นลูกจ้าง

ข้อ ๒๑ ห้ามมิให้นายจ้างรับเด็กซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบสองปี แต่ยังไม่ถึงสิบห้าปี เป็นลูกจ้าง เว้นแต่

(๑) รับเด็กนั้นไว้เป็นลูกจ้างสำหรับทำงานตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้กำหนด^(๑๒) ซึ่งงานนั้นต้องไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและความเจริญเติบโตของร่างกาย

(๒) รับเด็กนั้นไว้เป็นลูกจ้างสำหรับงานอื่น ที่กระทรวงมหาดไทยมิได้กำหนดตาม (๑) โดยได้รับอนุญาตจากพนักงานออกใบอนุญาต^(๑๓)

ข้อ ๒๒ ในการขออนุญาตตามข้อ ๒๑ (๒) นั้นให้นายจ้างเป็นผู้ยื่นคำขอตามแบบที่อธิบดีกำหนด พร้อมกับนำเด็ก และหลักฐานดังต่อไปนี้มาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

(๑) เอกสารแสดงหน้าที่การงาน กำหนดชั่วโมงทำงานและวันหยุด

(๒) เอกสารแสดงอายุของเด็ก

(๓) เอกสารแสดงความยินยอมจากบิดามารดา หรือผู้ปกครอง

ในกรณีที่พนักงานออกใบอนุญาตเห็นสมควร จะให้นายจ้างนำใบรับรองของแพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่งรับรองว่าเด็กนั้นมีร่างกายสมบูรณ์ และสามารถทำงานตามที่ขออนุญาตได้ พร้อมทั้งใบรับรองของโรงเรียนแสดงเวลาเรียนและผลการศึกษาด้วยก็ได้

(๑๒) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดงานที่นายจ้างรับเด็กซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบสองปี แต่ยังไม่ถึงสิบห้าปีเป็นลูกจ้างได้ ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ กำหนดงานเหล่านั้นไว้คือ (๑) งานรับใช้ในงานพาณิชย์กรรม เว้นแต่งานรับใช้ในสถานจำหน่ายสุราและเสพสุรา (๒) งานส่งหนังสือพิมพ์ (๓) งานรับใช้เกี่ยวกับกากรักษา (๔) งานเก็บ จำหน่าย รับ หรือส่งดอกไม้ ผลไม้ เครื่องช่า เครื่องเค็มที่ไม่มีมี้อลกอฮอล์ หรือ (๕) งานยก แบก หาม หาบ ทน หรือลากของที่มีน้ำหนักไม่เกินสิบกิโลกรัม

(๑๓) คำสั่งกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ หน้า ๑๑

ข้อ ๒๓ ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุตั้งแต่ สิบสองปีแต่ยังไม่ถึง สิบห้าปี ทำงานระหว่างเวลา ๒๒.๐๐ นาฬิกา และ ๐๖.๐๐ นาฬิกา เว้นแต่เด็กนั้นเป็นผู้แสดงภาพยนตร์ ละคร หรือการแสดงอย่างอื่นที่คล้ายคลึงกัน แต่ในระยะดังกล่าวนั้น ต้องจัดให้เด็กได้พักผ่อนตามสมควร

ข้อ ๒๔ ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้าง ซึ่งเป็นเด็กอายุ ต่ำกว่าสิบห้าปี ทำงานในวันหยุด

ข้อ ๒๕ ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีแต่ยังไม่ถึงสิบแปดปี ทำงานอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) งานทำความสะอาดเครื่องจักรหรือเครื่องยนต์ขณะที่เครื่องจักรหรือเครื่องยนต์กำลังทำงาน

(๒) งานที่ต้องทำใต้ดินหรือใต้น้ำ

(๓) งานผลิตหรือขนส่งวัตถุเคมีที่เป็นอันตราย วัตถุมีพิษ วัตถุระเบิด หรือวัตถุไวไฟ

(๔) งานเกี่ยวกับกัมมันตภาพรังสี

(๕) งานอื่นตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้กำหนด

หมวด ๔

ค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา และค่าทำงานในวันหยุด

ข้อ ๒๖ งานอันมีลักษณะ คุณภาพ และปริมาณอย่างเดียวกัน ให้นายจ้างกำหนดค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา และค่าทำงานในวันหยุดเท่ากัน ไม่ว่าลูกจ้างจะเป็นชายหรือหญิง

ข้อ ๒๗ ให้นายจ้างจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา และค่าทำงานในวันหยุดที่จ่ายเป็นเงินด้วยเงินตราไทย ถ้าจะจ่ายเป็นตัวเงินหรือเงินตราต่างประเทศ ต้องได้รับความยินยอมจากลูกจ้าง

ในกรณีที่มิมีข้อตกลงในสัญญาจ้างให้จ่ายเป็นเงินตราไทยแทนเงินตราต่างประเทศ
จะเป็นเงินตราต่างประเทศแทนเงินตราไทย และไม่มีข้อตกลงในเรื่องอัตราแลกเปลี่ยนเป็น
ปรโยชน์ ให้คิดอัตราแลกเปลี่ยนของทางราชการในวันที่ถึงกำหนดจ่ายค่าจ้าง

ห้ามมิให้นายจ้างจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา และค่าทำงานในวันหยุด ที่จ่ายเป็นเงิน
ตราต่างประเทศ หรือสิ่งของอื่นใดแทนเงิน หรือตัวเงินตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๒๘ ในนายจ้างจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา และค่าทำงานในวันหยุดให้แก่ลูกจ้าง
ณ สถานที่ลูกจ้างทำงาน มีเวลาพัก ผ่อนตอนที่ยื่น ต้องได้รับความยินยอมจากลูกจ้าง

ข้อ ๒๙ ให้นายจ้างจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา และค่าทำงานในวันหยุดตามกำหนด
เวลา ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่คำนวณค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา และค่าทำงานในวันหยุดเป็น
รายเดือน หรือเป็นระยะเวลาออกงานอื่น *ที่ไม่เกินหนึ่งเดือน* หรือตามผลงานโดยคำนวณเป็น
หน่วยให้จ่ายไม่น้อยกว่าเดือนละหนึ่งครั้ง เว้นแต่จะมีการตกลงกันเป็นอย่างอื่นที่เป็นประโยชน์
แก่ลูกจ้าง

(๒) ในกรณีที่คำนวณค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา และค่าทำงานในวันหยุดนอกจาก
(๑) ให้จ่ายตามกำหนดเวลาที่นายจ้างและลูกจ้างตกลงกัน

ข้อ ๓๐ ในการจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา และค่าทำงานในวันหยุด นายจ้างจะนำหนี้
อื่นมาหักมิได้

ข้อ ๓๑ ถ้านายจ้างผิดนัดในการจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา และค่าทำงานในวันหยุด
ให้นายจ้างจ่าย *ดอกเบี้ย* แก่ลูกจ้างในระหว่างผิดนัดร้อยละสิบห้าต่อปี

ถ้านายจ้างจงใจผิดนัดในการจ่ายเงินดังกล่าว โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร
เมื่อพ้นกำหนด เวลาเจ็ดวันนับแต่วันถึงกำหนดจ่าย นายจ้างจะต้องจ่าย *เงินเพิ่ม* ให้แก่ลูกจ้าง
ร้อยละสิบห้าของเงินที่ค้างชำระทุกระยะเวลาเจ็ดวัน

ถ้านายจ้างพร้อมที่จะชำระเงินตามสองวรรคก่อน และได้นำเงินนั้นไปมอบให้แก่
อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย^(๑๔) เพื่อจ่ายให้แก่ลูกจ้าง การจ่ายดอกเบี้ยหรือเงินเพิ่มสำหรับ
จำนวนดังกล่าวให้เป็นอันระงับตั้งแต่วันที่นายจ้างนำเงินนั้นไปมอบไว้

(๑๔) คู่มือกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติตามประกาศของคณะปฏิวัติ

ข้อ ๓๒ ให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างแก่ ลูกจ้างประจำ เท่ากับค่าจ้างในวันทำงานสำหรับวันหยุดต่อไปนี้

(๑) วันหยุดประจำสัปดาห์ นอกจากลูกจ้างประจำที่ได้รับค่าจ้างรายวันรายชั่วโมง และตามผลงานโดยคำนวณเป็นหน่วย

(๒) วันหยุดตามประเพณี

(๓) วันหยุดพักผ่อนประจำปี

ข้อ ๓๓ ให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างแก่ลูกจ้างประจำในวันลาป่วยตามข้อ ๑๒ เท่ากับค่าจ้างในวันทำงาน ตลอดเวลาที่ลาป่วย

ทวิ ให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างแก่ลูกจ้างประจำ ในวันลาเพื่อเข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพร้อมพร้อมตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร เท่ากับค่าจ้างในวันทำงานตลอดระยะเวลาที่ลาแต่ไม่เกินปีละสามสิบวัน(๑๕)

ข้อ ๓๔ ถ้านายจ้างให้ลูกจ้างทำงานเกินเวลาทำงานปกติที่นายจ้างประกาศกำหนด ข้อ ๓ ให้นายจ้างจ่ายค่าล่วงเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งเท่าครึ่งของอัตราค่าจ้างต่อชั่วโมงในเวลาทำงานปกติ สำหรับเวลาที่ทำเกิน

ถ้าเป็นลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณเป็นหน่วย ให้นายจ้างจ่ายค่าล่วงเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งเท่าครึ่ง ของอัตราค่าจ้าง ต่อหน่วยในเวลาทำงานปกติสำหรับผลงานที่ทำได้เกิน

ข้อ ๓๕ เพื่อประโยชน์ในการคำนวณชั่วโมงทำงานล่วงเวลา ในกรณีที่นายจ้างกำหนดเวลาทำงานปกติเป็นสัปดาห์ ให้นับวันหยุดตามประเพณี วันหยุดพักผ่อนประจำปี และวันลา เป็นวันทำงาน

(๑๕) แก้ไขเพิ่มเติมโดย ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๔) เริ่มใช้บังคับวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๒๐

ข้อ ๓๖ ลูกจ้างซึ่งนายจ้างให้ทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ไม่มีสิทธิได้รับค่าล่วงเวลาตามข้อ ๓๔ และข้อ ๔๒

(๑) งานที่ลูกจ้างมีตำแหน่งเป็นผู้ช่วยนายจ้าง ผู้จัดการ หัวหน้าฝ่าย หรือหัวหน้างาน ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ ที่ทำการแทนนายจ้าง สำหรับกรณีการจ้าง การลดค่าจ้าง การเลิกจ้าง การให้บำเหน็จ การลงโทษ หรือการวินิจฉัยข้อร้องทุกข์

(๒) งานขบวนการจัดงานรถไฟ

(๓) งานขนส่ง

(๔) งานเปิดปิดประตูน้ำหรือประตูระบายน้ำ

(๕) งานอ่านระดับน้ำและวัดปริมาณน้ำ

(๖) งานเฝ้าหรือดูแลสถานที่หรือทรัพย์สิน

(๗) งานนอกสถานที่ โดยสภาพของงานไม่อาจกำหนดเวลาทำงานอันแน่นอนได้

(๘) งานอื่นตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้กำหนด

ทั้งนี้ เว้นแต่นายจ้างตกลงจ่ายค่าล่วงเวลาให้แก่ลูกจ้าง

ข้อ ๓๗ ถ้านายจ้างให้ลูกจ้างไปปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่อื่นในวันหยุด ให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างไม่น้อยกว่าค่าจ้างในวันทำงานแก่ลูกจ้างนั้น ในระหว่างเดินทาง

ข้อ ๓๘ ถ้านายจ้างให้ลูกจ้างไปปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่อื่น ลูกจ้างไม่มีสิทธิได้รับค่าล่วงเวลาตามข้อ ๓๔ และข้อ ๔๒ ในระหว่างเดินทาง เว้นแต่จะมีข้อตกลงให้นายจ้างจ่ายค่าล่วงเวลาให้

ข้อ ๓๙ ถ้านายจ้างให้ลูกจ้างทำงานในวันหยุด ซึ่งลูกจ้างมีสิทธิได้รับค่าจ้าง ให้นายจ้างจ่ายค่าทำงานในวันหยุดแก่ลูกจ้างในอัตรา ดังต่อไปนี้

(๑) ลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างเป็นรายชั่วโมงหรือเป็นระยะเวลาอย่างอื่นเพิ่มขึ้นอีกไม่น้อยกว่า *หนึ่งเท่า* ของค่าจ้างในวันทำงาน ตามจำนวนชั่วโมงที่ทำงานในวันหยุด

(๒) ลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณเป็นหน่วย เพิ่มขึ้นอีกไม่น้อยกว่า *หนึ่งเท่า* ของค่าจ้าง ตามผลงานที่ทำได้ในวันหยุด

ข้อ ๔๐ ถ้านายจ้างให้ลูกจ้างทำงานในวันหยุดซึ่งลูกจ้าง ไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้าง ให้นายจ้างจ่ายค่าทำงานในวันหยุดแก่ลูกจ้าง ในอัตราดังต่อไปนี้

(๑) ลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างเป็นรายชั่วโมงหรือเป็นระยะเวลาอย่างอื่น ไม่น้อยกว่า สองเท่า ของค่าจ้างในวันทำงาน ตามจำนวนชั่วโมงที่ทำงานในวันหยุด

(๒) ลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณเป็นหน่วย ไม่น้อยกว่า สองเท่า ของค่าจ้าง ตามผลงานที่ทำได้ในวันหยุด

ข้อ ๔๑ ให้นายจ้างออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางตามข้อ ๓๗ และข้อ ๓๘

ข้อ ๔๒ ถ้านายจ้างให้ลูกจ้างทำงานในวันหยุดเกินเวลาทำงานปกติของวันทำงาน ให้นายจ้างจ่ายค่าล่วงเวลาให้แก่ลูกจ้างในอัตรา สามเท่า ของค่าจ้างในวันทำงาน สำหรับจำนวนชั่วโมงที่ทำเกินเวลาทำงานปกติ

ข้อ ๔๓ ลูกจ้างตามข้อ ๓๖ (๑) ไม่มีสิทธิได้รับค่าทำงานในวันหยุดตามข้อ ๓๙ หรือข้อ ๔๐ เว้นแต่นายจ้างตกลงจ่ายค่าทำงานในวันหยุดให้

ข้อ ๔๔ ถ้านายจ้างตกลงจ่ายค่าล่วงเวลาในอัตราสูงกว่าที่ได้กำหนดไว้ในข้อ ๓๘ หรือข้อ ๔๒ หรือตกลงจ่ายค่าทำงานในวันหยุดในอัตราสูงกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๓๙ หรือข้อ ๔๐ ก็ให้เป็นไปตามนั้น

ข้อ ๔๕ ถ้านายจ้างเลิกจ้าง ลูกจ้างประจำ โดยลูกจ้างมิได้มีความคิดตามข้อ ๔๗ ให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างแก่ลูกจ้างสำหรับวันหยุดพักผ่อนประจำ ตามส่วนที่ลูกจ้างมีสิทธิได้รับ ตามข้อ ๑๐ และข้อ ๓๒ ด้วย

หมวด ๕

ค่าชดเชย

ข้อ ๔๖ ให้นายจ้างจ่ายค่าชดเชยให้แก่ ลูกจ้างประจำ ซึ่งเลิกจ้าง ดังนี้

(๑) ลูกจ้างประจำซึ่งทำงานติดต่อกันครบหนึ่งร้อยสี่สิบวันแต่ไม่ครบหนึ่งปี โดยรวมวันหยุด วันลา และวันที่นายจ้างสั่งให้หยุดงานเพื่อประโยชน์ของนายจ้าง ให้จ่ายไม่น้อยกว่าค่าจ้างอัตราสุดท้าย สามสิบวัน หรือไม่น้อยกว่าค่าจ้างของการทำงานสามสิบวันสุดท้าย สำหรับลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณเป็นหน่วย

(๒) ลูกจ้างประจำซึ่งทำงานติดต่อกันครบหนึ่งปีแต่ไม่ครบสามปี โดยรวมวันหยุด วันลา และวันที่นายจ้างสั่งให้หยุดงานเพื่อประโยชน์ของนายจ้าง ให้จ่ายไม่น้อยกว่าค่าจ้างอัตราสุดท้ายเก้าสิบวัน หรือไม่น้อยกว่าค่าจ้างของการทำงานเก้าสิบวันสุดท้ายสำหรับลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณเป็นหน่วย

(๓) ลูกจ้างประจำซึ่งทำงานติดต่อกันครบสามปีขึ้นไป โดยรวมวันหยุด วันลาและวันที่นายจ้างสั่งให้หยุดงานเพื่อประโยชน์ของนายจ้าง ให้จ่ายไม่น้อยกว่าค่าจ้างอัตราสุดท้าย หนึ่งร้อยแปดสิบวัน หรือไม่น้อยกว่าค่าจ้างของการทำงานหนึ่งร้อยแปดสิบวันสุดท้ายสำหรับลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณเป็นหน่วย

การเลิกจ้างตามข้อนี้ หมายความว่า การที่นายจ้างให้ลูกจ้างออกจากงาน ปลดออกจากงาน หรือไล่ออกจากงาน โดยที่ลูกจ้างไม่ได้กระทำความผิดตามข้อ ๔๗ แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๕ หรือในกรณีที่นายจ้างไม่ยอมให้ลูกจ้างประจำทำงานเกินเจ็ดวันทำงานติดต่อกัน ไม่ว่าจะมิวันหยุดคั่นหรือไม่ก็ตาม โดยไม่จ่ายค่าจ้างให้ ถ้าปรากฏว่านายจ้างมีเจตนาจะไม่จ้างลูกจ้างนั้นทำงานต่อไป หรือกลับแก้ลูกจ้าง ให้ถือเป็นการเลิกจ้างด้วย

ความในข้อนี้มีให้ใช้บังคับแก่ลูกจ้างประจำที่มีกำหนดระยะเวลาการจ้างไว้แน่นอน และเลิกจ้างตามกำหนดระยะเวลา นั้น หรือลูกจ้างประจำที่นายจ้างแจ้งให้ทราบเป็นหนังสือแต่แรกกว่าให้ทดลองปฏิบัติงานในระยะเวลาไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน และยังคงอยู่ในเวลานั้น^(๑๖)

ข้อ ๔๗ นายจ้างไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่ลูกจ้างประจำซึ่งเลิกจ้างในกรณีหนึ่งกรณีใด ดังต่อไปนี้

- (๑) ทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดอาญาโดย เจตนาแก่ นายจ้าง
- (๒) จงใจทำให้นายจ้างได้รับความเสียหาย
- (๓) ผ่าฝืนข้อบังคับ หรือระเบียบเกี่ยวกับการทำงาน หรือคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมายของนายจ้าง และนายจ้างได้ ตักเตือนเป็นหนังสือ แล้ว เว้นแต่กรณีร้ายแรงนายจ้างไม่จำเป็นต้องตักเตือน

(๑๖) แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๖) ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๒๑

- (๔) ละทิ้งหน้าที่เป็นเวลา สามวันทำงานติดต่อกัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร
- (๕) ประมาทเงินเลื่อเป็นเหตุให้นายจ้างได้รับความเสียหาย อย่างร้ายแรง
- (๖) ได้รับ โทษจำคุก ตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

หมวด ๖

เงินทดแทน

ข้อ ๔๘ เมื่อลูกจ้างประสบอันตราย หรือเจ็บป่วย หรือเจ็บป่วยจนถึงแก่ความตายให้นายจ้างแจ้งต่อพนักงานเงินทดแทน^(๑๓) แห่งท้องที่ที่นายจ้างมีสำนักงานหรือหน่วยงานตั้งอยู่ตามแบบที่อธิบดีกำหนด ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ย้ายจ้างทราบ

ข้อ ๔๙ ให้ลูกจ้างซึ่งประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย ยื่นคำร้องเรียกเงินทดแทนจากนายจ้างต่อพนักงานเงินทดแทนแห่งท้องที่ ที่นายจ้างมีสำนักงานหรือหน่วยงานตั้งอยู่ ตามแบบที่อธิบดีกำหนดโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่ลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยจนถึงแก่ความตาย ให้ผู้มีสิทธิตามข้อ ๕๐ ยื่นคำร้องเรียกเงินทดแทนตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๕๐ เมื่อลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยจนถึงแก่ความตาย ให้บุคคลดังต่อไปนี้ มีสิทธิได้รับเงินทดแทนจากนายจ้าง คือ

- (๑) บิดามารดา
- (๒) สามีหรือภรรยา
- (๓) บุตรซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี เว้นแต่เมื่อมีอายุครบสิบแปดปีแล้ว กำลังศึกษาอยู่ ให้ได้รับส่วนแบ่งต่อไปตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่

(๔) บุตรซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปี แต่ที่ทุพพลภาพหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบซึ่งอยู่ในอุปการะของลูกจ้างก่อนประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยจนถึงแก่ความตาย

(๑๓) คำสั่งกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ หน้า ๗๗

ถ้าไม่มีผู้มีสิทธิตามวรรคหนึ่ง ให้นายจ้างจ่ายเงินทดแทนแก่ผู้ซึ่งอยู่ในอุปการะของ ลูกจ้างที่ตายก่อนประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยจนถึงแก่ความตาย แต่ผู้อยู่ในอุปการะดังกล่าวจะต้องได้รับ *ความเดือดร้อน* เพราะขาดความอุปการะจากลูกจ้างที่ตายด้วย

ให้ผู้มีสิทธิดังกล่าวได้รับ *ส่วนแบ่งเท่ากัน* ถ้าผู้ได้รับส่วนแบ่งผู้ใดตาย หรือสามี หรือภรรยาสมรสใหม่ หรือมิได้สมรส แต่มีพฤติการณ์แสดงให้เห็นได้ว่าอยู่กินฉันสามีหรือ ภรรยากับชายหรือหญิงอื่น ให้ส่วนแบ่งของบุคคลดังกล่าวเป็นอันยุติ

การได้รับส่วนแบ่งตามข้อนี้ ถ้ามิได้รับส่วนแบ่งในคราวเดียวกันทั้งหมด ให้รับ ส่วนแบ่งอยู่ได้ *ไม่เกินห้าปี* นับแต่วันที่ลูกจ้างถึงแก่ความตาย

ข้อ ๕๑ ในทันทีที่ลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย นายจ้างจะต้องจัดให้ลูกจ้าง ได้รับการรักษาพยาบาล *เท่าที่จำเป็น*

ข้อ ๕๒ เมื่อลูกจ้างประสบอันตราย หรือเจ็บป่วย หรือเจ็บป่วยจนถึงแก่ความตาย ให้นายจ้างจ่ายค่ารักษาพยาบาล *เท่าที่จ่ายด้วยความจำเป็น* แต่ไม่เกินสองหมื่นบาท ให้นายจ้างจ่ายค่ารักษาพยาบาลตามวรรคหนึ่งทันที เมื่อฝ่ายลูกจ้างร้องขอต่อนายจ้าง เมื่อลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยจนถึงแก่ความตาย ให้นายจ้างจ่ายค่าทำศพ เป็นจำนวนเงิน *สามเท่า* ของค่าจ้างรายเดือนโดยเฉลี่ย แต่ต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งพันห้าร้อยบาท และไม่เกินห้าพันบาท

การคำนวณค่าจ้างรายเดือนโดยเฉลี่ย ให้คำนวณโดยเฉลี่ยจากเงินค่าจ้างที่ลูกจ้างได้รับ สำหรับการทํางาน *หกเดือนสุดท้าย* ในกรณีลูกจ้างทํางานยังไม่ครบหกเดือน ให้คำนวณ โดยเฉลี่ยจากเงินค่าจ้างที่ลูกจ้างได้รับ สำหรับระยะเวลาที่ได้ทํางานมาแล้ว

ข้อ ๕๓ ในกรณีที่ลูกจ้างประสบอันตราย หรือเจ็บป่วยถึงแก่ความตาย และไม่มีผู้ มีสิทธิตามข้อ ๕๐ ขอเป็นผู้จัดการศพ ให้นายจ้างจัดการศพลูกจ้างไปพลางก่อนแต่จะใช้เงิน ค่าทำศพ *เกินหนึ่งในสาม* ของค่าทำศพตามข้อ ๕๒ ไม่ได้ ถ้าลูกจ้างได้ตายไป *ครบสี่สิบแปด ชั่วโมง* แล้ว ยังไม่มีผู้มีสิทธิตามข้อ ๕๐ มาขอเป็นผู้จัดการศพให้นายจ้างจัดการศพนั้นตาม ประเพณีของลูกจ้างซึ่งถึงแก่ความตายและประเพณีแห่งท้องถิ่น โดยคำนึงถึงฐานะทางสังคม ของลูกจ้างนั้นด้วย

ข้อ ๕๔ เมื่อลูกจ้างประสบอันตราย หรือเจ็บป่วย หรือเจ็บป่วยจนถึงแก่ความตาย ให้นายจ้างจ่ายค่าทดแทนเป็นรายเดือน ดังต่อไปนี้

(๑) ร้อยละห้าสิบ ของค่าจ้างรายเดือนโดยเฉลี่ย สำหรับ กรณีที่ลูกจ้าง ไม่สามารถทำงานติดต่อกันได้เกินเจ็ดวัน ไม่ว่าลูกจ้างนั้นจะสูญเสียอวัยวะตาม (๒) ด้วยหรือไม่ก็ตาม โดยจ่าย นับแต่วันแรก ที่ลูกจ้างไม่สามารถทำงานได้ ไปจนตลอดเวลาที่ไม่สามารถทำงานติดต่อกันได้ แต่ต้อง ไม่เกินหนึ่งปี

(๒) ร้อยละห้าสิบ ของค่าจ้างรายเดือนโดยเฉลี่ย สำหรับ กรณีที่ลูกจ้าง ต้องสูญเสียอวัยวะบางส่วนของร่างกาย โดยจ่าย ตามประเภทของการสูญเสียอวัยวะ และตามระยะเวลา ที่จะต้องจ่ายให้ ตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้กำหนด^(๑๔) แต่ต้องไม่เกินห้าปี

(๓) ร้อยละหกสิบ ของค่าจ้างรายเดือนโดยเฉลี่ย สำหรับ กรณีที่ ลูกจ้างทุพพลภาพ โดยจ่าย ตามประเภทของการทุพพลภาพ และตาม ระยะเวลา ที่จะต้องจ่ายตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้กำหนด^(๑๕) แต่ต้อง ไม่เกินสิบปี

(๑๔) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดการจ่ายค่าทดแทน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ กำหนดไว้ ดังนี้ (๑) แขนข้างหนึ่ง สับกับหกเดือน (๒) ขาข้างหนึ่ง สับปี (๓) มือข้างหนึ่ง สามปีกับห้าเดือน (๔) เท้าข้างหนึ่ง สองปีกับเก้าเดือน (๕) หูหนวกทั้งสองข้าง สองปี (๖) หูหนวกข้างหนึ่ง สิบเดือน (๗) นิ้วหัวแม่มือขาค้นวหนึ่ง สิบเดือน (๘) นิ้วขาค้นวหนึ่งแปดเดือน (๙) นิ้วกลางขาค้นวหนึ่ง เจ็ดเดือน (๑๐) นิ้วหัวแม่มือเท้าขาค้นวหนึ่ง เจ็ดเดือน (๑๑) นิ้วนางขาค้นวหนึ่ง หกเดือน (๑๒) นิ้วก้อยขาค้นวหนึ่ง สามเดือน (๑๓) นิ้วเท้าอื่นขาค้นวหนึ่ง สามเดือน (๑๔) สูญเสียลูกตาข้างหนึ่ง สองปีกับห้าเดือน (๑๕) สูญเสียสมรรถภาพในการมองเห็น ร้อยละเก้าสิบขึ้นไป หรือเสียความสามารถในการมองเห็นตั้งแต่ ๓/๖๐ หรือมากกว่าของตาข้างหนึ่ง หรือสูญเสียความสามารถในการใช้สายตาสองข้างรวมกัน (Binocular Vision) สองปีกับหนึ่งเดือน (๑๖) สูญเสียอวัยวะส่วนอื่นนอกจากที่ระบุไว้ใน (๑) ถึง (๑๕) ให้มีระยะเวลาจ่ายตลอดเวลาที่ต้องพักรักษาพยาบาล แต่ไม่เกินหนึ่งปี

ถ้าลูกจ้างประสบอันตรายถึงต้องสูญเสียอวัยวะในหลายส่วนของร่างกายตามที่ระบุไว้ใน (๑) ถึง (๑๖) ให้คำนวณกำหนดเวลาดังกล่าวรวมกัน แต่ไม่เกินห้าปี

(๑๕) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดการจ่ายค่าทดแทน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ กำหนดให้ มีระยะเวลาจ่ายค่าทดแทนมีกำหนดสิบปี ตามประเภทอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ (๑) มือทั้งสองข้างขาด (๒) แขนทั้งสองข้างขาด (๓) มือข้างหนึ่งกับแขนอีกข้างหนึ่งขาด (๔) เท้าทั้งสองข้างขาด (๕) ขาทั้งสองข้างขาด (๖) เท้าข้างหนึ่งกับขาอีกข้างหนึ่งขาด (๗) มือหรือแขนข้างหนึ่งกับเท้าหรือขาอีกข้างหนึ่งขาด (๘) สูญเสียลูกตาทั้งสองข้าง หรือสูญเสียลูกตาข้างหนึ่งกับสูญเสียสมรรถภาพในการมองเห็นร้อยละสิบขึ้นไป หรือเสียความสามารถในการมองเห็นตั้งแต่ ๓/๖๐ หรือมากกว่าของตาอีกข้างหนึ่ง หรือสูญเสียสมรรถภาพในการมองเห็นร้อยละสิบขึ้นไป หรือเสียความสามารถในการมองเห็นตั้งแต่ ๓/๖๐ หรือมากกว่าของตาทั้งสองข้าง (๙) บาดเจ็บที่กระดูกสันหลังเป็นเหตุให้มือหรือแขนทั้งสองข้าง มือข้างหนึ่งกับแขนข้างหนึ่ง เท้าหรือขาทั้งสองข้าง เท้าข้างหนึ่งกับขาอีกข้างหนึ่ง มือหรือแขนข้างหนึ่งกับเท้าหรือขาอีกข้างหนึ่ง เสียสมรรถภาพในการทำงานโดยสิ้นเชิง (๑๐) บาดเจ็บที่ศีรษะเป็นเหตุให้จิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบซึ่งไม่สามารถจะรักษาให้หายได้ หรือวิกลจริต

(๔) ร้อยละทกสิบ ของค่าจ้างรายเดือนโดยเฉลี่ย สำหรับกรณีที่ลูกจ้าง ถึงแก่ความตาย มีกำหนด ห้าปี

การประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย ซึ่งเป็นเหตุให้ สูญเสียสมรรถภาพในการทำงาน ของอวัยวะไปเพียง บางส่วน ให้ถือว่าลูกจ้าง สูญเสียอวัยวะนั้นด้วย แต่การคำนวณค่า ทดแทนให้เทียบ อัตราส่วนร้อยละ จากจำนวน ระยะเวลาที่กำหนดไว้ สำหรับการสูญเสีย อวัยวะประเภทนั้นตามข้อกำหนดของกระทรวงมหาดไทย^(๒๐)

กรณีจะเป็นประการใดก็ตาม ค่าทดแทนตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ต้องไม่ น้อยกว่าค่าทดแทนรายเดือนต่ำสุด และไม่มากกว่าค่าทดแทนรายเดือนสูงสุด ตามที่ กระทรวงมหาดไทยจะได้กำหนด^(๒๑)

การคำนวณค่าจ้างรายเดือนโดยเฉลี่ย ให้เป็นไปตามข้อ ๕๒ วรรคสี่

(๒๐) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดการจ่ายค่าทดแทน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ กำหนด ไว้ว่า ในการ กำหนด ประเภท ของการ สูญเสียอวัยวะและทุพพลภาพ (๑) ขานขาดหมายความว่า ขาดตั้งแต่ข้อศอกขึ้นมา (๒) ขาขาดหมายความว่าขาดตั้งแต่หัวเข่าขึ้นมา (๓) มือขาดหมายความว่า ขาดตั้งแต่ข้อมือขึ้นมา (๔) เท้าขาดหมายความว่าขาดตั้งแต่ข้อเท้าขึ้นมา (๕) นิ้วขาดหมายความว่า ขาดอย่างน้อยหนึ่งข้อ (๖) สูญเสียสมรรถภาพในการมองเห็นร้อยละเก้าสิบขึ้นไป หรือเสียความ สามารถในการมองเห็นตั้งแต่ ๓/๖๐ หรือมากกว่า หมายความว่า ไม่สามารถมองเห็นอักษรบนแผ่นป้าย วัดสายตามาตรฐานได้ในระยะห่างจากป้ายสามเมตรในขณะคนที่ตาปกติสามารถมองเห็นได้ในระยะ ห่างจากป้ายหกสิบเมตร (๗) สูญเสียความสามารถในการใช้สายตาสองข้างร่วมกัน (Binocular Vision) หมายความว่า เมื่อใช้ตาข้างที่ไม่ปกติร่วมกับตาอีกข้างหนึ่งแล้ว ไม่สามารถมองเห็นได้อย่างคนตาปกติ และถือว่าเป็นการสูญเสียสมรรถภาพในการมองเห็นของตาข้างที่ไม่ปกตินั้น (๘) อวัยวะส่วนใดขาด หมายความว่ารวมถึงการที่อวัยวะส่วนนั้นเสียสมรรถภาพในการทำงานโดยสิ้นเชิง ซึ่งไม่สามารถจะรักษา ให้หายเป็นปกติได้

ในกรณีนิ้วหัวแม่มือและนิ้วอื่นอีกสองนิ้วขึ้นไปของมือข้างเดียวกัน หรือนิ้วอื่นอื่นส่วนนอกจาก นิ้วหัวแม่มือของมือข้างเดียวกันขาด ให้ถือว่ามือสูญเสียสมรรถภาพในการทำงานโดยสิ้นเชิง

(๒๑) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดการจ่ายค่าทดแทน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ กำหนด ไว้ว่า ต้องไม่เกินกว่าเดือนละสามพันบาท และไม่ต่ำกว่าเดือนละสองร้อยห้าสิบบาท

การจ่ายค่าทดแทนตามระยะเวลาดังกล่าวตามข้อนี้ นายจ้างและฝ่ายลูกจ้างจะตกลงกันจ่ายค่าทดแทนในคราวเดียวกัน เต็มจำนวน หรือเป็นราย ระยะเวลา อย่างอื่นก็ได้ แต่ นายจ้างจะหักส่วนลดเกินกว่าอัตราที่กระทรวงมหาดไทยจะได้กำหนดไม่ได้^(๒๒) ^(๒๓)

ข้อ ๕๕ นายจ้างไม่ต้องจ่ายเงินทดแทนในการประสบอันตราย หรือการเจ็บป่วยของลูกจ้างเพราะเหตุอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) เสพเครื่องดองของเมา จนไม่สามารถครองสติได้

(๒) จงใจให้ตนเองหรือผู้อื่นประสบอันตราย หรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนประสบอันตราย

ข้อ ๕๖ เมื่อมีการแจ้งตามข้อ ๕๔ หรือมีการยื่นคำร้องตามข้อ ๕๔ หรือปรากฏแก่พนักงานเงินทดแทนว่า ลูกจ้างประสบอันตราย หรือเจ็บป่วย หรือเจ็บป่วยจนถึงแก่ความตาย และยังมีไต่ยื่นคำร้อง ให้พนักงานเงินทดแทนดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงโดยไม่ชักช้า

ข้อ ๕๗ เมื่อพนักงานเงินทดแทนได้ดำเนินการสอบสวนตามข้อ ๕๖ แล้วเห็นว่าฝ่ายลูกจ้างนั้นมีสิทธิได้รับเงินทดแทน ให้พนักงานเงินทดแทนสั่งให้นายจ้างจ่ายเงินทดแทนให้แก่ลูกจ้างหรือผู้มีสิทธิ ตั้งแต่วันที่ลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยจนไม่สามารถทำงานได้ สูญเสียอวัยวะ ทุพพลภาพ หรือถึงแก่ความตาย แล้วแต่กรณี ในคำสั่งนั้นให้กำหนดจำนวนเงินทดแทน และ ระยะเวลาจ่าย เงินดังกล่าวด้วย แต่ถ้าเห็นว่าฝ่ายลูกจ้างนั้นไม่มี

(๒๒) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดการจ่ายค่าทดแทน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ กำหนดว่าในการจ่ายค่าทดแทนตามระยะเวลาตามวรรคท้ายนี้ นายจ้างจะหักส่วนลดเกินกว่าร้อยละสี่ต่อปี จากค่าทดแทนเต็มจำนวนไม่ได้

(๒๓) ข้อนี้แก้ไขเพิ่มเติมโดย ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ เริ่มใช้บังคับวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๑๖

สิทธิได้รับเงินทดแทนแล้ว ให้พนักงานเงินทดแทนแจ้งให้ผู้อื่นคำร้องหรือผู้เกี่ยวข้องทราบว่า ไม่มีสิทธิได้รับเงินทดแทน

ข้อ ๕๘ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งแพทย์หรือผู้ทรงคุณวุฒิตามที่จำเป็น เป็นที่ปรึกษา ในเรื่องเงินทดแทนของพนักงานเงินทดแทนและอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

ข้อ ๕๙ ถ้าปรากฏภายหลังว่า ผล ของการประสบอันตรายหรือการเจ็บป่วยของ ลูกจ้างได้เปลี่ยนแปลงไป อันเป็นเหตุให้คำสั่งที่เกี่ยวกับเงินทดแทนไม่เป็นไปตามข้อ ๕๔ ให้พนักงานเงินทดแทนมีอำนาจทำคำสั่งใหม่ได้ คำสั่งใหม่นั้นให้มีผลเฉพาะการจ่ายเงิน ทดแทนในคราวต่อไป

ให้พนักงานเงินทดแทนแจ้งคำสั่งดังกล่าวเป็นหนังสือ ให้นายจ้างและผู้ซึ่งได้รับเงิน ทดแทนไปแล้วทราบ

ข้อ ๖๐ ในกรณีที่นายจ้างหรือผู้อื่นคำร้องเรียกเงินทดแทนไม่พอใจคำสั่งของ พนักงานเงินทดแทน ให้มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่ออธิบดีได้ ภายในสามสิบวัน นับแต่ วันทราบคำสั่ง

เมื่ออธิบดีพิจารณาอุทธรณ์และมีคำสั่งแล้ว ให้แจ้งคำสั่งนั้นเป็นหนังสือให้ นายจ้างและผู้ยื่นคำร้องเรียกเงินทดแทนทราบ ถ้าเห็นชอบพร้อมกัน ให้นายจ้างจ่ายเงิน ทดแทนภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง ถ้าไม่เห็นชอบให้นำคดีไปสู่ศาลได้ แต่ ถ้าไม่นำคดีไปสู่ศาล ภายในสามสิบวัน นับแต่วันทราบคำสั่ง ให้คำสั่งของอธิบดีเป็นที่สุด

ถ้านายจ้างเป็นฝ่ายนำคดีไปสู่ศาล นายจ้างต้องวางเงินต่อศาลเป็นจำนวนตามคำสั่ง ของอธิบดีจึงจะฟ้องคดีได้

ข้อ ๖๑ ในการจ่ายเงินทดแทน นายจ้างจะนำหนี้อื่นมาหักเงินทดแทนมิได้เว้น แต่จะได้รับความยินยอมจากลูกจ้างหรือผู้มีสิทธิ

ข้อ ๖๒ เงินทดแทนไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

หมวด ๗

สวัสดิการ

ข้อ ๖๓ ให้นายจ้างจัดให้มีน้ำสะอาดสำหรับดื่ม ห้องน้ำ และส้วม อันถูกต้องตามสุขลักษณะ และมีปริมาณเพียงพอแก่ลูกจ้าง ตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้กำหนด (๒๔)

ข้อ ๖๔ ให้นายจ้างจัดให้มีบริการ เพื่อช่วยเหลือลูกจ้างเมื่อประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยในการปฐมพยาบาล หรือในการรักษาพยาบาล ตามสภาพของงานที่กระทรวงมหาดไทยจะได้กำหนด (๒๕)

(๒๔) ประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่องกำหนดสวัสดิการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยสำหรับลูกจ้าง ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ กำหนดให้นายจ้างจัดให้มีน้ำสะอาดสำหรับดื่ม ห้องน้ำ และส้วมอันถูกต้องตามสุขลักษณะและมีปริมาณเพียงพอแก่ลูกจ้างดังต่อไปนี้ คือ (๑) สถานที่ทำงานที่มัลกุลจ้างทำงานไม่เกินสี่สัปดาห์คน น้ำสะอาดสำหรับดื่มไม่น้อยกว่าหนึ่งลิตร ห้องน้ำและส้วมไม่น้อยกว่าอย่างละหนึ่งลิตร (๒) สถานที่ทำงานที่มัลกุลจ้างทำงานไม่เกินสี่สัปดาห์คน น้ำสะอาดสำหรับดื่มไม่น้อยกว่าหนึ่งลิตร ห้องน้ำไม่น้อยกว่าหนึ่งลิตร และส้วมไม่น้อยกว่าสองลิตร (๓) สถานที่ทำงานที่มัลกุลจ้างทำงานไม่เกินแปดสัปดาห์คน น้ำสะอาดสำหรับดื่มไม่น้อยกว่าสองลิตร ห้องน้ำไม่น้อยกว่าหนึ่งลิตร และส้วมไม่น้อยกว่าสามลิตร (๔) สถานที่ทำงานที่มัลกุลจ้างทำงานเกินแปดสัปดาห์คนขึ้นไป น้ำสะอาดสำหรับดื่ม ห้องน้ำ และส้วมเพิ่มขึ้นอีกอย่างละหนึ่งลิตรสำหรับจำนวนลูกจ้างทุก ๆ ห้าสัปดาห์ เศษของห้าสัปดาห์ถ้าเกินยี่สิบห้าคนให้ถือเป็นห้าสัปดาห์ (๕) สถานที่ทำงานที่มัลกุลจ้างทั้งชายและหญิง ห้องน้ำและส้วมสำหรับหญิงไว้เฉพาะตามสมควร

ส้วม ต้องจัดให้ถูกต้องตามสุขลักษณะ และให้มีกระดามชำระหรือน้ำตามสมควร

(๒๕) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องกำหนดสวัสดิการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยสำหรับลูกจ้าง ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ กำหนดไว้ดังนี้ (๑) สถานที่ทำงานที่มัลกุลจ้างทำงานตั้งแต่สัปดาห์ขึ้นไป ต้องมีบัญชีในการปฐมพยาบาล คือ (ก) สายยางรัดห้ามเลือด (ข) กรรไกร (ค) สำลี ผ้าระแพดผ้าพันแผล และผ้าขางพลาสติก (ง) ถ้วยดองยา (จ) ถ้วยล้างตา (ฉ) หลอดหยดยา (ช) ถ้วยน้ำ (ซ) ที่ป้ายยา (ฌ) เข็มกลัด (ณ) ปากคีบปลายท่อ (ญ) ปรีทอวิคไซ้ (ฎ) ยาแดงใส่แผล ยาเหลืองใส่แผล หรือทิงเจอร์ไอโอดีน (ฏ) อัลกอฮอล์เอซิลบริสุทซ์ ๗๐% (ฐ) ยาแก้ไฟไหม้เนื้อร้อนลวก (ฑ) น้ำกรดบอริคล้างตา (ฒ) แอมโมเนียหอม (ณ) ยาแก้ปวดหัวตัวร้อน (ด) ทิงเจอร์ฝั้นการบูร (ต) ยารักษาฝ้าขาว (ถ) ยารักษาฝ้าแดง (ท) ยาแก้บิด (ธ) โซดาไบคาร์บอเนต และ (น) วาสลินขาว (๒) สถานที่ทำงานอุตสาหกรรม นอกจากมีบัญชีในการปฐมพยาบาลตาม (๑) แล้ว ต้องจัดให้มีห้องรักษาพยาบาล พยาบาล และแพทย์ ดังต่อไปนี้

ถ้ามีลูกจ้างทำงานในขณะเดียวกันตั้งแต่สองร้อยคนขึ้นไป ต้องจัดให้มี (ก) ห้องรักษาพยาบาลพร้อมเตียงพักคนไข้หนึ่งเตียง และเวชภัณฑ์อันจำเป็นเพียงพอแก่การรักษาพยาบาล (ข) พยาบาลไว้ประจำอย่างน้อยหนึ่งคน และ (ค) แพทย์แผนปัจจุบันขึ้นหนึ่งอย่างน้อยหนึ่งคน เพื่อตรวจรักษาพยาบาลเป็นครั้งคราว

(ต่อหน้า ๖๘)

ข้อ ๖๕ ให้นายจ้างจัดให้มีเครื่องป้องกันอันตราย สำหรับงานอันอาจเป็นอันตราย ต่อสุขภาพหรือร่างกายของลูกจ้าง ทั้งนี้ ตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้กำหนด

ให้นายจ้างจัดให้แพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่งตรวจร่างกายลูกจ้างซึ่งทำงานตามวรรค หนึ่งไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งครั้ง และเก็บบันทึกผลการตรวจไว้ ณ สถานที่ทำงานไม่น้อยกว่าห้าปี

ข้อ ๖๖ ให้นายจ้างจัดให้มีการระบายอากาศ ทางระบายน้ำและสิ่งโสโครก แสงสว่าง ทางออกฉุกเฉิน ในอาคารที่ลูกจ้างทำงาน ตามมาตรฐานและวิธีการที่กระทรวง- มหาดไทยจะได้กำหนด

ความในข้อนี้มีให้ใช้บังคับแก่โรงงานที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

ข้อ ๖๗ ให้นายจ้างเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายตามหมวดนี้

หมวด ๘

การควบคุม

ข้อ ๖๘ ให้นายจ้างซึ่งมีลูกจ้างรวมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไปเป็นประจำ จัดให้มี ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานเป็นภาษาไทยประกาศใช้บังคับ และข้อบังคับนั้นอย่างน้อยต้องมี รายการ ดังต่อไปนี้

- (๑) วันทำงาน เวลาทำงานปกติ และเวลาพัก
- (๒) วันหยุด และหลักเกณฑ์การหยุด
- (๓) หลักเกณฑ์การทำงานล่วงเวลา และการทำงานในวันหยุด
- (๔) วันและสถานที่ที่จ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา และค่าทำงานในวันหยุด
- (๕) วันลา และหลักเกณฑ์การลา
- (๖) วินัย และโทษทางวินัย

(ต่อจากหน้า ๖๗) ถ้ามีลูกจ้างทำงานในขณะเดียวกันหนึ่งพันคนขึ้นไป ต้องจัดให้มี (ก) สถานพยาบาลพร้อมเตียงพักคนไข้สองเตียง และเวชภัณฑ์อื่นจำเป็นเพียงพอแก่การรักษาพยาบาล (ข) พยา- บาลไว้ประจำอย่างน้อยสองคน (ค) แพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่งอย่างน้อยหนึ่งคนประจำตามเวลาที่ กำหนดในเวลาทำงานปกติ คราวละไม่น้อยกว่าสองชั่วโมง และ (ง) ยานพาหนะพร้อมที่จะนำลูกจ้าง ส่งสถานพยาบาล โรงพยาบาล หรือสถานีอนามัยชั้นหนึ่งที่นายจ้างได้ตกลงไว้ เพื่อให้การรักษาพยาบาล ลูกจ้างที่ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยได้โดยพลัน

(๗) การยื่นคำร้องทุกข์

(๘) การเลิกจ้าง

ให้นายจ้างส่งสำเนาข้อบังคับแก่อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย^(๒๖) ภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่มีลูกจ้างรวมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไป

ข้อ ๖๙ เมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติม ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานตามข้อ ๖๘ วรรคสอง ให้นายจ้างแจ้งการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นแก่อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย^(๒๖) ภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่ประกาศใช้ข้อบังคับ

ข้อ ๗๐ การประกาศใช้ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานตามข้อ ๖๘ และข้อ ๖๙ ให้นายจ้างปิดประกาศโดยเปิดเผย เพื่อให้ลูกจ้างได้ทราบ ณ สถานที่ทำงาน

ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานที่ประกาศใช้แล้ว ให้ใช้บังคับต่อไปแม้ว่าจำนวนลูกจ้าง ลดต่ำกว่าสิบคน

ข้อ ๗๑ ให้นายจ้างซึ่งมีลูกจ้างรวมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไปเป็นประจำ จัดทำ ทะเบียนลูกจ้างและเอกสารเกี่ยวกับการคำนวณค่าจ้างเป็นภาษาไทย และเก็บไว้ ณ สถานที่ทำงานพร้อมที่จะให้พนักงานตรวจแรงงานตรวจได้

ข้อ ๗๒ ทะเบียนลูกจ้างนั้น อย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อตัวและชื่อสกุล

(๒) เพศ

(๓) สัญชาติ

(๔) วันเดือนปีเกิด หรืออายุ

(๕) ที่อยู่ปัจจุบัน

(๖) วันที่เริ่มจ้าง

(๗) อัตราค่าจ้างและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่น ที่นายจ้างตกลงจ่ายให้ แก่ลูกจ้าง

(๘) วันสิ้นสุดของการจ้าง

(๒๖) คู่มือกระทรวงมหาดไทย เรือง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติกรมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ หน้า ๗๗

ให้นายจ้างเก็บรักษาทะเบียนลูกจ้างไว้ไม่น้อยกว่าสองปี นับแต่วันสิ้นสุดของการจ้างลูกจ้างแต่ละราย

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรายการในทะเบียนลูกจ้าง ให้นายจ้างแก้ไขเพิ่มเติมทะเบียนลูกจ้าง ให้แล้วเสร็จภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลงนั้น

ข้อ ๗๓ เอกสารเกี่ยวกับการคำนวณค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา และค่าทำงานในวันหยุดนั้น อย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

(๑) วันและเวลาทำงาน

(๒) ผลงานที่ทำได้ สำหรับลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณเป็นหน่วย

(๓) ค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา และค่าทำงานในวันหยุด

เมื่อนายจ้างจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา และค่าทำงานในวันหยุดให้แก่ลูกจ้าง ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน และให้นำข้อ ๗๒ วรรคสองและวรรคสามมาใช้บังคับโดยอนุโลม

รายการดังกล่าว จะรวมอยู่ในฉบับเดียวกัน หรือจะแยกกันอยู่ในหลายฉบับก็ได้

ข้อ ๗๔ ในกรณีที่มีการยื่นคำร้องทุกข์ว่านายจ้างไม่ปฏิบัติตามประกาศนี้ หรือมีข้อพิพาทแรงงานตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ หรือมีการฟ้องร้องคดี แม้จะพ้นเวลาที่กำหนดไว้ในข้อ ๗๒ ให้นายจ้างเก็บรักษาทะเบียนลูกจ้างและเอกสารเกี่ยวกับการคำนวณค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา และค่าทำงานในวันหยุดไว้ จนกว่าจะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาถึงที่สุดเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

หมวด ๙

เบ็ดเตล็ด

๗๕ ให้ลูกจ้างชั่วคราวซึ่งทำงานติดต่อกันเกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน โดยรวมวันหยุดวันลาและวันที่นายจ้างสั่งให้หยุดงานเพื่อประโยชน์ของนายจ้าง มีสิทธิเช่นเดียวกับลูกจ้างประจำ นับแต่วันทำงานที่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวันเป็นต้นไป

การที่ลูกจ้างชั่วคราวไม่ได้ทำงานติดต่อกัน เพราะนายจ้างเลิกจ้างก่อนครบกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวัน โดยเจตนาที่จะมิให้ลูกจ้างชั่วคราวมีสิทธิตามวรรคหนึ่ง ให้นับเวลาทำงานตอนหลังรวมกับเวลาทำงานตอนก่อนเพื่อประโยชน์ตามวรรคหนึ่งด้วย

ข้อ ๗๖ การเรียกร้องหรือการได้มาซึ่งสิทธิหรือประโยชน์ตามประกาศนี้ ไม่เป็นการตัดสิทธิหรือประโยชน์ ที่ลูกจ้างหรือผู้มีสิทธิตามประกาศนี้พึงได้ตามกฎหมายอื่น

ข้อ ๗๗ เมื่อปรากฏว่านายจ้างฝ่าฝืนประกาศนี้ พนักงานตรวจแรงงาน พนักงานเงินทดแทนอาจให้ค่าเตือนเพื่อให้นายจ้างได้ปฏิบัติการให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนดไว้ในค่าเตือนเสียก่อนก็ได้

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป^(๒๗)

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๕^(๒๘)

พ่วง สุวรรณรัฐ

ปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้ใช้อำนาจของ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(๒๗) เริ่มใช้บังคับ วันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕

(๒๘) ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๔๕ ตอนที่ ๖๑ วันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๕)

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒ (๕) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๕ กระทรวงมหาดไทยจึงออกประกาศกำหนดโดยให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๓๓ ทวิ แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงานฉบับลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕

“ข้อ ๓๓ ทวิ ให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างแก่ลูกจ้างประจำ ในวันลาเพื่อเข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพร้อมพร้อมตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร เท่ากับค่าจ้างในวันทำงานตลอดระยะเวลาที่ลาแต่ไม่เกินปีละสามสิบวัน ”

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๐

(ลงชื่อ) **คณิง ฤาไชย**

(นายคณิง ฤาไชย)

รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ รักษาราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย

ที่ ๙๐ / ๒๕๒๒

เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติตาม ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓

อาศัยอำนาจตามข้อ ๕ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๕ กระทรวงมหาดไทยจึงแต่งตั้งให้ข้าราชการดังต่อไปนี้ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติตามประกาศของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งออกตามความในข้อ ๒ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๕ คือ

๑. อธิบดีกรมแรงงาน รองอธิบดีกรมแรงงาน ผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากองทุกกอง ในกรมแรงงาน ผู้ตรวจการแรงงาน เจ้าหน้าที่แรงงานระดับ ๔ ขึ้นไป ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ กองคุ้มครองแรงงาน กองแรงงานสัมพันธ์ กองการจัดหางาน กองงานคนต่างด้าว สำนักงานกองทุนเงินทดแทน ฝ่ายประสานงานภูมิภาค และนิติกรระดับ ๔ ขึ้นไป กองนิติการ กรมแรงงาน เป็นพนักงานตรวจแรงงาน พนักงานเงินทดแทน และพนักงานออกใบอนุญาต ทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร

๒. เจ้าหน้าที่แรงงาน ระดับ ๓ ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ กองคุ้มครองแรงงาน กองแรงงานสัมพันธ์ กองการจัดหางาน กองงานคนต่างด้าว สำนักงานกองทุนเงินทดแทน และนิติกรระดับ ๓ กองนิติการ กรมแรงงาน เป็นพนักงานตรวจแรงงาน พนักงานเงินทดแทน และพนักงานออกใบอนุญาต ในกรุงเทพมหานคร

๓. เจ้าหน้าที่แรงงานระดับ ๓ และนิติกร ระดับ ๓ ขึ้นไป ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ สำนักงานแรงงานจังหวัด เป็นพนักงานตรวจแรงงาน พนักงานเงินทดแทน และพนักงานออกใบอนุญาต ในจังหวัดที่ตั้งสำนักงานแรงงานจังหวัดนั้น และในจังหวัดอื่น ที่กระทรวงมหาดไทยมอบหมายให้สำนักงานแรงงานจังหวัดนั้นรับผิดชอบการบริหารแรงงาน

ทำงานต่อไป หรือกลั่นแกล้งลูกจ้าง ให้ถือว่าเป็นการเลิกจ้างลูกจ้างด้วย รวมทั้งกรณีลูกจ้างต้องพ้นจากตำแหน่งเพราะเกษียณอายุตามกฎหมาย ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน หรือข้อตกลงระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง และกรณีนายจ้างลดค่าจ้างโดยลูกจ้างไม่ยินยอม”

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในวรรคสาม ข้อ ๔๖ แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๑๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ความในข้อนี้มีให้ใช้บังคับแก่ลูกจ้างประจำที่มีกำหนดระยะเวลาการจ้างไว้แน่นอน และเลิกจ้างตามกำหนดระยะเวลานั้น หรือลูกจ้างประจำที่นายจ้างแจ้งให้ทราบเป็นหนังสือ แต่แรกว่าให้ทดลองปฏิบัติงานในระยะเวลาไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน และยังคงอยู่ในเวลานั้น รวมทั้งลูกจ้างที่ได้รับเงินบำเหน็จ หรือเงินสงเคราะห์ที่นายจ้างจ่ายแก่ลูกจ้างเมื่อเลิกจ้างตามระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน หรือข้อตกลงระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง มีจำนวนไม่น้อยกว่าค่าชดเชยตามข้อ ๔๖ วรรคหนึ่งแห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๑๗ หรือมีจำนวนน้อยกว่า แต่นายจ้างได้จ่ายเงินให้แก่ลูกจ้างเพิ่มขึ้นอีกจนเท่าจำนวนค่าชดเชยตามข้อ ๔๖ วรรคหนึ่ง ดังกล่าวแล้ว”

ข้อ ๔ ประกาศนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิหรือประโยชน์ของลูกจ้างที่ได้รับไปแล้ว หรือพึงจะได้รับตามกฎหมาย ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานหรือข้อตกลงใด ๆ สำหรับการเลิกจ้างก่อนวันออกประกาศนี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๒๑

นายคำริ น้อยมณี

รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย

ที่ ๙๑ / ๒๕๒๒

เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติตามประกาศ ของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓

อาศัยอำนาจตามข้อ ๕ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๕ กระทรวงมหาดไทยจึงแต่งตั้งให้ข้าราชการดังต่อไปนี้ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติตามประกาศของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งออกตามความในข้อ ๒ (๗) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๕ คือ

๑. อธิบดีกรมแรงงาน รองอธิบดีกรมแรงงาน ผู้อำนวยการกองคุ้มครองแรงงาน ผู้ตรวจการแรงงาน ผู้อำนวยการกองอาชีวอนามัย นายแพทย์ นักวิชาการสิ่งแวดล้อม นักวิทยาศาสตร์ ระดับ ๔ ขึ้นไป ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ กองอาชีวอนามัย กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข อาจารย์ ระดับ ๔ ขึ้นไป ซึ่งสังกัดภาควิชาอนามัย คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เจ้าหน้าที่แรงงาน นักวิชาการแรงงาน เจ้าหน้าที่ฝึกออาชีพระดับ ๔ ขึ้นไป ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ กองคุ้มครองแรงงาน กรมแรงงาน เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร

๒. เจ้าหน้าที่แรงงาน นักวิชาการแรงงาน เจ้าหน้าที่ฝึกออาชีพระดับ ๒ ขึ้นไป ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ กองคุ้มครองแรงงาน กรมแรงงาน เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในกรุงเทพมหานคร

๓. เจ้าหน้าที่แรงงาน นักวิชาการแรงงาน เจ้าหน้าที่ฝึกออาชีพระดับ ๒ ขึ้นไป ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ สำนักงานแรงงานจังหวัด เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในจังหวัดที่ตั้งสำนักงานแรงงานจังหวัดนั้น และในจังหวัดอื่น ที่กระทรวงมหาดไทยมอบหมายให้สำนักงานแรงงานจังหวัดนั้น รับผิดชอบการบริหารแรงงาน

การแต่งตั้งโดยตำแหน่งตามคำสั่งนี้ ให้รวมถึงผู้รักษาราชการแทน ผู้รักษาราชการในตำแหน่ง หรือผู้ปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งนั้นด้วย

ไม่น้อยกว่าค่าจ้างอัตราสุดท้ายสามสัปดาห์ หรือไม่น้อยกว่าค่าจ้างของการทำงาน สามสัปดาห์สุดท้ายสำหรับลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณเป็นหน่วย

(๒) ลูกจ้างประจำซึ่งทำงานติดต่อกันครบหนึ่งปีแต่ไม่ครบสามปี โดยรวมวันหยุด วันลา และวันที่นายจ้างสั่งให้หยุดงานเพื่อประโยชน์ของนายจ้าง ให้จ่ายไม่น้อยกว่าค่าจ้างอัตราสุดท้ายเก้าสัปดาห์ หรือไม่น้อยกว่าค่าจ้างของการทำงานเก้าสัปดาห์สุดท้ายสำหรับลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณเป็นหน่วย

(๓) ลูกจ้างประจำซึ่งทำงานติดต่อกันครบสามปีขึ้นไปโดยรวมวันหยุด วันลา และวันที่นายจ้างสั่งให้หยุดงานเพื่อประโยชน์ของนายจ้าง ให้จ่ายไม่น้อยกว่าค่าจ้างอัตราสุดท้ายหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หรือไม่น้อยกว่าค่าจ้างของการทำงานหนึ่งร้อยแปดสิบวันสุดท้าย สำหรับลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณเป็นหน่วย

การเลิกจ้างตามข้อนี้ หมายความว่า การที่นายจ้างให้ลูกจ้างออกจากงาน ปลดออกจากงาน หรือไล่ออกจากงาน โดยที่ลูกจ้างไม่ได้กระทำความผิดตามข้อ ๔๗ แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๕ หรือในกรณีที่นายจ้างไม่ยอมให้ลูกจ้างประจำทำงานเกินเจ็ดวันทำงานติดต่อกัน ไม่ว่าจะมิวันหยุดคืนหรือไม่ก็ตาม โดยไม่จ่ายค่าจ้างให้ ถ้าปรากฏว่านายจ้างมีเจตนาจะไม่จ้างลูกจ้างนั้นทำงานต่อไป หรือกลั่นแกล้งลูกจ้าง ให้ถือเป็นการเลิกจ้างด้วย

ความในข้อนี้มีให้ใช้บังคับแก่ลูกจ้างประจำที่มีกำหนดระยะเวลาการจ้างไว้แน่นอน และเลิกจ้างตามกำหนดระยะเวลานั้น หรือลูกจ้างประจำที่นายจ้างแจ้งให้ทราบเป็นหนังสือ แต่แรกว่าให้ทดลองปฏิบัติงานในระยะเวลาไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน และยังคงอยู่ในเวลานั้น

ข้อ ๓ ประกาศนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิหรือประโยชน์ของลูกจ้างที่ได้รับไปแล้ว หรือพึงจะได้รับตามกฎหมายก่อนวันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ

ทั้งนี้ นับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๒๑

พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๕)

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ กระทรวงมหาดไทยจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความในข้อ ๙ แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๙ ให้นายจ้างประกาศกำหนดวันหยุดตามประเพณีปีละสิบสี่วัน โดยรวมวันแรงงานแห่งชาติด้วย

ถ้าวันหยุดตามประเพณีวันใดตรงกับวันหยุดประจำสัปดาห์ของลูกจ้าง ลูกจ้างจะได้หยุดชดเชยวันหยุดตามประเพณีหรือไม่ ให้เป็นไปตามระเบียบทางราชการโดยอนุโลม

การกำหนดวันแรงงานแห่งชาติ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา”

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความในวรรคสอง ข้อ ๔๖ แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๑๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“การเลิกจ้างตามข้อนี้ หมายความว่า การที่นายจ้างให้ลูกจ้างออกจากงาน ปลดออกจากงาน หรือไล่ออกจากงาน โดยที่ลูกจ้างไม่ได้กระทำความผิดตามข้อ ๔๗ แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๕ หรือในกรณีที่นายจ้างไม่ยอมให้ลูกจ้างประจำทำงานเกินเจ็ดวันทำงานติดต่อกัน ไม่ว่าจะมิวันหยุดกันหรือไม่ก็ตาม โดยไม่จ่ายค่าจ้างให้ ถ้าปรากฏว่านายจ้างมีเจตนาจะไม่จ้างลูกจ้างนั้น

ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๖)

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ กระทรวงมหาดไทยจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความในข้อ ๙ แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๕) ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๒๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๙ ให้นายจ้างประกาศกำหนดวันหยุดตามประเพณี ไม่น้อยกว่าปีละสิบสามวัน โดยรวมวันแรงงานแห่งชาติด้วย

ถ้าวันหยุดตามประเพณีวันใดตรงกับวันหยุดประจำสัปดาห์ ให้เลื่อนวันหยุดตามประเพณีวันนั้นไปหยุดในวันทำงานถัดไป

การกำหนดวันแรงงานแห่งชาติ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา”

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความในข้อ ๔๖ แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๕) ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๒๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๔๖ ให้นายจ้างจ่ายค่าชดเชยให้แก่ลูกจ้างประจำ ซึ่งเลิกจ้าง ดังนี้

(๑) ลูกจ้างประจำซึ่งทำงานติดต่อกันครบหนึ่งร้อยยี่สิบวันแต่ไม่ครบหนึ่งปี โดยรวมวันหยุด วันลา และวันที่นายจ้างสั่งให้หยุดงานเพื่อประโยชน์ของนายจ้าง ให้จ่าย

ให้ยกเลิกคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๔๑ / ๒๕๒๐ ลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๒๐
เรื่อง การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่
๑๖ มีนาคม ๒๕๑๕

๕๕๕
ทรง ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๒๒

(ลงชื่อ) **คำวิ น้อยมณี**

(นายคำวิ น้อยมณี)

รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย

ที่ ๙๒ / ๒๕๒๒

เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติตามประกาศ ของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓

อาศัยอำนาจตามข้อ ๕ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๕ กระทรวงมหาดไทยจึงแต่งตั้งให้ข้าราชการดังต่อไปนี้ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามประกาศของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งออกตามความในข้อ ๓ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๕ คือ

๑. อธิบดีกรมแรงงาน รองอธิบดีกรมแรงงาน ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนเงินทดแทน ผู้อำนวยการกองคุ้มครองแรงงาน หัวหน้ากองนิติการ ผู้ตรวจการแรงงาน เจ้าหน้าที่แรงงาน นักวิชาการแรงงานและเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ระดับ ๔ ขึ้นไป ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ สำนักงานกองทุนเงินทดแทนและนิติการ ระดับ ๔ ขึ้นไป กองนิติการ กรมแรงงาน เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร

๒. เจ้าหน้าที่แรงงาน นักวิชาการแรงงาน และเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ระดับ ๓ ขึ้นไป ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ สำนักงานกองทุนเงินทดแทน และนิติการ ระดับ ๓ กองนิติการ กรมแรงงาน เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในกรุงเทพมหานคร

๓. เจ้าหน้าที่แรงงาน นักวิชาการแรงงาน เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี และนิติการ ระดับ ๓ ขึ้นไป ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ สำนักงานแรงงานจังหวัด เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในจังหวัดที่ตั้งสำนักงานแรงงานจังหวัดนั้น และในจังหวัดอื่นที่กระทรวงมหาดไทยมอบหมายให้สำนักงานแรงงานจังหวัดนั้นรับผิดชอบการบริหารแรงงาน

๔. ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในจังหวัดท้องที่ของตน

การแต่งตั้งโดยตำแหน่งตามคำสั่งนี้ ให้รวมถึงผู้รักษาราชการแทน ผู้รักษาราชการในตำแหน่ง หรือผู้ปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งนั้นด้วย

ให้ยกเลิกคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๓๓๓/๒๕๑๗ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๑๗
และคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๔๔๓/๒๕๑๘ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๑๘ เรื่องแต่งตั้งพนักงาน
เจ้าหน้าที่ เพื่อปฏิบัติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

ตั้ง ณ วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๒๒

(ลงชื่อ) **คำริ น้อยมณี**

(นายคำริ น้อยมณี)

รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย

ที่ ๙๓ / ๒๕๒๒

เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติตาม ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓

เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามข้อ ๖ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๕ กระทรวงมหาดไทยจึงแต่งตั้งให้ข้าราชการสังกัดกรมแรงงานเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจกระทำการเป็นทนายความดำเนินคดีให้แก่ลูกจ้างซึ่งมีข้อพิพาทแรงงานกับนายจ้าง ดังนี้

๑. นายเจริญ	ศิริพันธ์
๒. นายรังสฤษฏ์	จันทร์ตัน
๓. นายบรรจบ	เพชรกุล
๔. นางศรีจันทร์	พิมพ์กร
๕. นางปัทมา	คำเนื้อดี
๖. นายจำลอง	คล้ายมุง
๗. นายวิฑูรย์	ธรรมวิรัช
๘. นางพุดศรี	ฐิติเวช
๙. นางสาวสุพิศ	ศรีบุญยดี
๑๐. นางกรรณิกา	สิทธิศักดิ์เสรี
๑๑. นางสาวอัญชลี	เสรีรักษ์
๑๒. นายสมชาย	ยุววิทยาพานิช
๑๓. นายสหาย	โตทองคำ
๑๔. นายไตรรัตน์	ธีรนิติ
๑๕. นางทัศนีย์	มุขมา

๑๖. นายสุวรรณ	โสวัตณะ
๑๗. นายราชม	โกศยานันท์
๑๘. นายวิจิตร	ไต้สวัสดิ์
๑๙. นายอิทธิพร	แสงประกบ
๒๐. นายศิริชัย	วัฒน์โยธิน
๒๑. นายอนันต์	ชุมวิสูตร
๒๒. นางสาวสัททยา	มานัสนันท์
๒๓. นางสาวนิรมล	ปัทมาภัก
๒๔. นายกำจร	นาคชน
๒๕. นายวิชัย	เฮืองอังกณากุล
๒๖. นายธีรพงศ์	จิระภาค
๒๗. นางสาวทรงรัตน์	หล่อตระกุล
๒๘. นายอมรเทพ	วีระวานิช
๒๙. นายธีระ	หงส์เจริญ
๓๐. นายกมลชัย	รัตนสกาวงศ์
๓๑. นางสาววาสนา	รอกเอี่ยม
๓๒. นายไสลเกษ	วัฒน์พันธ์
๓๓. นายรังษี	แสงผล
๓๔. นายธนวิทย์	กุมภดิษฐ์
๓๕. นายเอก	สุขหงษ์
๓๖. นายวิเชียร	ชนะวงศ์
๓๗. พ.อ.อ. นาย	ทองสมบุญ
๓๘. นายวีรวัฒน์	เจ้าะจิตต์
๓๙. นายสุวัฒน์	สิงห์
๔๐. นายสมบุญ	ศรีภริมย์มิตร
๔๑. นายประมวญ	จิตะสมบัติ
๔๒. นายอุตม	นภาพัท
๔๓. นายชวลิต	บุญยะไทย
๔๔. นายเหม	บุญพรหมอ่อน
๔๕. นายภิญโญ	ศรีเมียง

๔๖. นางสาวจันทวรรณ	คุณะวันทนิค
๔๗. นายปราโมทย์	เกรแก้ว
๔๘. นางสาวฉวีทิพย์	โกมลเสน
๔๙. นายมนูญ	บุญญกริยากร
๕๐. นายชนมีย์น	ภูมี
๕๑. นางสาวกฤษิณี	นิตยานันทะ
๕๒. นายยาทิพย์	นาคประคิษฐ
๕๓. นายศรีไพโร	พวงสมบัติ
๕๔. นายสุภชาติ	กุหลาบเพชร
๕๕. นางสาวประตัมภ์	นิภาพันธ์
๕๖. นายปรีชา	รัตนอุไร

ให้ยกเลิก คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๘๘๖ / ๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ คำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๘๔๐ / ๒๕๑๖ ลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๑๖ คำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๒๕๒/๒๕๑๘ ลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๑๘ และ คำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๔๖๒/๒๕๑๘ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๑๘ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓

๕๓ ๕๕ แต่บังคับเป็นค้นไป.

สั่ง ณ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๒๒

(ลงชื่อ) **คำวิ น้อยมณี**

(นายคำวิ น้อยมณี)

รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ ปฏิบัติราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานก่อสร้าง^(๑)

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒ (๗) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๒๑ กระทรวงมหาดไทย จึงกำหนดสวัสดิการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยสำหรับลูกจ้างไว้ ดังต่อไปนี้

ความทั่วไป

ข้อ ๑ ในข้อกำหนดนี้

“งานก่อสร้าง” หมายความว่า การประกอบการเกี่ยวกับการก่อสร้าง อาคาร สนามบิน ทางรถไฟ ทางรถราง ท่าเรือ ทางน้ำ ถนน การโทรเลข โทรศัพท์ ไฟฟ้า แก๊ส หรือประปา และหมายความรวมถึงการต่อเติม ซ่อมแซม ซ่อมบำรุง ตัดแปลง หรือรื้อถอน อาคารหรือสิ่งก่อสร้างนั้น ๆ ด้วย

“อาคาร” หมายความว่า อาคารตามความหมายที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการก่อสร้างอาคาร

“นั่งร้าน” หมายความว่า ที่ปฏิบัติงานที่ยกสูงจากพื้นดินซึ่งติดตั้งไว้เป็นการชั่วคราว สำหรับเป็นที่รองรับผู้ปฏิบัติงาน หรือวัสดุการก่อสร้าง

(๑) ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๓ ข้อ ๒ กำหนดว่า ให้กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจกำหนด การคุ้มครองแรงงาน ดังต่อไปนี้... (๗) สวัสดิการเกี่ยวกับสุขภาพ อนามัย และความปลอดภัย สำหรับลูกจ้าง

“นักร้านเสาเรียงเดี่ยว” หมายความว่า นักร้านซึ่งมีที่ปฏิบัติงานเป็นคานยึดติดกับเสาตุงตั้งแถวเดี่ยว มีความสูงจากพื้นรองรับถึงคานสำหรับปฏิบัติงานทาสี ไม่เกินเจ็ดเมตร

“นายจ้าง” หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงรับลูกจ้างเข้าทำงาน โดยจ่ายค่าจ้างให้ และหมายความรวมถึง ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนนายจ้าง ในกรณีที่นายจ้างเป็นนิติบุคคล หมายความว่าผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลนั้น และหมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล

“ลูกจ้าง” หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงทำงานให้แก่ นายจ้างเพื่อรับค่าจ้างไม่ว่าจะเป็นผู้รับค่าจ้างด้วยตนเองหรือไม่ก็ตาม และหมายความรวมถึงลูกจ้างประจำลูกจ้างชั่วคราว แต่ไม่รวมถึงลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับงานบ้าน

“ลูกจ้างประจำ” หมายความว่า ลูกจ้างซึ่งนายจ้างตกลงจ้างไว้เป็นการประจำ

“ลูกจ้างชั่วคราว” หมายความว่า ลูกจ้างซึ่งนายจ้างตกลงจ้างไว้ไม่เป็นการประจำ เพื่อทำงานอันมีลักษณะเป็นครั้งคราว เป็นงานจร หรือเป็นไปตามฤดูกาล

ข้อ ๒ ข้อกำหนดเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยที่กำหนดไว้ต่อไปนี้เป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่จะต้องปฏิบัติเท่านั้น

หมวด ๑

งานนักร้าน

ข้อ ๓ งานก่อสร้างที่ต้องมีนักร้าน นายจ้างจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ทั่วไปดังต่อไปนี้

(๑) นักร้านที่สูงกว่าสองเมตรต้องมีรั้วกันตก โดยการยึดด้วยสลักเกลียวค้ำยัน หรือวิธีอื่นที่มั่นคงกว่า มีความสูงไม่น้อยกว่าเก้าสิบเซนติเมตร และไม่เกินหนึ่งเมตร สิบเซนติเมตร วัดจากที่ปฏิบัติงานตลอดแนวรายนอกนักร้าน เว้นแต่เฉพาะช่วงที่จำเป็นเพื่อขนถ่ายสิ่งของ

(๒) นักร้านจะต้องมีการยึดโยง หรือค้ำยันกับตัวอาคาร เพื่อป้องกันมิให้
เซหรือล้ม

(๓) นักร้านจะต้องสามารถรับน้ำหนักได้ ไม่ต่ำกว่าสี่เท่าของน้ำหนัก
ที่ใช้งานสำหรับนักร้านที่สร้างด้วยไม้ และไม่ต่ำกว่าสองเท่าสำหรับนักร้านที่สร้างด้วยโลหะ

(๔) นักร้านที่สร้างด้วยไม้ จะต้องใช้ไม้ที่ไม่ผุเปื่อย ไม่มีรอยแตกร้าวหรือ
ความชำรุดอื่น ๆ ที่จะทำให้ไม้ขาดความแข็งแรงทนทาน และจะต้องมีโมดูลัสแตกร้าว
ไม่ต่ำกว่าห้าร้อยกิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตร

(๕) นักร้านที่สร้างด้วยไม้ จะต้องใช้ตะปูขนาดและความยาวเหมาะสมและ
จะต้องตอกให้มีจำนวนเพียงพอ สำหรับข้อต่อหนึ่ง ๆ เพื่อให้มีความมั่นคงแข็งแรง การตอกตะปู
จะตอกตะปูในลักษณะรับแรงถอนโดยตรงมิได้ และต้องตอกตะปูในสุดความยาวของตะปู
เมื่อรื้อนักร้านออก จะต้องถอนตะปูจากไม้นักร้านหรือตีพับให้หมด

(๖) นักร้านจะต้องติดตั้งขึ้นไปจากพื้นดินหรือสิ่งรองรับที่มีความมั่นคง

(๗) นักร้านที่มีการกว้านวัตถุขึ้นลง จะต้องจัดให้มีการป้องกันไม่ให้วัตถุ
กระแทกนักร้านในระหว่างนำวัตถุขึ้นลงได้

(๘) ถ้านักร้านส่วนใดเกิดความชำรุด หรือน่าจะเป็นอันตรายต่อการใช้นักร้านนั้น
ต้องทำการซ่อมแซมทันที และห้ามมิให้ผู้ใดใช้นักร้านนั้นจนกว่าจะซ่อมแซมเสร็จ

(๙) ในกรณีที่ต้องมีการทำงานบนนักร้านในขณะเดียวกันหลายชั้น ต้องจัด
ให้มีสิ่งป้องกัน มิให้เป็นอันตรายต่อผู้ซึ่งทำงานที่อยู่ชั้นล่างได้

(๑๐) เมื่อเลิกปฏิบัติงานแต่ละวัน จะต้องมิให้มีขยะมูลฝอย เครื่องมือ
เครื่องใช้ หรือวัตถุต่าง ๆ อยู่นบนักร้านนั้น

(๑๑) ในกรณีที่มิพายุ หรือลมแรงกว่าสภาพปกติ หรือในกรณีที่พื้นนักร้านสั่น
หรือมีวัตถุที่ทำให้สั่นจับอยู่ ห้ามมิให้ใช้ลูกจ้างผู้ใดทำงานบนนักร้านนั้น

(๑๒) ในกรณีที่ใช้โซดาไฟ (โซเดียมไฮดรอกไซด์) ทำความสะอาดอาคาร

ห้ามมิให้ใช้นั่งร้านที่ทำด้วยไม้ไผ่

เชือกที่ใช้ที่ถูกโซดาไฟแล้ว ต้องคัดออกจากการใช้งานทันที

ถ้าเป็นนั่งร้านที่มีระดับสูงกว่าสิบห้าเมตรขึ้นไป ให้ใช้ลวดสลิงแทนเชือกในการส่งสิ่งของ

ข้อ ๔ นอกจากจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ทั่วไปตามข้อ ๓ แล้ว หากนั่งร้านนั้นมิได้ทำตามแบบซึ่งออกโดยวิศวกรโยธา ซึ่ง ก.ว. รับรองแล้ว นั่งร้านนั้นจะต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

(๑) นั่งร้านเสาเรียงเดียว

ก. ถ้าใช้ไม้ไผ่ทำนั่งร้าน ไม้ไผ่ทุกลำจะต้องมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางไม่ต่ำกว่าหกเซนติเมตร วัดตรงกลางท่อน การต่อไม้ไผ่ให้ต่อทาบมีความยาวของส่วนที่ทาบกันไม่น้อยกว่าหนึ่งเมตร มัดให้ติดกันด้วยวิธีขันชะเนาะไม่น้อยกว่าสองเปลาะ เชือกหรือปอที่ใช้สำหรับผูกลำไม้ไผ่ จะต้องเป็นเชือกหรือปอใหม่ มีความเหนียวพอสมควร และจะต้องมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางไม่น้อยกว่าสองเซนติเมตร

การตั้งเสาไม้ไผ่ ให้ตั้งห่างกันไม่เกินกว่าหนึ่งเมตรห้าสิบเซนติเมตร ไม้ไผ่ที่ใช้ทำคานให้ผูกติดกับเสาทุกต้น เมื่อตั้งเสา ให้ใช้ไม้ไผ่ทะแยงมุมไม่เกินสี่สิบห้าองศา กับแนวราบ โดยให้มัดยึดโยงกับเสาทุกต้น สลับพื้นปลาดลอดแนว แล้วให้ใช้ไม้ไผ่ผูกยึดนั่งร้านกับเสาสมอฝังดิน โดยมีระยะห่างกันไม่เกินสี่เมตรห้าสิบเซนติเมตร

ชั้นของนั่งร้านแต่ละชั้น จะมีระยะห่างกันเกินกว่าสองเมตรมิได้

ข. ถ้าใช้ไม้ชนิดอื่นทำนั่งร้าน ไม้ทุกชั้นจะต้องมีขนาดพื้นที่หน้าตัดไม่น้อยกว่าสี่สิบสี่ตารางเซนติเมตร และมีหน้าแคบไม่น้อยกว่าสามเซนติเมตร ระยะห่างของเสาคานและระยะระหว่างชั้นของนั่งร้าน ให้จัดทำเช่นเดียวกับนั่งร้านไม้ไผ่ และใช้ตะปูเป็นเครื่องยึดนั่งร้าน

ค. นั่งร้านประเภทนี้ จะใช้รับน้ำหนักเกินกว่าน้ำหนักผู้ปฏิบัติงานและวัสดุเบาที่จะนำมาใช้งานมิได้

(๒) นั้รบ้านสำหรับงานก่อสร้างอาคาร สูงไม่เกินสองชั้น หรือไม่เกินเจ็ดเมตร

ก. ถ้าใช้ไม้ไผ่ทำนั้รบ้าน ไม้ไผ่ทุกลำจะต้องมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางไม่ต่ำกว่าหกเซนติเมตรวัดตรงกลางท่อน การต่อไม้ไผ่ให้ทาบต่อมีความยาวของส่วนที่ทาบกันไม่น้อยกว่าหนึ่งเมตร โดยมีดให้ติดกันด้วยวิธีขันชะเนาะไม่น้อยกว่าสองเปลาะ เชือกหรือปอที่ใช้สำหรับผูกลำไม้ไผ่ จะต้องเป็นเชือกหรือปอใหม่ มีความเหนียวพอสมควร และต้องมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางไม่น้อยกว่าสองเซนติเมตร

การตั้งเสาไม้ไผ่ ให้ตั้งห่างกันไม่เกินหนึ่งเมตรห้าสิบเซนติเมตรเป็นสองแถว โดยใช้ไม้ไผ่ผูกเป็นคาน ยึดกับเสาทุกต้นทั้งสองข้าง ดงสำหรับรองรับพื้นให้ใช้ไม้เคว้ง ซึ่งมีพื้นที่หน้าตัดไม่น้อยกว่าสี่สิบสี่ตารางเซนติเมตรผูกติดกับคานไม้ไผ่ในระยะห่างกันไม่เกินห้าสิบเซนติเมตร ไม้ที่ใช้ปูนั้รบ้านให้ใช้ไม้ที่มีความหนาไม่น้อยกว่าสองเซนติเมตรยึดติดดงให้แน่น

เมื่อตั้งเสาและผูกคานแล้ว ให้ใช้ไม้ไผ่ผูกทะแยงกับเสาทุกต้นโดยทำมุมกับแนวราบไม่เกินสี่สิบห้าองศา โดยผูกสลั้บพื้นปลาดลอดทั้งแถวหน้าและแถวหลัง

ให้ใช้ไม้ไผ่ผูกยึดนั้รบ้านกับส่วน ของอาคาร ซึ่งแข็งแรงพอหรือผูกยึดกับเสาสมอฝังดินแต่จะห่างกันเกินกว่าสี่เมตรห้าสิบเซนติเมตรมิได้

ชั้นของนั้รบ้านแต่ละชั้น จะมีระยะห่างกันเกินกว่าสองเมตรมิได้

ข. ให้จัดทำราวกันตก โดยใช้ไม้ไผ่ผูกติดกับเสาตามแนวนอนระยะความสูงจากพื้นนั้รบ้านแต่ละชั้นไม่ต่ำกว่าเก้าสิบเซนติเมตร และสูงไม่เกินหนึ่งเมตรสิบเซนติเมตรทุกชั้นของนั้รบ้าน

ค. ให้ใช้ผ้าใบ สังกะสี ไม้แผ่น หรือวัสดุอื่นที่คล้ายกัน ปิดโดยรอบของนั้รบ้านทั้งแนวตั้งและแนวนอน ตามขนาดของนั้รบ้าน

ง. นั้รบ้านประเภทนี้ จะใช้รับน้ำหนักเกินกว่าหนึ่งร้อยห้าสิบกิโลกรัมต่อตารางเมตร มิได้

(๓) นั้งร้านสูงกว่าประเภท (๒) แต่ไม่เกินสิบสองเมตร

ก. จะต้องใช้เสาไม้ ที่มีพื้นที่หน้าตัดไม่น้อยกว่าสามสิบสามตารางเซนติเมตร และหน้าแคบไม่น้อยกว่าสามเซนติเมตร การตั้งเสาแต่ละต้นห่างกันไม่เกินสองเมตร โดยตั้งเป็นสองแถว และระยะระหว่างแถวคู่เสาจะต้องห่างกันไม่น้อยกว่าห้าสิบเซนติเมตร และไม่เกินเจ็ดสิบห้าเซนติเมตร เสาไม้จะต้องตั้งให้ได้ตั้งกับพื้นดิน การต่อเสาไม้ทุกแห่งจะต้องต่อด้วยวิธีชนกันและมีไม้ทาบรอยชนนั้นทั้งสองด้าน ไม้ทาบต้องมีพื้นที่หน้าตัดไม่น้อยกว่าหน้าตัดของเสา และมีความยาวไม่น้อยกว่าหกสิบเซนติเมตร

ไม้ที่ใช้ทำคาน จะต้องมืพื้นที่หน้าตัดไม่น้อยกว่าสามสิบสามตารางเซนติเมตร ไม้ดังกล่าวจะต้องมีหน้าแคบไม่น้อยกว่าสามเซนติเมตร และมีหน้ากว้างไม่น้อยกว่า ๙ เซนติเมตร ระยะห่างของคานแต่ละชั้นไม่เกินสองเมตร การต่อคานให้ต่อที่เสา คานให้ยึดติดกับเสา และจะต้องมีพุกรับทุกแห่ง

ไม้ที่ใช้ทำตง จะต้องมืพื้นที่หน้าตัดไม่น้อยกว่าสี่สิบสี่ตารางเซนติเมตร หน้าแคบไม่น้อยกว่าสามเซนติเมตร ระยะห่างของตงแต่ละอันไม่เกินห้าสิบเซนติเมตร และตงทุกอันจะต้องยื่น ปลายออกจากคานไม่น้อยกว่าสิบเซนติเมตร โดยยึดให้ติดกับคานทุกแห่ง

ไม้ที่ใช้ค้ำยัน จะต้องมืขนาดไม่น้อยกว่าไม้ที่ใช้ทำตง จากพื้นดินสูงขึ้นไปโดยตลอด เป็นรูปสลั้บพื้นปลา และทะแยงมุมสี่สิบห้าองศาถึงหกสิบองศา

พื้นนั้งร้านใช้ไม้ที่มืความหนาไม่น้อยกว่าสองเซนติเมตรปูทับตง รอยต่อของพื้นจะต้องปูชนและให้เสริมตงรับปลายของพื้นทุกแห่งที่มืการต่อแล้วยึดกับตงให้แน่น

การยึดนั้งร้านติดกับอาคาร คานหรือเสาคอนกรีตรอบนอกของอาคาร ให้มืงเหล็กกลมขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางหกมิลลิเมตร ร้อยทะลุพื้นผิวคอนกรีตไม่น้อยกว่าสามสิบเซนติเมตรและมีระยะห่างกันไม่เกินสองเมตร เหล็กกลมดังกล่าวให้ปล่อยโผล่ไว้เพื่อยึดเสานั้งร้านโดยรอบอาคาร และให้จัดทำไม้ค้ำยันป้องกันนั้งร้านล้ม่เข้าหาอาคารทุกระยะชั้นของอาคาร

อุปกรณ์ที่ใช้ยึดนั้งร้าน ใช้ตะปูที่มืความยาวพอเหมาะหรือสลักเกลียวยึดทุกจุด

ต้องทำบันไดขึ้นนั่งร้านไว้ภายในนั่งร้าน โดยใช้ไม้ขนาดไม่น้อยกว่า สามเซนติเมตรคูณเจ็ดเซนติเมตรตีเป็นลูกชั้นบันได ระยะของลูกชั้นบันไดห่างกันไม่เกิน ห้าสิบเซนติเมตรต่อชั้น บันไดแต่ละชั้นจะต้องทำให้เอียงกันแต่ไม่เกินสิบเมตร

ข. ให้จัดทำราวกันตก โดยใช้ไม้ขนาดไม่น้อยกว่าสามเซนติเมตรคูณเจ็ดเซนติเมตรติดตั้งคร่อมด้านในของเสาโดยรอบนั่งร้าน ราวดังกล่าวต้องสูงไม่น้อยกว่าเก้าสิบเซนติเมตร และไม่สูงกว่าหนึ่งเมตรสิบเซนติเมตร

ค. ให้ใช้ผ้าใบ สังกะสี ไม้แผ่น หรือวัสดุอื่นที่คล้ายกันปิดโดยรอบของนั่งร้าน ทั้งแนวตั้งและแนวนอน ตามขนาดของนั่งร้าน

ง. นั่งร้านประเภทนี้ จะใช้รับน้ำหนักเกินกว่าหนึ่งร้อยห้าสิบกิโลกรัมต่อตารางเมตรมิได้

(๔) นั่งร้านที่สูงกว่าประเภท (๓) แต่ไม่เกินยี่สิบเอ็ดเมตร

ให้เป็นไปตาม (๓) ทุกประการ เว้นแต่เสาไม้ต้องมีขนาดไม่น้อยกว่าเจ็ดเซนติเมตรคูณเจ็ดเซนติเมตร และให้เสาตั้งอยู่ห่างกันไม่เกินหนึ่งเมตรห้าสิบเซนติเมตร การตั้งต้องตั้งให้ตั้งกับพื้นดินทุกต้น

(๕) นั่งร้านที่สูงกว่ายี่สิบเอ็ดเมตรขึ้นไป จะต้องเป็นไปตามแบบรายการก่อสร้าง รายการคำนวณ โดยวิศวกรโยธาไม่ต่ำกว่าชั้นสามัญ ซึ่ง ก.ว. รับรองกำหนด

หมวด ๒

การคุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล

ข้อ ๕ ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับงานช่างไม้สวมหมวกแข็ง และรองเท้าพื้นยางหุ้มส้น ตลอดเวลาที่ลูกจ้างทำงาน

ข้อ ๖ ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับงานช่างเหล็กสวมหมวกแข็ง ถุงมือ และรองเท้าพื้นยางหุ้มส้น ตลอดเวลาที่ลูกจ้างทำงาน

ข้อ ๗ ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับงานคอนกรีตสวมหมวกแข็ง ถุงมือ ยาง หรือวัตถุอื่นที่คล้ายกัน และรองเท้ายางหุ้มแข็ง ตลอดเวลาที่ลูกจ้างทำงาน

ข้อ ๘ ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับงานก่ออิฐ ฉาบปูน หรือตกแต่ง ฝิวปูน สวมหมวกแข็ง ถุงมือยาง และรองเท้าพื้นยางหุ้มส้น ตลอดเวลาที่ลูกจ้างทำงาน

ข้อ ๙ ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งทำงานกรรมกร สวมหมวกแข็ง ถุงมือ และรองเท้า พื้นยางหุ้มส้น ตลอดเวลาที่ลูกจ้างทำงาน

ข้อ ๑๐ ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งทำงานในที่สูงเกินกว่าสี่เมตร ซึ่งมีลักษณะ โดดเดี่ยวและไม่มีเครื่องป้องกันอันตรายหรือการป้องกันอันตรายอย่างอื่น สวมเข็มขัดนิรภัย และเชือกนิรภัยตลอดเวลาในการทำงาน

ข้อ ๑๑ งานใดที่มีลักษณะไม่เหมาะสมแก่การที่จะให้ลูกจ้างใช้อุปกรณ์คุ้มครอง ความปลอดภัยส่วนบุคคลดังที่ระบุไว้ในหมวดนี้ นายจ้างอาจผ่อนผันให้ลูกจ้างระงับการใช้ อุปกรณ์นั้นเฉพาะการปฏิบัติงานในลักษณะเช่นว่านั้นเป็นการชั่วคราวได้

ข้อ ๑๒ อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลตามที่กล่าวในหมวดนี้ จะต้อง ให้เป็นไปตามมาตรฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) หมวกแข็ง จะต้องมีย่านักไม่เกินสี่ร้อยยี่สิบกรัม ต้องทำด้วยวัตถุ ที่ไม่ใช่โลหะ และมีความต้านทานสามารถทนแรงกระแทกได้ไม่น้อยกว่าสามร้อยแปดสิบห้า กิโลกรัม ภายในหมวกจะต้องมีรองหมวกทำด้วยหนัง พลาสติก ผ้า หรือวัตถุอื่นที่คล้ายกัน อยู่ห่างผนังหมวกไม่น้อยกว่าหนึ่งเซนติเมตร ซึ่งสามารถปรับระยะได้ตามขนาดศีรษะของผู้ใช้ เพื่อป้องกันศีรษะกระทบผนังหมวก

(๒) ถุงมือ ต้องมีความยาวหุ้มถึงข้อมือ มีลักษณะใช้สวมกับนิ้วมือได้ทุกนิ้ว

(๓) ถุงมือยางต้องทำด้วยยางหรือวัตถุอื่นที่คล้ายกัน มีความยาวหุ้มถึงข้อมือ มีลักษณะใช้สวมกับนิ้วมือได้ทุกนิ้ว มีความเหนียวไม่ฉีกขาดง่าย และสามารถกันน้ำได้

(๔) รองเท้ายางหุ้มแข็ง ต้องทำด้วยยางหรือยางผสมวัสดุอื่น เมื่อสวม แล้ว มีความสูงไม่น้อยกว่าครึ่งแข้ง สามารถกันน้ำได้

(๕) เข็มขัดนิรภัยและเชือกนิรภัย วัตถุที่ใช้ทำเข็มขัด จะต้องทำด้วยหนังไหล่อน ผ้าฝ้ายถัก หรือวัตถุอื่นที่คล้ายกัน จะต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่าห้าเซนติเมตร และสามารถทนแรงดึงได้ไม่น้อยกว่าหนึ่งพันหนึ่งร้อยห้าสิบกิโลกรัม

เชือกนิรภัยจะต้องมีความเหนียว ทนแรงดึงได้ไม่น้อยกว่าหนึ่งพันหนึ่งร้อยห้าสิบกิโลกรัม

ข้อ ๑๓ ประกาศกระทรวงมหาดไทยฉบับนี้ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป^(๒)

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๑๙^(๓)

(ลงชื่อ) **ชูสง่า ฤทธิประศาสน์**

(นายชูสง่า ฤทธิประศาสน์)

รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ รักษาราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(๒) เริ่มใช้บังคับวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๑๘

(๓) ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๓ ตอนที่ ๘๗ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๑๙

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักร^(๑)

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒ (๗) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๕ กระทรวงมหาดไทยจึงกำหนดสวัสดิการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยสำหรับลูกจ้างไว้ ดังต่อไปนี้

ความทั่วไป

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“เครื่องจักร” หมายความว่า สิ่งที่ประกอบด้วยชิ้นส่วนหลายชิ้น สำหรับใช้ก่อกำเนิดพลังงาน เปลี่ยนหรือแปลงสภาพพลังงาน หรือส่งพลังงาน ทั้งนี้ ด้วยกำลังน้ำ ไอน้ำ เชื้อเพลิง ลม แก๊ส ไฟฟ้า หรือพลังงานอื่น อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน และหมายความรวมถึง เครื่องอุปกรณ์ ไฟลิวล ปุลเล สายพาน เพลา เกียร์ หรือสิ่งอื่นที่ทำงานสัมพันธ์กันและรวมถึงเครื่องมือกลด้วย

“หม้อไอน้ำ” หมายความว่า ภาชนะปิดซึ่งสร้างขึ้นเพื่อผลิตไอน้ำ ซึ่งมีความดันสูงกว่าความดันของบรรยากาศปกติ

(๑) ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๓ ข้อ ๒ กำหนดว่า ให้กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจกำหนดการคุ้มครองแรงงาน ดังต่อไปนี้....(๗) สวัสดิการเกี่ยวกับสุขภาพ อนามัย และความปลอดภัยสำหรับลูกจ้าง

“นายจ้าง” หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงรับลูกจ้างเข้าทำงาน โดยจ่ายค่าจ้างให้ และหมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนนายจ้าง ในกรณีที่นายจ้างเป็นนิติบุคคล หมายความว่าผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลนั้น และหมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล

“ลูกจ้าง” หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงทำงานให้แก่นายจ้างเพื่อรับค่าจ้าง ไม่ว่าจะเป็นผู้รับค่าจ้างด้วยตนเองหรือไม่ก็ตาม และหมายความรวมถึงลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว แต่ไม่รวมถึงลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับงานบ้าน

“ลูกจ้างประจำ” หมายความว่า ลูกจ้างซึ่งนายจ้างตกลงจ้างไว้เป็นการประจำ

“ลูกจ้างชั่วคราว” หมายความว่า ลูกจ้างซึ่งนายจ้างตกลงจ้างไว้ไม่เป็นการประจำ เพื่อทำงานอันมีลักษณะเป็นครั้งคราว เป็นการจร หรือเป็นไปตามฤดูกาล

หมวด ๑

การใช้เครื่องจักรทั่วไป

ข้อ ๒ ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักร สวมใส่ หมวก ถุงมือ แว่นตา หน้ากาก เครื่องป้องกันเสียง รองเท้าพื้นยางหุ้มส้น หรือเครื่องป้องกันอันตรายส่วนบุคคลอื่น ๆ ตามสภาพและลักษณะของงาน และให้ถือเป็นระเบียบปฏิบัติงาน ของสถานประกอบการตลอดเวลาที่ลูกจ้างปฏิบัติงานนั้น

ข้อ ๓ ให้นายจ้างดูแลลูกจ้างสวมใส่เครื่องนุ่งห่มให้เรียบร้อย รัดกุม ไม่ขาดรุ่งริ่ง ในกรณีที่ทำงานเกี่ยวกับการใช้ไฟฟ้า จะต้องให้ลูกจ้างสวมเครื่องนุ่งห่มที่ไม่เปียกน้ำ

ข้อ ๔ ให้นายจ้างดูแลมิให้ลูกจ้างซึ่งมีผมยาวเกินสมควร และมีได้รวบหรือทำอย่างหนึ่งอย่างใดให้อยู่ในลักษณะที่ปลอดภัย หรือสวมใส่เครื่องประดับอื่นที่อาจเกี่ยวโยงกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้ เข้าทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักร

ข้อ ๕ ให้นายจ้างจัดให้มีอุปกรณ์เพื่อป้องกันอันตรายจากเครื่องจักร ดังต่อไปนี้

(๑) เครื่องจักรที่ใช้พลังงานไฟฟ้าต้องมีสายดิน เพื่อป้องกันกระแสไฟฟ้ารั่ว ตามมาตรฐานเพื่อความปลอดภัยทางไฟฟ้า ของสำนักงานพลังงานแห่งชาติทุกเครื่อง

(๒) เครื่องจักรที่ใช้พลังงานไฟฟ้า ต้องมีสายไฟฟ้าเข้าเครื่องจักรโดยฝังดินหรือเดินลงมาจากที่สูง ทั้งนี้ ให้ใช้ท่อร้อยสายไฟฟ้าให้เรียบร้อย เว้นแต่ใช้สายไฟฟ้าชนิดที่มีฉนวนหุ้มเป็นพิเศษ

(๓) เครื่องจักรสำหรับป้อนวัสดุซึ่งใช้น้ำหนักเหวี่ยงให้ติดตั้งตัวน้ำหนักเหวี่ยงไว้สูงกว่าศีรษะผู้ปฏิบัติงานพอสมควรเพื่อไม่ให้เกิดอันตรายแก่ผู้ปฏิบัติงานหรือให้จัดทำเครื่องป้องกันอย่างหนึ่งอย่างใดให้มีความปลอดภัยต่อลูกจ้าง และจะต้องไม่มีสายไฟฟ้าอยู่ในรัศมีของน้ำหนักเหวี่ยง

(๔) เครื่องจักรสำหรับป้อนวัสดุโดยใช้เท้าเหยียบ ต้องมีที่พักเท้าและมีที่ครอบป้องกันมิให้เหยียบโดยไม่ตั้งใจ

(๕) เครื่องจักรสำหรับป้อนวัสดุโดยใช้มือป้อน ต้องมีเครื่องป้องกันมือให้พ้นจากแม่ป้อน หรือจัดหาเครื่องป้องกันวัตถุแทนมือ

(๖) เครื่องจักรที่ใช้พลังงานไฟฟ้า ป้อน หรือตัดวัสดุที่ใช้มือป้อน ต้องมีสวิทช์สองแห่งห่างกันเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานต้องเปิดสวิทช์พร้อมกันทั้งสองมือ

(๗) เครื่องจักรชนิดอัตโนมัติ ต้องมีสวิทช์เครื่องหมายปิด เปิด ที่สวิทช์อัตโนมัติตามหลักสากล และมีเครื่องป้องกันมิให้สิ่งหนึ่งสิ่งใดกระทบสวิทช์ เป็นเหตุให้เครื่องจักรทำงานโดยมิได้ตั้งใจ

(๘) เครื่องจักรที่มีการถ่ายทอดพลังงานโดยใช้เพลลา สายพาน পুলเล ไฟลวีล ต้องมีตะแกรงเหล็กเหนียวครอบส่วนที่หมุนได้และส่วนส่งถ่ายกำลังให้มิดชิด ถ้าส่วนที่หมุนได้หรือส่วนส่งถ่ายกำลังสูงกว่าสองเมตร ต้องมีตะแกรงหรือรั้วเหล็กเหนียวสูงไม่ต่ำกว่าสองเมตร กั้นล้อมให้มิดชิด

สำหรับสายพานแขวนลอยที่มีความเร็วไม่น้อยกว่าห้าร้อยสี่สิบเมตรต่อนาที หรือสายพานที่มีช่วงยาวเกินกว่าสามเมตร หรือสายพานที่กว้างกว่าสี่สิบเซนติเมตร หรือสายพานโซ่ต้องมีที่ครอบรองรับซึ่งเปิดซ่อมแซมได้

(๙) ใบเลื่อยวงเดือนที่ใช้กับเครื่องจักร ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อผู้ปฏิบัติงานได้ ต้องมีที่ครอบใบเลื่อยส่วนที่สูงเกินกว่าพื้นโต๊ะ หรือแทน

(๑๐) เครื่องจักรที่ใช้เป็นเครื่องลับ ฝน หรือแต่งผิวโลหะ ต้องมีเครื่องปิดบังประกายไฟหรือเศษวัตถุในขณะที่ใช้งาน

ข้อ ๖ ก่อนการติดตั้งหรือซ่อมเครื่องจักรหรือเครื่องป้องกันอันตรายของเครื่องจักร ให้นายจ้างทำป้ายปิดประกาศไว้ ณ บริเวณติดตั้ง หรือซ่อมแซม และให้แขวนป้ายห้ามเปิดสวิตช์ไว้ที่สวิตช์ด้วย

ข้อ ๗ ให้นายจ้างดูแลให้ลูกจ้างทำงานเกี่ยวกับเครื่องมือกล (Mechanical Equipment) ดังต่อไปนี้

(๑) ทุกวันก่อนนำเครื่องมือกลออกใช้ ต้องตรวจดูให้แน่ใจว่าเครื่องมือกลนั้นอยู่ในสภาพใช้การได้ดีและปลอดภัย

(๒) เครื่องมือกลที่ใช้ขับเคลื่อนได้ จะต้องมีสภาพที่ผู้ใช้งานสามารถมองเห็นข้างหลังได้ เว้นแต่จะมีสัญญาณเสียงเตือนหรือมีผู้บอกสัญญาณเมื่อถอยหลัง

(๓) ไม่นำรถยก รถบันจัน หรือเครื่องมือสำหรับยกอื่น ๆ ไปใช้ปฏิบัติงานใกล้สายหรืออุปกรณ์ไฟฟ้าที่มีกระแสไฟฟ้าใกล้กว่าระยะห่างที่ปลอดภัย ตามที่กำหนดไว้ในหมวดไฟฟ้า เว้นแต่

ก. จะมีแผงฉนวนกันระหว่างส่วนที่มีกระแสไฟฟ้ากับเครื่องมือกลนั้น

ข. เครื่องมือกลนั้นได้ต่อสายดินไว้เรียบร้อยแล้ว

ค. มีฉนวนหุ้มอย่างดี หรือ

ง. ใช้มาตรการความปลอดภัยในการใช้เครื่องมือกลนั้น เช่นเดียวกับว่ามีกระแสไฟฟ้าอยู่

ข้อ ๘ ห้ามมิให้นายจ้างใช้หรือยอมให้ลูกจ้างใช้เครื่องมือกลทำงาน เกินกว่าพิกัดที่ผู้ผลิตกำหนดไว้สำหรับเครื่องมือกลนั้น

ข้อ ๙ ให้นายจ้างจัดให้มีทางเดินเข้าออกจากที่สำหรับปฏิบัติงานเกี่ยวกับเครื่องจักร มีความกว้างไม่น้อยกว่าแปดสิบเซนติเมตร

ข้อ ๑๐ ให้นายจ้างจัดทำรั้ว คอกกัน หรือเส้นแสดงเขตอันตราย ณ ที่ตั้งของเครื่องจักร หรือเขตที่เครื่องจักรทำงานที่อาจเป็นอันตราย ให้ชัดเจนทุกแห่ง

หมวด ๒

ความปลอดภัยเกี่ยวกับหม้อไอน้ำ

ข้อ ๑๑ ให้นายจ้างที่ใช้หม้อไอน้ำปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) หม้อไอน้ำที่ใช้ต้องมีคุณภาพแข็งแรง สามารถทนความดันไอน้ำ (Safety Factor) ได้สูงไม่น้อยกว่าสี่เท่าของความดันที่ใช้งานปกติ

(๒) รอบหม้อไอน้ำ ต้องมีฉนวนหุ้มกันการกระจายความร้อนตามผิว โดยรอบ

(๓) ฐานรากที่ตั้งของหม้อไอน้ำและปล่องควัน ต้องจัดทำให้มั่นคงแข็งแรง โดยวิศวกรโยธา ซึ่ง ก.ว. รับรองเป็นผู้กำหนด และติดตั้งสายล่อฟ้าที่บนปล่องควันด้วย ทั้งนี้ ไม่รวมถึงหม้อไอน้ำและปล่องควันที่ใช้กับยานพาหนะ

(๔) หม้อไอน้ำ ต้องจัดให้มีลิ้นปลอดภัย (Safety Valve) ที่ปรับความดันไอน้ำให้ถูกต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งชุด และต้องไม่มีลิ้นปิดเบ็ด (Stop Valve) คันระหว่างหม้อไอน้ำกับลิ้นปลอดภัย

(๕) ต้องติดตั้งเครื่องวัดความดันไอน้ำที่ผลิตได้ ซึ่งมีเครื่องหมายแสดงระดับความดันอันตรายไว้ให้เห็นได้ชัด

(๖) ต้องติดตั้งเครื่องวัดระดับน้ำชนิดเป็นหลอดแก้วไว้ให้เห็นได้ชัด และต้องมีเครื่องป้องกันหลอดแก้วไว้ด้วย

(๗) ต้องติดตั้งสัญญาณเปล่งเสียงแจ้งอันตราย ในเมื่ออุปกรณ์หรือหม้อไอน้ำขาดข้องอันอาจเป็นเหตุให้เกิดอันตรายได้

(๘) แผงควบคุมอัตโนมัติและเครื่องวัดต่างๆ ของหม้อไอน้ำ ต้องติดตั้งไว้ ณ ที่ซึ่งผู้ควบคุมสามารถมองเห็นเปลวไฟ ระดับน้ำ และสัญญาณต่างๆ ได้ง่าย

(๙) ต้องจัดทำท่อร้อยสายไฟฟ้าที่ต่อไปยังเครื่องควบคุมการทำงาน

(๑๐) ภาชนะที่บรรจุแก๊สสำหรับใช้ในการติดไฟครั้งแรก ต้องเก็บไว้ในที่ปลอดภัยจากประกายไฟ และลิ้นปิดเบ็ดต้องไม่รั่วซึม

(๑๑) ถังน้ำมันเชื้อเพลิงต้องติดตั้งไว้ ณ สถานที่ปลอดภัยจากการลุกไหม้ และท่อน้ำมันเชื้อเพลิงต้องไม่รั่ว หรือซึม การวางท่อน้ำมันเชื้อเพลิงต้องวางไว้ในที่ปลอดภัย และไม่กีดขวาง

ในกรณีที่ใช้ไม้พิน ชีลีย์ หรือวัสดุอื่นที่เป็นเชื้อเพลิง ต้องจัดทำที่เก็บ หรือเครื่องปิดบังให้ปลอดภัย

(๑๒) ต้องทำฉนวนสีแดงห่อหุ้มท่อจ่ายไอน้ำโดยตลอด

(๑๓) ต้องทำการตรวจซ่อมหม้อไอน้ำทุกส่วน ไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งครั้ง และได้รับการรับรองผลการตรวจจากวิศวกรเครื่องกลซึ่ง ก.ว. รับรอง และผลของการตรวจสอบทางไฮโดรสแตติก (Hydrostatic) ของหม้อไอน้ำ ต้องมีค่าไม่น้อยกว่าหนึ่งเท่าครึ่งของความดันสูงสุดที่กำหนดให้ใช้สำหรับหม้อไอน้ำนั้น

(๑๔) ต้องทำความสะอาดบริเวณรอบที่ตั้งหม้อไอน้ำ มิให้มีคราบน้ำมัน หรือสิ่งอื่นที่ติดไฟง่าย

ข้อ ๑๒ ให้นายจ้างจัดทำระเบียบข้อบังคับ เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงานที่ปลอดภัย ในการตรวจอุปกรณ์หม้อไอน้ำทุกอย่างก่อนลงมือทำงาน และแจ้งให้ผู้ปฏิบัติงานทราบ

ข้อ ๑๓ ผู้ควบคุมหม้อไอน้ำ ต้องเป็นช่างชั้นต้นซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับประกาศนียบัตร ประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูงแผนกเครื่องกล หรือแผนกช่างกลโรงงาน หรือช่างชั้น ๓ ซึ่งได้รับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพจากสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมแรงงาน สาขาช่างยนต์ หรือ ช่างกลโรงงาน หรือช่างผู้ชำนาญงานที่ผ่านการทดสอบจากสถาบันของทางราชการ หรือ รัฐวิสาหกิจ หรือสถาบันอื่นซึ่งกรมแรงงานรับรองว่าเป็นผู้สามารถควบคุมหม้อไอน้ำได้ หรือ ช่างผู้ชำนาญงานที่ปฏิบัติงานภายใต้การควบคุมของวิศวกร ซึ่ง ก.ว. รับรอง

ข้อ ๑๔ การใช้หม้อไอน้ำที่มีอายุเกิน ๑๐ ปี ต้องลดความดันที่ใช้งานสูงสุดลงจน หม้อไอน้ำนั้นสามารถทนความดันที่ใช้งานได้ (Safety factor) ไม่น้อยกว่า ๖ เท่า

ข้อ ๑๕ หม้อไอน้ำที่มีการเคลื่อนย้ายที่ติดตั้งแล้ว ต้องลดความดันที่ใช้งานสูงสุดลงจน หม้อไอน้ำนั้นสามารถทนความดันที่ใช้งานได้ (Safety factor) ไม่น้อยกว่า ๕ เท่า

ข้อ ๑๖ เครื่องมือไฟฟ้าที่มีที่ครอบโลหะอยู่ที่ส่วนใช้สำหรับจับถือ ซึ่งใช้ในการปฏิบัติงานซ่อมและบำรุงรักษาหม้อไอน้ำในที่เปียกชื้นหรือพื้นเป็นโลหะ ต้องต่อสายดินหรือจัดทำด้วยวิธีอื่นใดที่อาจป้องกันอุบัติเหตุเนื่องจากไฟฟ้ารั่วได้

ข้อ ๑๗ ถ้ามีหม้อไอน้ำติดตั้งอยู่ในห้องโดยเฉพาะ ห้องนั้นจะต้องมีทางออกได้ไม่น้อยกว่าสองทางซึ่งอยู่คนละด้าน และถ้าภายในห้องหม้อไอน้ำมีชั้นปฏิบัติงานหลายชั้น จะต้องทำทางออกไว้ทุกชั้นและต้องไม่มีสิ่งกีดขวางทางออกด้วย และเมื่อไฟฟ้าดับให้มีแสงสว่างฉุกเฉินส่องไปยังทางออกและเครื่องวัดต่าง ๆ รวมทั้งแผงควบคุมให้เห็นได้อย่างชัดเจน

ข้อ ๑๘ หม้อไอน้ำที่สูงเกินกว่า ๑๐ ฟุตจากพื้น ต้องทำบันได และทางเดินไว้รอบหม้อไอน้ำ เพื่อให้ผู้ควบคุมหรือซ่อมแซมเดินได้โดยปลอดภัย บันไดและทางเดินนี้ ต้องมีราวสำหรับจับ และที่พื้นต้องมีขอบกันปลายเท้า (Toe board)

หมวด ๓

การคุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล

ข้อ ๑๙ ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับงานเชื่อมแก๊สและงานเชื่อมไฟฟ้า สวมแว่นตาสดแสง หรือกระบังหน้าลดแสง ถุงมือหนัง รองเท้าพื้นยางหุ้มส้น และแผ่นปีดหน้าอกกันประกายไฟ ตลอดเวลาที่ลูกจ้างทำงาน

ข้อ ๒๐ ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับงานลับ หรือฝนโลหะด้วยหินเจียรใน สวมแว่นตา หรือหน้ากากชนิดใส ถุงมือผ้า และรองเท้าพื้นยางหุ้มส้น ตลอดเวลาที่ลูกจ้างทำงาน

ข้อ ๒๑ ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับงานกลึงโลหะ กลึงไม้ งานไสโลหะ งานไสไม้ งานตัดโลหะ สวมแว่นตา หรือหน้ากากชนิดใส ถุงมือผ้า รองเท้าพื้นยางหุ้มส้น ตลอดเวลาที่ลูกจ้างทำงาน

ข้อ ๒๒ ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับงานปั๊มโลหะ สวมแว่นตาคชนิดใส ถุงมือผ้า และรองเท้าพื้นยางหุ้มส้น ตลอดเวลาที่ลูกจ้างทำงาน

ข้อ ๒๓ ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับงานชุบโลหะ สวมถุงมือยาง และรองเท้าพื้นยางหุ้มส้น ตลอดเวลาที่ลูกจ้างทำงาน

ข้อ ๒๔ ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับงานพ่นสี สวมถุงมือผ้า และ รองเท้าพื้นยางหุ้มส้น ตลอดเวลาที่ลูกจ้างทำงาน

ข้อ ๒๕ ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งทำงาน เกี่ยวกับงานยก ขนย้าย ติดตั้ง สวมรองเท้าหัวโลหะ ถุงมือหนัง และหมวกแข็ง ตลอดเวลาที่ลูกจ้างทำงาน

ข้อ ๒๖ ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งทำงานควบคุมเครื่องยนต์ เครื่องจักร หรือ เครื่องมือกล สวมหมวกแข็ง รองเท้าพื้นยางหุ้มส้น ตลอดเวลาที่ลูกจ้างทำงาน

ข้อ ๒๗ งานใดที่มีลักษณะไม่เหมาะสมแก่การที่จะให้ลูกจ้างใช้อุปกรณ์คุ้มครอง ความปลอดภัยส่วนบุคคลในการทำงาน ตามที่ระบุไว้ในหมวดนี้ นายจ้างอาจผ่อนผันให้ลูกจ้าง ระวังการใช้อุปกรณ์นั้น เฉพาะการปฏิบัติงานในลักษณะเช่นว่านั้นเป็นการชั่วคราวได้

หมวด ๔

กำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล

ข้อ ๒๘ อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล ตามที่กล่าวในหมวด ๔ จะต้อง มีคุณสมบัติได้มาตรฐานขั้นต่ำ ดังต่อไปนี้

(๑) หมวกแข็งจะต้องมีน้ำหนักไม่เกินสี่ร้อยยี่สิบสี่กรัม ต้องทำด้วยวัสดุที่ไม่ใช่โลหะ และต้องมีความต้านทานสามารถทนแรงกระแทกได้ไม่น้อยกว่าสามร้อยแปดสิบห้า กิโลกรัม ภายในหมวกจะต้องมีรองหมวกทำด้วยหนัง พลาสติก ผ้า หรือวัสดุอื่นที่คล้ายกัน และอยู่ห่างผนังหมวกไม่น้อยกว่าหนึ่งเซนติเมตร ซึ่งสามารถปรับระยะได้ตามขนาดศีรษะของผู้ใช้ เพื่อป้องกันศีรษะกระทบกับผนังหมวก

(๒) ที่สวมรัดผมหรือตาข่ายคลุมผม ต้องทำด้วยพลาสติก ผ้า หรือวัสดุอื่นที่คล้ายกัน เมื่อใช้สวมหรือคลุมผมแล้วสิ้นเสมอ

(๓) แว่นตาหรือหน้ากากชนิดใส ต้องมีตัวแว่น หรือหน้ากากทำด้วยพลาสติกใสมองเห็นได้ชัด สามารถป้องกันแรงกระแทกได้ กรอบของแว่นตาต้องมีน้ำหนักเบา

(๔) แว่นตาลดแสง ตัวแว่นต้องทำด้วยกระจกสี ซึ่งสามารถลดความจ้าของแสงลงให้อยู่ในระดับที่ไม่เป็นอันตรายต่อสายตา กรอบของแว่นตาต้องมีน้ำหนักเบา และมีกระบังแสงซึ่งมีลักษณะอ่อน

(๕) กระบังหน้า ตัวกระบังต้องทำด้วยกระจกสีซึ่งสามารถลดความจ้าของแสงลงให้อยู่ในระดับที่ไม่เป็นอันตรายต่อสายตา ตัวครอบต้องมีน้ำหนักเบา และต้องไม่ติดไฟง่าย

(๖) ปลั๊กลดเสียง (Ear plugs) ต้องทำด้วยพลาสติก หรือยาง หรือวัสดุอื่น ใช้ใส่ช่องหูทั้งสองข้าง ต้องสามารถลดระดับเสียงลงได้ไม่น้อยกว่า ๑๕ เดซิเบล

(๗) ครอบหูลดเสียง (Ear muffs) ต้องทำด้วยพลาสติก หรือยาง หรือวัสดุอื่น ใช้ครอบหูทั้งสองข้าง ต้องสามารถลดระดับเสียงลงได้ไม่น้อยกว่า ๒๕ เดซิเบล

(๘) ถุงมือหนัง ต้องมีความยาวหุ้มถึงข้อมือ มีลักษณะใช้สวมกับนิ้วมือได้ทุกนิ้ว

(๙) ถุงมือผ้า หรือวัสดุอื่นที่มีใยโลหะปน ต้องมีความยาวหุ้มถึงข้อมือ มีลักษณะใช้สวมกับนิ้วมือได้ทุกนิ้ว

(๑๐) รองเท้าหนังหัวโลหะ ปลายรองเท้าจะต้องมีโลหะแข็งหุ้ม สามารถทนแรงกดได้ไม่น้อยกว่าสี่ร้อยสี่สิบหกกิโลกรัม

ข้อ ๒๙ ประกาศกระทรวงมหาดไทยฉบับนี้ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป.^(๒)

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๑๙^(๓)

(ลงชื่อ) ชูสง่า ฤทธิประศาสน์

(นายชูสง่า ฤทธิประศาสน์)

รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(๒) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๐

(๓) ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ ตอนที่ ๑๐๑ วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๑๙

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงาน เกี่ยวกับภาวะแวดล้อม

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒ (๗) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๕^(๑) กระทรวงมหาดไทยจึงกำหนดสวัสดิการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยสำหรับลูกจ้างไว้ ดังต่อไปนี้

ความทั่วไป

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“สภาพความร้อน” หมายความว่า อุณหภูมิที่เป็นอยู่รอบตัวลูกจ้างในขณะที่ทำงานปกติ

“นายจ้าง” หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงรับลูกจ้างเข้าทำงานโดยจ่ายค่าจ้างให้ และหมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนนายจ้าง ในกรณีที่นายจ้างเป็นนิติบุคคล หมายความว่าผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลนั้น และหมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล

“ลูกจ้าง” หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงทำงานให้แก่นายจ้างเพื่อรับค่าจ้าง ไม่ว่าจะเป็นผู้รับค่าจ้างด้วยตนเองหรือไม่ก็ตาม และหมายความรวมถึงลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว แต่ไม่รวมถึงลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับงานบ้าน

(๑) ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๓ ข้อ ๒ กำหนดว่า ให้กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจกำหนดการคุ้มครองแรงงาน ดังต่อไปนี้... (๗) สวัสดิการ เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยสำหรับลูกจ้าง

“ลูกจ้างประจำ” หมายความว่า ลูกจ้างซึ่งนายจ้างตกลงจ้างไว้เป็นประจำ

“ลูกจ้างชั่วคราว” หมายความว่า ลูกจ้างซึ่งนายจ้างตกลงจ้างไว้ ไม่เป็นการประจำ เพื่อทำงานอันมีลักษณะเป็นครั้งคราว เป็นการจร หรือเป็นไปตามฤดูกาล

หมวด ๑

ความร้อน

ข้อ ๒ ภายในสถานที่ประกอบการที่มีลูกจ้างทำงานอยู่ จะมีสภาพความร้อนที่ทำให้อุณหภูมิของร่างกายของลูกจ้างสูงเกินกว่า ๓๘ องศาเซลเซียสมิได้

ข้อ ๓ ในกรณีที่ภายในสถานที่ประกอบการมีสภาพความร้อน ที่ทำให้อุณหภูมิของร่างกายของลูกจ้างสูงกว่า ๓๘ องศาเซลเซียส ให้นายจ้างดำเนินการแก้ไขหรือปรับปรุงเพื่อลดสภาพความร้อนนั้น หากแก้ไขหรือปรับปรุงไม่ได้ นายจ้างจะต้องจัดให้ลูกจ้างมีเครื่องป้องกันความร้อน มิให้อุณหภูมิของร่างกายลูกจ้างสูงกว่า ๓๘ องศาเซลเซียส

ข้อ ๔ ในกรณีที่อุณหภูมิของร่างกายลูกจ้างสูงกว่า ๓๘ องศาเซลเซียส นายจ้างจะต้องให้ลูกจ้างหยุดพักชั่วคราวจนกว่าอุณหภูมิของร่างกายลูกจ้างจะอยู่ในสภาพปกติ

ข้อ ๕ ในที่ที่เป็นแหล่งกำเนิดความร้อนที่มีสภาพความร้อนสูง ถึงขนาดเป็นอันตรายแก่สุขภาพอนามัยของบุคคล ให้นายจ้างปิดประกาศเตือนให้ทราบ

ข้อ ๖ ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งทำงานใกล้แหล่งกำเนิดความร้อน ที่ทำให้อุณหภูมิในบริเวณนั้นสูงกว่า ๔๕ องศาเซลเซียส สวมชุดแต่งกาย รองเท้าและถุงมือสำหรับป้องกันความร้อนตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ ตลอดเวลาที่ลูกจ้างทำงาน

หมวด ๒

แสงสว่าง

ข้อ ๗ ภายในสถานที่ประกอบการที่ให้ลูกจ้างทำงาน ดังต่อไปนี้

(๑) งานที่ไม่ต้องการความละเอียด เช่น การขนย้าย การบรรจุ การบิด การเกลี่ยวัตถุดิบหยาบ เป็นต้น ต้องมีความเข้มของแสงสว่างไม่น้อยกว่า ๕๐ ลักซ์

(๒) งานที่ต้องการความละเอียดเล็กน้อย เช่น การผลิตหรือการประกอบชิ้นงานอย่างหยาบๆ การสีข้าว การสานผ้าย หรือการปฏิบัติงานขั้นแรกในกระบวนการอุตสาหกรรมต่าง ๆ เป็นต้น ต้องมีความเข้มของแสงสว่างไม่น้อยกว่า ๑๐๐ ลักซ์

ข้อ ๘ ณ ที่ที่ให้ลูกจ้างคนใดคนหนึ่งทำงาน ดังต่อไปนี้

(๑) งานที่ต้องการความละเอียดปานกลาง เช่น การเย็บผ้า การเย็บหนัง การประกอบภาชนะ เป็นต้น ต้องมีความเข้มของแสงสว่างไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ลักซ์

(๒) งานที่ต้องการความละเอียดสูงกว่าที่กล่าวใน (๑) แต่ไม่ถึง (๓) เช่น การกลึงหรือแต่งโลหะ การซ่อมแซมเครื่องจักร การตรวจตราและทดสอบผลิตภัณฑ์ การตกแต่งหนังสือตัวและผ้าผ้าย การทอผ้า เป็นต้น ต้องมีความเข้มของแสงสว่างไม่น้อยกว่า ๓๐๐ ลักซ์

(๓) งานที่ต้องการความละเอียดมากเป็นพิเศษ และต้องใช้เวลาทำงานนาน เช่น งานประกอบเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ที่มีขนาดเล็ก นาฬิกา การเจียรไนเพชร พลอย การเย็บผ้าที่มีสีมืดทึบ เป็นต้น ต้องมีความเข้มของแสงสว่างไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ ลักซ์

ข้อ ๙ ถนนและทางเดินภายนอกอาคาร ในบริเวณสถานที่ประกอบการ ต้องมีความเข้มของแสงสว่างไม่น้อยกว่า ๒๐ ลักซ์

ข้อ ๑๐ ในโกดังหรือห้องเก็บวัสดุ ทางเดิน เฉลียง และบันได ในบริเวณสถานที่ประกอบการ ต้องมีความเข้มของแสงสว่างไม่น้อยกว่า ๕๐ ลักซ์

ข้อ ๑๑ ให้นายจ้างป้องกันมิให้มีแสงตรงหรือแสงสะท้อนของดวงอาทิตย์ หรือเครื่องกำเนิดแสงที่มีแสงจ้าส่องเข้าตาลูกจ้างในขณะที่ทำงาน ในกรณีที่ไม้อาจป้องกันได้ ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งทำงานในลักษณะเช่นว่านั้น สวมใส่แว่นตาหรือกระบังหน้าลดแสง ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ ตลอดเวลาที่ทำงาน

ข้อ ๑๒ ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งทำงานในถ้ำ อุโมงค์ หรือในที่ที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอ สวมหมวกแข็งที่มีอุปกรณ์ส่องแสงสว่างตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ ตลอดเวลาที่ทำงาน

หมวด ๓

เสียง

ข้อ ๑๓ ภายในสถานที่ประกอบการที่ให้ลูกจ้างคนใดคนหนึ่งทำงาน ดังต่อไปนี้

(๑) ไม่เกินวันละเจ็ดชั่วโมง ต้องมีระดับเสียงที่ลูกจ้างได้รับติดต่อกัน ไม่เกินเก้าสิบเอ็ดเดซิเบล (เอ)

(๒) เกินกว่าวันละเจ็ดชั่วโมง แต่ไม่เกินแปดชั่วโมง จะต้องมีระดับเสียงที่ลูกจ้างได้รับติดต่อกันไม่เกินเก้าสิบเดซิเบล (เอ)

(๓) เกินวันละแปดชั่วโมง จะต้องมีระดับเสียงที่ลูกจ้างได้รับติดต่อกัน ไม่เกินแปดสิบเดซิเบล (เอ)

ข้อ ๑๔ นายจ้างจะให้ลูกจ้างทำงานในที่ที่มีระดับเสียงเกินกว่าหนึ่งร้อยสี่สิบเดซิเบล (เอ) มิได้

ข้อ ๑๕ ภายในสถานที่ประกอบการที่มีระดับเสียงที่ลูกจ้างได้รับติดต่อกันเกินกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๓ ให้นายจ้างแก้ไขหรือปรับปรุงสิ่งที่เป็นต้นกำเนิดของเสียงหรือทางผ่านของเสียง มิให้มีระดับเสียงดังเกินกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๓

ข้อ ๑๖ ในกรณีไม่อาจปรับปรุงหรือแก้ไขตามความในข้อ ๑๕ ได้ ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างสวมใส่ปลั๊กลดเสียงหรือครอบหูลดเสียงตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ ตลอดเวลาที่ทำงาน

หมวด ๔

มาตรฐานเกี่ยวกับอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล

ข้อ ๑๗ หมวดแข็ง จะต้องมีย่านักไม่เกินสี่ร้อยยี่สิบสี่กรัม ทำด้วยวัตถุที่ไม่ใช่โลหะ และมีความต้านทานสามารถทนแรงกระแทกได้ไม่น้อยกว่าสามร้อยแปดสิบห้า กิโลกรัม ภายในหมวดจะต้องมีรองหมวกทำด้วยหนัง พลาสติก ผ้าหรือวัตถุอื่นที่คล้ายกัน

อยู่ห่างผนังหมวกไม่น้อยกว่าหนึ่งเซนติเมตร ซึ่งสามารถปรับระยะได้ตามขนาดศีรษะของผู้ใช้ เพื่อป้องกันศีรษะกระทบกับผนังหมวก

สำหรับหมวกแข็งที่มีอุปกรณ์ส่องแสงสว่าง นอกจากจะต้องเป็นหมวกที่มีมาตรฐานตามวรรคแรกแล้ว จะต้องมียุกรณ์ที่ทำให้มีแสงสว่างที่มีความเข้มไม่น้อยกว่า ๒๐ ลักซ์ ส่องไปข้างหน้าติดอยู่ที่หมวกด้วย

ข้อ ๑๘ ปลั๊กอุดเสียง (Ear Plugs) ต้องทำด้วยพลาสติกหรือยาง หรือวัสดุอื่นใช้ใส่ช่องหูสองข้าง ต้องสามารถลดระดับเสียงลงได้ไม่น้อยกว่า ๑๕ เดซิเบล (เอ)

ข้อ ๑๙ ครอบหูลดเสียง (Ear muffs) ต้องทำด้วยพลาสติกหรือยางหรือวัสดุอื่นใช้ครอบหูทั้งสองข้าง ต้องสามารถลดระดับเสียงลงได้ไม่น้อยกว่า ๒๕ เดซิเบล (เอ)

ข้อ ๒๐ แว่นตาลดแสง ตัวแว่นต้องทำด้วยกระจกสีซึ่งสามารถลดความจ้าของแสงลงให้อยู่ในระดับที่ไม่เป็นอันตรายต่อสายตา กรอบของแว่นตาต้องมีน้ำหนักเบาและมีกระบังแสงซึ่งมีลักษณะอ่อน

ข้อ ๒๑ กระจับหน้าลดแสง ตัวกระจับต้องทำด้วยกระจกสีซึ่งสามารถลดความจ้าของแสงให้อยู่ในระดับที่ไม่เป็นอันตรายต่อสายตา ตัวกรอบต้องมีน้ำหนักเบาและต้องไม่ติดไฟง่าย

ข้อ ๒๒ ชุดแต่งกาย รองเท้า และถุงมือ สำหรับป้องกันความร้อนตามข้อ ๖ ต้องทำด้วยวัสดุที่มีน้ำหนักเบา สามารถกันความร้อนจากแหล่งกำเนิดความร้อนได้

หมวด ๕

เบ็คเติ้ล

ข้อ ๒๓ ข้อกำหนดเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ เป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่จะต้องปฏิบัติเท่านั้น

ข้อ ๒๔ งานใดที่มีลักษณะไม่เหมาะสมแก่การที่จะให้ลูกจ้างใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล ดังที่ระบุไว้ในประกาศนี้ นายจ้างอาจผ่อนผันให้ลูกจ้างระงับการใช้อุปกรณ์นั้น เฉพาะการปฏิบัติงานในลักษณะเช่นว่านั้นเป็นการชั่วคราวได้

ข้อ ๒๕ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบว่า สภาพความร้อน แสงสว่าง หรือเสียงในบริเวณสถานที่ประกอบการมิได้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ ตักเตือน เป็นหนังสือให้นายจ้างปฏิบัติการให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้

ข้อ ๒๖ ประกาศกระทรวงมหาดไทยฉบับนี้ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป.^(๒)

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๑๙^(๓)

(ลงชื่อ) **คณิง ภาไชย**

(นายคณิง ภาไชย)

รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ รักษาราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(๒) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๒๐

(๓) ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๓ ตอนที่ ๑๔๘ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๙

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงาน
เกี่ยวกับภาวะแวดล้อม (สารเคมี)

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒ (๗) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๕ กระทรวงมหาดไทยจึงกำหนดสวัสดิการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยสำหรับลูกจ้างไว้ ดังนี้

ความทั่วไป

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“เส้นใย” หมายความว่า สารที่มีลักษณะเหนียวและยาวคล้ายเส้นด้าย มีต้นกำเนิดจากแร่ พืช สัตว์ หรือใยสังเคราะห์

“ฝุ่น” หมายความว่า อนุภาคของของแข็งที่สามารถฟุ้งกระจาย ปลิว หรือลอยอยู่ในอากาศได้

“ละออง” หมายความว่า อนุภาคของของเหลวที่สามารถลอยอยู่ในอากาศได้

“ฟุ้ง” หมายความว่า อนุภาคของของแข็งที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวของไอของสาร และสามารถลอยอยู่ในอากาศได้

“แก๊ส” หมายความว่า ของไหลมีปริมาตรหรือรูปทรงไม่แน่นอนที่สามารถฟุ้งกระจาย และเปลี่ยนสภาพเป็นของเหลวหรือของแข็งได้ โดยการเพิ่มความดันหรือลดอุณหภูมิ

“ไอเคมี” หมายความว่า ไอที่เกิดขึ้นจากสารเคมีที่เป็นของเหลวหรือของแข็งในสภาวะปกติ

“นายจ้าง” หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงรับลูกจ้างเข้าทำงานโดยจ่ายค่าจ้างให้ และหมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนนายจ้าง ในกรณีที่นายจ้างเป็นนิติบุคคล หมายความว่าผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลนั้นและหมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล

“ลูกจ้าง” หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงทำงานให้แก่นายจ้างเพื่อรับค่าจ้าง ไม่ว่าจะเป็นผู้รับค่าจ้างด้วยตนเองหรือไม่ก็ตาม และหมายความรวมถึงลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว แต่ไม่รวมถึงลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับงานบ้าน

“ลูกจ้างประจำ” หมายความว่า ลูกจ้างซึ่งนายจ้างตกลงจ้างไว้เป็นการประจำ

“ลูกจ้างชั่วคราว” หมายความว่า ลูกจ้างซึ่งนายจ้างตกลงจ้างไว้ไม่เป็นการประจำ เพื่อทำงานอันมีลักษณะเป็นครั้งคราว เป็นการจร หรือเป็นไปตามฤดูกาล

หมวด ๑

สารเคมี

ข้อ ๒ ตลอดระยะเวลาทำงานปกติ ภายในสถานที่ประกอบการที่ให้ลูกจ้างทำงาน จะมีปริมาณความเข้มข้นของสารเคมีในบรรยากาศของการทำงาน โดยเฉลี่ยเกินกว่าที่กำหนดไว้ในตารางหมายเลข ๑ ท้ายประกาศนี้มิได้

ข้อ ๓ ไม่ว่าระยะเวลาใดของการทำงานปกติ ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างทำงานในที่ที่มีปริมาณความเข้มข้นของสารเคมีในบรรยากาศของการทำงานเกินกว่าที่กำหนดไว้ในตารางหมายเลข ๒ ท้ายประกาศนี้

ข้อ ๔ ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างทำงานในที่ที่มีปริมาณความเข้มข้นของสารเคมีเกินกว่าที่กำหนดไว้ในตารางหมายเลข ๓ ท้ายประกาศนี้

ข้อ ๕ ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างทำงานในที่ที่มีปริมาณฝุ่นแร่ในบรรยากาศของการทำงาน ตลอดระยะเวลาการทำงานปกติ โดยเฉลี่ยเกินกว่าที่กำหนดไว้ในตารางหมายเลข ๔ ท้ายประกาศนี้

ข้อ ๖ ภายในสถานที่ประกอบการที่มีการใช้สารเคมีที่กำหนดไว้ในตารางหมายเลข ๑, ๒, ๓ หรือ ๔ ซึ่งสภาพของการใช้นั้นอาจเป็นอันตรายต่อผู้ใช้หรือผู้อยู่ใกล้เคียงให้นายจ้างจัดห้องหรืออาคารสำหรับการใช้สารเคมีไว้โดยเฉพาะ

ข้อ ๗ ในกรณีที่ภายในสถานที่ประกอบการที่มีสารเคมีหรือฝุ่นแร่ฟุ้งกระจาย ผู้บรรยายกาของการทำงานเกินกว่าที่กำหนดไว้ในตารางหมายเลข ๑, ๒, ๓ หรือ ๔ ให้นายจ้างดำเนินการแก้ไขหรือปรับปรุงเพื่อลดความเข้มข้นของสารเคมีหรือปริมาณฝุ่นแร่มิให้เกินกว่าที่กำหนดไว้ในตารางดังกล่าวแล้ว หากแก้ไขหรือปรับปรุงไม่ได้ นายจ้างจะต้องจัดให้ลูกจ้างสวมใส่อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในหมวด ๒ ตลอดเวลาที่ลูกจ้างทำงานเกี่ยวกับสารเคมีที่มีลักษณะหรือปริมาณที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพร่างกายของลูกจ้าง ดังต่อไปนี้

(๑) ฝุ่น ละออง ฟุ้ง แก๊ส หรือไอเคมี ต้องสวมใส่ที่กรองอากาศ หรือเครื่องช่วยหายใจที่เหมาะสม

(๒) สารเคมีในรูปของของเหลวที่เป็นพิษต้องสวมใส่ถุงมือยาง รองเท้า พื้นยางหุ้มแข้ง กระบังหน้าชนิดใสและที่กันสารเคมีกระเด็นถูกร่างกาย

(๓) สารเคมีในรูปของของแข็งที่เป็นพิษ ต้องสวมใส่ถุงมือยาง และ รองเท้าพื้นยางหุ้มส้น

หมวด ๒

มาตรฐานเกี่ยวกับอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล

ข้อ ๘ ถุงมือยางต้องทำด้วยยางหรือวัสดุอื่นที่คล้ายกันมีความยาวหุ้มถึงข้อมือ มีลักษณะใช้สวมกับข้อมือได้ทุกนิ้ว มีความเหนียวไม่ฉีกขาดง่าย สามารถกันน้ำและสารเคมีได้

ข้อ ๙ รองเท้ายางหุ้มแข้งต้องทำด้วยยางหรือยางผสมวัสดุอื่น เมื่อสวมแล้วมีความสูงไม่น้อยกว่าครึ่งแข้ง ไม่ฉีกขาดง่ายสามารถกันน้ำและสารเคมีได้

ข้อ ๑๐ กระบังหน้าชนิดใส ตัวกระบังต้องทำด้วยพลาสติกใสหรือวัสดุอื่นที่มีลักษณะคล้ายกันมองเห็นได้ชัดสามารถป้องกันอันตรายจากสารเคมีกระเด็น หรือกรดและ ทนแรงกระแทกได้ ตัวครอบต้องมีน้ำหนักเบาและต้องไม่ติดไฟง่าย

ข้อ ๑๑ ที่กรองอากาศสำหรับใช้ครอบจมูกและปากกันสารเคมี ต้องสามารถลดปริมาณความเข้มข้นของสารเคมีมิให้เกินกว่าที่กำหนดไว้ในตารางหมายเลข ๑, ๒ และ ๓

ข้อ ๑๒ ที่กรองอากาศสำหรับใช้ครอบจมูกและปากกันฝุ่นแร่ ต้องสามารถลดปริมาณฝุ่นแร่มิให้เกินกว่าที่กำหนดไว้ในตารางหมายเลข ๔

ข้อ ๑๓ เครื่องช่วยหายใจที่ใช้กับ ฟูม แก๊ส หรือไอเคมี ต้องเป็นแบบหน้ากากครอบเต็มหน้า ประเภทที่มีถึงอากาศสำหรับหายใจในตัว หรือประเภทที่มีท่ออากาศต่อมาจากที่อื่น

ข้อ ๑๔ ที่กั้นอันตรายจากสารเคมีกระเด็น ต้องทำด้วยผ้า พลาสติกหนัง หนังเทียม หรือวัสดุอื่นที่สามารถกั้นอันตรายจากสารเคมีได้

หมวด ๓

เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๑๕ ข้อกำหนดเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยที่กำหนดไว้ในประกาศนี้เป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่จะต้องปฏิบัติเท่านั้น .

ข้อ ๑๖ งานใดที่มีลักษณะไม่เหมาะสมแก่การที่ให้ลูกจ้างใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล ดังที่ระบุไว้ในประกาศนี้ นายจ้างอาจผ่อนผันให้ลูกจ้างระงับการใช้อุปกรณ์นั้นเฉพาะการปฏิบัติงานในลักษณะเช่นว่านั้นเป็นการชั่วคราวได้

ข้อ ๑๗ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบว่าสารเคมีในบริเวณสถานประกอบการมิได้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ ดักเตือน เป็นหนังสือให้นายจ้างปฏิบัติการให้ถูกต้อง ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้

ข้อ ๑๘ ประกาศกระทรวงมหาดไทยฉบับนี้ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป.

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๒๐

(ลงชื่อ) **คณิ่ง ภาไชย**

(นายคณิ่ง ภาไชย)

รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ รักษาราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ตารางหมายเลข ๑

ลำดับที่	ชื่อสารเคมี	ปริมาณสารเคมี	
		ส่วนในล้านส่วน โดยปริมาตร (p.p.m.)	มิลลิกรัมต่ออากาศ ๑ ลูกบาศก์เมตร (mg/M ³)
๑.	อัลดริน (Aldrin)	—	๐.๒๕
๒.	อะซีนฟอส—เมทิล (Azinphos-methyl)	—	๐.๒
๓.	คลอเดน (Chlordane)	—	๐.๕
๔.	ดี ดี ที (D D T)	—	๑
๕.	ดี ดี วี พี (D D V P)	—	๑
๖.	ไดคลอวอส (Dichlorvos)	—	๑
๗.	ดิลดริน (Dieldrin)	—	๐.๒๕
๘.	ไดเมทิล ๑, ๒ ไดโบรโม ๒, ๒ ไดคลอโร- เอทิลฟอสเฟต (ไดบรอม) (Dimethyl 1, 2—dibromo 2, 2 dichloroethyl phos- phate (Dibrom))	—	๓
๙.	เอ็นดริน (Endrin)	—	๐.๑
๑๐.	กูไธออน (Guthion)	—	๐.๒
๑๑.	ตะกั่วอาร์ซีเนต (Lead arsenate)	—	๐.๑๕
๑๒.	ลินเดน (Lindane)	—	๐.๕
๑๓.	มาลาไธออน (Malathion)	—	๑๕
๑๔.	เมทอกซีคลอ (Methoxychlor)	—	๑๕
๑๕.	นิโคติน (Nicotine)	—	๐.๕
๑๖.	ซิสทอกซ์ (Systox)	—	๐.๑

ลำดับที่	ชื่อสารเคมี	ปริมาณสารเคมี	
		ส่วนในล้านส่วน โดยปริมาตร (p.p.m.)	มิลลิกรัมต่ออากาศ ๑ ลูกบาศก์เมตร (mg/M ³)
๑๗.	แกลเลียมและสารประกอบที่ละลายได้ (Thallium (Soluble compounds) as Tl)	—	๐.๑
๑๘.	ไซราม (Thiram)	—	๕
๑๙.	ท็อกซาเฟน (Toxaphene)	—	๐.๕
๒๐.	พาราไรออน (Parathion)	—	๐.๑๑
๒๑.	ฟอสดริน (Phosdrin)	—	๐.๑
๒๒.	ไพโรทรัม (Pyrethrum)	—	๕
๒๓.	วาร์ฟาริน (Warfarin)	—	๐.๑
๒๔.	คาร์บาริล (เซวิน (อาร์)) (Carbaryl (Sevin) (R))	—	๕
๒๕.	๒, ๔-ดี (2, 4-D)	—	๑๐
๒๖.	พาราควอท (Paraquat)	—	๐.๕
๒๗.	๒, ๔, ๕ ที (2, 4, 5 T)	—	๑๐
๒๘.	กรดน้ำส้ม (Acetic acid)	๑๐	๒๕
๒๙.	แอมโมเนีย (Ammonia)	๕๐	๓๕
๓๐.	สารหนูและสารประกอบของสารหนู (Arsenic and Compounds (as As))	—	๐.๕
๓๑.	อาร์ซีน (Arsine)	๐.๐๕	๐.๒
๓๒.	ไบฟีนิล (Biphenyl)	๐.๒	๑
๓๓.	บิสฟีนอล เอ (Bisphenol A)	๐.๕	๒.๘
๓๔.	คาร์บอนไดออกไซด์ (Carbon dioxide)	๕,๐๐๐	๙,๐๐๐

ลำดับที่	ชื่อสารเคมี	ปริมาณสารเคมี	
		ส่วนในล้านส่วน โดยปริมาตร (p.p.m.)	มิลลิกรัมต่ออากาศ ๑ ลูกบาศก์เมตร (mg/M ³)
๓๕.	คาร์บอนมอนอกไซด์ (Carbon monoxide)	๕๐	๕๕
๓๖.	คลอรีน (Chlorine)	๑	๓
๓๗.	คลอรีนไดออกไซด์ (Chlorine dioxide)	๐.๑	๐.๓
๓๘.	โครเมียมและสารประกอบของโครเมียม	—	๑
๓๙.	ฟุ้งของทองแดง	—	๐.๑
๔๐.	ฝุ่นหรือละอองของทองแดง	—	๑
๔๑.	ฝุ่นฝ้ายดิบ (Cotton dust (raw))	—	๑
๔๒.	ไซยาไนด์ (Cyanide as CN)	—	๕
๔๓.	เอทิล อัลกอฮอล์ (เอทานอล) (Ethyl alcohol (Ethanol))	๑,๐๐๐	๑,๙๐๐
๔๔.	ฟลูออไรด์ (Fluoride (as F))	—	๒.๕
๔๕.	ฟลูออรีน (Fluorine)	๐.๑	๐.๒
๔๖.	ไฮโดรเจนไซยาไนด์ (Hydrogen cyanide)	๑๐	๑๑
๔๗.	ฟุ้งเหล็กออกไซด์ (Iron oxide fume)	—	๑๐
๔๘.	เมทิลอัลกอฮอล์ (เมทานอล) (Methyl alcohol (Methanol))	๒๐๐	๒๖๐
๔๙.	นิกเกิล คาร์บอนิล (Nickel carbonyl)	๐.๐๐๑	๐.๐๐๗
๕๐.	นิกเกิล ในรูปของโลหะและสารประกอบที่ละลายได้ (Nickel, metal and soluble compds, as Ni)	—	๑

ลำดับที่	ชื่อสารเคมี	ปริมาณสารเคมี	
		ส่วนในล้านส่วน โดยปริมาตร (p.p.m.)	มิลลิกรัมต่ออากาศ ๑ ลูกบาศก์เมตร (mg/M ³)
๕๑.	กรดไนตริก (Nitric acid)	๒	๕
๕๒.	ไนตริกออกไซด์ (Nitric oxide)	๒๕	๓๐
๕๓.	ไนโตรเจนไดออกไซด์ (Nitrogen dioxide)	๕	๙
๕๔.	ไนโตรกลีเซอริน (Nitroglycerin)	๐.๒	๒
๕๕.	โซเดียมไฮดรอกไซด์ (Sodium hydroxide)	—	๒
๕๖.	ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (Sulfur dioxide)	๕	๑๓
๕๗.	กรดกำมะถัน (Sulfuric acid)	—	๑
๕๘.	เตตราเอทิลเลด (Tetraethyl lead (as Pb))	—	๐.๐๗๕
๕๙.	เตตราเมทิลเลด (Tetramethyl lead (as Pb))	—	๐.๐๗
๖๐.	ดีบุก และสารประกอบอินทรีย์ของดีบุก	—	๒
๖๑.	ดีบุก และสารประกอบอินทรีย์ของดีบุก	—	๐.๑
๖๒.	ฟีนอล (Phenol)	๕	๑๙
๖๓.	ฟอสจีน (คาร์บอนิล คลอไรด์) (Phosgene (Carbonyl chloride))	๐.๑	๐.๕
๖๔.	ฟอสฟีน (Phosphine)	๐.๓	๐.๕
๖๕.	กรดฟอสฟอริก (Phosphoric acid)	—	๑
๖๖.	ฟอสฟอรัส (เหลือง) (Phosphorus (yellow))	—	๐.๑

ลำดับที่	ชื่อสารเคมี	ปริมาณสารเคมี	
		ส่วนในล้านส่วน โดยปริมาตร (p.p.m.)	มิลลิกรัมต่ออากาศ • ลูกบาศก์เมตร (mg/M ³)
๖๗.	ฟอสฟอรัส เพนตะคลอไรด์ (Phosphorus pentachloride)	—	๑
๖๘.	ฟอสฟอรัส เพนตะซัลไฟด์ (Phosphorus pentasulfide)	—	๑
๖๙.	ฟอสฟอรัส ไตรคลอไรด์ (Phosphorus trichloride)	๐.๕	๓
๗๐.	ไซลีน (ไซลอล) (Xylene Xylol)	๑๐๐	๔๓๕
๗๑.	ฟุ้งของสังกะสีคลอไรด์ (Zinc chloride fume)	—	๑
๗๒.	ฟุ้งของสังกะสีออกไซด์ (Zinc oxide fume)	—	๕

ตารางหมายเลข ๒

ลำดับที่	ชื่อสารเคมี	ปริมาณสารเคมี	
		ส่วนในล้านส่วน โดยปริมาตร (p.p.m.)	มิลลิกรัมต่ออากาศ ๑ ลูกบาศก์เมตร (mg/M ³)
๑.	อัลลิล ไกลซิดิล อีเทอร์ (Allyl glycidyl ether (AGE))	๑๐	๔๕
๒.	โบรอน ไตรฟลูออไรด์ (Boron trifluoride)	๑	๓
๓.	บิวทิลอะไมน์ (Butylamine)	๕	๑๕
๔.	เทอเทียร์-บิวทิล โครเมต (Tert-Butyl chromate (as CrO ₃))	—	๐.๑
๕.	คลอรีนไตรฟลูออไรด์ (Chlorine trifluoride)	๐.๑	๐.๕
๖.	คลอโรอะเซตัลดีไฮด์ (Chloroacetaldehyde)	๑	๓
๗.	คลอโรฟอร์ม (ไตรคลอโรมีเทน) (Chloroform (trichloromethane))	๕๐	๒๕๐
๘.	ออโร-ไดคลอโรเบนซีน (O-Dichlorobenzene)	๕๐	๓๐๐
๙.	ไดคลอโรเอทิล อีเธอร์ (Dichloroethyl ether)	๑๕	๙๐
๑๐.	๑, ๑-ไดคลอโร-๑-ไนโตรอีเทน (1, 1-Dichloro-1-nitroethane)	๑๐	๖๐
๑๑.	ไดไกลซิดิล อีเทอร์ (ดีจีอี) (Diglycidyl ether (DGE))	๐.๕	๒.๘

ลำดับที่	ชื่อสารเคมี	ปริมาณสารเคมี	
		ส่วนในล้านส่วน โดยปริมาตร (p.p.m.)	มิลลิกรัมต่ออากาศ ๑ ลูกบาศก์เมตร (mg/M ³)
๑๒.	เอทิล เมอร์แคปแทน (Ethyl mercaptan)	๑๐	๒๕
๑๓.	เอทิลลีน ไกลคอลไดไนเตรดและ/หรือไน- ไตรไกลเซอริน (Ethylene glycol dinitrate and/or Ni- trolycerin)	๐.๒	๑
๑๔.	ไฮโดรเจน คลอไรด์ (Hydrogen chloride)	๕	๗
๑๕.	ไอโอดีน (Iodine)	๐.๑	๑
๑๖.	แมงกานีส (Manganese)	—	๕
๑๗.	เมทิลโบรไมด์ (Methyl bromide)	๒๐	๘๐
๑๘.	เมทิล เมอร์แคปแทน (Methyl mercap- tan)	๑๐	๒๐
๑๙.	แอลฟาเมทิล สไตรีน (α Methyl styrene)	๑๐๗	๔๘๐
๒๐.	เมทิลลีน บิสฟีนิล ไอโซไซยาเนต (เอ็มดีไอ) (Methylene bisphenyl isocyanate (MDI))	๐.๐๒	๐.๒
๒๑.	โมนอเมทิล ไฮดราซีน (Monomethyl hydrazine)	๐.๒	๐.๓๕
๒๒.	เทอร์เฟนนิลส์ (Terphenyls)	๑	๙
๒๓.	โทลูอิน-๒, ๔- ไดไอโซไซยาเนต (To- luene-2, 4-Diisocyanate)	๐.๐๒	๐.๑๔
๒๔.	ไวนิล คลอไรด์ (Vinyl chloride)	๑	๒.๘

ตารางหมายเลข ๓

ลำดับที่	ชื่อสารเคมี	ความเข้มข้นเฉลี่ย ตลอดระยะเวลา ทำงานปกติ	ปริมาณสารเคมี		ปริมาณความเข้มข้น ที่อาจยอมให้มีได้
			ปริมาณความเข้มข้นสูงสุดในช่วง เวลาที่จำกัด	ระยะเวลา ที่กำหนดให้ ทำงานได้	
๑.	เบนซีน (Benzene)	๑๐ ส่วน/ล้านส่วน	๕๐ ส่วน/ล้านส่วน	๑๐ นาที	๒๕ ส่วน/ล้านส่วน
๒.	เบอริลเลียมและสารประกอบ เบอริลเลียม (Beryllium and Peryllium compounds)	๒ ไมโครกรัม/ ลูกบาศก์เมตร	๒๕ ไมโครกรัม ลูกบาศก์เมตร	๓๐ นาที	๕ ไมโครกรัม/ ลูกบาศก์เมตร
๓.	ฟุ้งแคดเมียม (Cadmium fume)	๐.๑ มิลลิกรัม/ ลูกบาศก์เมตร	—	—	๓ มิลลิกรัม/ ลูกบาศก์เมตร
๔.	ฟุ้งแคดเมียม (Cadmium dust)	๐.๒ มิลลิกรัม/ ลูกบาศก์เมตร	—	—	๐.๖ มิลลิกรัม/ ลูกบาศก์เมตร
๕.	คาร์บอนไดซัลไฟด์ (Carbondsulfide)	๒๐ ส่วน/ล้านส่วน	๑๐๐ ส่วน/ล้านส่วน	๓๐ นาที	๓๐ ส่วน/ล้านส่วน

		ปริมาณสารเคมี			
ลำดับที่	ชื่อสารเคมี	ความเข้มข้นเฉลี่ยตลอดระยะเวลาทำงานปกติ	ปริมาณความเข้มข้นสูงสุดในช่วงเวลาที่จำกัด		ปริมาณความเข้มข้นที่อาจยอมรับไม่ได้
			ปริมาณความเข้มข้น	ระยะเวลาที่กำหนดให้ทำงานได้	
๖.	คาร์บอนเตตระคลอไรด์ (Carbontetrachloride)	๑๐ ส่วน/ล้านส่วน	๒๐๐ ส่วน/ล้านส่วน	๕ นาทีใน ทุกช่วงเวลา ๔ ชั่วโมง	๒๕ ส่วน/ล้านส่วน
๗.	เอทิลีนไดโบรไมด์ (Ethylene dibromide) เอทิลีนไดคลอไรด์ (Ethylene chloride)	๒๐ ส่วน/ล้านส่วน	๕๐ ส่วน/ล้านส่วน	๕ นาที	๓๐ ส่วน/ล้านส่วน
	มัลดีไฮด์ (Formaldehyde)	๕๐ ส่วน/ล้านส่วน	๒๐๐ ส่วน/ล้านส่วน	๕ นาทีใน ทุกช่วงเวลา ๓ ชั่วโมง	๑๐๐ ส่วน/ล้านส่วน
	ฟลูออไรด์ (Fluoride as dust)	๓ ล้าน/ล้านส่วน ๒.๕ มิลลิกรัม/ ลูกบาศก์เมตร	๑๐ ส่วน/ล้านส่วน	๓๐ นาที	๕ ส่วน/ล้านส่วน

ลำดับที่	ชื่อสารเคมี	ปริมาณสารเคมี				ปริมาณความเข้มข้น ที่อาจยอมรับไม่ได้
		ความเข้มข้นเฉลี่ย ตลอดระยะเวลา ทำงานปกติ	ปริมาณความเข้มข้น เวลาที่จำกัด	ปริมาณความเข้มข้นสูงสุดในช่วง		
				ระยะเวลา ที่กำหนดให้ ทำงานได้	ระยะเวลา ทั้งหมด	
๑๑.	ตะกั่วและสารประกอบอินทรีย์ ของตะกั่ว (Lead and its inorganic compounds)	๐.๒ มิลลิกรัม/ ลูกบาศก์เมตร	—	—	—	—
๑๒.	เมทิลคลอไรด์ (Methyl chloride)	๑๐๐ ส่วน/ล้านส่วน	๓๐๐ ส่วน/ล้านส่วน	๕ นาทีใน ทุกช่วงเวลา ๓ ชั่วโมง	๕ นาทีใน ทุกช่วงเวลา ๓ ชั่วโมง	๒๐๐ ส่วน/ล้านส่วน
๑๓.	เมทิลคลอไรด์ (Methylene chloride)	๕๐๐ ส่วน/ล้านส่วน	๒,๐๐๐ ส่วน/ล้านส่วน	๕ นาทีใน ทุกช่วงเวลา ๒ ชั่วโมง	๕ นาทีใน ทุกช่วงเวลา ๒ ชั่วโมง	๑,๐๐๐ ส่วน/ล้านส่วน
๑๔.	ออแกนโน (แอลไคล์) เมอคิวรี (Organo (alkyl) mercury)	๐.๐๑ มิลลิกรัม/ ลูกบาศก์เมตร	—	—	—	๐.๐๕ มิลลิกรัม/ ลูกบาศก์เมตร

ลำดับที่	ชื่อสารเคมี	ปริมาณสารเคมี				ปริมาณความเข้มข้น ที่อาจยอมรับไม่ได้
		ความเข้มข้นเฉลี่ย ตลอดระยะเวลา ทำงานปกติ	ปริมาณความเข้มข้น เวลาที่จำกัด	ปริมาณความเข้มข้นสูงสุดในช่วง		
				ระยะเวลา ที่กำหนดให้ ทำงานได้	ระยะเวลา ทั้งหมด	
๑๕.	สไตรีน (Styrene)	๑๐๐ ส่วน/ล้านส่วน	๖๐๐ ส่วน/ล้านส่วน	๕ นาทีใน ทุกช่วงเวลา ๓ ชั่วโมง	๒๐๐ ส่วน/ล้านส่วน	
๑๖.	ไตรคลอโร เอทริลีน (Trichloroethylene)	๑๐๐ ส่วน/ล้านส่วน	๓๐๐ ส่วน/ล้านส่วน	๕ นาทีใน ทุกช่วงเวลา ๒ ชั่วโมง	๒๐๐ ส่วน/ล้านส่วน	
๑๗.	เตตราคลอโร เอทริลีน (Tetrachloroethylene)	๑๐๐ ส่วน/ล้านส่วน	๓๐๐ ส่วน/ล้านส่วน	๕ นาทีใน ทุกช่วงเวลา ๓ ชั่วโมง	๒๐๐ ส่วน/ล้านส่วน	
๑๘.	โทลูอีน (Toluene)	๒๐๐ ส่วน/ล้านส่วน	๕๐๐ ส่วน/ล้านส่วน	๑๐ นาที	๓๐๐ ส่วน/ล้านส่วน	
๑๙.	ไฮโดรเจน ซัลไฟด์ (Hydrogen sulfide)	—	๕๐ ส่วน/ล้านส่วน	๑๐ นาที	๒๐ ส่วน/ล้านส่วน	

ลำดับที่	ชื่อสารเคมี	ปริมาณสารเคมี				ปริมาณความเข้มข้น ที่อาจยอมรับไม่ได้
		ความเข้มข้นเฉลี่ย ตลอดระยะเวลา ทำงานปกติ	ปริมาณความเข้มข้น เวลาที่จำกัด	ระยะเวลา ที่กำหนดให้ ทำงานได้		
๒๐.	ปรอท (Mercury)	—	—	—	๐.๐๕ มิลลิกรัม/ ลูกบาศก์เมตร	
๒๑.	กรดโครมิกและเกลือโครเมตส์	—	—	—	๐.๑ มิลลิกรัม/ ลูกบาศก์เมตร	

ตารางหมายเลข ๔

ลำดับที่	ชื่อสารเคมี	ปริมาณฝุ่นแหว่, เจลลี่ตลอดระยะเวลา การทำงานปกติ	
		ล้านอนุภาคต่อ ปริมาตรของอากาศ ๑ ลูกบาศก์ฟุต (Mppcf)	มิลลิกรัมต่ออากาศ ๑ ลูกบาศก์เมตร (mg/M ³)
๑.	ซิลิกา (Silica)		
	คริสตัลลีน (Crystalline)		
	— ควอร์ซ (Quartz) ฝุ่นขนาดที่ สามารถเข้าถึงและสะสมในถุงลม ของปอดได้ (Respirable dust)	$\frac{250}{\% \text{SiO}_2 + 5}$	$\frac{10 \text{ mg/M}^3}{\% \text{SiO}_2 + 2}$
	— ควอร์ซ (Quartz) ฝุ่นทุกขนาด (Total dust)	—	$\frac{30 \text{ mg/M}^3}{\% \text{SiO}_2 + 2}$
๑.	— คริสโตบาไลท์ (Cristobalite)	$\frac{1}{2} \left(\frac{250}{\% \text{SiO}_2 + 5} \right)$	$\frac{1}{2} \left(\frac{10 \text{ mg/M}^3}{\% \text{SiO}_2 + 2} \right)$
	— ทริดีไมท์ (Tridymite)	$\frac{1}{2} \left(\frac{250}{\% \text{SiO}_2 + 5} \right)$	$\frac{1}{2} \left(\frac{10 \text{ mg/M}^3}{\% \text{SiO}_2 + 2} \right)$
	๒. เอมอร์ฟัส รวมทั้งแร่ธรรมชาติ (Amorphous)	๒๐	$\frac{80 \text{ mg/M}^3}{\% \text{SiO}_2}$
๓.	ซิลิเกต (ที่มีผสมซิลิกาต่ำกว่า ๑๐%) (Silicates)		
	— แอสเบสตอส (Asbestos)	๕*	—
	— ทรีโมไลท์ (Tremolite)	๕*	—
	ทอลด์ (Talc) พวกที่เป็นเส้นใย (Asbestos form)	๕*	—

ลำดับที่	ชื่อสารเคมี	ปริมาณฝุ่นแหว่, เจล็ดตลอดระยะเวลา การทำงานปกติ	
		ล้านอนุภาคต่อ ปริมาตรของอากาศ ๑ ลูกบาศก์ฟุต (Mppcf)	มิลลิกรัมต่ออากาศ ๑ ลูกบาศก์เมตร (mg/M ³)
	— ทอลด์ (Talc) พวกที่ไม่เป็นเส้นใย (non - asbestos form)	๒๐	—
	— ไมกา (Mica)	๒๐	—
	— โซปสโตน (Soapstone)	๒๐	—
	— ปอร์ตแลนด์ซีเมนต์ (Portland cement)	๕๐	—
	— แกรไฟท์ (Graphite)	๑๕	—
	— ฝุ่นถ่านหิน (Coal dust) ที่มี SiO ₂ น้อยกว่า ๕%	—	๒.๔ mg/M ³
	— ฝุ่นถ่านหิน (Coal dust) ที่มี SiO ₂ มากกว่า ๕%	—	$\frac{10 \text{ mg/M}^3}{\% \text{ SiO}_2 + 2}$
๔.	ฝุ่นที่ก่อให้เกิดความรำคาญ (Inert or Nuisance dust)		
	— ฝุ่นขนาดที่สามารถเข้าถึงและสะสม ในถุงลมของปอดได้ (Respirable- udust)	๑๕	๕ mg/M ³
	— ฝุ่นทุกขนาด (Total dust)	๕๐	๑๕ mg/M ³

* หมายถึงจำนวนเส้นใย / ในอากาศ ๑ ลูกบาศก์เซนติเมตร

ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยเกี่ยวกับไฟฟ้า

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 2(7) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม พุทธศักราช 2515 กระทรวงมหาดไทยจึงกำหนดสวัสดิการเกี่ยวกับสุภาพอนามัยและความปลอดภัยสำหรับลูกจ้างไว้ ดังต่อไปนี้

ความทั่วไป

ข้อ 1 ในประกาศนี้

“ฉนวน” หมายความว่า ฉนวนไฟฟ้า คือ วัสดุที่มีคุณสมบัติในการกันหรือขัดขวางต่อการไหลของกระแสไฟฟ้า หรือวัสดุที่กระแสไฟฟ้าไม่สามารถไหลผ่านได้ง่าย เช่น ยางไฟเบอร์ พลาสติก ฯลฯ

“แรงดัน” หมายความว่า แรงดันไฟฟ้า คือ ค่าความต่างศักย์ของไฟฟ้าระหว่างสายกับสาย หรือสายกับดิน หรือระหว่างจุดหนึ่งกับจุดอื่น ๆ อีกแห่งหนึ่ง โดยมีหน่วยวัดค่าความต่างศักย์เป็นโวลต์

“กระแส” หมายความว่า กระแสไฟฟ้า คือ อัตราการไหลของอิเล็กตรอนในวงจรไฟฟ้า จากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง โดยมีหน่วยวัดเป็นแอมแปร์

“เครื่องกำเนิดไฟฟ้า” หมายความว่า เครื่องจักรที่เปลี่ยนพลังงานกลเป็นพลังงานไฟฟ้า ใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้า

“มอเตอร์” หมายความว่า เครื่องเปลี่ยนพลังงานไฟฟ้า เป็นพลังงานกลใช้ในการขับเคลื่อนเครื่องจักร หรือเครื่องมือกลอื่น ๆ ทำให้เกิดการหมุน การจุด การดึง เพื่อให้เกิดกำลังงาน

“อุปกรณ์ไฟฟ้า” หมายความว่า เครื่องมือ เครื่องใช้ หรือเครื่องจักรที่ใช้ไฟฟ้าเป็นต้นกำลัง หรือเป็นส่วนประกอบ หรือใช้เกี่ยวเนื่องกับไฟฟ้า

“ขดลวดจำกัดกระแส (Reactor)” หมายความว่า อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับจำกัดกระแสไฟฟ้า

“เครื่องปรับแรงดัน (Regulator)” หมายความว่า อุปกรณ์ใช้สำหรับปรับแรงดันไฟฟ้า

“หม้อแปลง” หมายความว่า อุปกรณ์ที่ใช้เปลี่ยนแรงดันไฟฟ้า ให้สูงขึ้นหรือต่ำลง โดยการเหนี่ยวนำของแม่เหล็ก

“หม้อแปลงเครื่องวัด (Instrument Transformer)” หมายความว่า อุปกรณ์ใช้สำหรับแปลงกระแส หรือแรงดัน เพื่อใช้กับเครื่องมือวัด และอุปกรณ์ควบคุมเครื่องป้องกันระบบไฟฟ้า

“สวิทช์หรือเครื่องตัดกระแส” หมายความว่า เครื่องเปิดเปิดวงจรไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าที่ใช้ทำหน้าที่ตัดวงจรไฟฟ้า อาจจะทำงานโดยอาศัยอำนาจแม่เหล็กหรือทำงานโดยใช้มือสับโยกก็ได้

“แผงสวิทช์” หมายความว่า แผงที่รวมของสวิทช์ต่าง ๆ มีหน้าที่รับไฟฟ้าจากต้นกำเนิดและแจกจ่ายไปยังสายวงจรต่าง ๆ

“ฟิวส์” หมายความว่า เครื่องตัดวงจรไฟฟ้า โดยอาศัยการหลอมละลายของโลหะ

“สายเคเบิล” หมายความว่า สายตัวนำหุ้มด้วยฉนวน สายเดี่ยว หรือหลายสายรวมกัน และอาจจะมีสิ่งอื่น ห่อหุ้มอยู่อีกชั้นหนึ่ง เพื่อความแข็งแรงทนทานด้วยก็ได้

“สายอ่อน” หมายความว่า สายเคเบิลอ่อน ที่ตัวนำมีพื้นที่หน้าตัดไม่เกิน 4 ตารางมิลลิเมตร

“สายดิน” หมายความว่า ตัวนำที่ต่อจากโครงโลหะของอุปกรณ์ และเครื่องใช้ไฟฟ้า หรือสิ่งที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะนำกระแสไฟฟ้า ที่ไม่ต้องการให้ไหลลงสู่ดิน

“สายศูนย์ (Neutral)” หมายความว่า สายใดสายหนึ่งในระบบไฟฟ้า สามสาย หรือสี่สาย ซึ่งแรงดันไฟฟ้า ระหว่างสายนั้นไปยังสายอย่างน้อยอีก 2 สาย ต้องเท่ากันและสายนั้นต้องต่อลงดิน สำหรับระบบไฟฟ้า 2 สาย ถ้าสายใดสายหนึ่ง ไม่ได้ต่อมาจากสายศูนย์ของวงจรอื่นแล้ว ให้กำหนดเอาสายนั้นเป็นสายศูนย์ได้ และสายนั้นต้องต่อลงดินด้วย

“สายล่อฟ้า” หมายความว่า อุปกรณ์ที่ติดตั้งขึ้น เพื่อวัตถุประสงค์ ในการป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากฟ้าผ่า ซึ่งจะต้องประกอบด้วย หลักล่อฟ้า สายนำประจุตัวจับยึดสายนำประจุ และหลักดิน

“สายนำประจุ (Conductor)” หมายความว่า สายตัวนำ ที่ติดตั้งไว้เพื่อนำประจุไฟฟ้า ระหว่างหลักล่อฟ้ากับดิน

“หลักล่อฟ้า (Air Terminal)” หมายความว่า หลักละหะติดตั้งที่ส่วนบนของโครงอาคาร เรือสิ่งก่อสร้าง และมีโลหะปลายแหลม เพื่อคายประจุไฟฟ้าหรือหลักอย่างอื่นที่มีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน

“หลักดิน (Ground Rod)” หมายความว่า แท่งโลหะซึ่งปักลงไปในดินเพื่อที่จะนำประจุ หรือกระแสไฟฟ้าให้ไหลลงสู่ดิน

“นายจ้าง” หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงรับลูกจ้างเข้าทำงานโดยจ่ายค่าจ้างให้ และหมายความรวมถึง ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนนายจ้าง ในกรณีที่นายจ้างเป็นนิติบุคคล หมายความว่า ผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลนั้น และหมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงาน แทนผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล

“ลูกจ้าง” หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงทำงานให้แก่ นายจ้างเพื่อรับค่าจ้างไม่ว่าจะเป็นผู้รับค่าจ้างด้วยตนเอง หรือไม่ก็ตาม และหมายความรวมถึงลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว แต่ไม่รวมถึงลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับงานบ้าน

“ลูกจ้างประจำ” หมายความว่า ลูกจ้างซึ่งนายจ้างตกลงจ้างไว้เป็นการประจำ

“ลูกจ้างชั่วคราว” หมายความว่า ลูกจ้างซึ่งนายจ้างตกลงไว้ไม่เป็นประจำเพื่อทำงานอันมีลักษณะเป็นครั้งคราว เป็นการจร หรือเป็นไปตามฤดูกาล

หมวด 1 ข้อกำหนดทั่วไป

ข้อ 2 นายจ้างต้องจัดทำแผนผังวงจรไฟฟ้าทั้งหมด ภายในสถานที่ประกอบการและได้รับการรับรองจากการไฟฟ้าประจำท้องถิ่นไว้ให้ตรวจสอบได้ตลอดเวลา หากมีการแก้ไขเพิ่มเติม หรือเปลี่ยนแปลงให้ผิดไปจากเดิม ต้องดำเนินการแก้ไขแผนผังนั้นให้ถูกต้อง

ข้อ 3 นายจ้างจะต้องจัดให้มีการตรวจสอบสภาพของสายไฟฟ้า และสภาพของอุปกรณ์ไฟฟ้า ถ้าหากพบว่า ชำรุด หรือมีกระแสไฟฟ้ารั่ว ให้ซ่อมแซม หรือเปลี่ยนใหม่ทันที

ข้อ 4 ให้นายจ้างจัดให้มีป้ายเตือนอันตราย ติดตั้งในบริเวณ ที่จะเกิดอันตรายจากไฟฟ้า ให้เห็นได้อย่างชัดเจน

ข้อ 5 ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้าง-เข้าใกล้ หรือนำสิ่งที่เป็นตัวนำ ซึ่งไม่มีที่ถือเป็นฉนวน อย่างดีหุ้มอยู่-เข้าใกล้สิ่งที่มีไฟฟ้า-น้อยกว่าระยะห่างที่กำหนดไว้ในตารางที่ 1 ยกเว้น

(1) ลูกจ้างผู้นั้นสวมใส่เครื่องป้องกันอันตรายจากไฟฟ้า ซึ่งเป็นฉนวน ที่ใช้ต้านทานแรงดันได้สูง พอกับส่วนที่เป็นไฟฟ้านั้น หรือ

(2) ได้ปิดหรือฉนวนมาหุ้มสิ่งที่มีไฟฟ้า โดยฉนวนที่ใช้หุ้มนั้น ป้องกันแรงดันไฟฟ้านั้น ๆ ได้ หรือ

(3) ลูกจ้างที่ปฏิบัติงานกับสิ่งที่มีไฟฟ้า ด้วยเทคนิคการปฏิบัติงานด้วยมือเปล่า และอยู่ภายใต้การควบคุม จากผู้ที่ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมสาขาวิศวกรรมไฟฟ้า (แขนงไฟฟ้ากำลัง) จาก ก.ว.

ตารางที่ 1 ระยะห่างตามสูตร ในการปฏิบัติงาน และการใช้ออสติก (Hot Stick) สำหรับไฟฟ้ากระแสสลับ

ระดับแรงดันไฟฟ้าจากสายถึงสาย (กิโลโวลท์)	ระยะห่าง (เมตร)
2.1 ถึง 15	0.65
15.1 ถึง 35	0.75
35.1 ถึง 46	0.80
46.1 ถึง 72.5	0.95
72.6 ถึง 121	1.05
138 ถึง 145	1.10
161 ถึง 169	1.15
230 ถึง 242	1.55
345 ถึง 362	2.15
500 ถึง 552	3.35
700 ถึง 765	4.60

ข้อ 6 ในกรณีที่มีการปฏิบัติงานตรวจสอบ ซ่อมแซม ติดตั้งไฟฟ้า นายจ้างต้องผูกป้ายห้ามสับสวิตช์ ฟันสีแดง ไว้ที่สวิตช์ หรือใส่กุญแจป้องกันการสับสวิตช์ไว้

ข้อ 7 ในกรณีใช้ลม ที่มีกำลังดันสูง ทำความสะอาดอุปกรณ์ที่มีไฟฟ้าอยู่ต้องใช้ท่อและหัวฉีดที่เป็นฉนวน

ข้อ 8 ไฟฉายที่นายจ้างจัดให้ลูกจ้าง ที่ทำงานเกี่ยวกับไฟฟ้า ต้องเป็นไฟฉายชนิดที่กระบอกไฟฉายมีฉนวนหุ้มตลอด

ข้อ 9 ห้ามมิให้ลูกจ้างสวมใส่เครื่องนุ่งห่มที่เปียกน้ำ หรือเป็นสื่อไฟฟ้า ปฏิบัติงาน ขณะมีไฟฟ้า (Hot Line) ยกเว้นเมื่อแรงดันไฟฟ้าต่ำกว่า 50 โวลท์ หรือสวมใส่อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล หรือใช้เครื่องมือที่เป็นฉนวน

ข้อ 10 เทปสำหรับวัด ที่นายจ้างจัดให้ลูกจ้างใช้ปฏิบัติงาน-ใกล้กับสิ่งที่มีไฟฟ้า ต้องเป็นเทปชนิดที่ไม่เป็นโลหะ

ข้อ 11 มาตรฐาน และข้อกำหนด ที่กำหนดขึ้นในหมวด 2 ถึงหมวด 4 มีผลบังคับใช้ภายในบริเวณ สถานที่ประกอบการที่ใช้ไฟฟ้าเป็นต้นกำลัง และมีแรงดันไฟฟ้าไม่เกิน 600 โวลท์

หมวด 2

สายไฟฟ้า

ข้อ 12 สายไฟฟ้าชนิดเปลือย ต้องเป็นสายทองแดง หรือสายอลูมิเนียม และมีคุณสมบัติตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ มอก. 64 - 2517 และ มอก. 85 - 2517

ข้อ 13 สายไฟฟ้า ที่ใช้ในอาคาร จะต้องเป็นสายที่มีฉนวนหุ้ม และมีคุณสมบัติตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ มอก. 11 - 2518 ห้ามใช้สายเปลือย ยกเว้นสายส่งกำลังสำหรับเครน (Crane)

ข้อ 14 สายไฟฟ้าที่เดินสายใต้ดิน ต้องใช้สายไฟฟ้า ชนิดที่มีฉนวนหุ้มสองชั้นและมีเปลือกนอกกันความชื้นได้ ไม่ฝุ่กร่อนง่าย

ข้อ 15 สายไฟฟ้าชนิดที่ฉนวนหุ้มชั้นเดียว ให้ใช้ดินเฉพาะบนลูกถ้วย บนดัมพ์ทุกประเภท หรือร้อยในท่อเท่านั้น

ข้อ 16 สายไฟฟ้าชนิดอ่อน ที่มีฉนวนหุ้ม เป็นเทอร์โมพลาสติก หรือวัสดุอย่างอื่น ที่มีคุณสมบัติไม่น้อยกว่าเทอร์โมพลาสติก ให้ใช้กับอุปกรณ์ที่ยกย้ายเคลื่อนที่ได้และโค้มแขวน.

ข้อ 17 สายเมนภายใน และสายที่เดินสำหรับเต้าเสียบ จะต้องมีพื้นที่หน้าตัดของตัวนำไม่น้อยกว่า 2 ตารางมิลลิเมตร

ข้อ 18 สายไฟฟ้าที่ใช้ในสถานที่ประกอบการ ต้องใช้สายไฟฟ้า ขนาดให้เหมาะสมกับกระแสไฟฟ้าสูงสุด ที่กำหนดไว้ ตามตารางที่ 2, 3 และ 4

ตารางที่ 2 จำนวนกระแสสูงสุดที่ยอมให้ใช้กับสายไฟฟ้าขนาดต่าง ๆ ที่เดินสายในบริเวณ
ที่อุณหภูมิไม่เกิน 40 องศาเซลเซียส

ขนาดพื้นที่หน้าตัด (ตารางมิลลิเมตร)	กระแสสูงสุดสำหรับสายหุ้ม เดินในอากาศ (แอมแปร์)	กระแสสูงสุดสำหรับสายหุ้มเดินใน ท่อ ในเพดาน ในผนัง ในรางหรือ สายหลายแกนและใช้สายไม่เกิน 3 เส้น (แอมแปร์)			
		สายที่ใช้งานได้ไม่เกินอุณหภูมิสูงสุด.....องศาเซลเซียส			
สายทองแดง	สายอลูมิเนียม	60° ซ.	75° ซ.	60° ซ.	75° ซ.
0.5	-	7	7	4	4
1	-	10	10	6	6
1.5	-	13	13	8	8
2.5	-	18	19	14	15
4	-	24	27	19	21
6	-	35	41	27	30
10	16	53	66	37	45
16	25	72	94	49	63
25	35	96	122	63	84
35	50	120	152	78	104
50	70	152	194	94	129
70	95	191	241	122	159
95	120	233	295	147	190
120	150	270	304	170	220
150	185	300	356	192	228
185	240	-	430	-	260
240	300	-	478	-	292
300	400	-	552	-	336
400	500	-	652	-	392
500	625	-	748	-	436

ข้อ 19 การเดินสายที่กำหนดในตารางที่ 2 เฉพาะการเดินสายในท่อ ในผนัง ในราง เมื่อ
เดินสายมากกว่า 3 เส้น จะต้องลดกระแสภายในสายลง โดยใช้ตัวคูณตามตาราง 3

ตารางที่ 3 ค่าตัวคูณลดกระแสเกี่ยวกับจำนวนสาย

จำนวนสายเป็นเส้นหรือแกน	ตัวคูณ
4 ถึง 6	0.80
7 ถึง 24	0.70
25 ถึง 42	0.60
43 และมากกว่า	0.50

ข้อ 20 การเดินสาย ในบริเวณที่มีอุณหภูมิสูงกว่า 40 องศาเซลเซียสกระแสสูงสุดที่กำหนดในตารางที่ 2 จะต้องลดกระแส ภายในสายลง โดยใช้ตัวคูณลดกระแสตามตาราง 4

ตารางที่ 4 ค่าตัวคูณลดกระแสเกี่ยวกับอุณหภูมิ

อุณหภูมิบริเวณเดินสาย (องศาเซลเซียส)	ตัวคูณสำหรับสายซึ่งทนอุณหภูมิใช้งานสูงสุด	
	60 องศาเซลเซียส	75 องศาเซลเซียส
45	0.866	0.932
50	0.707	0.850
55	0.5	0.761
60	-	0.659
70	-	0.398
75	-	-

ข้อ 21 สายไฟฟ้า ที่ใช้เดินในสถานที่ประกอบการที่มีอุณหภูมิสูงกว่า 40 องศาเซลเซียส จะต้องใช้สาย ที่ทนอุณหภูมิใช้งานสูงสุด ดังนี้

(1) บริเวณเดินสายอุณหภูมิไม่เกิน 50 องศาเซลเซียส ให้ใช้สายที่ทนอุณหภูมิสูงสุด ไม่ต่ำกว่า 60 องศาเซลเซียส

(2) บริเวณเดินสายอุณหภูมิไม่เกิน 60 องศาเซลเซียส ให้ใช้สายที่ทนอุณหภูมิใช้งานสูงสุด ไม่ต่ำกว่า 75 องศาเซลเซียส

(3) บริเวณเดินสายอุณหภูมิไม่เกิน 75 องศาเซลเซียส ให้ใช้สายที่ทนอุณหภูมิใช้งานสูงสุดไม่ต่ำกว่า 85 องศาเซลเซียส

ข้อ 22 สายไฟที่ใช้กับเครื่องทำความร้อนชนิดต่าง ๆ ต้องเป็นสายที่มีฉนวนหุ้ม ชนิดที่ทนความร้อนได้

หมวด 3

การเดินสายและเครื่องประกอบการเดินสาย

ข้อ 23 การเดินสาย และเครื่องประกอบที่กำหนดในหมวดนี้ ไม่ให้ใช้ในสถานที่ ซึ่งอาจจะเกิดอันตรายเนื่องจากวัตถุไวไฟ หรือในสถานที่ที่ อาจเกิดอันตราย จากการระเบิดได้ง่าย

ข้อ 24 การเดินสายภายในอาคาร

(1) การเดินสาย เกาะไปตามผนังโดยใช้ พุกประกับ ตั้ม ลูกถ้วย หรือเข็มขัดรัดสาย พุกประกับ ตั้ม หรือลูกถ้วย ต้องเป็นชนิดที่สามารถทนแรงดันไฟฟ้าที่ใช้จริงนั้นได้ และให้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ก. การเดินสายบนพุกประกับ

1. สายไฟฟ้าที่ใช้ต้องมีพื้นที่หน้าตัดของตัวนำไม่เกิน 6 ตารางมิลลิเมตร
2. ระยะระหว่างช่วงพุกประกับไม่เกิน 1 เมตร 50 เซนติเมตร
3. ระยะระหว่างสายไฟฟ้าไม่ต่ำกว่า 2 เซนติเมตร 5 มิลลิเมตร
4. ระยะระหว่างสายไฟฟ้ากับสิ่งก่อสร้างไม่ต่ำกว่า 5 มิลลิเมตร

ข. การเดินสายบนตั้ม

1. สายไฟฟ้าที่ใช้ต้องมีพื้นที่หน้าตัดของตัวนำไม่เกิน 70 ตารางมิลลิเมตร
2. ระยะระหว่างช่วงตั้มไม่เกิน 2 เมตร 50 เซนติเมตร
3. ระยะระหว่างสายไฟฟ้าไม่ต่ำกว่า 10 เซนติเมตร
4. ระยะระหว่างสายไฟฟ้ากับสิ่งก่อสร้างไม่ต่ำกว่า 2 เซนติเมตร 5 มิลลิเมตร

ค. การเดินสายบนลูกถ้วย

1. ระยะระหว่างช่วงลูกถ้วยไม่เกิน 5 เมตร
2. ระยะระหว่างสายไฟฟ้าไม่ต่ำกว่า 15 เซนติเมตร
3. ระยะระหว่างสายไฟฟ้ากับสิ่งก่อสร้างไม่ต่ำกว่า 5 เซนติเมตร

ง. การเดินสายโดยใช้เข็มขัดรัดสาย ต้องใช้สายไฟฟ้าที่มีฉนวนหุ้มสองชั้น และยึดด้วยเข็มขัดรัดสายให้มั่นคง โดยมีระยะระหว่างเข็มขัดรัดสายไม่เกิน 20 เซนติเมตร

(2) การเดินสายฝังในผนังตึก ต้องใช้สายไฟฟ้า ชนิดฉนวนหุ้มสองชั้น ที่มีเปลือกนอกกันความชื้น และต้องเป็นแบบใช้ฝังในผนัง

(3) การเดินสายในท่อโลหะอย่างหนา (Rigid Metal Conduit) ต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

ก. ให้ใช้ท่อ และส่วนประกอบ ต้องเป็นชนิดใช้สำหรับเดินสายไฟฟ้าโดยเฉพาะ ซึ่งมีผิวภายในเรียบและผลิตจากโลหะที่ไม่ผุกร่อนได้ง่าย หรือมีการป้องกันการผุกร่อนที่เหมาะสม

ข. ห้ามใช้ท่อ ที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางเล็กกว่า 1.27 เซนติเมตร

ค. การวางท่อ ฝังในดิน ในคอนกรีต ในที่เปียก หรือในที่ที่มีไถ่ถ่าน ต้องใช้ท่อ กล่อง ตู๋ ข้อต่อ หัวต่อ เครื่องจับยึด น็อต สกรู แหวน และส่วนประกอบต่าง ๆ ชนิดที่มีการป้องกันการผุกร่อนอย่างเหมาะสม หรือทำด้วยวัสดุที่ไม่ผุกร่อนได้ง่าย ในสภาพเช่นนั้น และกันน้ำได้

ง. ปลายท่อทุกแห่ง ที่มีการตัดและทำเกลียว ต้องลบคมภายใน

จ. ทุกแห่งที่มี สวิทช์ เต้าเสียบ จุดต่อสายออก จุดดึงสายร้อย ท่อ และการต่อสาย ต้องใช้กล่องที่มีขนาด และชนิดที่เหมาะสม

ฉ. ท่อ ข้อต่อ หัวต่อ กล่อง ตู๋ และส่วนประกอบต่าง ๆ ต้องต่อติดกัน โดยให้กระแสไฟฟ้าไหลผ่านได้ตลอด และยึดอยู่กับที่อย่างมั่นคง พร้อมทั้งมีการต่อลงดินตามหมวด 6.

ช. สายไฟฟ้าภายในท่อ ต้องเป็นเส้นเดียวตลอด ไม่มีรอยต่อการต่อสายต้องทำ ในตู้ กล่องต่อสาย กล่องสวิทช์ กล่องเต้าเสียบ หรือในรางต่อสาย ที่เหมาะสม

(4) การเดินสายในท่อโลหะอย่างบาง (Electrical Metallic Tubing) ห้ามเดินท่อโลหะอย่างบาง ในบริเวณที่ท่ออาจได้รับการกระทบกระแทกได้ เช่น บริเวณชนถ่ายสินค้า บริเวณที่ยานพาหนะผ่าน ข้อต่อ และหัวต่อชนิดที่ไม่มีเกลียว เมื่อสวมกับท่อ ต้องกระชับแน่น และห้ามใช้ท่อขนาดเล็กกว่า 1.27 เซนติเมตรหรือใหญ่กว่า 10 เซนติเมตร นอกจากนี้แล้ว ให้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์การเดินสายในท่อโลหะอย่างหนาตาม (3)

(5) การเดินสายในท่อโลหะชนิดอ่อนตัว (Flexible Metal Conduit) ต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

ก. ให้ใช้ท่อและส่วนประกอบ ชนิดที่ใช้สำหรับเดินสายไฟฟ้าโดยเฉพาะ ซึ่งมีผิวภายในเรียบ และผลิตจากโลหะที่ไม่ผุกร่อนได้ง่าย หรือมีการป้องกันการผุกร่อนที่เหมาะสม

ข. ห้ามใช้ท่อที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางเล็กกว่า 1.27 เซนติเมตร เว้นแต่ท่อที่ใช้สำหรับร้อยสายอ่อน ที่มีพื้นที่หน้าตัดของตัวนำไม่เกิน 6 ตารางมิลลิเมตร ยาวไม่เกิน 2 เมตร ในกรณีที่ใช้ต่อเข้ากับอุปกรณ์ไฟฟ้า หรือท่อที่เป็นส่วนประกอบของดวงโคม อาจใช้ท่อขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางไม่เล็กกว่า 0.95 เซนติเมตรได้

ค. ห้ามเดินท่อในบริเวณ ที่ท่ออาจถูกกระทบกระแทกได้ง่ายในดิน หรือที่พื้นหรือในบริเวณที่เปียกชื้น หรือภายในห้องแบตเตอรี่ หรือห้องที่มีไอของกรด หรือด่าง

(6) การเดินสายในท่อโลหะชนิดอ่อนตัวได้แบบกันน้ำ (Liquidtight Flexible Metal Conduit) ต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

ก. ให้ใช้ท่อและส่วนประกอบ-ชนิดใช้สำหรับงานเดิน สายไฟฟ้าโดยเฉพาะ มีลักษณะเช่นเดียวกับท่อโลหะชนิดอ่อนตัวได้ แต่มีเปลือกนอกเป็นอโลหะกันน้ำและทนแสงอาทิตย์ได้

ข. ห้ามใช้ท่อที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางเล็กกว่า 1.27 เซนติเมตร หรือใหญ่กว่า 10 เซนติเมตร เว้นแต่ท่อที่ใช้สำหรับร้อยสายอ่อนที่มีพื้นที่หน้าตัดของตัวนำไม่เกิน 6 ตารางมิลลิเมตร ยาวไม่เกิน 2 เมตร ในกรณีที่ใช้ต่อเข้ากับอุปกรณ์ไฟฟ้า หรือท่อที่เป็นส่วนประกอบของดวงโคม อาจใช้ท่อขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางไม่เล็กกว่า 0.95 เซนติเมตรได้

ค. ห้ามเดินท่อในบริเวณ-ที่ท่ออาจถูกกระทบกระแทกได้ง่ายในที่ซึ่งมีอุณหภูมิของบริเวณเดินท่อ หรืออุณหภูมิของสายในท่อ หรือทั้งสองอย่างรวมกันเกินอุณหภูมิใช้งานของสายหรือท่อ และในดิน หรือที่พื้น

(7) การเดินสายในท่อที่ไม่ใช่โลหะ (Rigid Non-metallic conduit) จะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

ก. ให้ใช้ท่อที่ทำด้วยวัสดุชนิดแข็ง ทัดไฟได้ยาก และไม่ผุกร่อน หรือเสื่อมสภาพได้ง่าย

ข. ห้ามใช้ท่อที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางเล็กกว่า 1.27 เซนติเมตรนอกจากจะใช้ร้อยสาย เพื่อฝังในคอนกรีต

ค. ห้ามเดินท่อ ในบริเวณที่ท่ออาจได้รับการกระทบกระแทกได้

ง. ห้ามเดินท่อประเภทพลาสติก ในที่ซึ่งถูกแสงอาทิตย์ นอกจากที่นั้น จะทำด้วยพลาสติก ที่สามารถทนต่อแสงอาทิตย์ได้ โดยไม่เสื่อมคุณภาพ หรือมีการป้องกันที่เหมาะสม

จ. ห้ามเดินท่อพลาสติก ในบริเวณที่มีอุณหภูมิสูงเกินกว่าอุณหภูมิใช้งานของท่อนั้น

ฉ. ข้อต่อ และหัวต่อ จะเป็นชนิดเกลียวหรือชนิดสวมก็ได้ ถ้าเป็นชนิดสวมจะต้องทาน้ำยยึดหัวต่อให้แน่น

ช. การต่อท่อที่ไม่ใช่โลหะ เข้ากับท่อหรือกล่องโลหะ ให้ทำได้แตกกล่องโลหะนั้น จะต้องมีการต่อลงดินด้วย

ซ. การเดินสายที่มีแรงดันไฟฟ้าสูงเกิน 600 โวลท์ขึ้นไป ให้หุ้มท่อ ที่ใช้เดินสายนี้ด้วยคอนกรีตหนาไม่น้อยกว่า 5 เซนติเมตร

(8) การเดินสายในรางเดินสาย (Wire Way) ต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

ก. รางเดินสาย เป็นรางที่ทำด้วยโลหะ มีพื้นที่หน้าตัดสี่เหลี่ยมและเป็นชนิดที่ใช้สำหรับงานเดินสายไฟฟ้าโดยเฉพาะ ผลิตจากโลหะที่ผุกร่อนได้ยาก หรือมีการป้องกัน การผุกร่อนที่เหมาะสม ถ้าใช้ภายนอกอาคารต้องเป็นชนิดกันน้ำได้

ข. การต่อรางเดินสาย ต้องต่อให้ยึดกันเองอย่างมั่นคง และห้ามติดตั้งรางเดินสาย ในบริเวณที่อาจมีการกระทบกระแทกได้โดยง่าย

ค. ห้ามวางสายในรางเดินสายเกินกว่า 30 เส้น ไม่ว่าจะเป็ขนาดเท่าใด และผลรวมของพื้นที่หน้าตัดของสาย รวมเปลือกนอกต้องไม่เกินร้อยละ 20 ของพื้นที่หน้าตัด ภายในของรางเดินสาย เว้นแต่

- สายของระบบลิฟท์ ผลรวมของพื้นที่หน้าตัดของสาย รวมเปลือกนอก ต้องไม่เกิน ร้อยละ 50 ของพื้นที่หน้าตัด ภายในของรางเดินสาย

- สายวงจรสัญญาณ หรือสายวงจรควบคุม ที่ต่อระหว่างอุปกรณ์ไฟฟ้า กับสตาร์ทเตอร์ (Starter) ของอุปกรณ์ไฟฟ้า ให้ถือว่าสาย ไม่มีกระแสไฟฟ้าไหล จึงไม่ต้องนับจำนวน

- ถ้าใช้ตัวคุณลดกระแส ตามตารางที่ 3 ในการกำหนดกระแสสูงสุดของสาย ให้วางสายเกิน 30 เส้นได้ แต่พื้นที่หน้าตัดของสาย รวมเปลือกนอกต้องไม่เกินร้อยละ 20 ของพื้นที่หน้าตัด ภายในของรางเดินสาย

ง. การต่อสาย ภายในรางเดินสายสามารถทำได้ แต่ต้องใช้หัวต่อสาย และพันฉนวนทับให้เรียบร้อย พื้นที่หน้าตัดของหัวต่อ รวมฉนวนต้องไม่เกินร้อยละ 75 ของพื้นที่หน้าตัด ภายในของรางเดินสาย ณ จุดนั้น

จ. รางเดินสาย ช่วงที่ทะลุผ่านผนัง ต้องเป็นชิ้นเดียวตลอดและปลายสุดของรางเดินสายต้องมีแผนปิด

ข้อ 25 การเดินสายภายนอกอาคาร ณ สถานที่ประกอบการ ต้องจัดทำให้เหมาะสมตามวิธีการ ดังต่อไปนี้

(1) การเดินสายบนดุ่ม ให้ใช้สายเดี่ยวหุ้มฉนวน ต้องปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อ 24(1)ข. เว้นแต่ถ้าเดินผ่านที่โล่ง ให้ใช้ช่วงระหว่างดุ่มไม่เกิน 5 เมตร และขนาดของสาย ที่ใช้เดินต้องไม่เล็กกว่า 2 ตารางมิลลิเมตร

(2) การเดินสายบนลูกถ้วย ให้ใช้สายเดี่ยวหุ้มฉนวน ถ้าเดินเกาะไปตามสิ่งก่อสร้าง ต้องปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อ 24(1) ค. เว้นแต่ถ้าเดินผ่านที่โล่ง ต้องปฏิบัติตามตารางที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 5

ช่วงสาย	ระยะระหว่างสายไฟฟ้าไม่น้อยกว่า	ระยะระหว่างสายไฟฟ้ากับสิ่งก่อสร้าง	ขนาดพื้นที่หน้าตัดเล็กที่สุดที่ใช้
ไม่เกิน 10 เมตร	15 เซนติเมตร	5 เซนติเมตร	2 ตารางมิลลิเมตร
10 - 25 เมตร	20 เซนติเมตร	5 เซนติเมตร	4 ตารางมิลลิเมตร
26 - 40 เมตร	30 เซนติเมตร	5 เซนติเมตร	6 ตารางมิลลิเมตร

(3) การเดินสายด้วยพุกประกับ และเข็มขัดรัดสาย ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อ 24

(1) ก. และ ง.

(4) การเดินสาย-ฝังลงไปใต้อาคาร ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อ 24(2), (3) และ (4)

(5) การเดินสายภายนอกอาคารด้วยวิธีอื่น ๆ อาจทำได้ แต่ต้องได้รับการรับรองจากการไฟฟ้าของท้องถิ่นนั้น ๆ

(6) สายที่เดินในระดับที่สูงกว่าพื้นดินไม่เกิน 2 เมตร 50 เซนติเมตร ต้องเดินในท่อโลหะ หรือท่อพลาสติกอย่างหนา หรือท่อไฟเบอร์ หรือครอบด้วยรางโลหะ

(7) สายไฟฟ้าที่เดินผ่านที่โล่ง และเป็นบริเวณที่มียานพาหนะผ่านต้องสูงไม่น้อยกว่า 5 เมตร 60 เซนติเมตร

ข้อ 26 การเดินสายฝังดิน อาจร้อยในท่อโดยปฏิบัติตามข้อ 24(3), (4) และ (7) ส่วนการเดินสาย-ฝังดินโดยตรง ต้องใช้สายชนิดที่มีฉนวนหุ้มอย่างน้อยสองชั้นและฉนวนชั้นนอก ต้องเป็นเทอร์โมพลาสติก หรือตะกั่ว โดยต้องฝังให้ลึกไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร และใช้ทรายกลบ แล้ววางแผ่นคอนกรีต หรือแผ่นอิฐทับ ตลอดสาย ก่อนใช้ดินกลบตอนที่สายไต่จากพื้นดิน จะต้องป้องกันโดยการร้อยผ่านท่อโลหะ หรือวิธีอื่นที่เหมาะสม

ข้อ 27 การเดินสายขนาดต่าง ๆ ไม่เท่ากันอาจเดินรวมกันในท่อเดียวกันได้ในกรณีต่อไปนี้

(1) ขนาดพื้นที่หน้าตัด-ของตัวนำของสายไฟฟ้ารวมกัน ไม่เกินร้อยละ 10 ของขนาดพื้นที่หน้าตัดของท่อ

(2) พื้นที่หน้าตัด-ของสายไฟฟ้าซึ่งรวมฉนวน และเปลือกนอกรวมกันไม่เกินร้อยละ 30 ของพื้นที่หน้าตัดของท่อ

ข้อ 28 การเดินสายในท่อโลหะที่เป็นสารแม่เหล็ก ถ้าเป็นไฟฟ้าระบบชนิด 3 เฟส (Three Phases) ให้เดินรวมไปในท่อเดียวกัน ห้ามเดินแยก

ข้อ 29 การเดินสายในท่อโลหะที่เป็นสารแม่เหล็ก ต้องจัดให้เส้นแรงแม่เหล็ก (Electromagnetic Flux) ที่เกิดขึ้นจากการไหลของกระแสในท่อนั้นสมดุลย์กัน

ข้อ 30 การโค้งท่อเดินสาย ต้องไม่ทำให้เส้นผ่านศูนย์กลางของท่อ ตรงส่วนที่โค้งเล็กลง รัศมีความโค้งด้านในของท่อ ที่ใช้ร้อยสาย ชนิดที่มีปลอกตะกั่ว จะต้องไม่น้อยกว่า 10 เท่า ของเส้นผ่านศูนย์กลางของท่อ เว้นแต่ท่อที่มีเส้นผ่านศูนย์กลาง 1.27 เซนติเมตร

รัศมีความโค้ง ต้องไม่น้อยกว่า 12 เท่า สำหรับสายที่มีปลอกตะกั่วหุ้ม

ข้อ 31 ในกรณีที่ดินสายผ่านทะลุสิ่งก่อสร้าง เช่น ผนังตึก หรือฝาสังกะสี จะต้องมียกปลอกฉนวนป้องกันสาย

ข้อ 32 ความต้านทานของฉนวน ที่วัดระหว่างสายกับสาย และสายกับดิน ต้องเป็นดังนี้

(1) การวัดความต้านทานของฉนวนของสายไฟฟ้า ในขณะที่สับสวิทช์และต่อฟิวส์ไว้ เมื่อถอดหลอดไฟฟ้า และเครื่องใช้ไฟฟ้าออกทั้งหมด ต้องวัดได้ไม่ต่ำกว่า 0.5 เมกโอห์ม

(2) การติดตั้งสายไฟฟ้าทั้งหมด หรือวงจรรย่อย ต้องให้มีความต้านทานไม่ต่ำกว่า 0.5 เมกโอห์ม มิฉะนั้นจะต้องแบ่งวงจรรย่อยเพิ่มขึ้นอีก จนกระทั่งมีความต้านทาน ของแต่ละวงจรรย่อยไม่ต่ำกว่า 0.5 เมกโอห์ม

(3) การวัดค่าความต้านทานของฉนวน ให้กระทำโดยใช้แรงดันไฟฟ้ากระแสตรง ไม่ต่ำกว่า 500 โวลท์ เป็นเวลาต่อเนื่องกันไม่น้อยกว่า 30 วินาที

หมวด 4

ระบบการป้องกันกระแสไฟฟ้าเกินขนาด

ข้อ 33 การเดินสายไฟฟ้า ในสถานที่ประกอบกิจการ จะต้องมียกเครื่องตัดกระแสติดตั้งไว้ ณ ที่ดังต่อไปนี้

(1) ระหว่างเครื่องวัดไฟฟ้า กับสายภายในสถานที่ประกอบกิจการ ในกรณีที่มีมากกว่าหนึ่งอาคารขึ้นไป จะต้องติดตั้งไว้ ระหว่างสายภายนอกอาคารกับสายภายในอาคารด้วย

(2) จุดที่มีการเปลี่ยนขนาดสาย ยกเว้นกรณีนี้

ก. เมื่อขนาดของเครื่องตัดกระแสไฟเกินขนาดต้นทาง สามารถตัดกระแสไฟฟ้าสูงสุด ที่ยอมให้ใช้สำหรับสายต่อแยกนั้น

ข. สายที่ต่อลงเครื่องตัดกระแสชนิดอัตโนมัติ ซึ่งมีความยาวไม่เกิน 3 เมตร

ค. สายที่ต่อแยก มีความยาวไม่เกิน 7 เมตร 50 เซนติเมตรและมีพื้นที่หน้าตัดไม่น้อยกว่า $1/3$ ของสายเมน ที่จ่ายไฟฟ้าให้กับสายแยกนั้น

ข้อ 34 เครื่องตัดกระแสต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(1) ต้องสามารถตัดกระแสไฟฟ้าลัดวงจรได้ (Interrupting Capacity) ไม่น้อยกว่ากระแสลัดวงจร ณ จุดนั้นโดยไม่ระเบิด

(2) ต้องตัดกระแสไฟฟ้าลัดวงจรในสายขนาดเล็กที่สุด ในวงจรนั้นได้ก่อนที่จะร้อน

(3) ทำหน้าที่ตัดกระแสไฟฟ้าเกินขนาดได้ทันที ก่อนที่สายจะร้อน

(4) เครื่องตัดกระแสในระบบ 3 ยก ต้องใช้เครื่องตัดกระแส ชนิดที่ออกแบบใช้เฉพาะสำหรับระบบ 3 ยกเท่านั้น และห้ามติดตั้งเครื่องตัดกระแสในเส้นศูนย์

ข้อ 35 เครื่องตัดกระแสชนิดมือโยก แบบใบมีด ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

(1) ติดตั้งไว้ในตู้เหล็ก มีฝาปิดมิดชิด และมีเครื่องป้องกัน มิให้ฝาเปิดก่อนที่จะยกใบมีด

(2) ติดตั้งในลักษณะที่ไวมัด ไม่สามารถสับสวิตช์ด้วยตัวเองได้และเมื่อยกไวมัดแล้ว ด้านไวมัดต้องไม่มีกระแสไฟฟ้า

(3) เครื่องตัดกระแส ที่ใช้กับไฟฟ้ากำลัง ไวมัดมีเครื่องป้องกันมิให้ไวมัดหลุดออกเอง

ข้อ 36 เมื่อใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าทั้งหมดพร้อมกัน ในวงจรแต่ละวงจร จะต้องมีการแสไฟฟ้าไม่เกินขนาด ของกระแสไฟฟ้าสูงสุด ที่ยอมให้ใช้กับสายไฟฟ้าของวงจรมันและต้องไม่ทำให้แรงดันไฟฟ้าตกเกินกว่าร้อยละ 2 ระหว่างเครื่องวัดหน่วยไฟฟ้า กับสายภายใน ตอนใดตอนหนึ่ง เมื่อใช้กระแสไฟฟ้าเต็มที่

ข้อ 37 การต่อสาย ต้องต่อให้แน่นด้วยวิธีบีบอัด หรือแบบสลักเกลียว หรือแบบบัดกรี หรือเชื่อม หรือใช้อุปกรณ์อื่นด้วยวิธีที่ถูกต้อง เพื่อให้ได้ผลดีทางไฟฟ้า และทางกล และต้องใช้ฉนวนหุ้มรอยต่อ ให้มีคุณสมบัติเท่ากับฉนวนที่หุ้มตัวนำนั้น ขณะใช้งานอุณหภูมิของรอยต่อ ต้องไม่สูงกว่าอุณหภูมิของสาย

ข้อ 38 การต่อสายทุกแห่ง ต้องทำในที่ซึ่งตรวจได้สะดวก การต่อสายในรางเดินสาย (Wire Way) รางเดินสายต้องเป็นแบบที่เปิดฝาออกตรวจได้

ข้อ 39 การเดินสายบนดัมหรือพุกประกบ รอยต่อแยก ต้องอยู่ห่างจากดัมหรือพุกประกบไม่เกิน 15 เซนติเมตร

ข้อ 40 การเดินสายด้วยบัสเวย์ (Bus Way) หรือบัสดักท์ (Bus Duct) ตัวนำที่ใช้ในราง จะหุ้มฉนวนหรือไม่ก็ได้ แต่ต้องมีฉนวนรองรับ การต่อสายแยก จากรางประเภทนี้ ต้องทำ ณ จุดที่เปิดไว้เพื่อการต่อโดยเฉพาะ การต่อแยกให้ใช้บัสเวย์ (Bus Way) ถ้าหากจะต่อด้วยสาย ต้องใช้สายที่มีฉนวนหุ้ม โดยร้อยในท่อ หรือใช้สายประเภทที่ใช้กับอุปกรณ์ไฟฟ้าเคลื่อนย้ายได้ แต่ต้องมีการป้องกันไม่ให้ฉนวนหุ้มสายชำรุด จากการเสียดสีกับราง

ข้อ 41 สายเคเบิลอ่อน (Flexible Cable) และสายอ่อน (Flexible Cord) ที่ใช้กับอุปกรณ์ไฟฟ้า ชนิดเคลื่อนย้ายได้ ต้องเป็นเส้นยาวโดยตลอด ไม่มีรอยต่อหรือรอยต่อแยก

ข้อ 42 เต้าเสียบและกระจิบเสียบหลายทาง หรือทางเดียว ห้ามใช้กระแสไฟฟ้าเกินขนาดของสาย ที่ต่อแยกเข้าเต้าเสียบ และกระจิบเสียบเหล่านั้นและตัวเต้าเสียบหรือกระจิบเสียบที่ใช้ ต้องมีขนาดที่สามารถทนกระแสไฟฟ้า ไม่ต่ำกว่ากระแสไฟฟ้าที่กำหนดให้ใช้ สำหรับสายนั้น

ข้อ 43 ในสถานที่ประกอบการ ต้องติดตั้งเต้าเสียบไว้ให้เพียงพอแก่การใช้งาน เพื่อมิให้มีการต่อไฟใช้ โดยวิธีที่ไม่ปลอดภัย

ข้อ 44 อุปกรณ์ไฟฟ้า-และส่วนประกอบ ต้องมีขนาดการใช้กระแสไฟฟ้า ไม่เกินกระแสไฟฟ้าที่ยอมให้ใช้ ณ จุดนั้น

ข้อ 45 ส่วนของอุปกรณ์ไฟฟ้าที่ใช้แรงดันตั้งแต่ 50 โวลท์ขึ้นไป ต้องมีที่ปิดกันอันตราย ในกรณีที่มีไฟฟ้านั้นไม่มีที่ปิด ต้องมีแผ่นยาง (Rubber Matting) ปูไว้ที่พื้น เพื่อป้องกันอันตรายจากการสัมผัสโดยไม่ตั้งใจ

ข้อ 46 อุปกรณ์ไฟฟ้า-ที่ติดตั้ง หรือนำไปใช้งาน ในบริเวณที่มีไอระเหยของสารที่มีความไวไฟ หรือบริเวณที่อาจเกิดเพลิงไหม้ได้ ต้องใช้อุปกรณ์ชนิดที่กันไอระเหยได้ (Explosion Proof)

ข้อ 47 อุปกรณ์ไฟฟ้าต่าง ๆ ที่ติดตั้งหรือนำไปใช้งานในที่ที่มีละอองน้ำ หรือมีความชื้น หรือไอรระเหยกรด ต้องใช้อุปกรณ์ชนิดที่ป้องกันน้ำ หรือไอรระเหยของกรดได้

ข้อ 48 เครื่องมือไฟฟ้าชนิดถือ หรือชนิดเคลื่อนย้ายได้ ต้องมีลักษณะ ดังนี้

- (1) ต้องมีสายดิน ติดอยู่ที่ครอบโลหะ ของเครื่องมือนั้นอย่างถาวร หรือ
- (2) เป็นแบบที่มีฉนวนหุ้ม 2 ชั้น และประทับคำว่า “ฉนวน 2 ชั้น” ด้วย หรือ
- (3) เครื่องมือนั้นใช้ไฟฟ้าที่มีแรงดันไม่เกิน 50 โวลท์ ซึ่งต่อจากหม้อแปลงแบบ

แยกขดลวด และขดลวดทางด้านแรงต่ำไม่ได้ต่อลงดิน

- (4) ใช้กับวงจรที่ใช้เครื่องตัดกระแสไฟฟ้ารั่วโดยอัตโนมัติ (Ground Fault Circuit

Interrupter)

หมวด 5

การออกแบบติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้า

ข้อ 49 หม้อแปลงไฟฟ้า หม้อแปลงเครื่องวัด ขดลวดจำกัดกระแส และเครื่องปรับแรงดัน เมื่อติดตั้งใช้งาน ต้องต่อเปลือกหุ้มที่เป็นโลหะลงดิน

ข้อ 50 หม้อแปลงไฟฟ้า (Power Transformer) ที่มีแรงดันสูงกว่า 600 โวลท์ขึ้นไป

- (1) ติดตั้งภายนอกอาคาร ต้องให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

ก. การติดตั้งบนเสา หรือโครงสร้างที่มีเสา ต้องปฏิบัติดังนี้

1. เสาหรือโครงสร้าง ต้องสามารถรับน้ำหนักของหม้อแปลงไฟฟ้าได้ โดยปลอดภัย
2. ไม่กีดขวางการปฏิบัติงาน ของผู้ปฏิบัติงานไฟฟ้า
3. ต้องไม่อยู่ในบริเวณที่สำรองไว้สำหรับการปีนเสา
4. ส่วนที่มีไฟฟ้าของหม้อแปลง และส่วนประกอบ ต้องมีระยะห่างจากอาคารและสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ ตามระยะที่กำหนด ดังนี้
 - แรงดันไม่เกิน 5 กิโลโวลท์ ระยะห่างต่ำสุด 1 เมตร ถ้าเป็นผนังปิดมิดชิด ระยะห่างต่ำสุด 30 เซนติเมตร
 - แรงดันเกินกว่า 5 กิโลโวลท์ถึง 8.75 กิโลโวลท์ระยะห่างต่ำสุด 1 เมตร
 - แรงดันเกินกว่า 8.75 กิโลโวลท์ถึง 15 กิโลโวลท์ระยะห่างต่ำสุด 1 เมตร 50 เซนติเมตร
 - แรงดันเกินกว่า 15 กิโลโวลท์ถึง 50 กิโลโวลท์ระยะห่างต่ำสุด 2 เมตร 50 เซนติเมตร
5. ถ้าอยู่ในสถานที่ ที่ไม่มียานพาหนะผ่าน ต้องสูงเหนือพื้นไม่น้อยกว่า 3 เมตร 40 เซนติเมตร ถ้าอยู่ในสถานที่ ที่ยานพาหนะผ่านได้ ต้องสูงไม่น้อยกว่า 4 เมตร

ข. การติดตั้งกับกำแพงอาคาร ต้องได้รับการรับรองจากการไฟฟ้าในเขตนั้นก่อน

ค. การติดตั้งบนพื้น ต้องปฏิบัติ ดังนี้

1. จัดให้มีรั้วล้อมรอบ ป้องกันมิให้ผู้ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเข้าไป
2. รั้วต้องห่างจากหม้อแปลงไฟฟ้าอย่างน้อย 1 เมตร และถ้าเป็นรั้วโลหะ ต้องต่อลงดิน
3. ประตูรั้วต้องเปิดออกข้างนอกได้
4. จัดให้มีแสงสว่างในเวลากลางคืน

(2) ติดตั้งภายในอาคาร ต้องให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

ก. ถ้าเป็นหม้อแปลงไฟฟ้า ประเภทที่บรรจุน้ำมัน ซึ่งติดไฟได้ต้องติดตั้งในห้องที่มีฝาทั้ง 4 ด้าน และฝาผนัง ต้องมีระยะห่างจากหม้อแปลงไฟฟ้าไม่น้อยกว่า 1 เมตร และประตูต้องมีธรณี เพื่อกันน้ำมันที่อาจรั่วออกมา หรือจัดให้มีทางระบายน้ำมันโดยเฉพาะ ผนังห้องและเพดาน ต้องทนไฟได้นานไม่น้อยกว่า 3 ชั่วโมง ห้องหม้อแปลงไฟฟ้า ต้องมีช่องระบายอากาศเพียงพอ โดยไม่ทำให้อุณหภูมิของหม้อแปลงไฟฟ้าสูงเกินกำหนด

ข. หม้อแปลงไฟฟ้า ประเภทบรรจุของเหลวที่ไม่ติดไฟ ถ้าขนาดเกิน 25 เค.วี.เอ. ต้องมีท่อระบายความดัน (Pressure Relief Vent) ห้องหม้อแปลงต้องมีทางระบายอากาศเพียงพอ โดยไม่ทำให้อุณหภูมิของหม้อแปลงสูงเกินกำหนด และถ้าการระบายอากาศไม่ดีพอ ต้องต่อท่อจากทางระบายความดัน ออกสู่บรรยากาศภายนอก หรือมิฉะนั้นก็ต้องให้มีสารดูดซึมแก๊ส ซึ่งเกิดจากประกายไฟอยู่ในหม้อแปลงไฟฟ้าด้วย และต้องมีผนังล้อมรอบทุกด้านป้องกันกันบุคคลผู้ไม่มีหน้าที่เข้าไป และมีระยะห่างจากหม้อแปลงไฟฟ้าไม่น้อยกว่า 1 เมตร

ค. หม้อแปลงไฟฟ้าแบบแห้ง (Dry Type Transformer) หรือหม้อแปลงไฟฟ้า ประเภทบรรจุของเหลวที่ไม่ติดไฟ และขนาดต่ำกว่า 25 เค.วี.เอ. ติดตั้งที่ใดก็ได้ แต่ต้องมีรั้วล้อมรอบ ป้องกันกันมิให้บุคคลที่ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเข้าไปได้ และต้องมีระยะห่างจากหม้อแปลงไฟฟ้าอย่างน้อย 1 เมตร

ข้อ 51 หม้อแปลงเครื่องวัด (Instrument Transformer) ที่มีแรงดันสูงกว่า 600 โวลท์ขึ้นไป ต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(1) สายทางด้านแรงดันต่ำ ต้องต่อลงดิน เว้นแต่สายแรงดันต่ำนั้นเป็นสายหุ้มฉนวน ชนิดมีเปลือกโลหะ ซึ่งต่อลงดิน และร้อยอยู่ในท่อโลหะที่ต่อลงดินด้วยหรือท่อชนิดอื่นที่เหมาะสม

(2) ถ้าเป็นหม้อแปลงไฟฟ้า ประเภทแปลงกระแส (Current Transformer) วงจรทางด้านแรงดันต่ำ ต้องต่อให้เป็นวงจรปิดอยู่เสมอ

ข้อ 52 แผงสวิตช์ ต้องมีลักษณะและติดตั้งตามกฎเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(1) สวิตช์ทุกตัว และทุกแบบ ที่ติดตั้งบนแผงสวิตช์ ต้องสามารถตัดกระแสไฟฟ้าได้ ตามอัตราที่กำหนดไว้สำหรับสวิตช์นั้น ถ้าเป็นชนิดที่ไม่ได้ออกแบบให้ทำงานตัดวงจร ขณะมีกระแสไฟ จะต้องเขียนระบุไว้ให้ชัดเจน

(2) สวิตช์ทุกตัวต้องมีอัตรากระแส (Ampere Rating) สูงพอที่จะใช้กับกระแสสูงสุด ที่ยอมให้ใช้ในวงจรที่สวิตช์นั้นควบคุมอยู่ ถ้าเป็นสวิตช์ประเภทอัตโนมัติต้องมีความสามารถตัดกระแสไฟฟ้าได้ ไม่น้อยกว่ากระแสไฟฟ้าลัดวงจรสูงสุด ณ จุดที่ติดตั้งสวิตช์นั้น

(3) สวิตช์ทุกตัวบนแผงสวิตช์ต้องเข้าถึงได้ง่ายเพื่อความสะดวกในการปลดและสับ

(4) ต้องมีพื้นที่ทำงานเพียงพอที่จะทำการซ่อมแซม หรือเปลี่ยนอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้

(5) แผงสวิตช์ ต้องมีตู้ปิดมิดชิด และต้องติดตั้งห่างจากเครื่องจักรพอที่ผู้ปฏิบัติ จะไม่ได้รับอันตราย จากเครื่องจักร และต้องมีแสงสว่างเพียงพอ ในกรณีที่ไม่มียูนิทปิดมิดชิด ต้องมีรั้ว ล้อมรอบ เพื่อป้องกันมิให้ผู้ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเข้าไป

(6) แผงสวิตช์ต้องทำด้วยวัสดุทนไฟ และไม่ดูดความชื้น

(7) แผงสวิตช์ต้องติดตั้ง ให้มีความแข็งแรงเพียงพอ ที่จะทนแรงปลดและสับ

ได้เป็นอย่างดี

(8) การติดตั้ง และการต่อสายที่แผงสวิตช์ต้องเป็นระเบียบ สวิตช์ทุกตัวต้องมี อักษรกำกับ บอกถึงวงจรที่สวิตช์นั้นควบคุมอยู่ และต้องมีแผนผังทางไฟฟ้าให้ตรวจสอบได้

(9) ส่วนที่เป็นโลหะของแผงสวิตช์ต้องต่อลงดิน

ข้อ 53 เครื่องกำเนิดไฟฟ้า

(1) เครื่องกำเนิดไฟฟ้า ต้องติดตั้ง ในบริเวณพื้นที่กว้างพอที่จะปฏิบัติงานซ่อม

แซมได้

(2) ถ้าติดตั้งภายในห้อง ต้องมีทางระบายอากาศเพียงพอ และท่อไอเสียจากเครื่อง ยนต์ต้องต่อออกภายนอก

(3) ต้องมีเครื่องป้องกันกระแสไหลเกินขนาด

(4) ต้องมีเครื่องดับเพลิง ชนิดที่ใช้ดับเพลิง ซึ่งเกิดจากไฟฟ้าและต้องมีขนาด โดพอที่จะดับเพลิงที่เกิดจากน้ำมัน ที่เก็บไว้ในห้องเครื่องได้เพียงพอ

(5) ในกรณีที่มีเครื่องกำเนิดไฟฟ้าสำรอง จะต้องต่อผ่านสวิตช์ 2 ทาง หรือ อุปกรณ์อย่างอื่น ซึ่งมีจุดประสงค์เหมือนกันเท่านั้น

หมวด 6

สายดินและการต่อสายดิน

ข้อ 54 ห้ามมิให้ใช้สายศูนย์เป็นสายดิน หรือใช้สายดินเป็นสายศูนย์

ข้อ 55 สายดินต้องเป็นโลหะที่ไม่ผุกร่อนง่าย

ข้อ 56 รอยต่อ หรือต่อแยก ต้องไม่เป็นเหตุให้เกิดความต้านทานสูงกว่าที่กำหนดไว้ใน ไว้ในสายดินนั้น

ข้อ 57 ห้ามต่อฟิวส์ หรือเครื่องตัดกระแสอัตโนมัติไว้ในสายดิน ยกเว้นในกรณีที่เครื่อง ตัดกระแสอัตโนมัตินั้น จะทำงานพร้อมกันกับเครื่องตัดกระแส ที่จ่ายไฟฟ้าให้อุปกรณ์นั้นทุกทาง

ข้อ 58 ห้ามต่อสวิตช์ไว้ในสายดิน ยกเว้นในกรณีที่ติดตั้งไว้ในที่เห็นได้ชัดโดยทำเครื่องหมาย แสดงให้รู้ชัดเจนว่าเป็นสวิตช์สายดิน และให้ใช้ได้เฉพาะผู้มีหน้าที่โดยตรงเท่านั้น

ข้อ 59 สายดินของเครื่องล่อฟ้า (Lightning Arrester) ต้องตรงและสั้นเท่าที่จะทำได้ โดยปราศจากมุม

ข้อ 60 ขนาดของสายดินที่ใช้ ต้องมีขนาด ดังนี้

(1) สำหรับวงจรไฟฟ้ากระแสตรง ขนาดของสายดินต้องไม่เล็กกว่าสายตัวนำที่ใหญ่ที่สุดในวงจรนั้น และไม่เล็กกว่าสายทองแดง ที่มีขนาดพื้นที่หน้าตัด 8 ตารางมิลลิเมตร หรือโลหะชนิดอื่น ที่มีความแข็งแรง และความเป็นตัวนำไม่น้อยกว่านั้น

(2) สำหรับวงจรไฟฟ้ากระแสสลับ ขนาดของสายดินต้องไม่เล็กกว่า 1/5 ของสายตัวนำที่ใหญ่ที่สุดในวงจรนั้น และไม่เล็กกว่าสายทองแดงที่มีพื้นที่หน้าตัด 8 ตารางมิลลิเมตร หรือโลหะชนิดอื่น ที่มีความแข็งแรง และความเป็นตัวนำไม่น้อยกว่านั้น

(3) สำหรับวงจรของหม้อแปลงเครื่องวัด (Instrument Transformer) ขนาดของสายดิน ต้องมีพื้นที่หน้าตัดไม่น้อยกว่าสายทองแดงขนาด 3.6 ตารางมิลลิเมตร หรือโลหะชนิดอื่น ที่มีแข็งแรงและความเป็นตัวนำไม่น้อยกว่านั้น

(4) สำหรับเครื่องล่อฟ้าแรงสูง (Lightning Arrester) ขนาดของสายดิน ต้องมีพื้นที่หน้าตัดไม่น้อยกว่าสายทองแดงขนาด 14 ตารางมิลลิเมตรหรือโลหะชนิดอื่น ที่มีความแข็งแรง และความเป็นตัวนำไม่น้อยกว่านั้น

(5) สำหรับอุปกรณ์ที่ห้อยแขวน หรือเคลื่อนย้ายได้ ซึ่งมีเครื่องตัดกระแสอัตโนมัติหรือฟิวส์ไม่เกิน 20 แอมแปร์ ขนาดของสายดินต้องมีพื้นที่หน้าตัด ไม่น้อยกว่าสายทองแดงขนาด 0.8 ตารางมิลลิเมตร หรือโลหะชนิดอื่น ที่มีความแข็งแรง และความเป็นตัวนำไม่น้อยกว่านั้น

ข้อ 61 การต่อสายดิน ต้องต่อตัวนำอย่างถาวรกับดินโดยผ่านรอยต่อ ซึ่งมีความต้านทานกระแสไฟฟ้าต่ำเพียงพอ และสามารถรับกระแสที่ไหลผ่านลงดินได้ โดยไม่เกิดมีแรงดันไฟฟ้าขึ้นระหว่างสายกับดิน

ข้อ 62 สิ่งต่อไปนี้ต้องต่อสายดิน

(1) สายศูนย์

(2) อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ไฟฟ้าต่าง ๆ ที่มีเปลือกหุ้มภายนอกเป็นโลหะ

(3) ส่วนของแผงสวิทช์ที่เป็นโลหะ

(4) โครงเหล็กหรือสิ่งที่เกี่ยวข้องที่เป็นโลหะ อันอาจมีกระแสไฟฟ้ายกเว้น ในกรณีดังต่อไปนี้ ไม่ต้องต่อสายดิน

(1) เครื่องมือเครื่องใช้ไฟฟ้าที่มีลักษณะตามข้อ 48 (2), (3) และ (4)

(2) เครื่องมือเครื่องใช้ประจำสำนักงาน ที่ไม่ได้อยู่ใน ที่ขึ้นและหรือบนพื้นที่ทำการซึ่งเป็นสื่อไฟฟ้า

ข้อ 63 ในกรณีที่ระบบจำหน่ายแรงต่ำ มีการต่อลงดินที่หม้อแปลง หรือที่ใดที่หนึ่งแล้ว สายดินภายในอาคาร อาจใช้สายดินเดินร่วมกัน ระหว่างอุปกรณ์ไฟฟ้าได้ ถ้าเป็นไปตามข้อ 60.

ข้อ 64 สายดิน สำหรับอุปกรณ์และวงจรที่กล่าวข้างล่างนี้ ต้องใช้สายดินแยกต่างหาก เพื่อต่อกับหลักดิน หรือสิ่งอื่นที่เป็นโลหะ มีความคงทน และมีคุณสมบัติเป็นตัวนำไฟฟ้าได้ดีไม่น้อยกว่าหลักดินที่กำหนดไว้เป็นมาตรฐาน

(1) เครื่องล่อฟ้าแรงสูง (Lightning Arrester) ยกเว้นในกรณีที่นายจ้างมีวิศวกรไฟฟ้ากำลังที่ได้ใบอนุญาตจาก ก.ว.เป็นผู้ออกแบบ

(2) สายแรงต่ำ ที่ต่อใช้กับไฟกำลัง และไฟแสงสว่าง ยกเว้นกรณีที่ระบบสายจำหน่ายแรงต่ำนั้น เป็นระบบที่มีสายดินไม่น้อยกว่า 2 แห่ง

(3) เปลือกโลหะของอุปกรณ์รวางไฟฟ้าที่ใช้กระแสตรง และของอุปกรณ์ที่ใช้แรงดันสูงกว่า 600 โวลท์

(4) หลักล้อฟ้า

ข้อ 65 หลักล้อฟ้า และสิ่งที่ใช้แทนหลักดิน ต้องมีมาตรฐาน ดังนี้

(1) แท่งเหล็กอาบโลหะ ชนิดกันผุกร่อน ต้องมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางไม่น้อยกว่า 1 เซนติเมตร 6 มิลลิเมตร ยาวไม่น้อยกว่า 2 เมตร 40 เซนติเมตรและปลายข้างหนึ่งปักลึกลงดินไม่น้อยกว่า 2 เมตร 40 เซนติเมตร

(2) ท่อเหล็กอาบสังกะสี หรืออาบโลหะกับผุกร่อน ชนิดอื่น มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางภายในไม่น้อยกว่า 1 เซนติเมตร 9 มิลลิเมตร ยาวไม่น้อยกว่า 2 เมตร 40 เซนติเมตร และปลายข้างหนึ่งปักลึกลงดินไม่น้อยกว่า 2 เมตร 40 เซนติเมตร

(3) โครงสร้างอาคาร ที่เป็นเหล็ก ซึ่งเชื่อมติดต่อกันทั้งอาคารและมีการต่อลงดินอย่างถูกต้อง

(4) แผ่นเหล็กที่มีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 1,800 ตารางเซนติเมตร ถ้าเป็นเหล็กอาบโลหะชนิดกันผุกร่อน ต้องหนาไม่น้อยกว่า 6 มิลลิเมตร ถ้าเป็นโลหะอื่นซึ่งไม่ผุกร่อน ต้องหนาไม่น้อยกว่า 1.5 มิลลิเมตร ผึงลึกจากผิวดินไม่น้อยกว่า 2 เมตร 40 เซนติเมตร

(5) เหล็กเส้น หรือสายทองแดงเปลือย ขนาดพื้นที่หน้าตัดไม่น้อยกว่า 25 ตารางมิลลิเมตร ยาวไม่น้อยกว่า 6 เมตร ม้วนเป็นขดแล้วผึงลึกลงดินไม่น้อยกว่า 2 เมตร 40 เซนติเมตร และเทคอนกรีตทับหนาไม่น้อยกว่า 5 เซนติเมตร

ข้อ 66 ความต้านทานของดินต้องไม่เกิน 25 โอห์ม ณ จุดที่ปักหลักดิน

ข้อ 67 วงจรหรือระบบไฟฟ้าต่อไปนี้ ให้ยกเว้น ไม่ต้องต่อลงดิน

(1) ระบบไฟฟ้ากระแสตรง

ก. เมื่อวงจรนั้นมีเครื่องมือชี้บอกกระแสไฟรั่ว (Ground Detector) และเป็นการใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าทางอุตสาหกรรมในบริเวณจำกัด

ข. เมื่อระบบจ่ายกระแสไฟนั้น มีความต่างศักย์ไม่เกิน 50 โวลท์ ระหว่างสายกับสาย

ค. เมื่อระบบจ่ายกระแสไฟมีความต่างศักย์เกิน 300 โวลท์ระหว่างสายกับสาย

ง. ระบบไฟฟ้ากระแสตรงนั้น ได้มาจากเครื่องแปลงกระแสสลับเป็นกระแสตรง (Rectifier) ซึ่งด้านกระแสสลับได้ต่อลงดินไว้แล้ว

จ. วงจรที่ใช้กับสัญญาณแจ้งเพลิงไหม้ ซึ่งมีกระแสสูงสุดในวงจรไม่เกิน 30 มิลลิแอมแปร์

(2) ระบบไฟฟ้ากระแสสลับ

ก. เมื่อระบบไฟฟ้านั้น มีแรงดันไฟฟ้า ระหว่างสายกับสายน้อยกว่า 50 โวลท์

ข. ระบบไฟฟ้าที่จ่ายกระแสไฟให้กับเตาหลอมไฟฟ้า (Arc.Furnace)

ค. วงจรไฟฟ้าเหล่านั้น มีการป้องกันไว้ด้วยเครื่องตัดวงจรกระแสไฟรั่ว โดยอัตโนมัติ (Ground Fault Circuit Interrupter)

หมวด 7

การติดตั้งสายล่อฟ้า

ข้อ 68 ปล่องควันที่เป็นโลหะ ต้องมีการป้องกันฟ้าผ่า ดังนี้

(1) ปล่องควันที่เป็นโลหะ ไม่จำเป็นต้องติดตั้งสายล่อฟ้า แต่ต้องมีสายดินต่อไว้ให้ถูกต้องตามหมวด 6.

(2) สายลวดโลหะที่ยึดปล่องควัน (Metal Guy Wires) ต้องต่อลงดิน แต่ถ้าสายลวดโลหะยึดปล่องควันนี้ ยึดติดกับสมอเหล็ก ที่ฝังลึกลงไปในดิน และมีความต้านทานของดิน (Ground Resistance) ไม่เกิน 25 โอห์ม ให้ถือว่าได้ต่อลงดินแล้ว

ข้อ 69 ปล่องควันที่เป็นอิฐก่อ หรือคอนกรีต ต้องมีการป้องกันฟ้าผ่า ดังนี้

(1) ติดตั้งหลักล่อฟ้า (Air Terminal) ที่ปลายของปล่องควันดังนี้

ก. หลักล่อฟ้า ต้องเป็นเหล็กที่แข็งแรง ไม่เป็นสนิม หรือโลหะชนิดอื่น ที่มีความคงทนต่อการผุกร่อนได้ และมีความนำไฟฟ้า ไม่น้อยกว่าท่อทองแดง ที่มีเส้นผ่านศูนย์กลาง 16 มิลลิเมตร และมีความหนาของท่อไม่น้อยกว่า 0.8 มิลลิเมตร

ข. ติดตั้งรอบปล่อง โดยให้มีระยะห่างกันไม่เกิน 2 เมตร 40 เซนติเมตร และมีสายต่อเชื่อมถึงกันให้ครบวง (Closed Loop) ถ้าปล่องควัน ที่มีฝาครอบโลหะอยู่ด้วย ก็ให้ต่อกับหลักล่อฟ้าด้วย

ค. ความสูงของหลักล่อฟ้าเหนือขอบปล่องควันให้เป็น ดังนี้

1. ปล่องควันทั่วไป สูงไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร และไม่เกินกว่า 75 เซนติเมตร

2. ปล่องระบายควันที่เป็น ฝุน ไอ หรือแก๊ส ซึ่งระเบิดได้เมื่อมีประกายไฟ จะต้องสูงไม่น้อยกว่า 1 เมตร 50 เซนติเมตร แต่ถ้าเป็นปล่องชนิดปลายเปิด หลักล่อฟ้าจะต้องติดตั้ง ให้สูงกว่าปลายปล่องไม่น้อยกว่า 4 เมตร 50 เซนติเมตร

(2) หลักล่อฟ้าต้องต่อลงดินด้วยสายดิน ดังนี้

ก. สายดินที่ใช้ ต้องเป็นทองแดง ชนิดที่มีคุณสมบัติใช้ในงานไฟฟ้า ซึ่งมีความนำไฟฟ้า ได้ตามมาตรฐานอุตสาหกรรมที่ มอก.64-2517 และต้องมีขนาดพื้นที่หน้าตัด ไม่เล็กกว่า 70 ตารางมิลลิเมตร

ข. สายดินที่เป็นท่อกลวง ต้องเป็นทองแดง โดยมีพื้นที่หน้าตัดของเนื้อทองแดงและความนำไฟฟ้าไม่น้อยกว่าข้อ ก. และความหนาของท่อ ต้องไม่น้อยกว่า 1.5 มิลลิเมตร

ค. สายดินที่เป็นแผ่นยาวหรือสายดัก ความหนาต้องไม่น้อยกว่า 2 มิลลิเมตร โดยต้องมีพื้นที่หน้าตัดของเนื้อทองแดง และความนำไฟฟ้าไม่น้อยกว่า ข้อ ก.

ง. ถ้ามีหลักล่อฟ้ามากกว่าหนึ่งหลัก ต้องมีสายดินอย่างน้อย 2 สาย ตรงข้ามกัน โดยต่อจากสายที่ต่อเชื่อมครบวง (Closed Loop) จากส่วนบนของปล่องไปยังดิน สายดินทั้ง 2 นี้ จะต้องต่อเชื่อมกันที่ฐานของปล่องควัน และแต่ละสายแยกต่อกับหลักดิน

จ. ถ้าปล่องควันสูงตั้งแต่ 50 เมตรขึ้นไป ต้องต่อเชื่อมครบวงสายดิน ที่ตรงจุดกึ่งกลางของปล่องควันให้ถึงกัน

(3) ตัวจับยึดสายดิน ต้องมีระยะห่างและลักษณะ ดังนี้

ก. ต้องเป็นทองแดง หรือโลหะผสมทองแดง

ข. ระยะห่างระหว่างตัวจับยึดในการยึดลงดิน ต้องห่างไม่เกิน 1 เมตร 20 เซนติเมตร ตามแนวตั้ง และ 60 เซนติเมตร ตามแนวนอน

ข้อ 70 หลักล้อฟ้าที่เป็นทองแดง สายดินและตัวจับยึด จะต้องฉาบผิวด้วยตะกั่ว หนาอย่างน้อย 1.6 มิลลิเมตร ในระยะ 7 เมตร 50 เซนติเมตร จากปลายปากปล่องลงมา และสูงขึ้นไปตลอดจนถึงปลายหลักล้อฟ้า

ข้อ 71 สายดินต้องมีรอยต่ออย่างน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ และต้องมีความแข็งแรงรับแรงดึงได้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของความแข็งแรงของสาย และจะต้องไม่มีมุม

ข้อ 72 การต่อลงดิน จะต้องทำเช่นเดียวกับการต่อสายดินตามหมวด 6

ข้อ 73 ส่วนของสายดินที่สูงจากพื้นดิน 2 เมตร 50 เซนติเมตร ต้องมีการป้องกันการกระแทกกระแทก โดยใช้ไม้หรือวัสดุที่ไม่เป็นสารแม่เหล็กห่อหุ้ม ถ้าใช้ท่อโลหะที่ไม่เป็นสารแม่เหล็กห่อหุ้ม สายดินต้องต่อเชื่อมปลายด้านบน และล่างของท่อเข้ากับสายด้วย

ข้อ 74 ปล่องควันที่บุผิวด้วยโลหะ หรือมีบันไดเป็นโลหะ ต้องต่อผิวโลหะหรือบันไดนั้นเข้ากับสายดินด้วย ทั้งส่วนบนและส่วนล่าง

ข้อ 75 ปล่องควันที่อยู่ในกรอบรัศมีคุ้มกันของระบบป้องกันฟ้าผ่า ซึ่งมีรัศมีที่พื้นดินเป็น 2 เท่า ของความสูงของสายหรือหลักล้อฟ้า ไม่ต้องติดตั้งสายล่อฟ้า

ข้อ 76 ถังซึ่งเก็บของเหลวไวไฟหรือแก๊สไวไฟ ต้องมีการป้องกันอันตรายจากฟ้าผ่าโดยติดตั้งระบบล่อฟ้า ในกรณีที่เป็นถังเหล็ก และมีหลังคาไม่เป็นโลหะ ต้องติดหลักล้อฟ้า หรือสายล่อฟ้า หรือทั้งสองอย่าง ให้มีความสูง และจำนวนเพียงพอ ที่จะป้องกันฟ้าผ่าถังได้ โดยตัวถังต้องอยู่ภายในกรวยของรัศมีคุ้มกันของหลักล้อฟ้า หรือสายล่อฟ้าซึ่งทำมุมไม่เกิน 45 องศาับแนวตั้ง สายล่อฟ้าและ/หรือหลักล้อฟ้านั้น ต้องต่อเชื่อมกับถังเหล็ก และต่อลงดินโดยถูกต้อง

ยกเว้นในกรณีที่ตั้งอยู่นั้น ตั้งอยู่ภายในรัศมีคุ้มกันของสายล่อฟ้าหรือเสาล่อฟ้า (Mast) ที่ติดตั้งอยู่แล้ว

กรณีหลังคา ที่มีบางส่วนเป็นโลหะอยู่บ้าง ให้ต่อเชื่อมส่วนที่เป็นโลหะนั้น เข้ากับระบบสายล่อฟ้าด้วย

ยกเว้นในกรณีต่อไปนี้

(1) ถังเหล็กซึ่งมีหลังคาเป็นโลหะ มีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

ก. ทุก ๆ รอยต่อระหว่างแผ่นเหล็ก จะต้องยึดโดยใช้หมุดย้ำสลักยึด หรือเชื่อมถึงกัน

ข. ท่อทุกท่อที่ต่อกับถังจะต้องมีการต่อชนิดโลหะต่อโลหะกับถังทุกจุดที่ต่อ

ค. ทางออกของไอ หรือแก๊ส จะต้องปิดแน่น

ง. หลังคาจะต้องมีความหนาไม่น้อยกว่า 2.7 มิลลิเมตร

จ. หลังคาส่วนบนของถัง จะต้องเชื่อมหรือย้ำหมุด หรือใช้สลักเกลียวยึดกับเปลือกถัง และอุดรอยรั่วตามตะเข็บกันรั่วทุกส่วนจะต้องมีการต่อเนื่องทางไฟฟ้าถึงกันตลอด

ฉ. ตัวถังต้องต่อลงดินโดยถูกต้อง

(2) ดึงเก็บของเหลวไวไฟ ภายใต้ความกดดัน ไม่จำเป็นต้องมีการป้องกันฟ้าผ่า

หมวด 8

การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากไฟฟ้า

ข้อ 77 นายจ้างต้องจัดหาอุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากไฟฟ้า เช่น ถุงมือยาง แขนเสื้อยาง ถุงมือหนัง ถุงมือทำงาน แผ่นยาง ผ้าห่มยาง ฉนวนครอบลูกถ้วย ฉนวนหุ้มสายหมวกแข่งกันไฟฟ้า ฯลฯ ให้แก่ลูกจ้างที่จะปฏิบัติเกี่ยวกับงานไฟฟ้า ตามความเหมาะสมของงาน ในเมื่ออุปกรณ์ไฟฟ้าเหล่านั้น มีแรงดันไฟฟ้ามากกว่า 50 โวลท์ หรือในกรณีที่อุปกรณ์ไฟฟ้าที่มีแรงดันต่ำกว่า 50 โวลท์ แต่มีโอกาสที่จะเกิดแรงดันสูงเพิ่มขึ้น ในกรณีผิดปกติ

ข้อ 78 ลูกจ้างที่ต้องขึ้นปฏิบัติงานสูงกว่าพื้นดินตั้งแต่ 4 เมตรขึ้นไป นายจ้างจะต้องจัดหาเข็มขัดนิรภัย (Safety Belt) หมวกแข่งชนิด ค. ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง มาตรฐานของอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล ว่าด้วยหมวกแข่งและอุปกรณ์อื่น ๆ ที่เหมาะสมกับงานนั้น ๆ ให้ลูกจ้างสวมใส่ตลอดเวลาที่ปฏิบัติงานอยู่ เว้นแต่อุปกรณ์นั้น จะทำให้ลูกจ้างเสี่ยงอันตรายมากกว่าเดิม ในกรณีนี้ ให้ใช้อุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยอย่างอื่นแทน

ข้อ 79 นายจ้างต้องจัดหารองเท้าพื้นยางหุ้มข้อชนิดมีสัน ให้กับลูกจ้างสวมใส่ตลอดเวลาของการทำงาน

ข้อ 80 อุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากไฟฟ้า จะต้องมีคุณสมบัติได้มาตรฐาน ดังต่อไปนี้

(1) อุปกรณ์ฉนวนที่ใช้กันกระแสไฟฟ้า จะต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับแรงดันสูงสุด ในบริเวณที่ปฏิบัติงานใกล้เคียง และมีมาตรฐานตามข้อกำหนดในมาตรฐานอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล

(2) อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลเกี่ยวกับไฟฟ้า ต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับแรงดันสูงสุดในบริเวณที่ปฏิบัติงาน หรือบริเวณใกล้เคียง และมีมาตรฐานตามข้อกำหนดในมาตรฐานอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล

(3) ถุงมือหนังที่ใช้สวมทับถุงมือยาง ต้องมีความยาวหุ้มข้อมือมีลักษณะใช้สวมทับถุงมือยางได้พอเหมาะและมีความคงทนต่อการฉีกขาดได้ดี

(4) ถุงมือยางกันไฟฟ้า มีลักษณะสวมกับนิ้วมือได้ทุกนิ้ว และต้องใช้คู่กับถุงมือหนังตามข้อ (3) ทุกครั้งที่ใช้ปฏิบัติงาน โดยต้องมีคุณสมบัติ ที่กำหนดไว้ตามมาตรฐานอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล

หมวด 9

เบ็ดเตล็ด

ข้อ 81 ข้อกำหนดมาตรฐาน และการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย เกี่ยวกับไฟฟ้า ที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ เป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่จะต้องปฏิบัติเท่านั้น

ข้อ 82 นายจ้างต้องจัดทำข้อบังคับ เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานด้วยความปลอดภัยโดยให้มีมาตรฐานไม่ต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ เพื่อแจกจ่ายให้เป็นคู่มือสำหรับลูกจ้างถือปฏิบัติ

ข้อ 83 นายจ้างต้องจัดให้มีการฝึกอบรม ให้กับลูกจ้างที่ทำงาน เกี่ยวข้องกับไฟฟ้า มีความรู้และความสามารถในการเรื่องต่อไปนี้

(1) วิธีปฏิบัติ เมื่อมีลูกจ้างประสบอันตรายจากไฟฟ้า

(2) การปฐมพยาบาล และการช่วยชีวิต โดยวิธีใช้ปากเป่าอากาศเข้าทางปาก หรือ จมูก ของผู้ประสบอันตราย และวิธีการนำตัวออกจากภายนอก

ข้อ 84 ถ้าปฏิบัติงานในเวลากลางวัน นายจ้างต้องจัดให้มีแสงสว่างในบริเวณที่ปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ โดยให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องภาวะแวดล้อมเกี่ยวกับเรื่องแสง

ข้อ 85 เมื่อลูกจ้างต้องปฏิบัติงาน-เกี่ยวกับไฟฟ้าในบริเวณที่อยู่ใกล้ หรือเหนือน้ำ จะต้องจัดให้มีเครื่องชูชีพกันจมน้ำด้วย

ข้อ 86 งานใดที่มีลักษณะไม่เหมาะสมแก่การที่จะให้ลูกจ้างใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล ดังที่ระบุไว้ในหมวดนี้ นายจ้างอาจผ่อนผันให้ลูกจ้างระงับการใช้อุปกรณ์นั้นเฉพาะ การปฏิบัติงานในลักษณะเช่นว่านั้นเป็นการชั่วคราวได้ แต่นายจ้างต้องเป็นผู้รับผิดชอบตามประกาศนี้

ข้อ 87 สถานประกอบการใดที่มีได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจออกคำเตือน หรือคำแนะนำเป็นลายลักษณ์อักษรให้นายจ้างปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนดก่อนก็ได้

ข้อ 88 ข้อความใดในประกาศนี้ ที่อาจตีความได้หลายนัย นัยใดจะทำให้เกิดความปลอดภัยแก่ชีวิต หรือทรัพย์สิน ให้ถือเอาอันนั้น

ข้อ 89 ให้นายจ้างเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายตามประกาศนี้

ข้อ 90 ประกาศกระทรวงมหาดไทยฉบับนี้ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับตั้งแต่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 8 มีนาคม 2522

(ลงชื่อ) ดำริ น้อยมณี

(นายดำริ น้อยมณี)

รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำ

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒ และข้อ ๑๔ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓
กระทรวงมหาดไทยจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้^(๑)

ข้อ ๑ ประกาศนี้มีให้ใช้บังคับแก่

- (๑) ราชการส่วนกลาง
- (๒) ราชการส่วนภูมิภาค
- (๓) ราชการส่วนท้องถิ่น
- (๔) กิจกรรมอื่นตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้กำหนด

ข้อ ๒ ในประกาศนี้

“นายจ้าง” หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงรับลูกจ้างเข้าทำงานโดยจ่ายค่าจ้างให้ และ
หมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนนายจ้าง ในกรณีที่นายจ้างเป็นนิติบุคคล
หมายความว่า ผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลนั้น และหมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับ
มอบหมายให้ทำงานแทนผู้มีอำนาจแทนนิติบุคคล

“ลูกจ้าง” หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงทำงานให้แก่นายจ้างเพื่อรับค่าจ้าง แต่ไม่รวมถึง
ลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับงานบ้าน

(๑) ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๓ ข้อ ๒ กำหนดว่า ให้กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจกำหนด
การคุ้มครองแรงงาน ดังต่อไปนี้... (๔) อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ... และให้มีคณะกรรมการขึ้น เพื่อ
พิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ และข้อ ๑๔ กำหนดว่า ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ จะไม่ใช่
บังคับทั้งหมดหรือบางส่วนแก่ส่วนราชการหรือกิจการใด ให้เป็นไปตามที่กระทรวงมหาดไทย
ประกาศกำหนด

“วันทำงาน” หมายความว่า วันที่กำหนดให้ลูกจ้างทำงานตามปกติ

“ค่าจ้าง” หมายความว่า เงินที่นายจ้างจ่ายให้แก่ลูกจ้างเป็นการตอบแทนการทำงาน ในเวลาทำงานปกติของวันทำงาน หรือจ่ายให้โดยคำนวณตามผลงานที่ลูกจ้างทำได้ และให้หมายรวมถึงสิ่งของซึ่งคำนวณเป็นเงินได้ โดยนายจ้างกับลูกจ้างได้ตกลงกันล่วงหน้าให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของค่าตอบแทนในการทำงาน

“อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ” หมายความว่า อัตราค่าจ้างที่คณะกรรมการค่าจ้างกำหนด และเสนอให้รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมวด ๑

คณะกรรมการค่าจ้าง

ข้อ ๓ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า คณะกรรมการค่าจ้าง ประกอบด้วย ประธานกรรมการและกรรมการอื่น ซึ่งทั้งคณะมีจำนวน รวมกันไม่น้อยกว่าเก้าคน และไม่เกินสิบห้าคน โดยรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้ง

การแต่งตั้งคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ต้องแต่งตั้งจากฝ่ายนายจ้างและฝ่ายลูกจ้าง อย่างน้อยฝ่ายละสามคน

กรรมการค่าจ้างอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และเมื่อพ้นจากตำแหน่ง อาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้ (๒)

ข้อ ๔ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการค่าจ้างพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

(๒) ข้อนี้ได้แก้ไขเพิ่มเติมใหม่ โดยข้อ ๑ แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ ๒) ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๕๓ ตอนที่ ๑ วันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๑๘ ใช้นับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๑๘

เมื่อกรรมการค่าจ้างพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ รัฐมนตรีจะแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้

ให้กรรมการค่าจ้างซึ่งได้รับแต่งตั้งตามวรรคสอง อยู่ในตำแหน่งตามวาระของกรรมการซึ่งตนแทน

ข้อ ๕ การประชุมของคณะกรรมการค่าจ้าง ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวนของกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าในการประชุมคราวใด ประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

มติของที่ประชุมคณะกรรมการค่าจ้าง ให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่ง เป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ ๖ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นเพื่อรัฐบาลกำหนดเป็นนโยบายค่าจ้าง ของประเทศ และมีอำนาจหน้าที่กำหนดค่าจ้างขั้นต่ำซึ่งลูกจ้างคนเดียวควรจะได้รับและสามารถดำรงชีพอยู่ได้

การพิจารณาดังกล่าว คณะกรรมการจะริเริ่มเองโดยมติของที่ประชุม เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงหรือความจำเป็นที่จะต้องพิจารณา หรือเมื่อได้รับคำร้องเรียนจากฝ่ายนายจ้างหรือฝ่ายลูกจ้าง

ในการพิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ คณะกรรมการจะต้องศึกษาและพิจารณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างที่ลูกจ้างได้รับอยู่ เปรียบเทียบกับค่าจ้างของลูกจ้างอื่นที่ทำงานอยู่ในลักษณะและสภาพเดียวกัน ประกอบกับค่าครองชีพ มาตรฐานการครองชีพ ต้นทุนการผลิต ราคาของสินค้า ความสามารถของธุรกิจ และสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละท้องถิ่นในขณะนั้น ^(๓)

(๓) ข้อนี้ ได้แก้ไขเพิ่มเติมใหม่ โดยข้อ ๒ แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ ๒) ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๑ วันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๐๘ ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๐๘ เป็นต้นไป

ข้อ ๗ การพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ จะกำหนดให้ใช้เฉพาะงานอุตสาหกรรมประเภทใดประเภทหนึ่ง หรือทุกประเภท *ทั่วราชอาณาจักร* หรือเฉพาะงานอุตสาหกรรมประเภทใดประเภทหนึ่ง ทุกประเภท *ในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งก็ได้*

ข้อ ๘ ให้คณะกรรมการค่าจ้างมีอำนาจแต่งตั้ง *คณะอนุกรรมการ* หรือ *คณะทำงาน* เพื่อศึกษาพิจารณาและเสนอความเห็นในเรื่องที่ได้รับมอบหมายได้

ข้อ ๙ คณะกรรมการค่าจ้าง หรืออนุกรรมการ จะมีหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งมาแสดงความคิดเห็นก็ได้

ข้อ ๑๐ ในการดำเนินงาน คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ในการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับค่าจ้าง แบบของการใช้จ่าย ค่าใช้จ่าย รายได้ และข้อเท็จจริงทางสังคม และเศรษฐกิจ เพื่อนำมาประกอบการพิจารณากำหนดค่าจ้าง

ข้อ ๑๑ คณะกรรมการค่าจ้าง จะต้องทำรายงานเสนอรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละครั้งเกี่ยวกับ *ภาวะของค่าจ้าง* ตลอดจนเสนอเกี่ยวกับ *แนวโน้มของค่าจ้าง* และ *มาตรการ* ที่ควรจะได้ดำเนินการ

ข้อ ๑๒ ให้คณะกรรมการค่าจ้างวางข้อกำหนด ในการศึกษาและพิจารณาแนวทางที่กำหนดไว้ในข้อ ๖ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มาตรฐานเกี่ยวกับอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และปัจจัยอันจำเป็นในการครองชีพอื่น

ข้อ ๑๓ คณะกรรมการค่าจ้างมีอำนาจกำหนด *ระเบียบและแบบ* ในการพิจารณา ตลอดจน *คำร้อง* ที่นายจ้างและลูกจ้างร้องขอให้มีการพิจารณากำหนดค่าจ้าง

หมวด ๒

การกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ

ข้อ ๑๔ เมื่อได้ศึกษาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๖ แล้ว ให้คณะกรรมการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ พร้อมทั้งรายละเอียดต่าง ๆ ตามที่เห็นสมควร เสนอให้รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา ^(๔)

(๔) คณะกรรมการค่าจ้างได้กำหนด และเสนอรัฐมนตรีประกาศแล้ว

ให้นายจ้างที่อยู่ในข่ายบังคับของประกาศขณะกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำดังกล่าวไว้ในที่ซึ่งลูกจ้างคนงานในกิจการของตนเห็นชัดแจ้งเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบ

ข้อ ๑๕ ในการประชุมเพื่อพิจารณาวินิจฉัยกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ กรรมการเข้าร่วมประชุมอย่างน้อยสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด โดยมีกรรม ซึ่งมาจากฝ่ายนายจ้างและฝ่ายลูกจ้างเข้าประชุมด้วย และต้องได้มติอย่างน้อยสองในสามของ กรรมการที่เข้าประชุม

ข้อ ๑๖ เมื่อได้มีการประกาศกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำใช้บังคับในกิจการหรือท้องที่ใด แล้ว ห้ามมิให้นายจ้างในกิจการและท้องที่นั้น หลีกเลี่ยง ละเว้น หรือยกเลิกผลประโยชน์ เคยจ่ายให้แก่ลูกจ้างอยู่แล้วก่อนวันใช้บังคับประกาศดังกล่าว อันเป็นทางทำให้ลูกจ้างต้องเสีย ประโยชน์

ข้อ ๑๗ ประกาศกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำตามความในข้อ ๗ ให้ใช้บังคับแก่นายจ้างและลูกจ้าง ไม่ว่าลูกจ้างนั้นจะมีเชื้อชาติ สัญชาติ หรือเพศใด

ข้อ ๑๘ ในกรณีที่นายจ้างจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างตามผลของงาน ให้นายจ้างปรับอัตราค่าจ้าง เพื่อให้ลูกจ้างได้รับค่าจ้างเท่ากับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ถ้าลูกจ้างนั้นทำงานครบแปดชั่วโมงในวันทำงาน

หมวด ๓

สำนักงานคณะกรรมการค่าจ้าง

ข้อ ๑๙ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการค่าจ้างขึ้น ในกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย เพื่อทำหน้าที่เป็นเลขานุการของคณะกรรมการ และทำหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการค่าจ้าง จะได้มอบหมาย

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๐ ในระหว่างที่ยังมิได้มีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการค่าจ้าง ตามความ
ในข้อ ๑๙ แห่งประกาศนี้ ให้กองวิชาการและสถิติแรงงาน^(๕) กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย
ทำหน้าที่เป็นสำนักงานกรรมการค่าจ้าง ไปพลางก่อน

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๕ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๕^(๖)

พ่วง สุวรรณรัฐ

ปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้ใช้อำนาจของ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(๕) พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๑๖ เปลี่ยนเป็น
กองวิชาการและวางแผน

(๖) ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๘๘ ตอนที่ ๖๑ วันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕

ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ ๘)

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒ (๔) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๕ และเพื่อให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำ ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ กระทรวงมหาดไทยจึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ ๖) ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๒๐ และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ ๗) ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๒๐

ข้อ ๒ ประกาศนี้ มิให้ใช้บังคับแก่

(๑) งานเกษตรกรรม ซึ่งได้แก่ งานเพาะปลูก งานประมง บำไ้ม้และเลี้ยงสัตว์

(๒) งานอื่นตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้กำหนด

ข้อ ๓ ให้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเงินวันละสามสิบบาท ในท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดนครปฐม และจังหวัดสมุทรปราการ

ข้อ ๔ ให้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเงินวันละสี่สิบบาท ในท้องที่จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดนครนายก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดลพบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดชัยนาท จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดสระบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดอ่างทอง จังหวัดตราด จังหวัดระยอง จังหวัดชลบุรี จังหวัดจันทบุรี จังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง

จังหวัดชุมพร จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส จังหวัดสตูล จังหวัดสงขลา จังหวัดระนอง จังหวัดยะลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดพัทลุง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดพังงา และจังหวัดภูเก็ต

ข้อ ๕ ให้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเงินวันละยี่สิบห้าบาท ในท้องที่จังหวัด กำแพงเพชร จังหวัดตาก จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดพะเยา จังหวัดน่าน จังหวัดลำพูน จังหวัดลำปาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดแพร่ จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัด พิษณุโลก จังหวัดพิจิตร จังหวัดสุโขทัย จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดขอนแก่น จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสกลนคร จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดเลย จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดยโสธร จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดนครพนม จังหวัดหนองคาย จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดชัยภูมิ

ข้อ ๖ เพื่อประโยชน์ตามข้อ ๓ ถึงข้อ ๕ คำว่า “วัน” หมายถึง เวลาทำงานปกติ ของลูกจ้างซึ่งไม่เกินเก้าชั่วโมงสำหรับงานพาณิชย์กรรม หรือซึ่งไม่เกินแปดชั่วโมงสำหรับงาน อุตสาหกรรม และงานอื่น และไม่ว่านายจ้างจะให้ลูกจ้างทำงานน้อยกว่าเวลาทำงานปกตินั้น เพียงใดก็ตาม

ในกรณีที่เวลาทำงาน ปกติของลูกจ้างเกินกว่ากำหนดดังกล่าวในวรรคก่อน อัตราค่าจ้างขั้นต่ำให้เพิ่มขึ้นตามส่วน เว้นแต่ลูกจ้างได้รับค่าล่วงเวลา หรือค่าทำงานในวันหยุด ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน

ข้อ ๗ ห้ามมิให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างเป็นเงินแก่ลูกจ้างน้อยกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ เว้นแต่ลูกจ้างทดลองงาน ซึ่งนายจ้างแจ้งให้ลูกจ้างทราบเป็นหนังสือแต่แรก โดยมีระยะ ทดลองปฏิบัติงานไม่เกินหกสิบวัน

ข้อ ๘ ประกาศกระทรวงมหาดไทยฉบับนี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๑ เป็นต้นไป.

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๒๑

(ลงชื่อ) พลเอก เล็ก นวมมาลี

(เล็ก นวมมาลี)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง คณะกรรมการกองทุนเงินทดแทน^(๑)

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๓ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๕ กระทรวงมหาดไทยจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

“นายจ้าง” หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงรับลูกจ้างเข้าทำงานโดยจ่ายค่าจ้างให้ และหมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนนายจ้าง ในกรณีที่นายจ้างเป็นนิติบุคคล หมายความว่าผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลนั้น และหมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล

“ลูกจ้าง” หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงทำงานให้แก่นายจ้างเพื่อรับค่าจ้าง ไม่ว่าจะเป็นผู้รับค่าจ้างด้วยตนเองหรือไม่ก็ตาม และหมายความรวมถึงลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว แต่ไม่รวมถึงลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับงานบ้าน

ข้อ ๒ คณะกรรมการกองทุนเงินทดแทน นอกจากอธิบดีกรมแรงงานซึ่งเป็นประธาน กรรมการอื่นซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่น้อยกว่าสี่คน แต่ไม่เกินแปดคน ต้องมีความรู้ ความจัดเจนอย่างหนึ่งอย่างใดในด้านกฎหมาย การแพทย์ การแรงงาน การเงินทดแทน การเศรษฐกิจ การคลัง การธนาคาร การงบประมาณ หรือการประกันภัย เว้นแต่ผู้แทนฝ่ายนายจ้าง และผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง

(๑) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ข้อ ๓ กำหนดว่า... ให้มีคณะกรรมการ เรียกว่า คณะกรรมการ กองทุนเงินทดแทน... เพื่อให้คำปรึกษาแก่กระทรวงมหาดไทย ถึงประเภทของกิจการที่ควรให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน และอัตราที่จะต้องจ่าย...

ข้อ ๓ คณะกรรมการกองทุนเงินทดแทนนอกจากมีอำนาจหน้าที่ในการให้คำปรึกษาแก่กระทรวงมหาดไทย ถึงประเภทของกิจการ ที่ควรให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน และอัตราที่จะต้องจ่ายแล้ว ให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะนำนโยบายการดำเนินงานโดยทั่ว ๆ ไปของสำนักงานกองทุนเงินทดแทน

(๒) ให้คำปรึกษาแนะนำแก่รัฐมนตรี ในการออกประกาศกระทรวงมหาดไทย ซึ่งออกตามข้อ ๓ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๕

(๓) พิจารณาค่าอุทธรณ์ของนายจ้าง ซึ่งอุทธรณ์คำสั่ง คำวินิจฉัย หรือการประเมินเงินสมทบ ของสำนักงานกองทุนเงินทดแทน

(๔) พิจารณาค่าอุทธรณ์ของลูกจ้าง ซึ่งอุทธรณ์คำวินิจฉัยของสำนักงานกองทุนเงินทดแทน

(๕) แต่งตั้งอนุกรรมการ เพื่อปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการกองทุนเงินทดแทนมอบหมาย เป็นการประจำหรือครั้งคราว

(๖) ปฏิบัติงานอื่นตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ข้อ ๔ กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี

กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้

ข้อ ๕ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามข้อ ๔ กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) รัฐมนตรีให้ออก

(๔) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๕) เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษา

ลบล้างโทษ หรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

เมื่อกรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทน และให้ผู้นั้นอยู่ในตำแหน่งตามวาระของกรรมการซึ่งตนแทน

ข้อ ๖ การประชุมของคณะกรรมการกองทุนทดแทน ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการซึ่งอยู่ในตำแหน่งขณะนั้น จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมครั้งใด ถ้าประธานไม่อยู่ในที่ประชุม ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุมครั้งนั้น

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุม ให้ถือเสียงสองในสามของกรรมการที่มาประชุม ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป^(๒)

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๕^(๓)

พวง สุวรรณรัฐ

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

ผู้ใช้อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(๒) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕

(๓) ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๘๘ ตอนที่ ๖๑ วันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง อัตราและวิธีเรียกเก็บเงินสมทบ
การจ่ายเงินทดแทนของสำนักงานกองทุนเงินทดแทน
และการอุทธรณ์

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๓ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๕^(๑) กระทรวงมหาดไทยจึงกำหนดอัตราและวิธีเรียกเก็บเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน วิธีการจ่ายเงินทดแทน รวมถึงการอุทธรณ์ และวิธีการอันจำเป็นของสำนักงานกองทุนเงินทดแทนไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศกระทรวงมหาดไทยฉบับนี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ เดือนกรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๑๖ เป็นต้นไป

หมวด ๑

อัตราเงินสมทบ

ข้อ ๒ ให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน ตามอัตราเงินสมทบซึ่งกำหนดไว้ในตารางที่ ๑ ท้ายประกาศนี้

เงินสมทบ ให้คำนวณจากค่าจ้างที่นายจ้างจะต้องจ่าย และตามอัตราเงินสมทบของประเภทกิจการ ของนายจ้างผู้นั้น

(๑) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ข้อ ๓ กำหนดว่า... ให้กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจกำหนดอัตราเงินสมทบไม่เกินร้อยละสิบของค่าจ้างที่นายจ้างจ่ายแต่ละปี อัตราเงินฝากไม่เกินร้อยละสิบห้าของเงินสมทบแต่ละปี ตลอดจนวิธีการเรียกเก็บเงินดังกล่าวจากนายจ้าง... รวมถึงการอุทธรณ์ค่าส่งหรือค่าวินิจฉัยของสำนักงานกองทุนเงินทดแทน

ลูกจ้างคนใดได้รับค่าจ้างเกินกว่าหนึ่งแสนสองหมื่นบาทต่อปี ค่าจ้างที่นำมาคำนวณ
สมทบสำหรับลูกจ้างผู้นั้น ให้คำนวณเพียงหนึ่งแสนสองหมื่นบาท

กรณีที่ลูกจ้างตามวรรคสาม ทำงานไม่ถึงหนึ่งปี การคำนวณเงินสมทบให้ลดลงตาม
ส่วน^(๒)

ข้อ ๓ นายจ้างซึ่งต้องจ่ายเงินสมทบมาแล้วสี่ปีปฏิทินติดต่อกัน ให้จ่ายเงินสมทบตาม
ตารางที่ ๑ ในปีถัดไปลดหรือเพิ่มอัตราเงินสมทบตามอัตราส่วนการสูญเสียของนายจ้างตาม
ตารางที่ ๒ ท้ายประกาศนี้ด้วย

การคำนวณหาอัตราส่วนการสูญเสียตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานกองทุนเงินทดแทน
คำนวณอัตราส่วนการสูญเสียโดยเฉลี่ยของนายจ้างแต่ละคนย้อนหลังไปสามปีปฏิทินติดต่อกัน
และนำผลที่คำนวณได้ไปใช้ในปีถัดจากปีที่คำนวณหาอัตราส่วนการสูญเสีย

อัตราส่วนการสูญเสียนั้น ให้นำเงินทดแทนซึ่งต้องจ่ายให้แก่ลูกจ้างแต่ละคน
คำนวณเป็นร้อยละของเงินสมทบ ที่นายจ้างผู้นั้นต้องจ่ายในระยะเวลาเดียวกัน

หมวด ๒

วิธีเรียกเก็บเงินสมทบ

ข้อ ๔ ให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบเป็นรายปี

การจ่ายเงินสมทบครั้งแรก นายจ้างต้องลงทะเบียนต่อสำนักงานกองทุนเงินทดแทน
โดยแจ้งประเภทกิจการของนายจ้าง รายการค่าจ้างที่นายจ้างจ่ายแต่ละปี จำนวนลูกจ้างทั้งหมด
ตามแบบที่สำนักงานกองทุนเงินทดแทนกำหนด พร้อมทั้งจ่ายเงินสมทบภายในสามสิบวัน
นับแต่วันที่มีหน้าที่จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน สำหรับครั้งต่อไป ให้จ่ายเงินสมทบ
ภายในเดือนมกราคมของทุกปี

(๒) ข้อนี้ แก้ไขเพิ่มเติม โดยประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง อัตราและวิธีเรียกเก็บเงินสมทบ
การจ่ายเงินทดแทนของสำนักงานกองทุนเงินทดแทน และการอุทธรณ์ (ฉบับที่ ๒) เริ่มใช้บังคับ
วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๑๘

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงประเภทกิจการของนายจ้างซึ่งลงทะเบียนไว้ ให้นายจ้างแจ้งเป็นหนังสือ ให้อำนาจสำนักงานกองทุนเงินทดแทนทราบภายในสาม สิบวัน นับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลงนั้น

ข้อ ๕ ในกรณีที่นายจ้างไม่สามารถแจ้ง *รายการค่าจ้าง* หรือสำนักงานกองทุนเงินทดแทนเห็นว่ารายการค่าจ้างที่นายจ้างแจ้งไว้ต่ำกว่าจำนวนที่ควรต้องแจ้ง หรือนายจ้างปฏิเสธที่จะให้ข้อเท็จจริงในการคำนวณเงินสมทบ ให้อำนาจสำนักงานกองทุนเงินทดแทนประเมินเงินสมทบที่นายจ้างผู้นั้นต้องจ่าย โดยพิจารณาจากหลักฐานที่เกี่ยวข้อง หากไม่มีหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ก็ให้ประเมินเงินสมทบตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๖ ให้อำนาจสำนักงานกองทุนเงินทดแทนกำหนด *รหัสประเภทกิจการ* ของนายจ้างตามตารางที่ ๑ ท้ายประกาศนี้ โดยพิจารณาจากประเภทกิจการที่นายจ้างดำเนินการ และให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบตามอัตราเงินสมทบของ *รหัสประเภทกิจการ* นั้น

ในกรณีที่ไม้อาจกำหนด *รหัสประเภทกิจการ* ของนายจ้างอย่างหนึ่งอย่างใดได้ ให้อำนาจสำนักงานกองทุนเงินทดแทนกำหนด *รหัสประเภทกิจการ* ที่มีความเสี่ยงภัยใกล้เคียงอย่างยิ่ง

ข้อ ๗ ให้อำนาจสำนักงานกองทุนเงินทดแทนกำหนด *รหัสประเภทกิจการ* ของนายจ้างรายหนึ่งเพียง *รหัสเดียว* โดยพิจารณาจาก *กิจการหลัก* ของนายจ้างผู้นั้น เว้นแต่นายจ้างประกอบกิจการหลายอย่างที่ไม่เกี่ยวข้องกัน

ถ้าไม่สามารถกำหนด *รหัสประเภทกิจการ* ตามวรรคหนึ่ง ให้อำนาจสำนักงานกองทุนเงินทดแทนกำหนด *รหัสประเภทกิจการ* ซึ่งเป็น *บริการหรือผลผลิตสุดท้าย* เว้นแต่ไม่สามารถแยกได้ว่าประเภทกิจการใดเป็น *บริการหรือผลผลิตสุดท้าย* ให้อำนาจสำนักงานกองทุนเงินทดแทนกำหนด *รหัสประเภทกิจการ* ซึ่งมี *ลูกจ้างมากที่สุด* ถ้าไม่สามารถแยกได้ว่าประเภทกิจการใดมี *ลูกจ้างมากที่สุด* ให้อำนาจสำนักงานกองทุนเงินทดแทนกำหนด *รหัสประเภทกิจการ* ที่มี *อัตราเงินสมทบสูงสุด*

ในกรณีที่นายจ้างประกอบกิจการผลิตหรือประกอบและจำหน่าย ให้อำนาจสำนักงานกองทุนเงินทดแทนกำหนด *รหัสประเภทกิจการ* ซึ่งเป็น *กิจการผลิตหรือประกอบ* แล้วแต่กรณี

ข้อ ๘ ถ้าปรากฏว่า *รหัสประเภทกิจการ* ที่กำหนดไว้ไม่ตรงกับข้อเท็จจริง ให้อำนาจสำนักงานกองทุนเงินทดแทนวินิจฉัยและเปลี่ยนแปลง *รหัสประเภทกิจการ* และ *อัตราเงินสมทบ*

ของนายจ้างให้ตรงกับข้อเท็จจริง และเมื่อได้เปลี่ยนแปลงเป็นการถูกต้องแล้ว ให้แจ้งให้นายจ้างทราบ เพื่อให้ นายจ้างจ่ายเงินสมทบเพิ่มหรือจ่ายเงินคืนแก่นายจ้าง

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นผลให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบเพิ่ม หรือสำนักงานกองทุนเงินทดแทนต้องจ่ายเงินคืนแก่นายจ้าง ให้มีผลใช้บังคับการจ่ายเงินสมทбыอนหลังหรือจ่ายเงินคืนได้ไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่ปรากฏนั้น

ข้อ ๙ ภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นเดือนธันวาคมของทุกปี หรือนับแต่วันที่เลิกกิจการ ให้ นายจ้างแจ้งรายการค่าจ้างทั้งหมดที่ได้จ่ายจริงตามแบบที่สำนักงานกองทุนเงินทดแทนกำหนด นับแต่วันที่ที่จะต้องจ่ายเงินสมทบของปีปฏิทินใดจนถึงวันสิ้นปีปฏิทินนั้น หรือวันเลิกกิจการแล้วแต่กรณี และให้สำนักงานกองทุนเงินทดแทนคำนวณเงินสมทบที่ถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง ผลต่างระหว่างเงินสมทบที่นายจ้างได้จ่ายให้แก่สำนักงานกองทุนเงินทดแทนแล้ว และที่คำนวณใหม่ จะเป็นเงินที่นายจ้างต้องจ่ายเงินสมทบเพิ่ม หรือสำนักงานกองทุนเงินทดแทนจะต้องจ่ายคืนแก่นายจ้าง แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่นายจ้างต้องจ่ายเงินสมทบเพิ่มหรือสำนักงานกองทุนเงินทดแทนต้องจ่ายเงินคืนแก่นายจ้างตามข้อ ๘ หรือข้อ ๙ ให้ นายจ้างหรือสำนักงานกองทุนเงินทดแทนดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบผลว่านายจ้างจะต้องจ่ายเงินสมทบเพิ่ม หรือสำนักงานกองทุนเงินทดแทนต้องจ่ายเงินคืน แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๑ นายจ้างรายใดซึ่งมีหน้าที่จะต้องจ่ายเงินสมทบตั้งแต่ ๑๕ แห่งปีปฏิทิน และยินยอมปฏิบัติตามข้อกำหนดในข้อ ๑๒ และข้อ ๑๓ อาจยื่นคำขอต่อ สำนักงานกองทุนเงินทดแทนตามแบบที่สำนักงานกองทุนเงินทดแทนกำหนด เพื่อขออนุญาตผ่อนชำระเงินสมทบเป็นงวดก็ได้

นายจ้างซึ่งได้รับอนุญาตให้ผ่อนชำระเงินสมทบเป็นงวด หากไม่ปฏิบัติตามความในข้อ ๑๒ หรือข้อ ๑๓ สำนักงานกองทุนเงินทดแทนอาจยกเลิกการอนุญาตดังกล่าวนี้ก็ได้

ข้อ ๑๒ นายจ้างซึ่งได้รับอนุญาตให้ผ่อนชำระเงินสมทบเป็นงวด ให้ฝากเงินฝากไว้กับสำนักงานกองทุนเงินทดแทนเป็นจำนวนร้อยละสิบห้าของเงินสมทบซึ่งคำนวณโดยประมาณตลอดทั้งปี เพื่อเป็นการประกันการจ่ายเงินสมทบ ทั้งนี้ ภายในเดือนมกราคม

เงินฝากตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานกองทุนเงินทดแทนเก็บรักษาไว้ตลอดระยะเวลาที่นายจ้างได้รับอนุญาตให้ผ่อนชำระเงินสมทบ และให้สำนักงานกองทุนเงินทดแทนคืนเงินฝากให้นายจ้าง เมื่อนายจ้างไม่ขอผ่อนชำระเงินสมทบ หรือสำนักงานกองทุนเงินทดแทนยกเลิกการอนุญาต หรือนายจ้างไม่มีหน้าที่จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนต่อไป

ข้อ ๑๓ การจ่ายเงินสมทบของนายจ้าง ซึ่งได้รับอนุญาตให้ผ่อนชำระเงินสมทบเป็นงวด ให้แบ่งจ่ายเป็นงวดตามปีปฏิทิน และต้องจ่ายภายในสามสิบวันนับแต่วันสุดท้ายของแต่ละงวด พร้อมทั้ง แจกค่าจ้างทั้งสิ้น ของแต่ละงวด ตามแบบที่สำนักงานกองทุนเงินทดแทนกำหนด

ข้อ ๑๔ กำหนดเวลาการจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน หรือการแจ้งรายการต่าง ๆ หรือกำหนดเวลายื่นคำร้องเรียกเงินทดแทนตามที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ก็ดี ถ้าผู้มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกำหนดเวลาดังกล่าวมิได้อยู่ในประเทศ หรือมีเหตุจำเป็นจนไม่สามารถจะปฏิบัติตามกำหนดเวลาได้ เมื่อสำนักงานกองทุนเงินทดแทนพิจารณาเห็นเป็นการสมควร จะให้ขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลาออกไปอีกตามความจำเป็นแก่กรณีก็ได้

กำหนดเวลาต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ เมื่ออธิบดีกรมแรงงานเห็นเป็นการสมควร จะขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลานั้น ออกไปอีกตามความจำเป็นแก่กรณีก็ได้

หมวด ๓

การจ่ายเงินทดแทนของสำนักงานกองทุนเงินทดแทน

ข้อ ๑๕ เมื่อลูกจ้างประสบอันตราย หรือเจ็บป่วย หรือถึงแก่ความตายเนื่องจากการทำงาน หรือจากโรคซึ่งเกิดขึ้นตามลักษณะหรือสภาพของงาน หรือโรคซึ่งเกิดขึ้นจากการทำงาน ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้กำหนดชนิดของโรคนั้น ให้นายจ้างแจ้งต่อสำนักงานกองทุนเงินทดแทน ตามแบบที่สำนักงานกองทุนเงินทดแทนกำหนด ภายใน สิบห้าวัน นับแต่วันที่นายจ้างทราบ

ให้ลูกจ้างหรือผู้มีสิทธิยื่นคำร้องเรียกเงินทดแทนจากสำนักงานกองทุนเงินทดแทน ตามแบบที่สำนักงานกองทุนเงินทดแทนกำหนดภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ลูกจ้างประสบ อันตราย หรือเจ็บป่วย หรือนับแต่วันที่ผู้มีสิทธิทราบว่าลูกจ้างถึงแก่ความตาย แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่นายจ้างได้ทวงจ่ายค่ารักษาพยาบาล หรือได้จัดการศพลูกจ้างตามข้อ ๕๓ แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ และได้จ่ายค่าทำศพไปนั้น นายจ้างอาจยื่นคำร้องเรียกเงินดังกล่าวจากสำนักงานกองทุนเงินทดแทน ตามแบบที่สำนักงานกองทุนเงินทดแทนกำหนดภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่นายจ้างทวงจ่าย หรือนับแต่วันที่จัดการศพลูกจ้างเสร็จสิ้น แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๖ เมื่อมีการแจ้งหรือยื่นคำร้องตามข้อ ๑๕ หรือปรากฏแก่สำนักงาน กองทุนเงินทดแทนว่า ลูกจ้างประสบอันตราย หรือเจ็บป่วย หรือถึงแก่ความตายเนื่องจาก การทำงาน หรือจากโรคซึ่งเกิดขึ้นตามลักษณะหรือสภาพของงาน หรือโรคซึ่งเกิดขึ้นจาก การทำงาน ซึ่งกระทรวงมหาดได้กำหนดชนิดของโรคนั้น ให้สำนักงานกองทุนเงินทดแทน ดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงโดยไม่ชักช้า เมื่อเห็นว่าลูกจ้างมีสิทธิได้รับเงินทดแทน ให้ สำนักงานกองทุนเงินทดแทนจ่ายเงินทดแทนให้แก่ลูกจ้างหรือผู้มีสิทธิ โดยคำนวณเงิน ทดแทนให้ตั้งแต่วันที่ลูกจ้างประสบอันตราย หรือเจ็บป่วย หรือถึงแก่ความตาย และให้แจ้ง จำนวนเงินทดแทนและระยะเวลาการจ่ายเงินทดแทนแก่นายจ้างและลูกจ้าง หรือผู้มีสิทธิทราบ แล้วแต่กรณี และในกรณีที่เห็นว่าฝ่ายลูกจ้างนั้นไม่มีสิทธิได้รับเงินทดแทน ให้สำนักงาน กองทุนเงินทดแทนแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องหรือผู้เกี่ยวข้องทราบ

ให้นำข้อ ๕๐ ข้อ ๕๒ ข้อ ๕๓ ข้อ ๕๔ ข้อ ๕๕ ข้อ ๕๙ ข้อ ๖๑ และข้อ ๖๒ แห่ง ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ มาใช้ บังคับแก่การจ่ายเงินทดแทนของสำนักงานกองทุนเงินทดแทนโดยอนุโลม

ข้อ ๑๗ ภายใต้บังคับข้อ ๑๖ เมื่อลูกจ้างซึ่งประสบอันตราย หรือเจ็บป่วย เข้ารับ การรักษาพยาบาล ณ สถานพยาบาล ที่สำนักงานกองทุนเงินทดแทนได้ทำความตกลงที่จะจ่าย ค่ารักษาพยาบาลแทนลูกจ้างไว้ ให้สำนักงานกองทุนเงินทดแทนจ่ายค่ารักษาพยาบาลของ ลูกจ้างให้แก่สถานพยาบาลนั้นโดยตรง

ข้อ ๑๘ ภายใต้บังคับข้อ ๑๖ ในกรณีที่ลูกจ้างได้เข้ารับการรักษายาบาล ณ สถานพยาบาล และลูกจ้างหรือผู้มีสิทธิได้ทศรองจ่ายค่ารักษายาบาลไปก่อน ให้ลูกจ้างหรือผู้มีสิทธิเบิกค่ารักษายาบาลจากสำนักงานกองทุนเงินทดแทน โดยยื่นคำร้องตามแบบที่สำนักงานกองทุนเงินทดแทนกำหนด พร้อมกับแสดงใบเสร็จรับเงินค่ารักษายาบาลของสถานพยาบาล ซึ่งลูกจ้างเข้ารับการรักษายาบาลต่อสำนักงานกองทุนเงินทดแทน

ในกรณีที่นายจ้างได้ทศรองจ่ายค่ารักษายาบาลให้แก่ลูกจ้างไปก่อน ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่นายจ้างผู้นั้นโดยอนุโลม

ข้อ ๑๙ ภายใต้บังคับข้อ ๑๗ หรือข้อ ๑๘ ในกรณีที่สถานพยาบาลไม่มียาหรือสิ่งอื่นที่จำเป็น เพื่อให้ผลของการประสมอันตรายหรือการเจ็บป่วยบรรเทาหรือหมดสิ้นไป รวมถึงอุปกรณ์เครื่องใช้หรือวัตถุที่ใช้ทำหน้าที่แทนหรือช่วยอวัยวะที่ประสมอันตรายจำหน่วย ให้ลูกจ้างซื้อยาหรือสิ่งของดังกล่าวจากสถานที่อื่นได้ เมื่อหัวหน้าแพทย์หรือนายแพทย์ผู้ตรวจรักษาของสถานพยาบาลนั้นแล้วแต่กรณี ลงชื่อรับรองว่าให้ซื้อยาหรือสิ่งของดังกล่าวได้

ค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่งนั้น ลูกจ้างหรือผู้มีสิทธิหรือนายจ้างแล้วแต่กรณี อาจขอเบิกจากสำนักงานกองทุนเงินทดแทน โดยยื่นคำร้องตามแบบที่สำนักงานกองทุนเงินทดแทนกำหนด พร้อมกับแสดงใบเสร็จค่าใช้จ่ายและคำรับรองดังกล่าวด้วย

ข้อ ๒๐ สถานพยาบาลตามข้อประกาศนี้ จะต้องเป็นสถานที่รวมตลอดถึงยานพาหนะ ซึ่งจัดไว้เพื่อการประกอบโรคศิลปะตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการประกอบโรคศิลปะ หรือซึ่งจัดไว้เพื่อการประกอบกิจการอื่นด้วยการผ่าตัดฉีดยาหรือฉีดสสารใดๆ หรือด้วยการใช้กรรมวิธีของการประกอบโรคศิลปะ ทั้งนี้ โดยกระทำเป็นปกติธุระไม่ว่าจะได้รับประโยชน์ตอบแทนหรือไม่ แต่ไม่รวมถึงสถานที่ขายยาตามกฎหมายว่าด้วยการขายยาซึ่งประกอบธุรกิจการขายยาโดยเฉพาะ

ข้อ ๒๑ ภายใต้บังคับข้อ ๑๕ วรรคสาม และข้อ ๑๖ ในกรณีที่นายจ้างเป็นผู้จัดการศพลูกจ้าง ให้สำนักงานกองทุนเงินทดแทนจ่ายค่าทำศพแก่นายจ้างตามหลักฐานที่นายจ้างนำมาแสดงต่อสำนักงานกองทุนเงินทดแทน

ข้อ ๒๒ การจ่ายค่าทดแทน ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดการจ่ายค่าทดแทน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ แต่การจ่ายค่าทดแทนในคราวเดียว เต็มจำนวน จะทำได้ก็แต่โดยอนุมัติของอธิบดีกรมแรงงาน หรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมแรงงาน มอบหมายเท่านั้น

หมวด ๔

การอุทธรณ์

ข้อ ๒๓ นายจ้างซึ่งไม่พอใจคำสั่ง คำวินิจฉัย หรือการประเมินเงินสมทบของ สำนักงานกองทุนเงินทดแทนตามข้อ ๓ ข้อ ๕ ข้อ ๖ ข้อ ๗ ข้อ ๘ ข้อ ๙ ข้อ ๑๔ วรรคสอง และข้อ ๒๑ ให้อุทธรณ์คำสั่ง คำวินิจฉัย หรือการประเมินเงินสมทบต่อคณะกรรมการกองทุนเงินทดแทนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง คำวินิจฉัย หรือการประเมินเงินสมทบนั้น

ข้อ ๒๔ ลูกจ้างหรือผู้มีสิทธิซึ่งไม่พอใจคำวินิจฉัยของสำนักงานกองทุนเงินทดแทนตามข้อ ๑๖ ให้อุทธรณ์คำวินิจฉัยต่อคณะกรรมการกองทุนเงินทดแทนภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ทราบคำวินิจฉัยนั้น

ข้อ ๒๕ ให้คณะกรรมการกองทุนเงินทดแทนพิจารณาอุทธรณ์ตามข้อ ๒๓ หรือ ข้อ ๒๔ โดยไม่ชักช้า และเมื่อได้วินิจฉัยอุทธรณ์แล้ว ให้แจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบเป็นหนังสือ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ม่คำวินิจฉัยอุทธรณ์ ถ้าผู้อุทธรณ์ไม่พอใจคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ให้ยื่นฟ้องต่อศาลได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำวินิจฉัยอุทธรณ์นั้น

ข้อ ๒๖ การอุทธรณ์ตามข้อ ๒๓ หรือข้อ ๒๔ นั้น ให้อุทธรณ์ตามแบบที่สำนักงานกองทุนเงินทดแทนกำหนด

ข้อ ๒๗ การอุทธรณ์คำสั่ง คำวินิจฉัย หรือการประเมินเงินสมทบ ตามความใน ข้อ ๒๓ หรือข้อ ๒๔ หรือการฟ้องคดีตามข้อ ๒๕ ไม่เป็นการทุเลาการจ่ายเงิน สมทบหรือ การจ่ายเงินทดแทนตามคำสั่ง คำวินิจฉัย หรือการประเมินเงินสมทบของสำนักงานกองทุนเงินทดแทน หรือของคณะกรรมการกองทุนเงินทดแทน แล้วแต่กรณี

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๘ ภายในหกเดือนนับแต่วันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ ความในข้อ ๔
วรรคสอง มิให้ใช้บังคับแก่นายจ้างผู้มีหน้าที่จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน

ข้อ ๒๙ ภายใต้บังคับข้อ ๒๘ ให้นายจ้างผู้มีหน้าที่จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน
จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนประจำพุทธศักราช ๒๕๑๗ เป็นครั้งแรก โดยลงทะเบียนต่อ
สำนักงานกองทุนเงินทดแทนแจ้งประเภทกิจการของนายจ้าง รายการค่าจ้างที่นายจ้างจ่าย
และจำนวนลูกจ้างทั้งหมด ตามแบบที่สำนักงานกองทุนเงินทดแทนกำหนดภายในหกเดือน
นับแต่วันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ และจ่ายเงินสมทบภายในเดือนมกราคม พุทธศักราช
๒๕๑๗

ข้อ ๓๐ การจ่ายเงินทดแทนตามประกาศนี้ ให้มีผลใช้บังคับนับแต่วันที่ ๑ มกราคม
พุทธศักราช ๒๕๑๗ เป็นต้นไป ในกรณีที่บุคคลมีสิทธิได้รับเงินทดแทนจากนายจ้างอยู่
ก่อนนี้ ให้บุคคลซึ่งมีสิทธินั้นได้รับจากนายจ้างตามกฎหมายต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๑๖ ^(๓)

จอมพล ป. จารุเสถียร

(ประกาศ จารุเสถียร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(๓) ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๕๐ ตอน ๖๖ วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๑๖

ตารางที่ ๑

อัตราเงินสมทบ

รหัส	รายการประเภทกิจการ	อัตราเงิน สมทบริ้อยละ ของค่าจ้าง
หมวด ๐๑๐๐		
การทำเหมืองแร่ และการประกอบกิจการ เกี่ยวกับหิน กรวด ทราย หรือดินเหนียว		
๐๑๐๑	การทำเหมืองแร่บนดิน	๑.๖
๐๑๐๒	การทำเหมืองแร่ใต้พื้นดิน	๔.๕
๐๑๐๓	การสำรวจ การขุดเจาะ การผลิตน้ำมันปิโตรเลียมดิบ หรือ ก๊าซธรรมชาติ	๒.๒
๐๑๐๔	การขุด ระเบิด หรือย่อยหิน	๓.๐
๐๑๐๕	การขุดดิน กรวด ทราย การขุดหาเพชรพลอย	๐.๘
๐๑๐๖	การผลิตเกลือ	๐.๓
หมวด ๐๒๐๐		
การผลิตอาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ		
๐๒๐๑	การฆ่าสัตว์	๐.๕
๐๒๐๒	การผลิตผงชูรส	๐.๕
๐๒๐๓	การผลิตอาหารกระป๋อง	๐.๕
๐๒๐๔	การผลิตน้ำแข็ง	๑.๐
๐๒๐๕	การผลิตน้ำตาล หรือการทำน้ำตาลให้บริสุทธิ์	๑.๐
๐๒๐๖	การอบข้าวโพด หรือเมล็ดธัญพืชอื่น	๑.๐

รหัส	รายการประเภทกิจการ	อัตราเงิน สมทบร้อยละ ของค่าจ้าง
๐๒๐๗	การสีข้าวหรือเมล็ดพืชอื่น ๆ รวมทั้งการทำแบ่งจากพืช	๑.๐
๐๒๐๘	การผลิต การถนอมอาหาร ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น	๐.๕
๐๒๐๙	การผลิตน้ำดื่มบรรจุภาชนะ หรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ หรือไม่มีแอลกอฮอล์	๐.๘
๐๒๑๐	การบ่ม การอบ ไบยาสูบ และการผลิตยาสูบ รวมทั้ง การผลิตยานัตถุ์	๐.๕
หมวด ๐๓๐๐ การผลิตสิ่งทอสิ่งถัก เครื่องแต่งกาย หนังสัตว์ และผลิตภัณฑ์จากหนังสัตว์		
๐๓๐๑	การปั่นด้ายหรือปอ การทำเชือก การทอผ้า พรหม หรือกระสอบ การย้อม การพิมพ์ หรือแต่งสำเร็จสิ่งทอสิ่งถัก รวมทั้งการผลิต ตาข่าย แห อวน และสิ่งทอสิ่งถักสำเร็จรูปต่าง ๆ ซึ่งใช้ เครื่องจักร	๐.๕
๐๓๐๒	การปั่นด้ายหรือปอ การทำเชือก การทอผ้า พรหม หรือกระสอบ การย้อม การพิมพ์ หรือแต่งสำเร็จสิ่งทอสิ่งถัก รวมทั้งการผลิต ตาข่าย แห อวน และสิ่งทอสิ่งถักสำเร็จรูปต่าง ๆ ซึ่งไม่ใช่ เครื่องจักร	๐.๒
๐๓๐๓	การอัดปอ	๐.๕
๐๓๐๔	การตัดเย็บเครื่องแต่งกาย หรือเครื่องประกอบเครื่องแต่งกาย ซึ่งทำจากผ้า (ยกเว้นรองเท้า)	๐.๓

รหัส	รายการประเภทกิจการ	อัตราเงิน สมทบร้อยละ ของค่าจ้าง
๐๓๐๕	การฟอกหนังสัตว์ การแต่งสำเร็จหนังสัตว์ การตกแต่งขนสัตว์	๑.๐
๐๓๐๖	การผลิตผลิตภัณฑ์จากหนังสัตว์ หนังเทียม การทำรองเท้า	๐.๕
หมวด ๐๔๐๐ การแปรรูปไม้ และการผลิตผลิตภัณฑ์จากไม้		
๐๔๐๑	การเลื่อยไม้ด้วยเครื่องจักร	๒.๕ ^(๕)
๐๔๐๒	การไส การอบ การอบนํ้ายาไม้	๐.๖
๐๔๐๓	การผลิตไม้บาง (วีเนียร์) ไม้อัด (ทลายวูด) สิ่งปูพื้น และแผ่นไม้บาง	๑.๒
๐๔๐๔	การผลิตเครื่องเรือน ผลิตภัณฑ์จากไม้ ไม้ก๊อก หรือหวาย	๐.๘
หมวด ๐๕๐๐ การผลิตกระดาษ และผลิตภัณฑ์จากกระดาษ การพิมพ์ และการพิมพ์โฆษณา		
๐๕๐๑	การผลิตเยื่อกระดาษ กระดาษ กระดาษไฟเบอร์	๑.๐
๐๕๐๒	การผลิตภาชนะ กล่อง สิ่งของจากกระดาษ	๐.๖
๐๕๐๓	การประกอบกิจการหนังสือพิมพ์รายวัน	๐.๕
๐๕๐๔	การพิมพ์และการประกอบกิจการสิ่งพิมพ์อื่น	๐.๓
หมวด ๐๖๐๐ การผลิตเคมีภัณฑ์ และผลิตภัณฑ์เคมี น้ำมันปิโตรเลียม ก๊าซ ขางและพลาสติก		
๐๖๐๑	การผลิตสีทา สีย้อม สีเคลือบ น้ำมันชักเงา แลกเกอร์ หรือผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง	๑.๘

รหัส	รายการประเภทกิจการ	อัตราเงิน สมทบร้อยละ ของค่าจ้าง
๐๖๐๒	การผลิตยารักษาโรค	๐.๓
๐๖๐๓	การผลิตวัตถุระเบิด กระสุนปืน รวมทั้งดอกไม้เพลิง	๑.๕
๐๖๐๔	การผลิตไม้ขีดไฟ	๑.๕
๐๖๐๕	การผลิตสบู่ ผงซักฟอก แชมพู ยาสีฟัน เคมีภัณฑ์ที่ใช้รักษา ความสะอาด น้ำหอม เครื่องสำอาง เครื่องหอม ของหอมอื่น ๆ รวมทั้งยาดับกลิ่น เทียนไข หมึก ผลิตภัณฑ์ช่วยทำความ สะอาดผิวหนัง	๐.๖
๐๖๐๖	การผลิตกาว	๐.๕
๐๖๐๗	การกลั่นน้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันหล่อลื่น รวมทั้งผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่ได้จากการกลั่นน้ำมัน	๑.๕
๐๖๐๘	การผลิตจาวะบี	๐.๖
๐๖๐๙	การบรรจุก๊าซไฮโดรคาร์บอน	๑.๐
๐๖๑๐	การผลิตยางรถยนต์ หรือยานพาหนะอื่น ๆ รวมทั้งการหล่อตอกยาง	๑.๒
๐๖๑๑	การผลิตยางแผ่นเครป และยางก้อนจากน้ำยางหรือเศษยางอื่น ๆ	๑.๐
๐๖๑๒	การผลิตผลิตภัณฑ์จากยาง (ยกเว้นรองเท้า)	๐.๕
๐๖๑๓	การผลิตผลิตภัณฑ์จากพลาสติก (ยกเว้นรองเท้า)	๐.๕
๐๖๑๔	การผลิตกระดูกป่น ออสซีจีน เจลาติน ไชมัน และเอ็กกระดูก	๐.๖
๐๖๑๕	การผลิตเครื่องประดับ เครื่องใช้จากกระดูก ซึ่งมีได้จัดประเภท ไว้ในที่อื่น	๐.๕
๐๖๑๖	การผลิตปุ๋ยประเภทที่มีไนโตรเจน ฟอสเฟต และโปแตสเซียม เป็นองค์ประกอบ	๑.๕
๐๖๑๗	การผลิตปุ๋ยอินทรีย์	๑.๐

รหัส	รายการประเภทกิจการ	อัตราเงิน สมทบร้อยละ ของค่าจ้าง
๐๖๑๘	การผลิตยาปราบศัตรูพืช	๑.๕
๐๖๑๙	การผลิตยางสนสังเคราะห์ พลาสติก เส้นใยประดิษฐ์	๑.๕
๐๖๒๐	การผลิตก๊าซ กรด หรือเคมีภัณฑ์ขั้นมูลฐาน ซึ่งมีได้จัด ประเภทไว้ในที่อื่น	๑.๕
หมวด ๐๗๐๐		
การผลิตผลิตภัณฑ์จากแร่โลหะ		
๐๗๐๑	การผลิตเครื่องปั้นดินเผา เครื่องฉนวนไฟฟ้า ผลิตภัณฑ์จากดิน ซึ่งใช้ในการก่อสร้าง รวมทั้งเครื่องสุขภัณฑ์	๐.๘
๐๗๐๒	การผลิตซีเมนต์	๑.๕ ^(๔)
๐๗๐๓	การผลิตผลิตภัณฑ์คอนกรีตอัดแรง	๑.๒
๐๗๐๔	การผลิตผลิตภัณฑ์คอนกรีต ซีเมนต์แอสเบสทอส ปูนปลาสเตอร์ เซลโลกรีต รวมทั้งผลิตภัณฑ์จากแร่โลหะ ซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น	๐.๘
๐๗๐๕	การผลิตกระจก เครื่องแก้ว หลอดไฟฟ้า โคมไฟฟ้า	๑.๐
หมวด ๐๘๐๐		
การผลิตโลหะขั้นมูลฐาน		
๐๘๐๑	การผลิตเหล็ก เหล็กกล้า การรีดเหล็ก	๓.๐
๐๘๐๒	การหล่อหลอมโลหะ	๑.๖ ^(๔)
๐๘๐๓	การกลึงโลหะ	๑.๒ ^(๔)

รหัส	รายการประเภทกิจการ	อัตราเงิน สมทบร้อยละ ของค่าจ้าง
หมวด ๐๕๐๐		
๐๕๐๑	การผลิตผลิตภัณฑ์จากโลหะ เครื่องจักร และอุปกรณ์ การผลิต การซ่อม การติดตั้ง เครื่องเรือนที่ทำด้วยโลหะ เป็นส่วนใหญ่	๑.๐
๐๕๐๒	การผลิตส่วนประกอบด้วยโลหะเพื่อใช้ในการก่อสร้าง	๑.๕
๐๕๐๓	การผลิต การประกอบ เครื่องมือ เครื่องใช้ ภาชนะบรรจุ สิ่งของ หรือผลิตภัณฑ์จากโลหะ ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น	๐.๘
๐๕๐๔	การผลิตลวด สายเคเบิล สายไฟฟ้า ตะปู ผลิตภัณฑ์จากลวด	๑.๐
๐๕๐๕	การเคลือบ ชุบ อบ ชัด หรือแต่งสำเร็จโลหะ การผลิต แผ่นเหล็กอบสังกะสี	๑.๒
๐๕๐๖	การผลิต การประกอบ เครื่องจักร เครื่องยนต์ เครื่องกังหัน เครื่องกำเนิดไฟฟ้า หม้อแปลงไฟ รวมทั้งเครื่องจักร ซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น	๑.๐
๐๕๐๗	การผลิต การประกอบ การซ่อมเครื่องจักรเครื่องใช้ในสำนักงาน เครื่องมือทางการแพทย์ เครื่องมือหรือเครื่องใช้ เกี่ยวกับ การถ่ายภาพ	๐.๖
๐๕๐๘	การผลิต การประกอบ การซ่อม การติดตั้ง เครื่องปรับอากาศ หรือระบบระบายอากาศ	๐.๖
๐๕๐๙	การผลิตแบตเตอรี่ หรือถ่านไฟฉาย	๑.๐
๐๕๑๐	การผลิต การประกอบ การซ่อมเครื่องมือ อุปกรณ์ทางวิทยุ หรือโทรทัศน์หรือการสื่อสาร ชิ้นส่วนหรืออุปกรณ์สำหรับ ใช้กับเครื่องอิเล็กทรอนิกส์	๐.๖

รหัส	รายการประเภทกิจการ	อัตราเงิน สมทบร้อยละ ของค่าจ้าง
หมวด ๑๐๐๐		
การผลิต และการซ่อมอุปกรณ์การขนส่ง		
๑๐๐๑	การต่อ การซ่อม เรือที่ทำด้วยโลหะเป็นส่วนใหญ่	๑.๕
๑๐๐๒	การต่อ การซ่อม เรือประเภทอื่น	๐.๘
๑๐๐๓	การรื้อทำลายเรือโลหะ	๓.๐
๑๐๐๔	การผลิต การซ่อม รถจักร รถพ่วง หรืออุปกรณ์รถไฟ	๑.๐
๑๐๐๕	การผลิตชิ้นส่วนหรืออุปกรณ์ของยานยนต์ ยกเว้นเบาะยานยนต์	๑.๐
๑๐๐๖	การประกอบรถยนต์ รถแทรกเตอร์ การผลิตตัวถังรถยนต์	๑.๐
๑๐๐๗	การประกอบ การซ่อม จักรยานยนต์ จักรยานสามล้อ จักรยานสองล้อ	๐.๖
๑๐๐๘	การผลิตรถชนิดลากจูงด้วยแรงสัตว์ รถเข็น	๐.๘
หมวด ๑๑๐๐		
อุตสาหกรรมการผลิตอื่น ๆ		
๑๑๐๑	การผลิต การซ่อม เครื่องประดับเพชรพลอย ไข่มุก โลหะมีค่า การเจียรไน หรือการขัดเพชรพลอย	๐.๒
๑๑๐๒	การผลิตเครื่องเงิน เครื่องถม เหริยญตรา	๐.๓
๑๑๐๓	การผลิตเครื่องดนตรี เครื่องกีฬา รวมทั้งผลิตภัณฑ์เบ็ดเตล็ด ซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น	๐.๕

รหัส	รายการประเภทกิจการ	อัตราเงิน สมทบร้อยละ ของค่าจ้าง
หมวด ๑๒๐๐		
กิจการสาธารณูปโภค		
๑๒๐๑	การไฟฟ้า	๑.๐
๑๒๐๒	การประปา	๐.๕
๑๒๐๓	บริการโทรศัพท์	๐.๕
หมวด ๑๓๐๐		
การก่อสร้าง		
๑๓๐๑	การก่อสร้าง	๓.๐ ^(๔)
๑๓๐๒	การปูพื้นด้วยวัสดุทุกชนิด หรือการตกแต่ง และการขุดให้เรียบ	๐.๖
๑๓๐๓	การเจาะบ่อน้ำ	๐.๘
หมวด ๑๔๐๐		
การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคม		
๑๔๐๑	การขนส่งทางรถไฟ	๑.๐
๑๔๐๒	การขนส่งสินค้าทางรถยนต์ บริการให้เช่ารถบรรทุก มีพนักงานขับรถให้	๑.๒
๑๔๐๓	การขนส่งผู้โดยสารทางรถยนต์	๑.๐
๑๔๐๔	การให้เช่ารถยนต์ รถบรรทุกโดยไม่มีพนักงานขับรถ	๑.๕
๑๔๐๕	การขนส่งทางทะเล	๒.๒
๑๔๐๖	การขนส่งสินค้าทางน้ำภายในประเทศ รวมถึงเรือลากจูง	๑.๐

รหัส	รายงานประเภทกิจการ	อัตราเงิน สมทบร้อยละ ของค่าจ้าง
๑๔๐๗	การขนส่งผู้โดยสารทางน้ำภายในประเทศ	๐.๖
๑๔๐๘	การทำเรือ การบำรุงรักษา และการปฏิบัติงานเกี่ยวกับ สะพานเทียบเรือ ปรุภาคาร	๐.๘
๑๔๐๙	การขนถ่ายสินค้าทางเรือ	๓.๐
๑๔๑๐	การขนส่งทางอากาศ หรือการจ้างเหมาทำการบินเป็นครั้งคราว	๑.๐
๑๔๑๑	การดำเนินงานเกี่ยวกับท่าอากาศยาน บริการภาคพื้นดิน รวมทั้งตัวแทนสายการบิน ซึ่งไม่มีพนักงานปฏิบัติการบนอากาศยาน	๐.๖
๑๔๑๒	การบรรจุหีบห่อ ลัง นายหน้าขนส่ง การตรวจสอบสินค้า การชั่งตัวอย่าง การชั่งน้ำหนักของ รวมถึงบริการอื่นๆ ซึ่งเกี่ยวกับการขนส่ง	๐.๖
๑๔๑๓	สำนักงานจัดการเดินทาง	๐.๖
๑๔๑๔	สถานที่เก็บสินค้า หรือคลังสินค้า การรับฝากรถยนต์	๐.๖
หมวด ๑๕๐๐		
การค้า ภัตตาคาร โรงแรม		
๑๕๐๑	การค้าวัตถุดิบเกษตรกรรม การค้าสัตว์มีชีวิต หนังสัตว์ ขนสัตว์ หรือวัตถุดิบมาจากสัตว์	๐.๖
๑๕๐๒	การค้าแร่ โลหะ เคมีภัณฑ์ ครั่ง ปูน ยาปราบศัตรูพืช สี เส้นใยสังเคราะห์ เม็ดพลาสติก โยในลอน น้ำมันเชื้อเพลิง ก๊าซเชื้อเพลิง รวมทั้งสถานีบริการปั้มน้ำมัน	๐.๖
๑๕๐๓	การค้าไม้ วัสดุก่อสร้าง เครื่องมือ เครื่องเหล็ก เครื่องก่อสร้าง เครื่องประปา	๐.๖

รหัส	รายการประเภทกิจการ	อัตราเงิน สมทบร้อยละ ของค่าจ้าง
๑๕๐๔	การค้าเครื่องจักรกล เครื่องไฟฟ้า ยานพาหนะ รวมทั้งอุปกรณ์	๐.๖
๑๕๐๕	การค้าเครื่องเรือน เครื่องตกแต่งอาคาร และเครื่องใช้ในบ้าน ซึ่งไม่รวมเครื่องไฟฟ้า	๐.๓
๑๕๐๖	การค้าสิ่งทอสิ่งถัก เครื่องนุ่งห่มแต่งกาย รวมทั้งเครื่องหนัง	๐.๒
๑๕๐๗	การค้าอาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ	๐.๒
๑๕๐๘	ร้านสรรพสินค้า การค้าสินค้าเบ็ดเตล็ด ซึ่งมีได้จัดประเภท ไว้ในที่อื่น	๐.๒
๑๕๐๙	ภัตตาคาร ร้านขายอาหาร โรงแรมหรือห้องเช่า	๐.๓
หมวด ๑๖๐๐ งานอาชีพอื่นๆ		
๑๖๐๑	สถาบันทางการเงิน	๐.๒
๑๖๐๒	การประกันภัย	๐.๒
๑๖๐๓	การให้เช่า ตัวแทน นายหน้าซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ รวมทั้งการจัดสรรที่ดิน	๐.๓
๑๖๐๔	บริการทางกฎหมาย การบัญชี และการบริการด้านธุรกิจ ซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น	๐.๒
๑๖๐๕	บริการวิศวกรรม เทคนิค และสถาปัตยกรรม	๐.๕
๑๖๐๖	บริการโฆษณา การตกแต่งหน้าร้าน และงานพาณิชย์ศิลป์	๐.๔ (๕)
๑๖๐๗	บริการให้เช่าเครื่องจักรและอุปกรณ์ (ยกเว้นการให้เช่า เครื่องใช้เครื่องจักรสำนักงาน เครื่องจักรลงบัญชี)	๐.๖

รหัส	รายการประเภทกิจการ	อัตราเงิน สมทบร้อยละ ของค่าจ้าง
๑๖๐๘	บริการให้เช่าเครื่องใช้เครื่องจักรสำนักงาน เครื่องจักรลงบัญชี	๐.๒
๑๖๐๙	สถาบันการศึกษา ทั้งนี้ ไม่รวมถึงโรงเรียนสอนขับรถยนต์	๐.๒
๑๖๑๐	โรงเรียนสอนขับรถยนต์	๐.๖
๑๖๑๑	ห้องสมุด หอจดหมายเหตุ พิพิธภัณฑ์สถาน สวนพฤกษชาติ บริการทางวัฒนธรรม	๐.๒
๑๖๑๒	สถาบันวิจัย	๐.๓
๑๖๑๓	โรงพยาบาล สถานพยาบาล บริการรักษาสัตว์ หรือสวนสัตว์	๐.๓
๑๖๑๔	บริการบันเทิงและการกีฬา สนามกีฬา สโมสรลีลาศ โรงโบว์ลิ่ง	๐.๓
๑๖๑๕	บริการจำหน่ายและฉายภาพยนตร์ การส่งวิทยุกระจายเสียง หรือโทรทัศน์ บริการด้านมหรสพอื่น (ยกเว้นการสร้าง ภาพยนตร์)	๐.๓ ^(๔)
๑๖๑๖	การสร้างภาพยนตร์	๐.๘
๑๖๑๗	บริการเดินสายไฟฟ้า	๐.๖
๑๖๑๘	บริการซ่อมรถยนต์ เครื่องจักร เครื่องยนต์ ซึ่งมีได้จัดประเภท ไว้ในที่อื่น	๐.๘
๑๖๑๙	การซ่อมและบำรุงรักษาอากาศยาน	๐.๘
๑๖๒๐	การซ่อมนาฬิกา	๐.๒
๑๖๒๑	บริการซักรีด	๐.๘
๑๖๒๒	บริการรักษาความปลอดภัย หรือสำนักงานนักสืบ	๐.๖
๑๖๒๓	บริการสุขาภิบาล หรือการทำความสะอาด และบำรุงรักษาสถานที่	๐.๕
๑๖๒๔	การบำรุงรักษาอนามัย อาบ อบ นวด	๐.๓
๑๖๒๕	การถ่าย การล้าง และการอัดภาพ	๐.๒

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

๑๘๕

ตารางที่ ๒

การลด - เพิ่มอัตราเงินสมทบ

อัตราส่วนการสูญเสีย	ลด/เพิ่ม	ร้อยละของอัตราเงินสมทบ
ไม่เกิน ๑๐	ลด	๕๐
๑๐.๐๑ - ๒๐	ลด	๔๐
๒๐.๐๑ - ๓๐	ลด	๓๐
๓๐.๐๑ - ๔๐	ลด	๒๐
๔๐.๐๑ - ๕๐	ลด	๑๐
๕๐.๐๑ - ๖๐	ลด	๕
๖๐.๐๑ - ๗๐	-	-
๗๐.๐๑ - ๘๐	เพิ่ม	๑๐
๘๐.๐๑ - ๙๐	เพิ่ม	๒๐
๙๐.๐๑ - ๑๐๐	เพิ่ม	๓๐
๑๐๐.๐๑ - ๑๑๐	เพิ่ม	๔๐
๑๑๐.๐๑ - ๑๒๐	เพิ่ม	๕๐
๑๒๐.๐๑ - ๑๓๐	เพิ่ม	๖๐
๑๓๐.๐๑ - ๑๔๐	เพิ่ม	๗๐
๑๔๐ ขึ้นไป	เพิ่ม	๑๐๐

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง ประเภท ขนาดของกิจการ
และท้องที่ ที่ให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบ
กองทุนเงินทดแทน

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๓ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๕^(๑) กระทรวงมหาดไทยจึงออกประกาศกำหนดประเภท ขนาดของกิจการ และท้องที่ ที่ให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศกระทรวงมหาดไทยฉบับนี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ เดือนกรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๑๖ เป็นต้นไป

ข้อ ๒ ให้นายจ้างซึ่งมีลูกจ้างทำงานอยู่ในกรุงเทพมหานครตั้งแต่ยี่สิบคนขึ้นไป มีหน้าที่จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน^(๒) ทั้งนี้ เว้นแต่นายจ้างซึ่งประกอบกิจการเพาะปลูกหรือประมง และไม่มียานลักษณะอื่นรวมอยู่ด้วย^(๓)

-
- (๑) ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๓ ข้อ ๓ กำหนดว่า... ให้มีกองทุนเงินทดแทนในกรมแรงงาน เพื่อเป็นทุนให้มีการจ่ายเงินทดแทน... เฉพาะประเภทและขนาดของกิจการในท้องที่ตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด
- (๒) ตามอัตราและวิธีเรียกเก็บเงินสมทบ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง อัตราและวิธีเรียกเก็บเงินสมทบ การจ่ายเงินทดแทนของสำนักงานกองทุนเงินทดแทน และการอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗ และ (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๗
- (๓) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดกิจการที่มิให้ใช้บังคับ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ประเภท ขนาดของกิจการและท้องที่ ที่ให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗ กำหนดมิให้ใช้บังคับแก่กิจการบางประเภทโดยมีเงื่อนไขดังนี้ “(๑) กิจการที่ดำเนินการโดยวิสาหกิจ ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๑๖ หรือกิจการที่มีพระราชบัญญัติจัดตั้งขึ้นโดยเฉพาะ และ (๒) เป็นกิจการที่เกี่ยวกับสาธารณูปโภคหรือสาธารณูปการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้ การรถไฟ การท่าเรือ การโทรศัพท์ หรือโทรคมนาคม การผลิตหรือจำหน่ายพลังงานกระแสไฟฟ้าแก่ประชาชน การประปา การผลิต หรือการกลั่นน้ำมันเชื้อเพลิง

นายจ้างผู้ใด มีหน้าที่จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนอยู่แล้ว ให้จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนต่อไป แม้ว่าภายหลังมีลูกจ้างไม่ถึงยี่สิบคนก็ตาม

ข้อ ๓ ในกรณีที่นายจ้างมีหน้าที่จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน ได้ทำสัญญาประกันเงินทดแทนของลูกจ้างทั้งหมดหรือบางส่วน ไว้กับบริษัทประกันภัยซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยเรื่องนั้นก่อนหรือในวันออกประกาศนี้ หรือภายหลังวันออกประกาศนี้ไม่เกินเจ็ดวัน และได้ส่งสำเนาสัญญาประกันเงินทดแทนต่อสำนักงานกองทุนเงินทดแทนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ นายจ้างผู้นั้นไม่ต้องจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนสำหรับลูกจ้างที่อยู่ภายใต้สัญญาประกัน จนกว่าจะสิ้นสุดสัญญาประกันเงินทดแทนแต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๑๖^(๕)

จอมพล ป. จารุเสถียร

(ประกาศ จารุเสถียร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(๕) ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๕๐ ตอนที่ ๖๖ วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๑๖

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง ประเภท ขนาดของกิจการ
และท้องที่ ที่ให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบ
กองทุนเงินทดแทน
(ฉบับที่ ๒)

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๓ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๕^(๑) กระทรวงมหาดไทยจึงออกประกาศกำหนดขยายเขตท้องที่ ที่ให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศกระทรวงมหาดไทยฉบับนี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๑๘ เป็นต้นไป

ข้อ ๒ ให้นายจ้างซึ่งมีลูกจ้างทำงานอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม ตั้งแต่ยี่สิบคนขึ้นไปมีหน้าที่จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน ทั้งนี้ เว้นแต่นายจ้างซึ่งประกอบกิจการเพาะปลูก หรือ ประมง และไม่มียานลักษณะอื่นรวมอยู่ด้วย

นายจ้างผู้ใดมีหน้าที่จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนอยู่แล้ว ให้จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนต่อไป แม้ว่าภายหลังมีลูกจ้างไม่ถึงยี่สิบคนก็ตาม

ข้อ ๓ ในกรณีนายจ้างมีหน้าที่จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน ได้ทำสัญญาประกันเงินทดแทนของลูกจ้างทั้งหมดหรือบางส่วนไว้กับบริษัทประกันภัยซึ่งได้ตั้งขึ้น

(๑) ดูเชิงอรรถ (๑) หน้า ๑๖๑

ตามกฎหมายว่าด้วยเรื่องนั้น ก่อนหรือในวันออกประกาศนี้ หรือภายหลังวันออกประกาศนี้ ไม่เกินเจ็ดวัน และได้ส่งสำเนาสัญญาประกันเงินทดแทนต่อสำนักงานกองทุนเงินทดแทน ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ นายจ้างผู้นั้นไม่ต้องจ่ายเงินสมทบ กองทุนเงินทดแทนสำหรับลูกจ้างที่อยู่ภายใต้สัญญาประกัน จนกว่าจะสิ้นสุดสัญญาประกันเงินทดแทน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ

ข้อ ๔ อัตราและวิธีเรียกเก็บเงินสมทบ การจ่ายเงินทดแทนของสำนักงานกองทุนเงินทดแทน และการอุทธรณ์ ให้เป็นไปตามหมวด ๑ หมวด ๒ หมวด ๓ และหมวด ๔ แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง อัตราและวิธีเรียกเก็บเงินสมทบ การจ่ายเงินทดแทนของสำนักงานกองทุนเงินทดแทน และการอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๑๖ และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง อัตราและวิธีเรียกเก็บเงินสมทบ การจ่ายเงินทดแทนของสำนักงานกองทุนเงินทดแทน และการอุทธรณ์ (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๗^(๒)

ข้อ ๕ ภายในเจ็ดเดือนนับแต่วันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ ความในข้อ ๔ วรรคสอง แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง อัตราและวิธีเรียกเก็บเงินสมทบ การจ่ายเงินทดแทนของสำนักงานกองทุนเงินทดแทน และการอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๑๖ มิให้บังคับแก่นายจ้างผู้มีหน้าที่จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน

ข้อ ๖ ภายใต้บังคับข้อ ๕ ให้นายจ้างผู้มีหน้าที่จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนประจำปีพุทธศักราช ๒๕๑๙ เป็นครั้งแรก โดยลงทะเบียนต่อสำนักงานแรงงานจังหวัดที่กิจการนั้นตั้งอยู่ โดยแจ้งประเภทกิจการของนายจ้าง รายการค่าจ้างที่นายจ้างจ่าย และจำนวนลูกจ้างทั้งหมด ตามแบบที่กรมแรงงานกำหนด ภายในเจ็ดเดือนนับแต่วันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ และจ่ายเงินสมทบภายในเดือนมกราคม พุทธศักราช ๒๕๑๙

(๒) ประกาศกระทรวงมหาดไทยทั้งสองฉบับ รวมพิมพ์อยู่ในหน้า ๑๖๔ เป็นต้นไป

ข้อ ๗ การจ่ายเงินทดแทนให้เป็นไปตามข้อ ๕ แห่งประกาศนี้ และให้มีผลใช้บังคับนับแต่วันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๑๔ เป็นต้นไป ในกรณีที่บุคคลใดมีสิทธิได้รับเงินทดแทนจากนายจ้างอยู่ก่อนนี้ ให้บุคคลซึ่งมีสิทธินั้นได้รับจากนายจ้างตามกฎหมายต่อไป.

ประกาศ ณ วันที่ ๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๑๔^(๓)

(ลงชื่อ) บุญเท่ง ทองสวัสดิ์

(นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(๓) ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๒ ตอนที่ ๘๒ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๑๔

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง ประเภท ขนาดของกิจการ
และท้องที่ ที่ให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบ
กองทุนเงินทดแทน (ฉบับที่ ๓)

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๓ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๕^(๑) กระทรวงมหาดไทยจึงออกประกาศกำหนดขยายเขตท้องที่ ที่ให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศกระทรวงมหาดไทยฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๙ เป็นต้นไป

ข้อ ๒ ให้นายจ้างซึ่งมีลูกจ้างทำงานอยู่ใน จังหวัดชลบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดสระบุรี จังหวัดสงขลา จังหวัดภูเก็ต และจังหวัดกาญจนบุรี ตั้งแต่ยี่สิบคนขึ้นไปมีหน้าที่จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน ทั้งนี้ เว้นแต่นายจ้างซึ่งประกอบกิจการเพาะปลูกหรือประมง และไม่มียานลักษณะอื่นรวมอยู่ด้วย

ในกรณีที่นายจ้างซึ่งมีลูกจ้างทำงานในจังหวัดดังกล่าวตามวรรคหนึ่งไม่ถึงยี่สิบคน แต่เมื่อรวมกับลูกจ้างซึ่งทำงานในกรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐมแล้ว มีจำนวนรวมกันตั้งแต่ยี่สิบคนขึ้นไป ให้มีหน้าที่จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนด้วย

(๑) คู่มือประมวล (๑) หน้า ๑๖๑

นายจ้างผู้ใดมีหน้าที่จ่ายเงิน สมทบกองทุนเงินทดแทนอยู่แล้ว ให้จ่ายเงิน สมทบกองทุนเงินทดแทนต่อไป แม้ว่าภายหลังมีลูกจ้างไม่ถึงยี่สิบคนก็ตาม

ข้อ ๓ ในกรณีนายจ้างมีหน้าที่จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน ได้ทำสัญญาประกันเงินทดแทนของลูกจ้างทั้งหมด หรือบางส่วนไว้กับบริษัทประกันภัย ซึ่งได้ตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยเรื่องนั้น ก่อนหรือในวันออกประกาศนี้ หรือภายหลังวันออกประกาศนี้ไม่เกินเจ็ดวัน และได้ส่งสำเนาสัญญาประกันเงินทดแทนต่อสำนักงานแรงงานจังหวัดที่กิจการนั้นตั้งอยู่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ นายจ้างผู้นั้นไม่ต้องจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนสำหรับลูกจ้างที่อยู่ภายใต้สัญญาประกัน จนกว่าจะสิ้นสุดสัญญาประกันเงินทดแทน แต่ทั้งนี้ ไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ

ข้อ ๔ อัตราและวิธีเรียกเก็บเงินสมทบ การจ่ายเงินทดแทนของสำนักงานกองทุนเงินทดแทนและการอุทธรณ์ ให้เป็นไปตามหมวด ๑ หมวด ๒ หมวด ๓ และหมวด ๔ แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง อัตราและวิธีเรียกเก็บเงินสมทบการจ่ายเงินทดแทนของสำนักงานกองทุนเงินทดแทนและการอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๑๖ และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง อัตราและวิธีเรียกเก็บเงินสมทบ การจ่ายเงินทดแทนของสำนักงานกองทุนเงินทดแทนและการอุทธรณ์ (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๗^(๒)

ข้อ ๕ ภายในสามเดือนนับแต่วันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ ความในข้อ ๔ วรรคสอง แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง อัตราและวิธีเรียกเก็บเงินสมทบการจ่ายเงินทดแทนของสำนักงานกองทุนเงินทดแทนและการอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๑๖ มิให้ใช้บังคับแก่นายจ้างผู้มีหน้าที่จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนตามประกาศนี้

ข้อ ๖ ภายใต้บังคับข้อ ๕ ให้นายจ้างผู้มีหน้าที่จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนประจำปี พุทธศักราช ๒๕๒๐ เป็นครั้งแรก โดยลงทะเบียนต่อสำนักงานแรงงานจังหวัดที่กิจการนั้นตั้งอยู่ โดยแจ้งประเภทกิจการของนายจ้าง

(๒) ประกาศกระทรวงมหาดไทยทั้งสองฉบับ รวมพิมพ์อยู่ในหน้า ๑๖๔ เป็นต้นไป

รายการค่าจ้างที่นายจ้างจ่าย และจำนวนลูกจ้างทั้งหมด ตามแบบที่กรมแรงงานกำหนดภายใน สามเดือนนับแต่วันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ และจ่ายเงินสมทบภายในเดือนมกราคม พุทธศักราช ๒๕๒๐

ข้อ ๗ การจ่ายเงินทดแทนตามประกาศนี้ ให้มีผลใช้บังคับนับแต่วันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๒๐ เป็นต้นไป ในกรณีที่บุคคลใดมีสิทธิได้รับเงินทดแทนจากนายจ้างอยู่ ก่อนนี้ ให้บุคคลซึ่งมีสิทธินั้นได้รับจากนายจ้างตามกฎหมายต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๑๙ (๒)

(ลงชื่อ) ชูสง่า ฤทธิประศาสน์

(นายชูสง่า ฤทธิประศาสน์)

รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง ประเภท ขนาดของกิจการ
และท้องที่ที่ให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบ
กองทุนเงินทดแทน
(ฉบับที่ 4)

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 3 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2515 กระทรวงมหาดไทยจึงออกประกาศกำหนดเขตท้องที่ที่ให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องประเภท ขนาดของกิจการ และท้องที่ที่ให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ประกาศกระทรวงมหาดไทยฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2519 เป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกความในข้อ 2 แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่อง ประเภท ขนาดของกิจการ และท้องที่ที่ให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน (ฉบับที่ 3) ลงวันที่ 25 สิงหาคม 2519 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ 2 ให้นายจ้างซึ่งมีลูกจ้างทำงานอยู่ในเขตจังหวัดชลบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดสระบุรี จังหวัดสงขลา จังหวัดภูเก็ต และอำเภอเมือง อำเภอไทรโยค อำเภอปอพลอย อำเภอท่ามะกา อำเภอท่าม่วง อำเภอพนมทวน อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี ตั้งแต่ยี่สิบคนขึ้นไปมีหน้าที่จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนทั้งนี้เว้นแต่นายจ้างซึ่งประกอบกิจการเพาะปลูกหรือประมง และไม่มียานลักษณะอื่นรวมอยู่ด้วย

ในกรณีให้นายจ้างซึ่งมีลูกจ้างทำงานในจังหวัดดังกล่าวตามวรรคหนึ่งไม่ถึงยี่สิบคนแต่เมื่อรวมกับลูกจ้างซึ่งทำงานในกรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม แล้วมีจำนวนรวมกันตั้งแต่ยี่สิบคนขึ้นไป ให้มีหน้าที่จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนด้วย

นายจ้างผู้ใดมีหน้าที่จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนอยู่แล้ว ให้จ่ายเงินสมทบกองทุนเงิน
ทดแทนต่อไป แม้ว่าภายหลังมีลูกจ้างไม่ถึงยี่สิบคนก็ตาม”

ประกาศ ณ วันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2520

(ลงชื่อ) **ดำรง น้อยมณี**
(นายดำรง น้อยมณี)

รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ ปฏิบัติราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง ประเภท ขนาดของกิจการ
และท้องที่ที่ให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบ
กองทุนเงินทดแทน
(ฉบับที่ 5)

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 3 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2515 กระทรวงมหาดไทยกำหนดประเภท ขนาดของกิจการ และท้องที่ที่ให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้นายจ้างซึ่งประกอบกิจการทุกประเภท เว้นแต่กิจการตามประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่อง กำหนดกิจการที่มีให้ใช้บังคับตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ประเภท ขนาดของกิจการ และท้องที่ที่ให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน ลงวันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2517 ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง “กำหนดกิจการที่มีให้ใช้บังคับประกาศกระทรวงมหาดไทย ซึ่งออกตามความในข้อ 3 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2515” ลงวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2519 และกิจการเพาะปลูก หรือประมง ซึ่งไม่มีงานลักษณะอื่นรวมอยู่ด้วย ที่มีลูกจ้างทำงานอยู่ในท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำปาง จังหวัดขอนแก่น จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดนครราชสีมา มีจำนวนตั้งแต่ยี่สิบคนขึ้นไป มีหน้าที่จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2521 เป็นต้นไป

นายจ้างซึ่งมีลูกจ้างทำงานอยู่ในท้องที่จังหวัดที่กำหนดในวรรคก่อนมีจำนวนไม่ถึงยี่สิบคน แต่เมื่อรวมกับลูกจ้างซึ่งทำงานในกรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดนครปฐม จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสระบุรี จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดชลบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดภูเก็ต และจังหวัดสงขลา แล้วมีจำนวนรวมกันได้ตั้งแต่ยี่สิบคนขึ้นไป ให้มีหน้าที่จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนด้วย

ข้อ 2 นายจ้างซึ่งมีหน้าที่จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน ถ้าได้เอาประกันการจ่ายเงินทดแทนแก่ลูกจ้างทั้งหมดหรือบางส่วนไว้กับบริษัทประกันภัยที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ก่อนวันที่ลงในประกาศฉบับนี้ และได้ส่งมอบสำเนาสัญญาประกันเงินทดแทนต่อสำนักงานแรงงานจังหวัดที่กิจการนั้นตั้งอยู่ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ลงในประกาศฉบับนี้ ไม่ต้องจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนสำหรับลูกจ้างที่เป็นผู้รับประโยชน์จากสัญญาประกันจนกว่าจะสิ้นสุดเวลาตามสัญญาประกันเงินทดแทน แต่ต้องไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันที่ลงในประกาศฉบับนี้ เมื่อพ้นกำหนดดังกล่าวแล้ว นายจ้างมีหน้าที่ต้องจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนตามประกาศฉบับนี้

ข้อ 3 นายจ้างซึ่งมีหน้าที่จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน ถ้าต่อมาภายหลังมีลูกจ้างเป็นจำนวนไม่ถึงยี่สิบคน ให้คงมีหน้าที่จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนต่อไป

ข้อ 4 อัตราเงินสมทบ วิธีการเรียกเก็บ การจ่ายเงินทดแทนของสำนักงานกองทุนเงินทดแทนและการอุทธรณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยของสำนักงานกองทุนเงินทดแทนให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่อง อัตราและวิธีเรียกเก็บเงินสมทบ การจ่ายเงินทดแทนของสำนักงานกองทุนเงินทดแทน และการอุทธรณ์ ลงวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2516 และประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่อง เดียวกัน (ฉบับที่ 2) ลงวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2517 ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2521 เป็นต้นไป แต่ถ้าบุคคลใดมีสิทธิได้รับเงินทดแทนจากนายจ้างอยู่ก่อนแล้ว ให้บุคคลนั้นคงได้รับเงินทดแทนจากนายจ้างต่อไป.

ประกาศ ณ วันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2520

(ลงชื่อ) คำริ น้อยมณี

(นายคำริ น้อยมณี)

รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง ประเภท ขนาดของกิจการ
และท้องที่ที่ให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบ
กองทุนเงินทดแทน
(ฉบับที่ 6)

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 3 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2515 กระทรวงมหาดไทยจึงกำหนด ประเภท ขนาดของกิจการและท้องที่ที่ให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ประกาศกระทรวงมหาดไทยฉบับนี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2521 เป็นต้นไป

ข้อ 2 ให้นายจ้างซึ่งมีลูกจ้างทำงานอยู่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งแต่ยี่สิบคนขึ้นไป มีหน้าที่จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน ทั้งนี้ เว้นแต่นายจ้างซึ่งประกอบกิจการเพาะปลูกหรือประมง และไม่มีงานลักษณะอื่นรวมอยู่ด้วย

ในกรณีที่นายจ้างซึ่งมีลูกจ้างทำงานอยู่ในท้องที่กำหนดวรรคก่อน มีจำนวนไม่ถึงยี่สิบคน แต่เมื่อรวมกับลูกจ้างซึ่งทำงานในท้องที่อื่นแล้ว มีจำนวนรวมกันตั้งแต่ยี่สิบคนขึ้นไปให้มีหน้าที่จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน คือ กรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดนครปฐม จังหวัดชลบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดสระบุรี อำเภอเมือง อำเภอไทรโยค อำเภอป่อปลอย อำเภอท่ามะกา อำเภอท่าม่วง อำเภอพนมทวน อำเภอเสาวชัย จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดสงขลา จังหวัดภูเก็ต จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำปาง จังหวัดอุดรธานี จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดนครราชสีมา

ข้อ 3 นายจ้างผู้ใดซึ่งมีหน้าที่จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน ถ้าต่อมาภายหลังมีลูกจ้างไม่ถึงยี่สิบคน ให้คงมีหน้าที่ต้องจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนต่อไป

ข้อ 4 นายจ้างซึ่งมีหน้าที่จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน ถ้าได้เอาประกันการจ่ายเงินทดแทนแก่ลูกจ้างทั้งหมดหรือบางส่วนไว้กับบริษัทประกันภัย ที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ก่อนวันที่ได้ประกาศฉบับนี้ และได้ส่งมอบสำเนาสัญญาประกันเงินทดแทนต่อสำนักงานแรงงานจังหวัด

ที่สถานประกอบการนั้นตั้งอยู่ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้ประกาศฉบับนี้ ไม่ต้องจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน สำหรับลูกจ้างที่เป็นผู้รับประโยชน์จากสัญญาประกัน จนกว่าจะสิ้นสุดเวลาตามสัญญาประกันเงินทดแทน แต่ต้องไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันที่ได้ประกาศฉบับนี้ เมื่อพ้นกำหนดดังกล่าวแล้ว นายจ้างมีหน้าที่ต้องจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนตามประกาศฉบับนี้

ข้อ 5 อัตราและวิธีเรียกเก็บเงินสมทบ การจ่ายเงินทดแทนของงานกองทุนเงินทดแทน สำนักงานแรงงานจังหวัดที่สถานประกอบการนั้นตั้งอยู่ และการอุทธรณ์ ให้เป็นไปตามหมวด 1 หมวด 2 หมวด 3 และหมวด 4 แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง อัตราและวิธีเรียกเก็บเงินสมทบ การจ่ายเงินทดแทนของสำนักงานกองทุนเงินทดแทน และการอุทธรณ์ ลงวันที่ 11 มิถุนายน 2516 และประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่องเดียวกัน (ฉบับที่ 2) ลงวันที่ 20 พฤศจิกายน 2517

ข้อ 6 ภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ประกาศฉบับนี้มีผลใช้บังคับ ความในข้อ 4 วรรคสอง แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง อัตราและวิธีเรียกเก็บเงินสมทบ การจ่ายเงินทดแทนของสำนักงานกองทุนเงินทดแทน และการอุทธรณ์ ลงวันที่ 11 มิถุนายน 2516 มิให้ใช้บังคับของสำนักงานกองทุนเงินทดแทน และการอุทธรณ์ ลงวันที่ 11 มิถุนายน 2516 มิให้ใช้บังคับแก่นายจ้างผู้มีหน้าที่จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนตามประกาศฉบับนี้

ข้อ 7 ภายใต้บังคับข้อ 6 ให้นายจ้างผู้มีหน้าที่จ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนประจำปีพุทธศักราช 2522 เป็นครั้งแรก โดยลงทะเบียนต่อสำนักงานแรงงานจังหวัดที่สถานประกอบการนั้นตั้งอยู่ แจงประเภทกิจการของนายจ้าง รายการค่าจ้างที่นายจ้างจ่าย และจำนวนลูกจ้างทั้งหมด ตามแบบที่กรมแรงงานกำหนดภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ และจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนภายในเดือนมกราคม 2522

ข้อ 8 การจ่ายเงินทดแทนตามประกาศฉบับนี้ ให้มีผลใช้บังคับนับแต่วันที่ 1 มกราคม 2522 เป็นต้นไป ในกรณีที่บุคคลใดมีสิทธิได้รับเงินทดแทนจากนายจ้างอยู่ก่อนประกาศฉบับนี้ ให้บุคคลซึ่งมีสิทธินั้นได้รับจากนายจ้างตามกฎหมายต่อไป.

ประกาศ ณ วันที่ 20 พฤศจิกายน 2521

(ลงชื่อ) พลเอก เล็ก แนวมาลี

(เล็ก แนวมาลี)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

**พระราชบัญญัติ
แรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘**

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘
เป็นปีที่ ๓๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและ
ยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ เรียกว่า “พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ไว้ใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา^(๑) เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกข้อ ๔ และข้อ ๑๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้ มิให้ใช้บังคับแก่

(๑) ราชการส่วนกลาง ✕

(๒) ราชการส่วนภูมิภาค ✕

(๑) ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๘๒ ตอนที่ ๔๗ วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ และใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๑๘

- (๓) ราชการส่วนท้องถิ่น
- (๔) ราชการของกรุงเทพมหานคร
- (๕) กิจกรรมอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

“นายจ้าง” หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงรับลูกจ้างเข้าทำงานโดยจ่ายค่าจ้างให้ และหมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากนายจ้างให้ทำการแทน ในกรณีที่นายจ้างเป็นนิติบุคคล หมายความว่า ผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลนั้น และหมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลให้ทำการแทน

“ลูกจ้าง” หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงทำงานให้แก่นายจ้างเพื่อรับค่าจ้าง

“สภาพการจ้าง” หมายความว่า เงื่อนไขการจ้างหรือการทำงาน กำหนดวันและเวลาทำงาน ค่าจ้าง สวัสดิการ การเลิกจ้าง หรือประโยชน์อื่นของนายจ้างหรือลูกจ้าง อันเกี่ยวกับการจ้างหรือการทำงาน

“ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง” หมายความว่า ข้อตกลงระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง หรือระหว่างนายจ้างหรือสมาคมนายจ้างกับสหภาพแรงงาน เกี่ยวกับสภาพการจ้าง

“ข้อพิพาทแรงงาน” หมายความว่า ข้อขัดแย้งระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างเกี่ยวกับสภาพการจ้าง

“การปิดงาน” หมายความว่า การที่นายจ้างปฏิเสธไม่ยอมให้ลูกจ้างทำงานชั่วคราว เนื่องจากข้อพิพาทแรงงาน

“การนัดหยุดงาน” หมายความว่า การที่ลูกจ้างร่วมกันไม่ทำงานชั่วคราว เนื่องจากข้อพิพาทแรงงาน

“สมาคมนายจ้าง” หมายความว่า องค์การของนายจ้างที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

“สหภาพแรงงาน” หมายความว่า องค์การของลูกจ้างที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

“สหพันธ์นายจ้าง” หมายความว่า องค์การของสมาคมนายจ้างทั้งสองสมาคมขึ้นไป ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

“สหพันธ์แรงงาน” หมายความว่า องค์การของสหภาพแรงงานตั้งแต่สองสหภาพขึ้นไปที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

“นายทะเบียน” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“พนักงานประνομข้อพิพาทแรงงาน” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมแรงงาน

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) แต่งตั้งนายทะเบียน^(๒) พนักงานประνομข้อพิพาทแรงงาน^(๓) และผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) นายทะเบียนกลาง สหาคมนายจ้าง สหภาพแรงงาน สหพันธ์นายจ้าง และสหพันธ์แรงงาน คือ อธิบดีกรมแรงงาน

นายทะเบียน สหาคมนายจ้าง สหภาพแรงงาน สหพันธ์นายจ้าง และสหพันธ์แรงงานในจังหวัดใด คือ ผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัดนั้น

ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๔๔/๒๕๑๘

(๓) คำสั่งกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งพนักงานประโนมข้อพิพาทแรงงาน ตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ หน้า ๒๖๖

(๒) ออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ การแต่งตั้งตาม (๑) ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้ มาตรา ๗ ให้จัดตั้งสำนักงานทะเบียนกลางขึ้นในกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมการจดทะเบียนสมาคมนายจ้าง สหภาพแรงงาน สหพันธ์นายจ้าง และสหพันธ์แรงงาน ทวิราชอาณาจักร และทำหน้าที่เป็นสำนักงานทะเบียนประจำ กรุงเทพมหานครด้วย^(๔)

ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร รัฐมนตรีจะจัดตั้งสำนักงานทะเบียนประจำจังหวัด ขึ้นตรงต่อสำนักงานทะเบียนกลางก็ได้^(๕)

มาตรา ๘ ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ ขึ้นในกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้^(๖)

(๑) ดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นเกี่ยวกับคำร้องและข้อพิพาทแรงงาน

(๒) ดำเนินการให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์

(๓) อำนาจหน้าที่อื่น

มาตรา ๙ ให้จัดตั้งสำนักงานผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานขึ้นในกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้^(๗)

(๑) จัดทำบัญชีรายชื่อและคุณสมบัติของผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน เพื่อเสนอให้คู่กรณีเลือกตั้ง

(๒) ควบคุมและดำเนินการทางวิชาการและธุรการ เกี่ยวกับการชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน

(๔) กระทรวงมหาดไทยได้มีประกาศจัดตั้งสำนักงานทะเบียนกลางขึ้น ในกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๑๘

(๕) กระทรวงมหาดไทยได้มีประกาศจัดตั้งสำนักงานทะเบียนประจำจังหวัดทุกจังหวัด โดยให้สำนักงาน นาย ฅ ศาลากลางจังหวัดนั้น เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๑๘

(๖) กระทรวงมหาดไทย มีคำสั่ง ๒๗๗/๒๕๑๘ จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ขึ้นใน กระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๑๘

(๗) กระทรวงมหาดไทย ได้มีคำสั่งที่ ๒๑๑/๒๕๑๘ จัดตั้งสำนักงานผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน ขึ้นใน กระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๑๘

หมวด ๑

ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง

มาตรา ๑๐ ให้สถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ยี่สิบคนขึ้นไป จัดให้มีข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างตามความในหมวดนี้

ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง ให้ทำเป็นหนังสือ

ในกรณีเป็นที่สงสัยว่า ในสถานประกอบกิจการนั้นมีข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างหรือไม่ ให้ถือว่าข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน ที่นายจ้างต้องจัดให้มีตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน เป็นข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๑ ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง อย่างน้อยต้องมีข้อความ ดังต่อไปนี้

- (๑) เงื่อนไขการจ้างหรือการทำงาน
- (๒) กำหนดวันและเวลาทำงาน
- (๓) ค่าจ้าง
- (๔) สวัสดิการ
- (๕) การเลิกจ้าง
- (๖) การยื่นเรื่องร่ำร้องทุกข์ของลูกจ้าง
- (๗) การแก้ไขเพิ่มเติม หรือการต่ออายุข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง

มาตรา ๑๒ ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง มีผลใช้บังคับภายในระยะเวลาที่นายจ้างและลูกจ้างได้ตกลงกัน แต่จะตกลงกันให้มีผลใช้บังคับเกินกว่าสามปีไม่ได้ ถ้ามิได้กำหนดระยะเวลาไว้ ให้ถือว่าข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างมีผลใช้บังคับหนึ่งปีนับแต่วันที่นายจ้างและลูกจ้างได้ตกลงกัน หรือนับแต่วันที่นายจ้างรับลูกจ้างเข้าทำงาน แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ระยะเวลาที่กำหนดตามข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างสิ้นสุดลง ถ้ามิได้มีการเจรจาตกลงกันใหม่ ให้ถือว่าข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างนั้น มีผลใช้บังคับต่อไปอีกคราวละหนึ่งปี

มาตรา ๑๓ การเรียกร้องให้มีการกำหนดข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง หรือการแก้ไขเพิ่มเติมข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง นายจ้างหรือลูกจ้างต้องแจ้งข้อเรียกร้องเป็นหนังสือให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบ

ในกรณีที่นายจ้างเป็นผู้แจ้งข้อเรียกร้อง นายจ้างต้องระบุชื่อผู้เข้าร่วมในการเจรจา โดยจะระบุชื่อตนเองเป็นผู้เข้าร่วมในการเจรจา หรือจะตั้งผู้แทนเป็นผู้เข้าร่วมในการเจรจาก็ได้ ถ้านายจ้างตั้งผู้แทนเป็นผู้เข้าร่วมในการเจรจา ผู้แทนของนายจ้างต้องเป็นกรรมการ ผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน หรือลูกจ้างประจำของนายจ้าง กรรมการของสมาคมนายจ้าง หรือกรรมการของสหพันธ์นายจ้าง และต้องมีจำนวนไม่เกินเจ็ดคน

ในกรณีที่ลูกจ้างเป็นผู้แจ้งข้อเรียกร้อง ข้อเรียกร้องนั้นต้องมีลายชื่อและลายมือชื่อของลูกจ้างซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้องไม่น้อยกว่าร้อยละ สิบห้าของลูกจ้างทั้งหมดซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้องนั้น ถ้าลูกจ้างได้เลือกตั้งผู้แทนเป็นผู้เข้าร่วมในการเจรจาไว้แล้ว ให้ระบุชื่อผู้แทนผู้เข้าร่วมในการเจรจามีจำนวนไม่เกินเจ็ดคนพร้อมกับการแจ้งข้อเรียกร้องด้วย ถ้าลูกจ้างยังมีได้เลือกตั้งผู้แทนเป็นผู้เข้าร่วมในการเจรจา ให้ลูกจ้างเลือกตั้งผู้แทนเป็นผู้เข้าร่วมในการเจรจา และระบุชื่อผู้แทนผู้เข้าร่วมในการเจรจามีจำนวนไม่เกินเจ็ดคน โดยมีชักช้า

การเลือกตั้งและการกำหนดระยะเวลาในการเป็นผู้แทนลูกจ้าง เพื่อเป็นผู้เข้าร่วมในการเจรจา การดำเนินการเกี่ยวกับข้อเรียกร้องและการรับทราบคำชี้ขาด ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง^(๘)

มาตรา ๑๔ การเลือกตั้งผู้แทนลูกจ้าง ลูกจ้างจะจัดการเอง หรือจะร้องขอให้พนักงาน ประenom ข้อพิพาทแรงงานจัดการแทนก็ได้ จำนวนผู้แทนลูกจ้างให้เป็นไปตามที่ผู้จัดการเลือกตั้งกำหนด แต่ต้องไม่เกินเจ็ดคน ผู้แทนลูกจ้างต้องเป็นลูกจ้างซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้องนั้น หรือเป็นกรรมการของสหภาพแรงงาน หรือกรรมการของสหพันธ์แรงงานที่ลูกจ้างซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้องเป็นสมาชิก ลูกจ้างซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้องทุกคน มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้แทนลูกจ้าง

มาตรา ๑๕ สมาคมนายจ้างหรือสหภาพแรงงานอาจแจ้งข้อเรียกร้องตามมาตรา ๑๓ ต่ออีกฝ่ายหนึ่งแทนนายจ้างหรือลูกจ้างซึ่งเป็นสมาชิกได้ จำนวนสมาชิกซึ่งเป็นลูกจ้างต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนลูกจ้างทั้งหมด^(๘)

(๘) ผู้แทนที่รับหรือยอมจะรับเงินหรือทรัพย์สิน เพื่อกระทำการอันเป็นเหตุให้ผู้ซึ่งตนแทนนั้น ต้องเสียผลประโยชน์อันควรได้ ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๒๘

ในกรณีที่สหภาพแรงงานเป็นผู้แจ้งข้อเรียกร้อง ข้อเรียกร้องนั้นไม่จำเป็นต้องมีรายชื่อ และลายมือชื่อลูกจ้างซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้อง

ในกรณีที่มิข้อสงสัยว่า สหภาพแรงงานนั้นจะมีลูกจ้างซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้อง เป็นสมาชิกครบจำนวนที่ได้ระบุไว้ในวรรคหนึ่งหรือไม่ นายจ้าง สมาคมนายจ้าง หรือ สหภาพแรงงานที่เกี่ยวข้อง อาจยื่นคำร้องโดยทำเป็นหนังสือให้พนักงานประนอม ข้อพิพาทแรงงานตรวจรับรอง เมื่อพนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงานได้รับคำร้องดังกล่าว แล้ว ให้ดำเนินการตรวจหลักฐานทั้งปวงว่า สหภาพแรงงานนั้นมีลูกจ้างซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้องเป็นสมาชิกหรือไม่ ถ้ามี ให้พนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงาน ออกหนังสือรับรองมอบให้ผู้ยื่นคำร้องเป็นหลักฐาน ถ้าไม่มี ให้พนักงานประนอม ข้อพิพาทแรงงานแจ้งให้ฝ่ายที่เกี่ยวข้องทราบ

ในกรณีที่สหภาพแรงงานเป็นผู้แจ้งข้อเรียกร้อง ถ้าความปรากฏแก่พนักงาน ประนอมข้อพิพาทแรงงานตามคำร้องของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งว่า ลูกจ้างซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้อง นั้นบางส่วนเป็นสมาชิกสหภาพแรงงานอื่นด้วย ให้พนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงาน จัดให้มีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้แทนลูกจ้างในการดำเนินการตามมาตรา ๑๓

มาตรา ๑๖ เมื่อได้รับข้อเรียกร้องแล้ว ให้ฝ่ายที่รับข้อเรียกร้องแจ้งชื่อตนเอง หรือผู้แทนเป็นหนังสือให้ฝ่ายที่แจ้งข้อเรียกร้องทราบโดยมิชักช้า^(๔) และให้ทั้งสองฝ่าย เริ่มเจรจากันภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับข้อเรียกร้อง

มาตรา ๑๗ นายจ้างหรือลูกจ้างจะแต่งตั้งที่ปรึกษาคนหนึ่งหรือสองคน เพื่อให้ คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้แทนของตนตามมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๖ ก็ได้

ในกรณีที่นายจ้างหรือลูกจ้างแต่งตั้งที่ปรึกษาให้นายจ้างหรือลูกจ้างแจ้งชื่อที่ปรึกษา ฝ่ายตนให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบ โดยแจ้งไว้ในข้อเรียกร้องตามมาตรา ๑๓ หรือในหนังสือแจ้ง มีชื่อผู้แทนเมื่อแต่งตั้งขึ้นภายหลัง

ที่ปรึกษาที่ได้รับแต่งตั้งและฝ่ายที่แต่งตั้งได้แจ้งชื่อให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบแล้ว มีอำนาจเข้าร่วมประชุม เสร็จ ทำความตกลง และรับทราบคำชี้ขาดได้^(๕)

มาตรา ๑๘ ถ้านายจ้างหรือสมาคมนายจ้างกับลูกจ้างหรือสหภาพแรงงาน สามารถตกลงเกี่ยวกับข้อเรียกร้องตามมาตรา ๑๓ ได้แล้ว ให้ทำข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างนั้น

(๕) ที่ปรึกษารับ หรือยอมจะรับเงินหรือทรัพย์สิน เพื่อกะทำการอันเป็นเหตุให้ผู้ซึ่งตนเป็นที่ปรึกษา นั้นนั้น ต้องเสียผลประโยชน์อันควรได้ ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๒๕

เป็นหนังสือ ลงลายมือชื่อ นายจ้าง หรือผู้แทนนายจ้าง และผู้แทนลูกจ้างหรือกรรมการของสหภาพแรงงาน แล้วแต่กรณี และให้นายจ้าง/ประกาศ ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง โดยเปิดเผยไว้ ณ สถานที่ที่ลูกจ้างซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้องทำงานอยู่ เป็นเวลาอย่างน้อยสามสิบวัน โดยเริ่มประกาศภายในสามวันนับแต่วันที่ได้ตกลงกัน

ให้นายจ้างนำข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างตามวรรคหนึ่ง มาจดทะเบียนต่ออธิบดี หรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย^(๑๐) ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ตกลงกัน^(๑๑)

มาตรา ๑๙ ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างมีผลผูกพันนายจ้าง และลูกจ้าง ซึ่งลงลายมือชื่อในข้อเรียกร้องนั้น ตลอดจนลูกจ้างซึ่งมีส่วนในการเลือกตั้งผู้แทน เป็นผู้เข้าร่วมในการเจรจาทุกคน

ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง ที่กระทำโดยนายจ้างหรือสมาคมนายจ้าง กับสหภาพแรงงานหรือลูกจ้างซึ่งทำงานในกิจการประเภทเดียวกัน โดยมีลูกจ้างซึ่งทำงานในกิจการประเภทเดียวกันเป็นสมาชิก หรือร่วมในการเรียกร้องเกี่ยวกับสภาพการจ้างเกินกว่าสองในสามของลูกจ้างทั้งหมด ให้ถือว่าข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างนั้นมีผลผูกพันนายจ้างและลูกจ้างซึ่งทำงานในกิจการประเภทเดียวกันนั้นทุกคน

มาตรา ๒๐ เมื่อข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างมีผลใช้บังคับแล้ว ห้ามมิให้นายจ้างทำสัญญาจ้างแรงงานกับลูกจ้างขัดหรือแย้งกับข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง เว้นแต่สัญญาจ้างแรงงานนั้นจะเป็นคุณแก่ลูกจ้างยิ่งกว่า^(๑๑)

หมวด ๒

วิธีระงับข้อพิพาทแรงงาน

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่ไม่มี การเจรจากันภายในกำหนดตามมาตรา ๑๖ หรือมีการเจรจากันแล้วแต่ตกลงกันไม่ได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้ถือว่าได้มีข้อพิพาทแรงงานเกิดขึ้น

(๑๐) คู่มือจรรยาบรรณ (๓)

(๑๑) นายจ้างที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรานี้ ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๓๐

และให้ฝ่ายแจ้งข้อเรียกร้องแจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงานทราบภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่พ้นกำหนดตามมาตรา ๑๖ หรือนับแต่เวลาที่ตกลงกันไม่ได้แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๒ เมื่อพนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงานได้รับแจ้งตามมาตรา ๒๑ แล้วให้พนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงานดำเนินการไกล่เกลี่ย เพื่อให้ฝ่ายแจ้งข้อเรียกร้องและฝ่ายรับข้อเรียกร้องตกลงกันภายในกำหนดห้าวันนับแต่วันที่พนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงานได้รับหนังสือแจ้ง

ถ้าได้มีการตกลงกันภายในระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้นำมาตรา ๑๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม^(๑๑) (๑๒)

ในกรณีที่ไม้อาจตกลงกันได้ภายในระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าข้อพิพาทแรงงานนั้นเป็นข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ นายจ้างและลูกจ้างอาจตกลงกันตั้งผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานตามมาตรา ๒๖ หรือนายจ้างจะปิดงานหรือลูกจ้างจะนัดหยุดงานโดยไม่ขัดต่อมาตรา ๓๔ ก็ได้ ทั้งนี้ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ หรือมาตรา ๓๖

มาตรา ๒๓ เมื่อมีข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ ในกิจการ ดังต่อไปนี้

- (๑) การรถไฟ
- (๒) การท่าเรือ
- (๓) การโทรศัพท์ หรือการโทรคมนาคม
- (๔) การผลิตหรือการจำหน่ายพลังงานหรือกระแสไฟฟ้าแก่ประชาชน
- (๕) การประปา
- (๖) การผลิตหรือการกลั่นน้ำมันเชื้อเพลิง

(๑๒) ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างที่ได้จดทะเบียน และในระหว่างที่ยังมีผลใช้บังคับ ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๑๑

(๓) กิจการโรงพยาบาลหรือกิจการสถานพยาบาล

(๔) กิจการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง^(๑๓)

ให้พนักงานประνομข้อพิพาทแรงงานส่งข้อพิพาทแรงงานให้คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์เพื่อพิจารณาวินิจฉัย และแจ้งให้ทั้งสองฝ่ายทราบภายในสามสัปดาห์นับแต่วันที่รับข้อพิพาทแรงงาน

นายจ้าง สมาคมนายจ้าง สหพันธ์นายจ้าง ลูกจ้าง สหภาพแรงงาน หรือสหพันธ์แรงงาน มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รับคำวินิจฉัยให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์และแจ้งให้ทั้งสองฝ่ายทราบภายในสัปดาห์นับแต่วันที่รับคำอุทธรณ์

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ที่มีใต่อุทธรณ์ภายในกำหนด และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด ฝ่ายแจ้งข้อเรียกร้องและฝ่ายรับข้อเรียกร้องต้องปฏิบัติตาม^(๑๔)

มาตรา ๒๔ เมื่อมีข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ ในกิจการใดนอกจากกิจการตามมาตรา ๒๓ ถ้ารัฐมนตรีเห็นว่าข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้นั้นอาจมีผลกระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจของประเทศหรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานนั้นได้ และให้คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ชี้ขาดภายในสามสัปดาห์นับแต่วันที่รับคำสั่ง

รัฐมนตรีมีอำนาจขยายระยะเวลาให้คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ชี้ขาดได้ตามที่เห็นสมควร

(๑๓) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๘) ให้กิจการดังต่อไปนี้เป็นกิจการตามมาตรา ๒๓ (๔) แห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘

(๑) กิจการทุกประเภทของรัฐวิสาหกิจ ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

(๒) กิจการของวิทยาลัยเอกชนและของโรงเรียนราษฎร์ ตามกฎหมายว่าด้วยวิทยาลัยเอกชนและกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนราษฎร์

(๓) กิจการสหกรณ์ ตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

(๔) กิจการขนส่งทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ รวมตลอดถึงกิจการบริการเสริมการขนส่งหรือเกี่ยวเนื่องกับการขนส่ง ณ สถานีขนส่ง ท่าเทียบเรือ ท่าอากาศยาน และกิจการท่องเที่ยว

(๕) กิจการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง ตามกฎหมายว่าด้วยน้ำมันเชื้อเพลิง

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๘

(๑๔) ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัย หรือคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๓๒

ค่าชื้อขาดของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ให้เป็นที่สุด ฝ่ายแจ้งข้อเรียกร้องและฝ่ายรับข้อเรียกร้องต้องปฏิบัติตาม^(๑๕)

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่มีการประกาศใช้กฎอัยการศึกตามกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึกหรือประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินหรือในกรณีที่ประเทศประสบปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างร้ายแรง ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้ข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ ตามมาตรา ๒๒ บรรคสาม อันเกิดขึ้นในท้องที่ใดท้องที่หนึ่ง หรือกิจการประเภทใดประเภทหนึ่ง ได้รับความพิจารณาชี้ขาดจากคณะบุคคลคณะใดคณะหนึ่ง ตามที่รัฐมนตรีจะได้อำนาจกำหนดหรือแต่งตั้งก็ได้

ค่าชื้อขาดของคณะบุคคลนั้นให้เป็นที่สุด ฝ่ายแจ้งข้อเรียกร้องและฝ่ายรับข้อเรียกร้องต้องปฏิบัติตาม^(๑๕)

ประกาศของรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่งจะยกเลิกเสียเมื่อใดก็ได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา*

มาตรา ๒๖ เมื่อมีข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ตามมาตรา ๒๒ บรรคสาม นายจ้างและลูกจ้างอาจตกลงกันตั้งผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน คนหนึ่งหรือหลายคนเพื่อชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานนั้นได้^(๑๖)

มาตรา ๒๗ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้ทราบการตั้ง ให้ผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานแจ้งเป็นหนังสือกำหนดวันส่งคำชี้แจงเกี่ยวกับข้อพิพาทแรงงาน และวัน เวลา และสถานที่ที่จะพิจารณาข้อพิพาทแรงงาน ให้ฝ่ายแจ้งข้อเรียกร้องและฝ่ายรับข้อเรียกร้องทราบ

(๑๕) ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามค่าชื้อขาดข้อพิพาทแรงงาน ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๓๓

* เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๘ มีประกาศใช้กฎอัยการศึก ปลัดกระทรวงมหาดไทย ใช้อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๑๒๘ ประจำวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๘ กำหนดให้ข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ ในกรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดปทุมธานี ได้รับความพิจารณาชี้ขาดจากคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ และในจังหวัดอื่น ได้รับความพิจารณาชี้ขาดจากคณะผู้ชี้ขาด ข้อพิพาทแรงงาน ซึ่งประกอบด้วยรองผู้ว่าราชการจังหวัด (หรือปลัดจังหวัด ในจังหวัดที่ไม่มีรองผู้ว่าราชการจังหวัด) อัยการจังหวัด และแรงงานจังหวัดท้องที่ (หรือแรงงานจังหวัดที่กระทรวงมหาดไทยมอบหมาย)

(๑๖) ผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานผู้ใด รับหรือยอมจะรับเงินหรือทรัพย์สิน เพื่อจูงใจให้ชี้ขาด อันเป็นเหตุให้ผู้เป็นฝ่ายในข้อพิพาทแรงงานต้องเสียประโยชน์อันควรได้ ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๓๔

มาตรา ๒๘ ในการพิจารณาข้อพิพาทแรงงาน ผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานต้องให้โอกาสฝ่ายแจ้งข้อเรียกร้องและฝ่ายรับข้อเรียกร้องชี้แจงเหตุผลและนำพยานเข้าสืบ

มาตรา ๒๙ เมื่อพิจารณาข้อพิพาทแรงงานเสร็จแล้ว ให้ผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานทำคำชี้ขาดเป็นหนังสือ คำชี้ขาดอย่างน้อยต้องมีข้อความ ดังต่อไปนี้

- (๑) วันเดือนปีที่ทำคำชี้ขาด
- (๒) ประเด็นแห่งข้อพิพาทแรงงาน
- (๓) ข้อเท็จจริงที่พิจารณาได้ความ
- (๔) เหตุผลแห่งคำชี้ขาด
- (๕) คำชี้ขาดให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายปฏิบัติหรืองดเว้นปฏิบัติ

คำชี้ขาดของผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานให้ถือเสียงข้างมาก และต้องลงลายมือชื่อผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน

ให้ผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานส่งคำชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน ให้ฝ่ายแจ้งข้อเรียกร้องและฝ่ายรับข้อเรียกร้องหรือผู้แทนตามมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๖ ทราบภายในสามวันนับแต่วันที่ทำคำชี้ขาดพร้อมทั้งปิดสำเนาคำชี้ขาดไว้ ณ สถานที่ที่ลูกจ้างซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้องทำงานอยู่

ให้ผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานนำคำชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน มาจดทะเบียนต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย^(๑๗) ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ชี้ขาด^(๑๗) (๑๘)

มาตรา ๓๐ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ที่มีได้อุทธรณ์ภายในกำหนดและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๓ คำชี้ขาดของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ตามมาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ (๔) หรือมาตรา ๔๑ (๓) คำชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานตามมาตรา ๒๕ หรือมาตรา ๒๙ ให้มีผลใช้บังคับได้เป็นเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้อินิจฉัยหรือวันที่ได้ชี้ขาด

มาตรา ๓๑ เมื่อได้มีการแจ้งข้อเรียกร้องตามมาตรา ๑๓ แล้ว ถ้าข้อเรียกร้องนั้นยังอยู่ในระหว่างการเจรจา กวักไกล่เกลี่ย หรือการชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานตามมาตรา ๑๓

(๑๗) ผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๓๕

(๑๘) คู่เชิงอรรถ (๑๐)

(๑๙) ผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานไม่ปฏิบัติตามคำชี้ขาดที่ได้จดทะเบียน และในระหว่างที่ยังมีผลใช้บังคับ ต้องระวางโทษ

ถึงมาตรา ๒๙ ห้ามมิให้นายจ้างเลิกจ้างหรือโยกย้ายหน้าที่การงานลูกจ้าง ผู้แทนลูกจ้าง กรรมการ อนุกรรมการ หรือสมาชิกสหภาพแรงงาน หรือกรรมการหรืออนุกรรมการ สหพันธ์แรงงาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้อง^(๒๐) เว้นแต่บุคคลดังกล่าว

(๑) ทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดอาญาโดยเจตนาแก่นายจ้าง

(๒) จงใจทำให้นายจ้างได้รับความเสียหาย

(๓) ผ่าฝืนข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมายของ นายจ้าง โดยนายจ้างได้กล่าวและตักเตือนเป็นหนังสือแล้ว เว้นแต่กรณีที่ร้ายแรงนายจ้าง ไม่จำเป็นต้องกล่าวและตักเตือน ทั้งนี้ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งนั้น ต้องมิได้ออกเพื่อขัดขวาง มิให้บุคคลดังกล่าวดำเนินการเกี่ยวกับข้อเรียกร้อง

(๔) ละทิ้งหน้าที่เป็นเวลาสามวันทำงานติดต่อกัน โดยไม่มีเหตุผล อันสมควร

ห้ามมิให้ลูกจ้าง ผู้แทนลูกจ้าง กรรมการ อนุกรรมการหรือสมาชิกสหภาพแรงงาน หรือกรรมการ หรืออนุกรรมการสหพันธ์แรงงาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้อง สนับสนุน หรือก่อเหตุการนัดหยุดงาน

มาตรา ๓๒ ห้ามมิให้บุคคลอื่น ซึ่งมีใช้นายจ้าง ลูกจ้าง กรรมการสมาคมนายจ้าง กรรมการสหภาพแรงงาน กรรมการสหพันธ์นายจ้าง กรรมการสหพันธ์แรงงาน ผู้แทน หรือที่ปรึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้อง เข้าไปดำเนินการหรือร่วมกระทำกรใด ๆ ในการเรียกร้อง การเจรจา การไกล่เกลี่ย การชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน การปิดงาน หรือการประชุม ในการนัดหยุดงาน^(๒๑)

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่ประเทศประสบปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างร้ายแรง และได้มีการประกาศห้ามขึ้นราคาสินค้าและบริการ รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา ห้ามมิให้ลูกจ้างสหภาพแรงงานหรือสหพันธ์แรงงานยื่นข้อเรียกร้องให้นายจ้างสมาคมนายจ้าง หรือสหพันธ์นายจ้างเพิ่มค่าจ้างแก่ลูกจ้าง หรือห้ามมิให้นายจ้างเพิ่มค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างได้^(๒๒)

(๒๐) นายจ้างที่ฝ่าฝืน ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๓๖

(๒๑) ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๓๗

(๒๒) ผู้ฝ่าฝืนประกาศของรัฐมนตรี ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๓๘

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่การเลื่อนอัตราค่าจ้างเพื่อเป็นบำเหน็จแก่ลูกจ้างประจำปีซึ่งนายจ้างได้กำหนดไว้แน่นอนแล้ว หรือการเลื่อนอัตราค่าจ้างเนื่องจากลูกจ้างเปลี่ยนแปลงหน้าที่การงาน

ประกาศของรัฐมนตริตามวรรคหนึ่ง จะยกเลิกเสียเมื่อใดก็ได้ โดยประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๓

การปิดงานและการนัดหยุดงาน

มาตรา ๓๔ ห้ามมิให้นายจ้างปิดงานหรือลูกจ้างนัดหยุดงาน ในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อยังไม่มีกรแจ้งข้อเรียกร้องต่ออีกฝ่ายหนึ่งตามมาตรา ๑๓ หรือได้แจ้งข้อเรียกร้องแล้ว แต่ข้อพิพาทแรงงานนั้นยังไม่เป็นข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ ตามมาตรา ๒๒ วรรคสาม

(๒) เมื่อฝ่ายซึ่งมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตาม ข้อตกลงตามมาตรา ๑๔ ได้ปฏิบัติตามข้อตกลง

(๓) เมื่อฝ่ายซึ่งมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามข้อตกลงที่พนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงานได้ไกล่เกลี่ยตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง ได้ปฏิบัติตามข้อตกลง

(๔) เมื่อฝ่ายซึ่งมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำชี้ขาดของผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน ซึ่งตั้งตามมาตรา ๒๕ หรือมาตรา ๒๖ ได้ปฏิบัติตามคำชี้ขาด

(๕) เมื่ออยู่ในระหว่างการพิจารณาวินิจฉัยของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ หรือมีคำวินิจฉัยของรัฐมนตริตามมาตรา ๒๓ หรือคำชี้ขาดของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ตามมาตรา ๒๔

(๖) เมื่ออยู่ในระหว่างการชี้ขาดของผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน ซึ่งตั้งตามมาตรา ๒๕ หรือมาตรา ๒๖

ไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใด ห้ามมิให้นายจ้างปิดงานหรือลูกจ้างนัดหยุดงาน โดยมีได้แจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงานและอีกฝ่ายหนึ่งทราบล่วงหน้าเป็นเวลาอย่างน้อยยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่รับแจ้ง^(๒๓)

(๒๓) ผู้ฝ่าฝืนมาตรานี้ ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๓๘

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่รัฐมนตรีที่เห็นว่าการปิดงานหรือการนัดหยุดงานนั้น อาจทำให้เกิดความเสียหายแก่เศรษฐกิจของประเทศ หรืออาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชน หรืออาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ หรืออาจขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้รัฐมนตรีมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) สั่งให้นายจ้างซึ่งปิดงาน รับลูกจ้างกลับเข้าทำงาน และจ่ายค่าจ้างตามอัตราที่เคยจ่ายให้แก่ลูกจ้างนั้น^(๒๔)

(๒) สั่งให้ลูกจ้างซึ่งนัดหยุดงาน กลับเข้าทำงานตามปกติ^(๒๓)

(๓) จัดให้บุคคลเข้าทำงานแทนที่ลูกจ้างซึ่งมิได้ทำงานเพราะการปิดงานหรือการนัดหยุดงาน นายจ้างต้องยอมให้บุคคลเหล่านั้นเข้าทำงาน และห้ามมิให้ลูกจ้างขัดขวาง ให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างแก่บุคคลเหล่านั้นตามอัตราที่เคยจ่ายให้แก่ลูกจ้าง^(๒๓)

(๔) สั่งให้คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ดำเนินกรชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน

มาตรา ๓๖ ในกรณีที่มีประกาศใช้กฎอัยการศึกตามกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึก หรือประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา ห้ามมิให้นายจ้างปิดงานหรือลูกจ้างนัดหยุดงานในเขตท้องที่ได้ประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินทั้งหมด หรือบางส่วนได้^(๒๕)

ในกรณีที่มีการปิดงานหรือการนัดหยุดงานอยู่ก่อนมีประกาศของรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา สั่งให้นายจ้างซึ่งปิดงานรับลูกจ้างกลับเข้าทำงาน หรือสั่งให้ลูกจ้างซึ่งนัดหยุดงานกลับเข้าทำงานตามปกติภายในระยะเวลาที่รัฐมนตรีกำหนด^(๒๕)

(๒๔) ผู้ที่เล่นหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของรัฐมนตรีตามอนุมาตรานี้ ต้องระวางโทษตามมาตรา ๔๔๐

* เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๕ มีประกาศใช้กฎอัยการศึก ปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้ใช้อำนาจของรัฐมนตรีว่ากระทรวงมหาดไทย ประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับพิเศษเล่ม ๕๓ ตอนที่ ๑๒๒ ประจำปีวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๑๕ สั่งห้ามมิให้นายจ้างปิดงานหรือลูกจ้างนัดหยุดงาน ในกรณีที่มีการปิดงาน หรือการนัดหยุดงานอยู่ก่อนมีประกาศ ให้นายจ้างซึ่งปิดงานรับลูกจ้างกลับเข้าทำงานให้ลูกจ้างซึ่งนัดหยุดงานกลับเข้าทำงานตามปกติ ภายในวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๕

(๒๕) ผู้ที่เล่นหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของรัฐมนตรี ต้องระวางโทษตามมาตรา ๔๔๐

ประกาศของรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่งจะยกเลิกเสียเมื่อใดก็ได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๔

คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์

มาตรา ๓๗ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์” ประกอบด้วยประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่าแปดคน แต่ไม่เกินสิบสี่คน ในจำนวนนั้น อย่างน้อยต้องมีกรรมการ ซึ่งเป็นฝ่ายนายจ้างสามคนและฝ่ายลูกจ้างสามคน

ให้รัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการ

มาตรา ๓๘ ให้ประธานกรรมการและกรรมการตามมาตรา ๓๗ อยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี ในวาระเริ่มแรกเมื่อครบกำหนดหนึ่งปี ให้ประธานกรรมการและกรรมการพ้นจากตำแหน่งหนึ่งในสามโดยวิธีจับสลาก และเมื่อครบสองปี ให้ประธานกรรมการหรือกรรมการที่เหลืออยู่พ้นจากตำแหน่งอีกหนึ่งในสามโดยวิธีจับสลาก

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการ แทนประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระหรือโดยวิธีจับสลาก ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งใหม่นั้น อยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการ แทนประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๓๘ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนนั้น อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งตนแทน

ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่ง อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

มาตรา ๓๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๓๘ ประธานกรรมการหรือกรรมการพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) รัฐมนตรีให้ออก

- (๔) พ้นจากตำแหน่งโดยการจับสลากตามมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง
- (๕) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๖) เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ หรือ
- (๗) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

มาตรา ๔๐ การประชุมของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่าห้าคน และต้องมีกรรมการซึ่งเป็นฝ่ายนายจ้างและฝ่ายลูกจ้างอย่างน้อยฝ่ายละหนึ่งคน จึงจะเป็นองค์ประชุม แต่ถ้าเป็นการประชุมเพื่อพิจารณาวินิจฉัยข้อพิพาทแรงงานตามมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ หรือมาตรา ๓๕ (๔) ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด และต้องมีกรรมการซึ่งเป็นฝ่ายนายจ้างและฝ่ายลูกจ้างอย่างน้อยฝ่ายละหนึ่งคน จึงจะเป็นองค์ประชุม

ถ้าในการประชุมคราวใด ประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการด้วยกันคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๔๑ ให้คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์มีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) วินิจฉัยข้อพิพาทแรงงานตามมาตรา ๒๓
- (๒) ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานตามมาตรา ๒๔ หรือมาตรา ๓๕ (๔)
- (๓) ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานตามที่ได้รับแต่งตั้งหรือมอบหมาย
- (๔) วินิจฉัยชี้ขาดคำร้องตามมาตรา ๑๒๕ และในกรณีที่คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ชี้ขาดว่าเป็นการกระทำอันไม่เป็นธรรม ให้มีอำนาจสั่งให้นายจ้างรับลูกจ้างกลับเข้าทำงาน หรือให้จ่ายค่าเสียหาย หรือให้ผู้ฝ่าฝืนปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งได้ ตามที่เห็นสมควร
- (๕) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการเรียกร้อง การเจรจา การระงับข้อพิพาทแรงงาน การนัดหยุดงาน และการปิดงาน ตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

(๖) ตราข้อบังคับการประชุมและวางระเบียบการพิจารณาวินิจฉัย และชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน และการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดการกระทำอันไม่เป็นธรรม และการออกคำสั่งของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์

มาตรา ๔๒ คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการแรงงานสัมพันธ์เพื่อหาข้อเท็จจริงและเสนอความเห็นในเรื่องที่คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์มอบหมายเป็นการประจำหรือเฉพาะคราวได้

มาตรา ๔๓ ในการปฏิบัติกรตามหน้าที่ ให้กรรมการแรงงานสัมพันธ์หรืออนุกรรมการแรงงานสัมพันธ์มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในสถานที่ทำงานของนายจ้าง สถานที่ที่ลูกจ้างทำงานอยู่ หรือสำนักงานของสมาคมนายจ้าง สหภาพแรงงาน สหพันธ์นายจ้าง หรือสหพันธ์แรงงาน ในระหว่างเวลาทำการ เพื่อสอบถามข้อเท็จจริงหรือตรวจสอบเอกสารได้ตามความจำเป็น

(๒) มีหนังสือสอบถาม หรือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งสิ่งของหรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง มาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ หรือคณะอนุกรรมการแรงงานสัมพันธ์

ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวก ตอบหนังสือสอบถาม ชี้แจงข้อเท็จจริง หรือส่งสิ่งของหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องแก่กรรมการแรงงานสัมพันธ์หรืออนุกรรมการแรงงานสัมพันธ์ดังกล่าว ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง^(๒๖)

มาตรา ๔๔ กรรมการแรงงานสัมพันธ์หรืออนุกรรมการแรงงานสัมพันธ์จะมีหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ มาแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวข้องก็ได้

หมวด ๕

คณะกรรมการลูกจ้าง

มาตรา ๔๕ ในสถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ห้าสิบคนขึ้นไป ลูกจ้างอาจจัดตั้งคณะกรรมการลูกจ้างในสถานประกอบกิจการนั้นได้

(๒๖) ผู้ไม่อำนวยความสะดวก ขัดขวาง ไม่ตอบหนังสือสอบถาม ไม่ชี้แจงข้อเท็จจริง หรือไม่ส่งสิ่งของหรือเอกสาร ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๔๒

ในกรณีที่ลูกจ้างในสถานประกอบกิจการนั้นเกินหนึ่งในห้าของจำนวนลูกจ้างทั้งหมด เป็นสมาชิกของสหภาพแรงงาน ให้คณะกรรมการลูกจ้างประกอบด้วยลูกจ้างในสถานประกอบกิจการนั้นที่สหภาพแรงงานแต่งตั้ง มีจำนวนมากกว่ากรรมการอื่นที่มีได้เป็นสมาชิกของสหภาพแรงงานหนึ่งคน ถ้าลูกจ้างในสถานประกอบกิจการนั้นเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนลูกจ้างทั้งหมดเป็นสมาชิกของสหภาพแรงงานสหภาพแรงงานอาจแต่งตั้งกรรมการลูกจ้างทั้งคณะก็ได้

ให้นำมาตรา ๑๕ ววรรคสามและวรรคสี่ มาใช้บังคับแก่การแต่งตั้งกรรมการลูกจ้างตามวรรคสอง โดยอนุโลม

มาตรา ๔๖ คณะกรรมการลูกจ้าง มีจำนวน ดังต่อไปนี้

- (๑) ห้าคน สำหรับสถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ห้าสิบคนขึ้นไป แต่ไม่เกินหนึ่งร้อยคน
- (๒) เจ็ดคน สำหรับสถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างเกินหนึ่งร้อยคน แต่ไม่เกินสองร้อยคน
- (๓) เก้าคน สำหรับสถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างเกินสองร้อยคน แต่ไม่เกินสี่ร้อยคน
- (๔) สิบเอ็ดคนสำหรับสถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างเกินสี่ร้อยคน แต่ไม่เกินแปดร้อยคน
- (๕) สิบสามคน สำหรับสถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างเกินแปดร้อยคน แต่ไม่เกินหนึ่งพันห้าร้อยคน
- (๖) สิบห้าคน สำหรับสถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างเกินหนึ่งพันห้าร้อยคน แต่ไม่เกินสองพันห้าร้อยคน
- (๗) สิบเจ็ดคนถึงยี่สิบเอ็ดคน สำหรับสถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างเกินสองพันห้าร้อยคน

หลักเกณฑ์และวิธีการในการเลือกตั้งกรรมการลูกจ้าง ให้เป็นไปตามที่อธิบดีกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๔๗ กรรมการลูกจ้างอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี แต่อาจได้รับเลือกตั้งหรือแต่งตั้งใหม่ได้

มาตรา ๔๘ นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระกรรมการลูกจ้างพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (๔) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก
- (๕) ลูกจ้างเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนลูกจ้างทั้งหมดในสถานประกอบ

กิจการนั้น มีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

- (๖) ศาลแรงงานมีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง^(๒๗)
- (๗) มีการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งกรรมการลูกจ้างใหม่ทั้งคณะ

เมื่อกรรมการลูกจ้างพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้มีการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งกรรมการลูกจ้างแทนตำแหน่งที่ว่าง แล้วแต่กรณี

กรรมการลูกจ้างซึ่งได้รับเลือกตั้งหรือแต่งตั้งตามวรรคสอง อยู่ในตำแหน่งตามวาระของกรรมการซึ่งตนแทน

มาตรา ๔๙ ให้มีการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งกรรมการลูกจ้างใหม่ทั้งคณะ เมื่อ

- (๑) จำนวนลูกจ้างในสถานประกอบกิจการนั้น มีจำนวนเพิ่มขึ้นหรือลดลงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนลูกจ้างทั้งหมดที่มีอยู่เดิม
- (๒) กรรมการลูกจ้างพ้นจากตำแหน่งเกินกึ่งหนึ่ง
- (๓) ลูกจ้างเกินกึ่งหนึ่งของลูกจ้างในสถานประกอบกิจการนั้น มีมติให้กรรมการลูกจ้างทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง

(๔) ศาลแรงงานมีคำสั่งให้กรรมการลูกจ้างทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง^(๒๖)

มาตรา ๕๐ นายจ้างต้องจัดให้มีการประชุมหารือกับคณะกรรมการลูกจ้างอย่างน้อยสามเดือนต่อหนึ่งครั้ง หรือเมื่อกรรมการลูกจ้างเกินกึ่งหนึ่งของกรรมการลูกจ้างทั้งหมดหรือสหภาพแรงงานร้องขอ โดยมีเหตุผลสมควร^(๒๘) เพื่อ

(๒๗) ในระหว่างที่ยังมิได้มีกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแรงงาน ศาลยุติธรรมมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับศาลแรงงาน ดูมาตรา ๑๖๓

(๒๘) นายจ้างฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๔๓

- (๑) จัดสวัสดิการแก่ลูกจ้าง
- (๒) ปรีกษาหาหรือเพื่อกำหนดข้อบังคับในการทำงาน อันจะเป็นประโยชน์ต่อนายจ้างและลูกจ้าง
- (๓) พิจารณาคำร้องทุกข์ของลูกจ้าง
- (๔) หาทางปรองดองและระงับข้อขัดแย้งในสถานประกอบกิจการ

ในกรณีที่คณะกรรมการลูกจ้างเห็นว่า การกระทำของนายจ้างจะทำให้ลูกจ้างไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือได้รับความเดือดร้อนเกินสมควร คณะกรรมการลูกจ้าง ลูกจ้าง หรือสหภาพแรงงาน มีสิทธิร้องขอให้ศาลแรงงานพิจารณาวินิจฉัย^(๒๗)(๒๘)

มาตรา ๕๑ ในกรณีที่กรรมการลูกจ้างผู้ใดหรือคณะกรรมการลูกจ้างไม่ปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยสุจริต หรือกระทำการอันไม่สมควรอันเป็นภัยต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือเปิดเผยความลับของนายจ้างเกี่ยวกับการประกอบกิจการโดยไม่มีเหตุผลสมควร นายจ้างมีสิทธิร้องขอให้ศาลแรงงานมีคำสั่งให้กรรมการลูกจ้างผู้นั้นหรือกรรมการลูกจ้างทั้งคณะพ้นจากตำแหน่งได้^(๒๗)

มาตรา ๕๒ ห้ามมิให้นายจ้างเลิกจ้าง ลดค่าจ้าง ลงโทษ ขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการลูกจ้าง หรือกระทำการใด ๆ อันอาจเป็นผลให้กรรมการลูกจ้างไม่สามารถทำงานอยู่ต่อไปได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลแรงงาน^(๒๗)(๒๘)

มาตรา ๕๓ ห้ามมิให้นายจ้างให้หรือตกลงจะให้เงินหรือทรัพย์สินแก่กรรมการลูกจ้าง เว้นแต่ค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด โบนัส เงินปันผล หรือประโยชน์อื่นที่กรรมการลูกจ้างมีสิทธิได้รับตามปกติในฐานะลูกจ้าง^(๒๘)

หมวด ๖

สมาคมนายจ้าง

มาตรา ๕๔ สมาคมนายจ้างจะมีขึ้นได้ ก็แต่โดยอาศัยอำนาจตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้^(๒๘)(๓๐)

(๒๘) ผู้ใช้ชื่อ "สมาคมนายจ้าง" โดยมีได้เป็นสมาคมนายจ้าง ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๕๔

(๓๐) สมาคมนายจ้าง ซึ่งได้จดทะเบียนจัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ที่ออกตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ให้ถือว่าเป็นสมาคมนายจ้างตามบทบัญญัตินี้ด้วย ตามมาตรา ๑๖๑

สมาคมนายจ้างต้องมีวัตถุประสงค์ เพื่อการแสวงหาและคุ้มครองผลประโยชน์เกี่ยวกับสภาพการจ้าง และส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง และระหว่างนายจ้างด้วยกัน

มาตรา ๕๕ สมาคมนายจ้างต้องมีข้อบังคับและต้องจดทะเบียนก่อนนายทะเบียนเมื่อได้จดทะเบียนแล้ว ให้สมาคมนายจ้างเป็นนิติบุคคล

มาตรา ๕๖ ผู้มีสิทธิจัดตั้งสมาคมนายจ้าง ต้องเป็นนายจ้างที่ประกอบกิจการประเภทเดียวกัน บรรลุนิติภาวะ และมีสัญชาติไทย

มาตรา ๕๗ การขอจดทะเบียนสมาคมนายจ้างนั้น ให้นายจ้างผู้มีสิทธิจัดตั้งสมาคมนายจ้างจำนวนไม่น้อยกว่าสามคนเป็นผู้เริ่มก่อการ ยื่นคำขอเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนพร้อมด้วยร่างข้อบังคับของสมาคมนายจ้างอย่างน้อยสามฉบับ^(๓๑)

คำขอนั้น ต้องระบุชื่อ อายุ อาชีพหรือวิชาชีพ และที่อยู่ของผู้เริ่มก่อการทุกคน

มาตรา ๕๘ ข้อบังคับของสมาคมนายจ้าง อย่างน้อยต้องมีข้อความ ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อ ซึ่งมีคำว่า “สมาคมนายจ้าง” กำกับไว้กับชื่อนั้นด้วย
 - (๒) วัตถุประสงค์
 - (๓) ที่ตั้งสำนักงาน
 - (๔) วิธีรับสมาชิก และการขาดจากสมาชิกภาพ
 - (๕) อัตราเงินค่าสมัครและค่าบำรุง และวิธีการชำระเงินนั้น
 - (๖) ข้อกำหนด เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของสมาชิก
 - (๗) ข้อกำหนด เกี่ยวกับการจัดการ การใช้จ่าย การเก็บรักษาเงิน และทรัพย์สินอื่น ตลอดจนการทำบัญชี และการตรวจบัญชี
 - (๘) ข้อกำหนด เกี่ยวกับวิธีการพิจารณาในการปิดงาน และวิธีการอนุมัติข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง
 - (๙) ข้อกำหนด เกี่ยวกับการประชุมใหญ่
 - (๑๐) ข้อกำหนด เกี่ยวกับจำนวนกรรมการ การเลือกตั้งกรรมการ วาระของการเป็นกรรมการ การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ และการประชุมของคณะกรรมการ
- (๓๑) ผู้ดำเนินการสมาคมนายจ้างที่ยังไม่ได้จดทะเบียน ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๕๕ วรรคสอง

มาตรา ๕๔ เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอพร้อมทั้งร่างข้อบังคับแล้ว เห็นว่า ผู้ยื่นคำขอมีคุณสมบัติถูกต้องตามมาตรา ๕๖ ข้อบังคับถูกต้องตามมาตรา ๕๘ และวัตถุประสงค์ถูกต้องตามมาตรา ๕๔ วรรคสอง และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้นายทะเบียน**รับจดทะเบียนและออกใบสำคัญ**แสดงการจดทะเบียนแก่สมาคมนายจ้างนั้น

ถ้านายทะเบียนเห็นว่า คำขอหรือร่างข้อบังคับไม่ถูกต้องตามวรรคหนึ่ง **ให้มีคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้อง** เมื่อแก้ไขเพิ่มเติมถูกต้องแล้ว **ให้รับจดทะเบียนและออกใบสำคัญ**แสดงการจดทะเบียนแก่สมาคมนายจ้างนั้น

ถ้านายทะเบียนเห็นว่า ไม่อาจรับจดทะเบียนได้เนื่องจากวัตถุประสงค์ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้นายทะเบียน**มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียน** และแจ้งคำสั่งไม่รับจดทะเบียน **พร้อมด้วยเหตุผลที่ไม่รับจดทะเบียนไปยังผู้ขอจดทะเบียนโดยมิชักช้า**

ผู้ขอจดทะเบียน**มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่รับจดทะเบียนนั้นต่อรัฐมนตรีได้** โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์ และแจ้งให้อุทธรณ์ทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสืออุทธรณ์

ในกรณีที่ผู้อุทธรณ์ไม่พอใจคำวินิจฉัยของรัฐมนตรี **ผู้อุทธรณ์มีสิทธิดำเนินการต่อไป เพื่อให้ศาลแรงงานพิจารณาวินิจฉัยได้**^(๒๓)

มาตรา ๖๐ ให้นายทะเบียน**ประกาศการจดทะเบียน**สมาคมนายจ้างในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๖๑ ให้ผู้เริ่มก่อการจัดตั้งสมาคมนายจ้าง**จัดให้มีการประชุมใหญ่**สามครั้งแรกภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่จดทะเบียน เพื่อ**เลือกตั้งคณะกรรมการ**และมอบหมายการ**ตั้งปวงให้แก่คณะกรรมการ** และอนุมัติร่างข้อบังคับที่ได้ยื่นแก่นายทะเบียนตามมาตรา ๕๔

เมื่อที่ประชุมใหญ่ได้เลือกตั้งคณะกรรมการและอนุมัติร่างข้อบังคับแล้ว ให้นำสำเนาข้อบังคับและรายชื่อ ที่อยู่ อาชีพหรือวิชาชีพของกรรมการ ไปจดทะเบียนภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ลงมติ^(๓๒)

มาตรา ๖๒ การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคมนายจ้าง จะกระทำได้โดยมติของที่ประชุมใหญ่และต้องนำไปจดทะเบียนภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ลงมติ^(๓๓)

การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับตามวรรคหนึ่ง จะมีผลใช้บังคับต่อเมื่อนายทะเบียนได้รับจดทะเบียนแล้ว

ให้นำมาตรา ๕๙ มาใช้บังคับแก่การขอแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๖๓ ผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกของสมาคมนายจ้างได้ จะต้องเป็นนายจ้างที่ประกอบกิจการประเภทเดียวกัน ในกรณีที่นายจ้างเป็นนิติบุคคล ให้ถือว่านิติบุคคลนั้นเป็นสมาชิกของสมาคมนายจ้าง^{(๓๔)(๓๕)}

มาตรา ๖๔ สมาชิกของสมาคมนายจ้าง มีสิทธิขอตรวจสอบทะเบียนสมาชิก เอกสารหรือบัญชี เพื่อทราบการดำเนินกิจการของสมาคมนายจ้างได้ ในเวลาเปิดทำการตามที่คณะกรรมการกำหนดไว้

ในการขอตรวจสอบตามวรรคหนึ่ง เจ้าหน้าที่ของสมาคมนายจ้างต้องให้ความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๖๕ สมาชิกภาพของสมาชิกสมาคมนายจ้างสิ้นสุด เมื่อ ตาย ลาออก ที่ประชุมใหญ่ให้ออก หรือตามที่กำหนดในข้อบังคับของสมาคมนายจ้าง

(๓๒) ผู้เริ่มก่อการจัดตั้งสมาคมนายจ้างไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๔๔

(๓๓) กรรมการสมาคมนายจ้างไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๔๔

(๓๔) สมาคมนายจ้างรับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกฝ่าฝืนมาตรานี้ ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๔๕

(๓๕) ผู้เป็นสมาชิกของสมาคมนายจ้างโดยอยู่ว่าสมาคมนายจ้างยังไม่ได้จดทะเบียน ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๕๕

มาตรา ๖๖ เพื่อประโยชน์ของสมาชิกของสมาคมนายจ้าง ให้สมาคมนายจ้างมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) เรียกร้อง เจริญ ทำความตกลง และรับทราบค่าชดเชย หรือ ทำข้อตกลงกับสหภาพแรงงานหรือลูกจ้างในกิจการของสมาชิกได้
- (๒) จัดการและดำเนินการเพื่อให้สมาชิกได้รับประโยชน์ ทั้งนี้ ภายใต้บังคับของวัตถุประสงค์ของสมาคมนายจ้าง
- (๓) จัดให้มีบริการสนเทศ เพื่อให้สมาชิกมาติดต่อเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ
- (๔) จัดให้มีบริการการให้คำปรึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาค่าจ้างหรือ ขจัดข้อขัดแย้ง เกี่ยวกับการบริหารงานและการทำงาน
- (๕) จัดให้มีการให้บริการ เกี่ยวกับการจัดสรรเงินหรือทรัพย์สิน เพื่อสวัสดิการของสมาชิก หรือเพื่อสาธารณประโยชน์ ทั้งนี้ ตามที่ที่ประชุมใหญ่เห็นสมควร
- (๖) เรียกเก็บเงินค่าสมัครเป็นสมาชิกและเงินค่าบำรุง ตามอัตราที่กำหนดในข้อบังคับของสมาคมนายจ้าง

มาตรา ๖๗ เมื่อสมาคมนายจ้างปฏิบัติการดังต่อไปนี้ เพื่อประโยชน์ของสมาชิก อันมิใช่เป็นกิจการเกี่ยวกับการเมือง ให้นายจ้าง สมาคมนายจ้าง กรรมการ อนุกรรมการ และเจ้าหน้าที่ของสมาคมนายจ้าง *ได้รับการยกเว้น* ไม่ต้องถูกกล่าวหาหรือฟ้องร้องทางอาญา หรือทางแพ่ง

- (๑) เข้าร่วมเจริญ ทำความตกลงกับลูกจ้าง สหภาพแรงงาน นายจ้าง สมาคมนายจ้างอื่น สหพันธ์แรงงาน หรือสหพันธ์นายจ้าง เพื่อเรียกร้องสิทธิ หรือประโยชน์ที่สมาชิกสมควรได้รับ
- (๒) ส่งให้ปีติงานหรือช่วยเหลือชกชวนหรือสนับสนุนให้สมาชิกปีติงาน
- (๓) ชี้แจงหรือโฆษณาข้อเท็จจริง เกี่ยวกับข้อพิพาทแรงงาน หรือ
- (๔) จัดให้มีการชุมนุมสมาชิกของสมาคมนายจ้าง

ทั้งนี้ เว้นแต่เป็นความผิดทางอาญาในลักษณะความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน เกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย เกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง เกี่ยวกับทรัพย์สิน และความผิดในทางแพ่งที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางอาญาในลักษณะดังกล่าว

มาตรา ๖๘ ให้สมาคมนายจ้างมีคณะกรรมการเป็นผู้ดำเนินการ และเป็นผู้แทนของสมาคมนายจ้างในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้ คณะกรรมการจะมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้

คณะกรรมการอาจแต่งตั้งอนุกรรมการ เพื่อปฏิบัติงานตามที่มอบหมายได้

มาตรา ๖๙ ผู้ซึ่งจะได้รับเลือกตั้งหรือแต่งตั้งเป็นกรรมการหรืออนุกรรมการตามมาตรา ๖๘ ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นสมาชิกของสมาคมนายจ้าง หรือผู้แทนของนิติบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกของสมาคมนายจ้าง

(๒) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

มาตรา ๗๐ สมาคมนายจ้างจะกระทำการดังต่อไปนี้ได้ ก็แต่โดยมติของที่ประชุมใหญ่

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ

(๒) ดำเนินกิจการ อันอาจกระทบกระเทือนถึงส่วนได้เสียของสมาชิกเป็นส่วนรวม

(๓) เลือกตั้งกรรมการ เลือกตั้งผู้สอบบัญชี รับรองงบดุล รายงานประจำปี และงบประมาณ

(๔) จัดสรรเงินหรือทรัพย์สิน เพื่อสวัสดิการของสมาชิก หรือเพื่อสาธารณประโยชน์

(๕) เลิกสมาคมนายจ้าง

(๖) ควบสมาคมนายจ้างเข้ากัน

(๗) ก่อตั้งสหพันธ์นายจ้าง หรือเป็นสมาชิกของสหพันธ์นายจ้าง

มาตรา ๗๑ สมาคมนายจ้างต้องจัดให้มีทะเบียนสมาชิกตามแบบที่อธิบดีกำหนด และเก็บรักษาไว้ที่สำนักงาน พร้อมทั้งให้ตรวจสอบได้ในเวลาทำการ

ให้สมาคมนายจ้างประกาศวันและเวลาเปิดทำการ ไว้ที่สำนักงาน^(๓๖)

มาตรา ๗๒ ให้นายทะเบียน^(๒) หรือผู้ซึ่งนายทะเบียนมอบหมาย^(๓๗) มีอำนาจ

(๑) เข้าไปในสำนักงานของสมาคมนายจ้างในเวลาทำการ เพื่อตรวจสอบกิจการของสมาคมนายจ้าง

(๒) สั่งให้กรรมการ พนักงาน หรือลูกจ้างของสมาคมนายจ้าง ส่งหรือแสดงเอกสารหรือบัญชีของสมาคมนายจ้าง เพื่อประกอบการพิจารณากรณีที่มีปัญหาเกิดขึ้น

(๓) สอบถามบุคคลใน (๒) หรือเรียกบุคคลดังกล่าวมาเพื่อสอบถาม หรือให้ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินกิจการของสมาคมนายจ้าง^(๓๘)

มาตรา ๗๓ นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้กรรมการผู้ใดคนหนึ่ง หรือคณะกรรมการของสมาคมนายจ้างออกจากตำแหน่งได้ เมื่อปรากฏว่า

(๑) กระทำการอันมิชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็นการขัดขวางการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของพนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงาน ผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน หรือคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์

(๒) ดำเนินกิจการไม่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของสมาคมนายจ้าง อันเป็นการขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรืออาจเป็นภัยต่อเศรษฐกิจหรือความมั่นคงของประเทศ หรือ

(๓) ให้ หรือยินยอมให้ ผู้ใดผู้หนึ่งซึ่งมิใช่กรรมการ เป็นผู้ดำเนินกิจการของสมาคมนายจ้าง

(๓๖) สมาคมนายจ้างใดฝ่าฝืน หรือกรรมการสมาคมนายจ้างรู้เห็นเป็นใจให้สมาคมนายจ้างฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๔๖

(๓๗) ผู้ซึ่งนายทะเบียนมอบหมาย ในกรุงเทพมหานคร คือ ข้าราชการระดับ ๓ ขึ้นไป ของสำนักงานทะเบียนกลางสมาคมนายจ้าง สหภาพแรงงาน สหพันธ์นายจ้าง และสหพันธ์แรงงาน และของกองแรงงานสัมพันธ์ กรมแรงงาน

ตามคำสั่งนายทะเบียนประจำกรุงเทพมหานคร ที่ ๑๑๙/๒๕๑๘

(๓๘) ผู้ไม่อำนวยความสะดวก ขัดขวาง ไม่คอบหนังสือสอบถาม ไม่ชี้แจงข้อเท็จจริง หรือไม่ส่งสิ่งของหรือเอกสาร ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๔๒

คำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นหนังสือและแจ้งให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องและสมาคมนายจ้างทราบโดยมิชักช้า

มาตรา ๗๔ ผู้ซึ่งได้รับคำสั่งตามมาตรา ๗๓ มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อรัฐมนตรี โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง

ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์ และแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสืออุทธรณ์

ในกรณีที่ผู้อุทธรณ์ไม่พอใจคำวินิจฉัยของรัฐมนตรี ผู้อุทธรณ์มีสิทธิดำเนินการต่อไป เพื่อให้ศาลแรงงานพิจารณาวินิจฉัยได้^(๒๗)

มาตรา ๗๕ สมาคมนายจ้างต้องจัดให้มีการตรวจสอบบัญชีทุกปี และต้องเสนองบดุล พร้อมด้วยรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี ต่อที่ประชุมใหญ่

เมื่อที่ประชุมใหญ่รับรองงบดุลและรายงานการสอบบัญชีแล้ว ให้ส่งสำเนาหนึ่งชุดให้แก่ นายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่รับรอง^(๓๖)

มาตรา ๗๖ สมาคมนายจ้างตั้งแต่สองสมาคมขึ้นไป ที่มีสมาชิกซึ่งประกอบกิจการประเภทเดียวกัน อาจควบเข้ากันเป็นสมาคมนายจ้างเดียวกันได้

การควบสมาคมนายจ้างเข้ากันตามวรรคหนึ่ง ต้องได้รับมติจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละสมาคม ด้วยคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด และต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียน

ในการขอความเห็นชอบจากนายทะเบียน ให้ส่งสำเนารายงานการประชุมใหญ่ของสมาคมนายจ้างซึ่งลงมติให้ควบเข้ากันไปด้วย

มาตรา ๗๗ เมื่อนายทะเบียนให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๗๖ แล้ว ให้สมาคมนายจ้างแจ้งเป็นหนังสือไปยังเจ้าหน้าที่ของสมาคมนายจ้าง เพื่อให้ทราบถึงการที่ประสงค์จะควบสมาคมนายจ้างเข้ากัน และขอให้เจ้าหน้าที่ผู้มีข้อคัดค้านอย่างใดอย่างหนึ่งในการควบสมาคมนายจ้างเข้ากันนั้น ส่งคำคัดค้านไปยังสมาคมนายจ้างภายในสามสิบวันนับแต่วันที่แจ้ง

ถ้าไม่มีเจ้าหน้าที่คัดค้านภายในกำหนดเวลาดังกล่าวนั้น ก็ให้ถือว่าไม่มีคำคัดค้าน และสมาคมนายจ้างอาจควบเข้ากันได้

ถ้ามีเจ้าหนี้คัดค้าน สมาคมนายจ้างจะควบเข้ากันได้ จงกว่าจะได้ชำระหนี้หรือได้ให้ประกันเพื่อหนี้แล้ว

มาตรา ๗๘ ให้คณะกรรมการของแต่ละสมาคมนายจ้างที่ควบเข้ากัน ตั้งผู้แทนของตนขึ้นสมาคมละไม่เกินสามคน เพื่อดำเนินการจดทะเบียนตามมาตรา ๗๘

มาตรา ๗๙ สมาคมที่ตั้งขึ้นใหม่โดยควบเข้ากันนั้น ต้องจดทะเบียนเป็นสมาคมนายจ้างใหม่ ตามประเภทการประกอบกิจการของสมาคมนายจ้างที่มีอยู่เดิม โดยยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นหนังสือต่อนายทะเบียน

ในคำขอจดทะเบียนสมาคมนายจ้างใหม่ ต้องมีผู้แทนของสมาคมนายจ้างทุกสมาคมที่ควบเข้ากันลงลายมือชื่ออย่างน้อยสมาคมละสองคน

คำขอจดทะเบียนสมาคมนายจ้างใหม่ ต้องมีเอกสารดังต่อไปนี้ ยื่นพร้อมกันด้วย

(๑) หนังสือของสมาคมนายจ้างที่ควบเข้ากันนั้นรับรองว่า ได้แจ้งไปยังเจ้าหนี้ทั้งปวงตามมาตรา ๗๗ วรรคหนึ่งแล้ว ไม่มีเจ้าหนี้คัดค้านภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือกรณีที่มีเจ้าหนี้คัดค้าน สมาคมนายจ้างก็ชำระหนี้หรือได้ให้ประกันเพื่อหนี้รายนั้นแล้ว

(๒) ร่างข้อบังคับของสมาคมนายจ้างใหม่ที่ขอจดทะเบียนสองฉบับ

(๓) สำเนารายงานการประชุมของสมาคมนายจ้างที่ควบเข้ากันหนึ่งฉบับ

เอกสารตาม (๒) และ (๓) นั้น ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการชุดแรกของสมาคมนายจ้างใหม่ ต้องลงลายมือชื่อรับรองสองคน

ให้นำมาตรา ๕๔ ถึงมาตรา ๗๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๘๐ เมื่อจดทะเบียนสมาคมนายจ้างที่ควบเข้ากันเป็นสมาคมนายจ้างใหม่แล้วให้นายทะเบียนขีดชื่อสมาคมนายจ้างเดิมที่ได้ควบเข้ากันนั้นออกจากทะเบียน

มาตรา ๘๑ สมาคมนายจ้างใหม่นี้ย่อมได้ไป ทั้งทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของสมาคมนายจ้างเดิม ที่ได้ควบเข้ากันนั้นทั้งสิ้น

สมาชิกของสมาคมนายจ้างเดิมที่ได้ควบเข้ากันนั้น ย่อมเป็นสมาชิกของสมาคมนายจ้างใหม่นี้

มาตรา ๘๒ สมาชิกนายจ้างย่อมเลิก ด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ถ้ามีข้อบังคับของสมาคมนายจ้างกำหนดให้เลิกในกรณีใด
เมื่อมีกรณีนั้น

(๒) เมื่อที่ประชุมใหญ่มีมติให้เลิก

(๓) เมื่อนายทะเบียนมีคำสั่งให้เลิก

(๔) เมื่อล้มละลาย

มาตรา ๘๓ นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้เลิกสมาคมนายจ้างได้ ในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อปรากฏว่า การดำเนินการของสมาคมนายจ้าง ขัดต่อ
วัตถุประสงค์ ขัดต่อกฎหมาย หรือเป็นภัยต่อเศรษฐกิจหรือความมั่นคงของประเทศ
หรือ ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(๒) เมื่อนายทะเบียนมีคำสั่งให้เลือกตั้งกรรมการ ขึ้นใหม่ทั้งคณะ
และไม่ดำเนินการเลือกตั้งภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด หรือภายในระยะเวลาที่
นายทะเบียนขยายระยะเวลาให้ จนสิ้นสุดระยะเวลาดังกล่าว หรือ

(๓) เมื่อสมาคมนายจ้างไม่ดำเนินการกิจการติดต่อกันเป็นเวลาเกินสองปี

เมื่อนายทะเบียนมีคำสั่งให้เลิกสมาคมนายจ้างใด ให้แจ้งคำสั่งเป็นหนังสือ
ให้สมาคมนายจ้างนั้นทราบโดยมิชักช้า

คำสั่งให้เลิกสมาคมนายจ้างตามมาตรา นี้ กรรมการเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการ
ทั้งหมดซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่ถูกสั่งให้เลิก มีสิทธิเข้าชื้อกันอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อรัฐมนตรี
โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์ และแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในสามสิบวันนับแต่
วันที่รับอุทธรณ์

ในกรณีที่ผู้อุทธรณ์ไม่พอใจคำวินิจฉัยของรัฐมนตรี ผู้อุทธรณ์มีสิทธิดำเนินการ
ต่อไป เพื่อให้ศาลแรงงานพิจารณาวินิจฉัยได้(๒๑)

คำสั่งเลิกสมาคมนายจ้าง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อสิ้นสุดระยะเวลา
การยื่นอุทธรณ์ หรือเมื่อศาลแรงงานวินิจฉัย แล้วแต่กรณี

มาตรา ๘๔ เมื่อสมาคมนายจ้างต้องเลิก ตามมาตรา ๘๒ (๑) (๒) หรือ (๓) หรือมาตรา ๘๓ ให้แต่งตั้งผู้ชำระบัญชี และทำการชำระบัญชี และให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยการชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัด มาใช้บังคับแก่การชำระบัญชีสมาคมนายจ้างโดยอนุโลม^(๓๘) (๔๐)

มาตรา ๘๕ เมื่อชำระบัญชีแล้ว ถ้ามีทรัพย์สินเหลืออยู่ จะแบ่งให้แก่สมาชิกของสมาคมนายจ้างไม่ได้ ทรัพย์สินนั้น จะต้องโอนไปให้แก่นิติบุคคลอื่นตามที่ได้ระบุไว้ในข้อบังคับว่าด้วยวิธีการจัดการของสมาคมนายจ้าง หรือตามมติของที่ประชุมใหญ่ ถ้าในข้อบังคับหรือที่ประชุมใหญ่มิได้ระบุนิติบุคคลใดให้เป็นผู้รับทรัพย์สินที่เหลือนั้นให้ผู้ชำระบัญชีมอบแก่กรมแรงงานเพื่อสวัสดิการของลูกจ้าง^(๔๑)

หมวด ๗

สหภาพแรงงาน

มาตรา ๘๖ สหภาพแรงงานจะมีขึ้นได้ ก็แต่โดยอาศัยอำนาจตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้^(๔๒) (๔๓)

สหภาพแรงงานต้องมีวัตถุประสงค์ เพื่อการแสวงหาและคุ้มครองผลประโยชน์เกี่ยวกับสภาพการจ้าง และส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง และระหว่างลูกจ้างด้วยกัน

มาตรา ๘๗ สหภาพแรงงานต้องมีข้อบังคับและต้องจดทะเบียนต่อนายทะเบียน เมื่อได้จดทะเบียนแล้ว ให้สหภาพแรงงานเป็นนิติบุคคล

(๓๘) ผู้จัดขบวนการดำเนินการของผู้ชำระบัญชี ต้องระวางโทษ ๑๕๖

(๔๐) ผู้ดำเนินกิจการของสมาคมนายจ้างซึ่งได้เลิกไปแล้ว ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๕๑

(๔๑) ผู้ชำระบัญชีไม่ปฏิบัติ ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๔๑

(๔๒) สมาคมลูกจ้างซึ่งได้จดทะเบียนจัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ที่ออกตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๓ ให้ถือว่าเป็นสหภาพแรงงานตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย ตามตรา ๑๖๑

(๔๓) ผู้ใช้ชื่อ "สหภาพแรงงาน" โดยมิได้เป็นสหภาพแรงงาน ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๕๔

มาตรา ๘๘ ผู้มีสิทธิจัดตั้งสหภาพแรงงาน ต้องเป็นลูกจ้างของนายจ้างคนเดียวกัน หรือเป็นลูกจ้างซึ่งทำงานในกิจการประเภทเดียวกันโดยไม่คำนึงว่าจะมีนายจ้างกี่คน บรรลุนิติภาวะ และมีสัญชาติไทย

มาตรา ๘๙ การขอจดทะเบียนสหภาพแรงงานนั้น ให้ลูกจ้างผู้มีสิทธิจัดตั้งสหภาพแรงงานจำนวนไม่น้อยกว่าสิบคนเป็นผู้เริ่มก่อการ ยื่นคำขอเป็นหนังสือต่อนายทะเบียน พร้อมด้วยร่างข้อบังคับของสหภาพแรงงานอย่างน้อยสามฉบับ

คำขอนั้น ต้องระบุ ชื่อ อายุ อาชีพหรือวิชาชีพ และที่อยู่ ของผู้เริ่มก่อการทุกคน

มาตรา ๙๐ ข้อบังคับของสหภาพแรงงาน อย่างน้อยต้องมีข้อความ ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ ซึ่งต้องมีคำว่า "สหภาพแรงงาน" กำกับไว้กับชื่อนั้นด้วย

(๒) วัตถุประสงค์

(๓) ที่ตั้งสำนักงาน

(๔) วิธีรับสมาชิก และการขาดจากสมาชิกภาพ

(๕) อัตราเงินค่าสมัครและค่าบำรุง และวิธีการชำระเงินนั้น

(๖) ข้อกำหนดเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของสมาชิก

(๗) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดการ การใช้จ่าย การเก็บรักษาเงิน

และทรัพย์สินอื่น ตลอดจนการทำบัญชี และการตรวจบัญชี

(๘) ข้อกำหนดเกี่ยวกับวิธีการพิจารณาในการนัดหยุดงาน และ

วิธีการอนุมัติข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง

(๙) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการประชุมใหญ่

(๑๐) ข้อกำหนดเกี่ยวกับจำนวนกรรมการ การเลือกตั้งกรรมการ วาระของการเป็นกรรมการ การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ และการประชุมของ คณะกรรมการ

มาตรา ๙๑ เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอพร้อมทั้งร่างข้อบังคับแล้ว เห็นว่า ผู้ยื่นคำขอมิฉะนั้นสมควรปฏิบัติตามมาตรา ๘๘ ข้อบังคับถูกต้องตามมาตรา ๙๐ และ วัตถุประสงค์ถูกต้องตามมาตรา ๘๖ วรรคสอง และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย

ของประชาชน ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนและออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียน
แก่สหภาพแรงงานนั้น

ถ้านายทะเบียนเห็นว่า คำขอหรือร่างข้อบังคับไม่ถูกต้องตามวรรคหนึ่ง ให้มีคำสั่ง
ให้แก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้อง เมื่อแก้ไขเพิ่มเติมถูกต้องแล้ว ให้รับจดทะเบียนและออกใบสำคัญ
แสดงการจดทะเบียนแก่สหภาพแรงงานนั้น

ถ้านายทะเบียนเห็นว่าไม่อาจรับจดทะเบียนได้ เนื่องจากวัตถุประสงค์ที่ประสงค์
ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนและแจ้งคำสั่ง
ไม่รับจดทะเบียนพร้อมด้วยเหตุผลที่ไม่รับจดทะเบียนไปยังผู้ขอจดทะเบียนโดยมิชักช้า

ผู้ขอจดทะเบียนมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่รับจดทะเบียนนั้นต่อรัฐมนตรีได้ โดยทำเป็น
หนังสือ ยื่นต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์ และแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในสามสิบวันนับแต่
วันที่ได้รับหนังสืออุทธรณ์

ในกรณีที่ผู้อุทธรณ์ไม่พอใจคำวินิจฉัยของรัฐมนตรี ผู้อุทธรณ์มีสิทธิดำเนินการ
ต่อไป เพื่อให้ศาลแรงงานพิจารณาวินิจฉัยได้^(๒๖)

มาตรา ๔๒ ให้นายทะเบียนประกาศการจดทะเบียน สหภาพแรงงานใน
ราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๔๓ ให้ผู้เริ่มก่อการจัดตั้งสหภาพแรงงานจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญ
ครั้งแรกภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่จดทะเบียน เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการและ
มอบหมายการตั้งปวงให้แก่คณะกรรมการ และอนุมัติร่างข้อบังคับที่ได้ยื่นแก่นายทะเบียน
ตามมาตรา ๔๑^(๔๔)

เมื่อที่ประชุมใหญ่ได้เลือกตั้งคณะกรรมการและอนุมัติร่างข้อบังคับแล้ว ให้นำ
สำเนาข้อบังคับ และรายชื่อ ที่อยู่ อาชีพหรือวิชาชีพ ของกรรมการไปจดทะเบียน
ภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ลงมติ^(๔๕)

(๔๔) ผู้ดำเนินการสหภาพแรงงานที่ยังไม่ได้จดทะเบียน ต้องระวางโทษตามมาตรา ๔๕

(๔๕) ผู้เริ่มก่อการจัดตั้งสหภาพแรงงานไม่ปฏิบัติ ต้องระวางโทษตามมาตรา ๔๕

มาตรา ๔๔ การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับของสหภาพแรงงาน จะกระทำได้โดยมติของที่ประชุมใหญ่ และต้องนำไปจดทะเบียนภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ลงมติ^(๔๖)

การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับตามวรรคหนึ่ง จะมีผลใช้บังคับต่อเมื่อนายทะเบียนได้รับจดทะเบียนแล้ว

ให้นำมาตรา ๔๑ มาใช้บังคับแก่การขอแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๕ ผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกของสหภาพแรงงานได้ จะต้องเป็นลูกจ้างของนายจ้างคนเดียวเท่ากับผู้อยู่จดทะเบียนสหภาพแรงงาน หรือเป็นลูกจ้างซึ่งทำงานในกิจการประเภทเดียวกันกับผู้อยู่จดทะเบียนสหภาพแรงงาน และมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป^(๔๗)

ลูกจ้างซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจในการจ้าง การลดค่าจ้าง การเลิกจ้าง การให้บำเหน็จหรือการลงโทษ จะเป็นสมาชิกในสหภาพแรงงานที่ลูกจ้างอื่นได้จัดตั้งหรือเป็นสมาชิกอยู่ไม่ได้ และลูกจ้างอื่นจะเป็นสมาชิกในสหภาพแรงงานที่ลูกจ้างซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาดังกล่าวได้จัดตั้งขึ้นหรือเป็นสมาชิกอยู่ไม่ได้^(๔๘)

มาตรา ๔๖ สมาชิกของสหภาพแรงงานมีสิทธิขอตรวจสอบทะเบียนสมาชิก เอกสาร หรือบัญชี เพื่อทราบการดำเนินกิจการของสหภาพแรงงานได้ ในเวลาเปิดทำการตามที่คณะกรรมการกำหนดไว้

ในการขอตรวจสอบตามวรรคหนึ่ง เจ้าหน้าที่ของสหภาพแรงงานต้องให้ความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๔๗ สมาชิกภาพของสมาชิกสหภาพแรงงานสิ้นสุดลงเมื่อตาย ลาออก ที่ประชุมใหญ่ให้ออก หรือตามที่กำหนดในข้อบังคับของสหภาพแรงงาน

มาตรา ๔๘ เพื่อประโยชน์ของสมาชิกของสหภาพแรงงาน ให้สหภาพแรงงานมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เรียกร้อง เจริญ ทำความตกลง และรับทราบคำชี้ขาด หรือทำข้อตกลงกับนายจ้าง หรือสมาคมนายจ้างในกิจการของสมาชิกได้

(๔๖) กรรมการสหภาพแรงงานไม่ปฏิบัติ ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๔๘

(๔๗) ผู้เป็นสมาชิกของสหภาพแรงงาน โดยรู้ว่ายังไม่ได้จดทะเบียน ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๔๕

(๔๘) สหภาพแรงงานรับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกโดยฝ่าฝืนมาตรานี้ ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๔๘

(๒) จัดการและดำเนินการเพื่อให้สมาชิกได้รับประโยชน์ ทั้งนี้ ภายใต้งบบังคับของวัตถุประสงค์ของสหภาพแรงงาน

(๓) จัดให้มีบริการสนเทศ เพื่อให้สมาชิกมาติดต่อเกี่ยวกับการ จัดหางาน

(๔) จัดให้มีบริการการให้คำปรึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาหรือขจัด ข้อขัดแย้งเกี่ยวกับการบริหารงานและการทำงาน

(๕) จัดให้มีการให้บริการ เกี่ยวกับการจัดสรรเงิน หรือทรัพย์สิน เพื่อสวัสดิการของสมาชิก หรือเพื่อสาธารณประโยชน์ ทั้งนี้ ตามที่ที่ประชุมใหญ่เห็นสมควร

(๖) เรียกหรือเก็บเงินค่าสมัครเป็นสมาชิก และเงินค่าบำรุงตามอัตรา ที่กำหนดในข้อบังคับของสหภาพแรงงาน

มาตรา ๔๔ เมื่อสหภาพแรงงานปฏิบัติการดังต่อไปนี้ เพื่อประโยชน์ของสมาชิก อันมิใช่เป็นกิจการเกี่ยวกับการเมือง ให้ลูกจ้าง สหภาพแรงงาน กรรมกร อนุกรรมกร และ เจ้าหน้าที่ของสหภาพแรงงาน *ได้รับการยกเว้น*ไม่ต้องถูกกล่าวหาหรือฟ้องร้อง ทางอาญา หรือทางแพ่ง

(๑) เข้าร่วมเจรจาทำความตกลงกับนายจ้าง สมาคมนายจ้าง ลูกจ้าง สหภาพแรงงานอื่น สหพันธ์นายจ้าง หรือสหพันธ์แรงงาน เพื่อเรียกร้องสิทธิหรือ ประโยชน์ที่สมาชิกสมควรได้รับ

(๒) นัดหยุดงาน หรือช่วยเหลือ ชักชวน หรือสนับสนุน ให้สมาชิก นัดหยุดงาน

(๓) ชี้แจงหรือโฆษณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อพิพาทแรงงาน

(๔) จัดให้มีการชุมนุมหรือเข้าร่วมโดยสงบในการนัดหยุดงาน

ทั้งนี้ เว้นแต่เป็นความผิดทางอาญาในลักษณะความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิด ภัยอันตรายต่อประชาชน เกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย เกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง เกี่ยวกับ ทรัพย์สิน และความผิดในทางแพ่งที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางอาญาในลักษณะดังกล่าว

มาตรา ๑๐๐ ให้สหภาพแรงงานมีคณะกรรมการเป็นผู้ดำเนินกิจการ และเป็น
ผู้แทนของสหภาพแรงงาน ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้ คณะกรรมการ
จะมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้

คณะกรรมการอาจแต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติงานตามที่มอบหมายได้

มาตรา ๑๐๑ ผู้ซึ่งจะได้รับเลือกตั้งหรือแต่งตั้งเป็นกรรมการหรืออนุกรรมการตาม
มาตรา ๑๐๐ ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นสมาชิกของสหภาพแรงงานนั้น
- (๒) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๓) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปี

มาตรา ๑๐๒ ลูกจ้างซึ่งเป็นกรรมการสหภาพแรงงานมีสิทธิลาเพื่อไปดำเนินกิจการ
สหภาพแรงงานในฐานะผู้แทนลูกจ้างในการเจรจา การไกล่เกลี่ย และการชี้ขาดข้อพิพาท
แรงงาน และมีสิทธิลาเพื่อไปร่วมประชุมตามที่ทางราชการกำหนดได้ ทั้งนี้ ให้ลูกจ้าง
ดังกล่าวแจ้งให้นายจ้างทราบล่วงหน้าถึงเหตุที่ลาโดยชัดแจ้งพร้อมทั้งแสดงหลักฐานที่เกี่ยวข้อง
ถ้ามี และให้ถือว่าวันลาของลูกจ้างนั้นเป็นวันทำงาน

มาตรา ๑๐๓ สหภาพแรงงานจะกระทำการดังต่อไปนี้ได้ ก็แต่โดยมติของที่ประชุม
ใหญ่

- (๑) แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ
- (๒) ดำเนินกิจการอันอาจกระทบกระเทือนถึงส่วนได้เสียของสมาชิก
เป็นส่วนรวม
- (๓) เลือกตั้งกรรมการ เลือกตั้งผู้สอบบัญชี รับรองงบดุล รายงาน
ประจำปี และงบประมาณ
- (๔) จัดสรรเงินหรือทรัพย์สิน เพื่อสวัสดิการของสมาชิก หรือเพื่อ
สาธารณประโยชน์
- (๕) เลิกสหภาพแรงงาน
- (๖) ควบสหภาพแรงงานเข้ากัน หรือ
- (๗) ก่อตั้งสหพันธ์แรงงาน หรือเป็นสมาชิกของสหพันธ์แรงงาน

มาตรา ๑๐๔ สหภาพแรงงานต้องจัดให้มีทะเบียนสมาชิกตามแบบที่อธิบดีกำหนด และเก็บรักษาไว้ที่สำนักงานพร้อมที่จะให้ตรวจสอบได้ในเวลาทำการ

ให้สหภาพแรงงานประกาศวันและเวลาเปิดทำการไว้ที่สำนักงาน^(๔๘)

มาตรา ๑๐๕ ให้นายทะเบียนหรือผู้ซึ่งนายทะเบียนมอบหมาย^(๕๐) มีอำนาจ

(๑) เข้าไปในสำนักงานของสหภาพแรงงานในเวลาทำการเพื่อตรวจสอบกิจการของสหภาพแรงงาน

(๒) สั่งให้กรรมการ พนักงาน หรือลูกจ้างของสหภาพแรงงาน ส่งหรือแสดงเอกสารหรือบัญชีของสหภาพแรงงาน เพื่อประกอบการพิจารณากรณีที่มีปัญหาเกิดขึ้น

(๓) สอบถามบุคคลใน (๒) หรือเรียกบุคคลดังกล่าวมาเพื่อสอบถาม หรือให้ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินกิจการของสหภาพแรงงาน^(๕๑)

มาตรา ๑๐๖ นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้กรรมการผู้ใดผู้หนึ่งหรือคณะกรรมการของสหภาพแรงงานออกจากตำแหน่งได้ เมื่อปรากฏว่า

(๑) กระทำการอันมิชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็นการขัดขวางการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของพนักงานประνομข้อพิพาทแรงงาน ผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน หรือคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์

(๒) ดำเนินกิจการไม่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของสหภาพแรงงาน อันเป็นการขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรืออาจเป็นภัยแก่เศรษฐกิจหรือความมั่นคงของประเทศ หรือ

(๔๘) สหภาพแรงงานฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม หรือกรรมการสหภาพแรงงานรู้เห็นเป็นใจให้สหภาพแรงงานฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๕๐

(๕๐) ผู้ซึ่งนายทะเบียนมอบหมาย ในกรุงเทพมหานคร คือ ข้าราชการระดับ ๓ ขึ้นไปของสำนักงานนายทะเบียนกลางสมาคมนายจ้าง สหภาพแรงงาน สหพันธ์นายจ้าง และสหพันธ์แรงงาน และของกองแรงงานสัมพันธ์ กรมแรงงาน

ตามคำสั่งนายทะเบียนประจำกรุงเทพมหานคร ที่ ๑๒๕/๒๕๑๘

(๕๑) ผู้ไม่อำนวยความสะดวก ขัดขวาง ไม่ตอบหนังสือสอบถาม ไม่ชี้แจงข้อเท็จจริง ไม่ส่งสิ่งของหรือเอกสาร ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๔๒

(๓) ให้หรือยินยอมให้ผู้ใดคนหนึ่งซึ่งมิใช่กรรมการเป็นผู้ดำเนิน
กิจการของสหภาพแรงงาน

คำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นหนังสือและแจ้งให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องและสหภาพแรงงาน
ทราบโดยมิชักช้า

มาตรา ๑๐๗ ผู้ซึ่งได้รับคำสั่งตามมาตรา ๑๐๖ มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อรัฐมนตรี
โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง

ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์และแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่
ได้รับหนังสืออุทธรณ์

ในกรณีที่ผู้อุทธรณ์ไม่พอใจคำวินิจฉัยของรัฐมนตรี ผู้อุทธรณ์มีสิทธิดำเนินการ
ต่อไป เพื่อให้ศาลแรงงานพิจารณาวินิจฉัยได้^(๒๗)

มาตรา ๑๐๘ สหภาพแรงงานต้องจัดให้มีการตรวจสอบบัญชีทุกปี และต้อง
เสนองบดุล พร้อมด้วยรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีต่อที่ประชุมใหญ่

เมื่อที่ประชุมใหญ่รับรองงบดุลและรายงานการสอบบัญชีแล้ว ให้ส่งสำเนาหนึ่งชุด
ให้แก่ นายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่รับรอง^{(๔๘)(๕๒)}

มาตรา ๑๐๙ สหภาพแรงงานตั้งแต่สองสหภาพขึ้นไป ที่มีสมาชิกเป็นลูกจ้างของ
นายจ้างคนเดียวกัน ไม่ว่าจะ เป็นลูกจ้างซึ่งทำงานในกิจการประเภทเดียวกันหรือไม่ อาจควบ
เข้ากันเป็นสหภาพแรงงานเดียวกันได้

สหภาพแรงงานตั้งแต่สองสหภาพขึ้นไป ที่มีสมาชิกเป็นลูกจ้างซึ่งทำงานในกิจการ
ประเภทเดียวกัน ไม่ว่าจะ เป็นลูกจ้างของนายจ้างคนเดียวกันหรือไม่ อาจควบเข้ากัน
เป็นสหภาพแรงงานเดียวกันได้

การควบสหภาพแรงงานเข้ากันตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ต้องได้รับมติของ
ที่ประชุมใหญ่ของแต่ละสหภาพ ด้วยคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด และ
ต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียน

(๕๒) สหภาพแรงงานฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม หรือกรรมการสหภาพแรงงานรู้เห็นเป็นใจให้สหภาพแรงงาน
ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๕๐

ในการขอความเห็นชอบจากนายทะเบียน ให้ส่งสำเนารายงานการประชุมใหญ่
ของสหภาพแรงงานซึ่งลงมติให้ควมเข้ากันไปด้วย

มาตรา ๑๑๐ ให้นำมาตรา ๗๗ มาตรา ๗๘ มาตรา ๗๙ มาตรา ๘๐ และมาตรา
๘๑ มาใช้บังคับแก่การควบสหภาพแรงงานเข้ากันโดยอนุโลม

มาตรา ๑๑๑ ให้นำมาตรา ๘๒ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ มาตรา ๘๕ มาใช้
บังคับแก่การเลิกสหภาพแรงงานโดยอนุโลม^{(๕๑)(๕๓)(๕๔)}

หมวด ๘

สหพันธ์นายจ้างและสหพันธ์แรงงาน

มาตรา ๑๑๒ สมาคมนายจ้างตั้งแต่สองสมาคมขึ้นไปที่มีสมาชิกประกอบกิจการ
ประเภทเดียวกัน อาจรวมกันจดทะเบียนจัดตั้งเป็นสหพันธ์นายจ้าง เพื่อส่งเสริมความ
สัมพันธ์อันดีระหว่างสมาคมนายจ้าง และคุ้มครองผลประโยชน์ของสมาคมนายจ้างและ
นายจ้างได้

มาตรา ๑๑๓ สหภาพแรงงานตั้งแต่สองสหภาพขึ้นไปและแต่ละสหภาพแรงงาน

(๑) สมาชิกเป็นลูกจ้างของนายจ้างคนเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นลูกจ้าง
ซึ่งทำงานในกิจการประเภทเดียวกันหรือไม่ หรือ

(๒) มีสมาชิกเป็นลูกจ้างซึ่งทำงานในกิจการประเภทเดียวกัน ไม่ว่าจะ
จะเป็นลูกจ้างของนายจ้างคนเดียวกันหรือไม่

อาจรวมกันจดทะเบียนจัดตั้งเป็นสหพันธ์แรงงาน เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่าง
สหภาพแรงงาน และคุ้มครองผลประโยชน์ของสหภาพแรงงานและลูกจ้าง^(๕๕)

(๕๑) ผู้จัดวางการดำเนินการของผู้ชำระบัญชี ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๕๖

(๕๔) ผู้ดำเนินกิจการของสหภาพแรงงานซึ่งได้เลิกไปแล้ว ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๕๖

(๕๕) ผู้ใช้ชื่อ “สหพันธ์นายจ้าง” หรือ “สหพันธ์แรงงาน” โดยมิได้เป็นสหพันธ์นายจ้าง หรือ
สหพันธ์แรงงาน ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๕๔

มาตรา ๑๑๔ การจัดตั้งหรือการเข้าเป็นสมาชิกของสหพันธ์นายจ้างหรือสหพันธ์แรงงานตามมาตรา ๑๑๒ หรือมาตรา ๑๑๓ จะกระทำได้ ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากสมาชิกด้วยคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของแต่ละสมาคมายจ้างหรือแต่ละสหภาพแรงงาน

การออกเสียงลงคะแนนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับว่าด้วยวิธีการจัดการสมาคมายจ้าง หรือข้อบังคับว่าด้วยวิธีการจัดการสหภาพแรงงาน

มาตรา ๑๑๕ ให้สหพันธ์นายจ้างและสหพันธ์แรงงานที่ได้จดทะเบียนแล้ว เป็นนิติบุคคล

มาตรา ๑๑๖ สมาคมายจ้างซึ่งเป็นสมาชิกสหพันธ์นายจ้าง และสหภาพแรงงานซึ่งเป็นสมาชิกสหพันธ์แรงงาน มีสิทธิส่งผู้แทนไปร่วมประชุมและดำเนินการของสหพันธ์นายจ้างหรือสหพันธ์แรงงานได้ ตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ในข้อบังคับว่าด้วยวิธีการจัดการสหพันธ์นายจ้าง หรือข้อบังคับว่าด้วยวิธีการจัดสหพันธ์แรงงาน

มาตรา ๑๑๗ คณะกรรมการสหพันธ์นายจ้าง ให้เลือกตั้งจากผู้แทนของสมาคมายจ้าง ซึ่งเป็นสมาชิกของสหพันธ์นายจ้างนั้น

คณะกรรมการสหพันธ์แรงงาน ให้เลือกตั้งจากผู้แทนของสหภาพแรงงาน ซึ่งเป็นสมาชิกของสหพันธ์แรงงานนั้น

มาตรา ๑๑๘ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยสมาคมายจ้างในหมวด ๖ และสหภาพแรงงานในหมวด ๗ มาใช้บังคับแก่สหพันธ์นายจ้างและสหพันธ์แรงงานโดยอนุโลม^(๕๖)(๕๗)

มาตรา ๑๑๙ สมาคมายจ้างหรือสหพันธ์นายจ้างไม่น้อยกว่าห้าแห่ง อาจจัดตั้งสภาองค์การนายจ้าง เพื่อส่งเสริมการศึกษาและส่งเสริมการแรงงานสัมพันธ์ได้

สภาองค์การนายจ้างต้องมีข้อบังคับและต้องจดทะเบียนต่อนายทะเบียน เมื่อได้จดทะเบียนแล้ว ให้สภาองค์การนายจ้างเป็นนิติบุคคล

(๕๖) ผู้จัดตั้งสหพันธ์นายจ้าง หรือผู้จัดตั้งสหพันธ์แรงงาน ไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๕๑ หรือมาตรา ๑๕๒ แล้วแต่กรณี

(๕๗) สหพันธ์นายจ้าง สหพันธ์แรงงาน ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม หรือกรรมการสหพันธ์นายจ้าง หรือกรรมการสหพันธ์แรงงาน รู้เห็นเป็นใจให้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๕๑

ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยสมาคมนายจ้างในหมวด ๖ และสหพันธ์นายจ้างในหมวด ๘ มาใช้บังคับแก่สภาองค์การนายจ้างโดยอนุโลม^(๕๗)

มาตรา ๑๒๐ สหภาพแรงงานหรือสหพันธ์แรงงานไม่น้อยกว่าสิบห้าแห่ง อาจจัดตั้งสภาองค์การลูกจ้าง เพื่อส่งเสริมการศึกษาและส่งเสริมการแรงงานสัมพันธ์ได้

สภาองค์การลูกจ้างต้องมีข้อบังคับและต้องจดทะเบียนต่อนายทะเบียน เมื่อได้จดทะเบียนแล้ว ให้สภาองค์การลูกจ้างเป็นนิติบุคคล

ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยสหภาพแรงงานในหมวด ๗ และสหพันธ์แรงงานในหมวด ๘ มาใช้บังคับแก่สภาองค์การลูกจ้างโดยอนุโลม^(๕๘)

หมวด ๘

การกระทำอันไม่เป็นธรรม

มาตรา ๑๒๑ ห้ามมิให้นายจ้าง

(๑) เลิกจ้าง หรือกระทำการใด ๆ อันอาจเป็นผลให้ ลูกจ้าง ผู้แทนลูกจ้าง กรรมการสหภาพแรงงาน หรือกรรมการสหพันธ์แรงงาน ไม่สามารถทนทำงานอยู่ต่อไปได้ เพราะเหตุที่ลูกจ้างหรือสหภาพแรงงานได้นัดชุมนุม ทำคำร้อง ยื่นข้อเรียกร้อง เจริญ หรือดำเนินการฟ้องร้อง หรือเป็นพยาน หรือให้หลักฐานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน หรือนายทะเบียน พนักงานประνομข้อพิพาทแรงงาน ผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน หรือกรรมการแรงงานสัมพันธ์ ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือต่อศาลแรงงาน หรือเพราะเหตุที่ลูกจ้างหรือสหภาพแรงงานกำลังจะกระทำการดังกล่าว

(๒) เลิกจ้างหรือกระทำการใด ๆ อันอาจเป็นผลให้ลูกจ้าง ไม่สามารถทนทำงานอยู่ต่อไปได้ เพราะเหตุที่ลูกจ้างนั้นเป็นสมาชิกของสหภาพแรงงาน

(๓) ชัดขวางในการที่ลูกจ้างเป็นสมาชิก หรือให้ลูกจ้างออกจากความเป็นสมาชิกของสหภาพแรงงาน หรือให้ หรือตกลงจะให้เงิน หรือทรัพย์สินแก่ลูกจ้าง

(๕๗) ความในมาตรานี้ได้ยกเลิกและใช้ความใหม่แทน โดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๖ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับพิเศษ เล่ม ๕๓ ตอนที่ ๑๓๘ ประจำวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๘ ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๘

หรือเจ้าหน้าที่ของสหภาพแรงงาน เพื่อมิให้สมัครหรือรับสมัครลูกจ้างเป็นสมาชิก หรือเพื่อให้ออกจากการเป็นสมาชิกของสหภาพแรงงาน

(๔) ชัดขวางการดำเนินการของสหภาพแรงงาน หรือสหพันธ์แรงงาน หรือชัดขวางการใช้สิทธิของลูกจ้างในการเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน หรือ

(๕) เข้าแทรกแซงในการดำเนินการของสหภาพแรงงาน หรือสหพันธ์แรงงาน โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย (๕๘)

มาตรา ๑๒๒ ห้ามมิให้ผู้ใด

(๑) บังคับหรือขู่เข็ญโดยทางตรงหรือทางอ้อม ให้ลูกจ้างเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน หรือต้องออกจากการเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน หรือ

(๒) กระทำการใดๆ อันอาจเป็นผลให้นายจ้างฝ่าฝืนมาตรา ๑๒๑ (๖๐)

มาตรา ๑๒๓ ในระหว่างที่ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างหรือค่าจ้างมีผลใช้บังคับ ห้ามมิให้นายจ้างเลิกจ้าง ลูกจ้าง ผู้แทนลูกจ้าง กรรมการ อนุกรรมการ หรือสมาชิกสหภาพแรงงาน หรือกรรมการ หรืออนุกรรมการสหพันธ์แรงงาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้อง เว้นแต่บุคคลดังกล่าว

(๑) ทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดอาญาโดยเจตนาแก่นายจ้าง

(๒) จงใจทำให้นายจ้างได้รับความเสียหาย

(๓) ฝ่าฝืนข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมายของนายจ้าง โดยนายจ้างได้กล่าวและตักเตือนเป็นหนังสือแล้ว เว้นแต่กรณีที่ร้ายแรง นายจ้างไม่จำเป็นต้องกล่าวและตักเตือน ทั้งนี้ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งนั้น ต้องมิได้ออกเพื่อชัดขวางมิให้บุคคลดังกล่าวดำเนินการเกี่ยวกับข้อเรียกร้อง หรือ

(๔) ละทิ้งหน้าที่เป็นเวลาสามวันทำงานติดต่อกันโดยไม่มีเหตุผล

อันสมควร

(๕๘) นายจ้างฝ่าฝืน ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๕๔

(๖๐) ผู้ฝ่าฝืน ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๕๕

(๕) กระทำการใด ๆ เป็นการยุยง สนับสนุน หรือชักชวน ให้มีการฝ่าฝืนข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างหรือค่าจ้าง(๕๔)

มาตรา ๑๒๔ เมื่อมีการฝ่าฝืนมาตรา ๑๒๑ มาตรา ๑๒๒ หรือมาตรา ๑๒๓ ผู้เสียหาย เนื่องจากการฝ่าฝืน อาจยื่นคำร้องกล่าวหาผู้ฝ่าฝืนต่อคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ได้ภายใน หกสิบวันนับแต่วันที่มีการฝ่าฝืน

มาตรา ๑๒๕ เมื่อได้รับคำร้องกล่าวหาตามมาตรา ๑๒๔ แล้ว ให้คณะกรรมการ แรงงานสัมพันธ์พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด และออกคำสั่งภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง กล่าวหา

รัฐมนตรีมีอำนาจขยายระยะเวลาให้คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์พิจารณาชี้ขาด ได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๑๒๖ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาได้ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการแรงงาน สัมพันธ์ตามมาตรา ๑๒๕ ภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์กำหนดควรดำเนิน คดีอาญาต่อบุคคลนั้น ให้เป็นอันระงับไป

มาตรา ๑๒๗ การฝ่าฝืนมาตรา ๑๒๑ มาตรา ๑๒๒ หรือมาตรา ๑๒๓ จะดำเนิน คดีอาญาได้ ต่อเมื่อผู้เสียหายเนื่องจากการฝ่าฝืนได้ยื่นคำร้องกล่าวหาผู้ฝ่าฝืนตามมาตรา ๑๒๔ และผู้ถูกกล่าวหาไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ตามมาตรา ๑๒๕

หมวด ๑๐

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๒๘ ผู้แทนนายจ้างหรือผู้แทนลูกจ้างตามมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๖ หรือ ผู้แทนสมาคมนายจ้างหรือผู้แทนสหภาพแรงงานตามมาตรา ๑๕ ผู้ใด รับ หรือยอมรับเงิน หรือทรัพย์สินจากผู้ใดคนหนึ่ง เพื่อกระทำการอันเป็นเหตุให้นายจ้าง ลูกจ้าง สมาคมนายจ้าง หรือสหภาพแรงงาน ซึ่งตนเป็นผู้แทนในการเรียกร้อง เจริญ ทำความตกลง หรือรับทราบ ค่าจ้าง ต้องเสียผลประโยชน์อันควรได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน สองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๒๙ ผู้ที่ปรึกษา นายจ้าง หรือผู้ที่ปรึกษา ลูกจ้าง ตามมาตรา ๑๗ ผู้ใด รับ หรือ ยอมจะรับเงินหรือทรัพย์สินจากผู้ใดคนหนึ่ง เพื่อกระทำการอันเป็นเหตุให้นายจ้างหรือลูกจ้าง ซึ่งตนเป็นที่ปรึกษาต้องเสียผลประโยชน์อันควรได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือ ปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓๐ นายจ้างผู้ใดฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๘ มาตรา ๒๐ หรือ มาตรา ๒๒ วรรคสอง ประกอบด้วยมาตรา ๑๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๑๓๑ นายจ้างหรือลูกจ้างผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ข้อตกลงเกี่ยวกับ สภาพการจ้าง หรือค่าชดเชยข้อพิพาทแรงงาน ที่ได้จดทะเบียนตามมาตรา ๑๘ วรรคสอง มาตรา ๒๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๒๔ วรรคสี่ ในระหว่างที่ที่ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง หรือค่าชดเชยข้อพิพาทแรงงานนั้นมีผลใช้บังคับ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือ ปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓๒ นายจ้าง ลูกจ้าง สมาคมนายจ้าง สหภาพแรงงาน สหพันธ์นายจ้าง หรือสหพันธ์แรงงานใด ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ หรือคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือ ปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓๓ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานตามมาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ หรือมาตรา ๓๕ (๔) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่น บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓๔ ผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานผู้ใด รับ หรือยอมจะรับเงินหรือทรัพย์สิน จากผู้ใดคนหนึ่ง เพื่อจงใจให้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน อันเป็นเหตุให้นายจ้าง ลูกจ้าง สมาคม นายจ้าง หรือสหภาพแรงงาน ต้องเสียผลประโยชน์อันควรได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน หนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓๕ ผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๔ วรรคสาม หรือ วรรคสี่ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๑๓๖ นายจ้างผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓๘ นายจ้าง ลูกจ้าง สมาคมนายจ้าง สหภาพแรงงาน สหพันธ์นายจ้าง หรือสหพันธ์แรงงานใด ฝ่าฝืนประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓๙ นายจ้างหรือลูกจ้างผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๔๐ นายจ้างหรือลูกจ้างผู้ใด ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๕ (๑) (๒) หรือ (๓) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๔๑ นายจ้างหรือลูกจ้างผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๔๒ ผู้ใด ไม่อำนวยความสะดวก ชัดขวาง ไม่ตอบหนังสือสอบถาม ไม่ชี้แจงข้อเท็จจริง หรือไม่ส่งสิ่งของหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องแก่กรรมการแรงงานสัมพันธ์ หรืออนุกรรมการแรงงานสัมพันธ์ตามมาตรา ๔๓ หรือแก่นายทะเบียน หรือผู้ซึ่งนายทะเบียนมอบหมาย ตามมาตรา ๗๒ หรือมาตรา ๑๐๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๔๓ นายจ้างผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๐ มาตรา ๕๒ หรือมาตรา ๕๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๔๔ ผู้เริ่มก่อการจัดตั้งสมาคมนายจ้างผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๑ หรือกรรมการสมาคมนายจ้างผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินวันละห้าสิบบาทตลอดระยะเวลาที่ยังไม่ปฏิบัติ

มาตรา ๑๔๕ สมาคมนายจ้างได้รับบุคคลเข้าเป็นสมาชิก โดยฝ่าฝืนมาตรา ๖๓ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๑๔๖ สมาคมนายจ้างใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗๑ หรือมาตรา ๗๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

กรรมการสมาคมนายจ้างผู้ใดรู้เห็นเป็นใจให้สมาคมนายจ้างกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗๑ หรือมาตรา ๗๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๔๗ ผู้ชำระบัญชีผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๕ หรือมาตรา ๑๑๑ ประกอบด้วยมาตรา ๘๕ หรือมาตรา ๑๑๑ ประกอบด้วยมาตรา ๘๕ หรือมาตรา ๑๑๑ ต้องระวางโทษปรับวันละไม่เกินห้าสิบบาทตลอดระยะเวลาที่ยังไม่ปฏิบัติ

มาตรา ๑๔๘ ผู้เริ่มก่อการจัดตั้งสหภาพแรงงานผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๙๓ หรือกรรมการสหภาพแรงงานผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๙๔ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินวันละห้าสิบบาท ตลอดระยะเวลาที่ยังไม่ปฏิบัติ

มาตรา ๑๔๙ สหภาพแรงงานได้รับบุคคลเข้าเป็นสมาชิก โดยฝ่าฝืนมาตรา ๙๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๑๕๐ สหภาพแรงงานใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๐๔ หรือมาตรา ๑๐๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

กรรมการสหภาพแรงงานผู้ใดรู้เห็นเป็นใจ ให้สหภาพแรงงานกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๐๔ หรือมาตรา ๑๐๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕๑ ผู้จัดตั้งสหพันธ์นายจ้างผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๑๘ ประกอบด้วยมาตรา ๖๑ หรือผู้จัดตั้งสหพันธ์แรงงานผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๑๘ ประกอบด้วยมาตรา ๙๓ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินวันละห้าสิบบาทตลอดระยะเวลาที่ยังไม่ปฏิบัติ

มาตรา ๑๕๒ กรรมการสหพันธ์นายจ้างผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๑๘ ประกอบด้วยมาตรา ๖๒ หรือกรรมการสหพันธ์แรงงานผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๑๘ ประกอบด้วยมาตรา ๙๔ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินวันละห้าสิบบาทตลอดระยะเวลาที่ยังไม่ปฏิบัติ

มาตรา ๑๕๓ สหพันธ์นายจ้างใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๑๘ ประกอบด้วย มาตรา ๗๑ หรือมาตรา ๗๕ หรือสหพันธ์แรงงานใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๑๘ ประกอบด้วยมาตรา ๑๐๔ หรือมาตรา ๑๐๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

กรรมการสหพันธ์นายจ้างผู้ใดรู้เห็นเป็นใจให้สหพันธ์นายจ้างกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๑๘ ประกอบด้วยมาตรา ๗๑ หรือมาตรา ๗๕ หรือกรรมการสหพันธ์แรงงาน ผู้ใดรู้เห็นเป็นใจให้สหพันธ์แรงงานกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๑๘ ประกอบด้วยมาตรา ๑๐๔ หรือมาตรา ๑๐๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕๔ ผู้ใดใช้ชื่อซึ่งมีอักษรไทยประกอบว่า “สมาคมนายจ้าง” หรือ “สหภาพแรงงาน” หรือ “สหพันธ์นายจ้าง” หรือ “สหพันธ์แรงงาน” หรืออักษรต่างประเทศ ซึ่งมีความหมายทำนองเดียวกันประกอบในป้ายชื่อ ดวงตรา จดหมาย ใบแจ้งความหรือเอกสารอย่างอื่นเกี่ยวกับกิจการธุรกิจ โดยมิได้เป็นสมาคมนายจ้าง สหภาพแรงงาน สหพันธ์นายจ้าง หรือสหพันธ์แรงงาน ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท และปรับอีกเป็นรายวันไม่เกินวันละห้าสิบบาทจนกว่าจะเลิกใช้

มาตรา ๑๕๕ ผู้ใดเป็นสมาชิกของสมาคมนายจ้างหรือสหภาพแรงงาน โดยรู้หรือควรจะรู้ว่าเป็นสมาคมนายจ้างหรือสหภาพแรงงานนั้น ยังไม่ได้จดทะเบียน ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

ผู้ใด เป็นผู้ดำเนินการ สมาคมนายจ้างหรือสหภาพแรงงาน ที่ยังไม่ได้จดทะเบียน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕๖ เมื่อสมาคมนายจ้าง สหภาพแรงงาน สหพันธ์นายจ้าง หรือสหพันธ์แรงงาน ได้เลิกตามพระราชบัญญัตินี้ กรรมการหรืออนุกรรมการสมาคมนายจ้าง สหภาพแรงงาน สหพันธ์นายจ้าง หรือสหพันธ์แรงงานผู้ใด ชัดขวางการดำเนินการของผู้ชำระบัญชี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕๗ ผู้ใดยังคงดำเนินกิจการ ของสมาคมนายจ้าง สหภาพแรงงาน สหพันธ์นายจ้าง หรือสหพันธ์แรงงาน ซึ่งได้เลิกไปแล้วตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕๗ ทวิ ผู้ใดดำเนินการสภาองค์การนายจ้างหรือสภาองค์การลูกจ้าง หรือใช้ชื่อซึ่งมีอักษรไทยประกอบว่า "สภาองค์การนายจ้าง" หรือ "สภาองค์การลูกจ้าง" ในเอกสารเกี่ยวกับกิจการธุรกิจ โดยมีได้ปฏิบัติตามมาตรา ๑๑๙ หรือ มาตรา ๑๒๐ แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ^(๖๑)

มาตรา ๑๕๘ นายจ้างผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๒๑ หรือมาตรา ๑๒๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๒๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๖๐ บรรดาคำร้องกล่าวหา ข้อเรียกร้อง ข้อพิพาทแรงงาน ข้อตกลง คำชี้ขาดของผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน คำชี้ขาดหรือคำสั่งของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ หรือคดีซึ่งเกิดขึ้นหรือยังไม่ถึงที่สุดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้เป็นไปตามประกาศของกระทรวงมหาดไทยที่ออกตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ จนกว่าคำร้องกล่าวหา ข้อเรียกร้อง ข้อพิพาทแรงงาน ข้อตกลง คำชี้ขาด คำสั่ง หรือคดีนั้น จะถึงที่สุด

ให้ผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานและคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ ซึ่งแต่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด ตลอดจน มีอำนาจสั่งเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง เช่นเดียวกับผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานและคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์

(๖๑) มาตรานี้ได้เพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๘๖ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๑๓๕ ประจำวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๘ ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๘

ซึ่งแต่งตั้งขึ้นตามประกาศของกระทรวงมหาดไทยที่ออกตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

มาตรา ๑๖๑ สมาคมนายจ้างและสมาคมลูกจ้างซึ่งได้จดทะเบียนจัดตั้งขึ้นตามประกาศของกระทรวงมหาดไทยที่ออกตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ให้ถือว่าเป็นสมาคมนายจ้างและสหภาพแรงงานตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๖๒ คำขอจัดตั้งสมาคมนายจ้างหรือสมาคมลูกจ้างที่ได้ยื่นไว้ตามประกาศของกระทรวงมหาดไทยที่ออกตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ให้ถือว่าเป็นคำขอตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๖๓ ในระหว่างที่ยังมิได้มีกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแรงงานใช้บังคับ ให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับศาลแรงงาน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

สัญญา ธรรมศักดิ์

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:— เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ในส่วนที่เกี่ยวกับแรงงานสัมพันธ์ยังมีวิธีการไม่เหมาะสมแก่สถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบันสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ขึ้นแทน เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการยื่นข้อเรียกร้องและการระงับข้อพิพาทแรงงาน ให้เหมาะสมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ให้นายจ้างจัดตั้งสมาคมนายจ้างและลูกจ้างจัดตั้งสหภาพแรงงาน เพื่อแสวงหาและคุ้มครองประโยชน์เกี่ยวกับการจ้าง การจัดสวัสดิการ และการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างตลอดจนให้ลูกจ้างจัดตั้งคณะกรรมการลูกจ้างเป็นองค์กรในกาารหรือในกิจการต่าง ๆ กับนายจ้าง เพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันและหาทางปรองดองให้การทำงานร่วมกันระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างให้มีผลดียิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๑๘)

ออกตามความในพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์

พ.ศ. ๒๕๑๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกรณีที่ลูกจ้างเลือกตั้งผู้แทนลูกจ้างโดยลูกจ้างจัดการเอง ให้ลูกจ้างจัดการให้มีการประชุมลูกจ้างซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้อง แล้วตกลงกันว่า ผู้แทนลูกจ้างซึ่งมีจำนวนไม่เกินเจ็ดคนนั้นจะให้ลูกจ้างผู้ใดเป็นผู้แทน ถ้ามีผู้ประสงค์จะเป็นผู้แทนลูกจ้างเกินเจ็ดคน และไม่อาจตกลงกันได้ ให้มีการลงคะแนนเสียง และให้ผู้ซึ่งได้คะแนนเสียงมากตามลำดับเจ็ดคนเป็นผู้แทนลูกจ้าง

ข้อ ๒ ในกรณีที่ลูกจ้างเป็นผู้แจ้งข้อเรียกร้อง และมีรายชื่อและลายมือชื่อของลูกจ้างซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้อง ไม่น้อยกว่าร้อยละสิบห้าของลูกจ้างทั้งหมดซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้อง และระบุชื่อผู้แทนลูกจ้างมีจำนวนไม่เกินเจ็ดคนพร้อมกับการแจ้งข้อเรียกร้องด้วย ให้ถือว่าลูกจ้างได้เลือกตั้งผู้แทนลูกจ้างโดยสมบูรณ์แล้ว

มาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ บัญญัติว่าการเลือกตั้งผู้แทนลูกจ้างให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งผู้แทนลูกจ้างขึ้น

กฎกระทรวงนี้ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๙๒ ตอนที่ ๑๓๘ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๑๘

ข้อ ๓ ในกรณีที่ลูกจ้างแจ้งข้อเรียกร้องต่อนายจ้าง แต่ยังมีได้เลือกตั้งผู้แทนลูกจ้าง ถ้าลูกจ้างจะเลือกตั้งผู้แทนลูกจ้างโดยลูกจ้างจัดการเอง ให้ลูกจ้างซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้องนั้นทำการเลือกตั้งผู้แทนลูกจ้างและแจ้งชื่อผู้แทนลูกจ้างให้นายจ้างทราบ ตามวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อ ๑

ข้อ ๔ ในกรณีที่ลูกจ้างร้องขอให้พนักงานประνομข้อพิพาทแรงงานจัดการเลือกตั้งผู้แทนลูกจ้างแทน ให้ลูกจ้างซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้องไม่น้อยกว่าสิบคนลงชื่อร่วมกันยื่นคำขอตามแบบ ร.ส. ๑ ท้ายกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๕ เมื่อพนักงานประνομข้อพิพาทแรงงานได้รับคำขอตามข้อ ๔ ให้พนักงานประνομข้อพิพาทแรงงานกำหนดให้มีการเลือกตั้งผู้แทนลูกจ้าง โดยแจ้งกำหนดวัน เวลา และสถานที่ทำการเลือกตั้งเป็นหนังสือให้ลูกจ้างผู้ร้องขอทราบ และให้ปิดประกาศกำหนดวัน เวลา และสถานที่ทำการเลือกตั้งผู้แทนลูกจ้างตามแบบ ร.ส. ๒ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ณ ที่เปิดเผยในสถานที่ที่ลูกจ้างซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้องทำงานอยู่ ก่อนกำหนดเวลาเลือกตั้งไม่น้อยกว่ายี่สิบสี่ชั่วโมง

ข้อ ๖ ในวันเวลาที่กำหนดทำการเลือกตั้งผู้แทนลูกจ้าง ให้พนักงานประνομข้อพิพาทแรงงานจัดประชุมลูกจ้างซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้อง ณ สถานที่ที่ได้กำหนดไว้ เพื่อให้ลูกจ้างซึ่งมาประชุมเสนอชื่อลูกจ้างที่เห็นสมควรเป็นผู้แทนลูกจ้าง หรือรับแจ้งชื่อลูกจ้างที่เห็นสมควรเป็นผู้แทนลูกจ้าง และให้ลูกจ้างซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้องซึ่งมาประชุมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้แทนลูกจ้างไม่เกินจำนวนที่พนักงานประνομข้อพิพาทแรงงานกำหนด

ในกรณีที่ลูกจ้างซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้องบางส่วนเป็นสมาชิกสหภาพแรงงานและลูกจ้างเสนอชื่อกรรมการสหภาพแรงงานเป็นผู้แทนลูกจ้างรวมอยู่ด้วย การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ใช้วิธีลงคะแนนลับ

เมื่อลูกจ้างลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเสร็จแล้ว ให้พนักงานประνομข้อพิพาทแรงงานนับคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยไม่ชักช้า ผู้ซึ่งได้คะแนนเสียงมากตามลำดับตามจำนวนที่พนักงานประνομข้อพิพาทแรงงานกำหนด เป็นผู้แทนลูกจ้าง

ข้อ ๗ ในกรณีที่สหภาพแรงงานเป็นผู้แจ้งข้อเรียกร้อง ถ้าความปรากฏแก่พนักงาน
ประนอมข้อพิพาทแรงงาน ตามคำร้องของสหภาพแรงงาน ลูกจ้างหรือนายจ้างว่าลูกจ้าง
ซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้องนั้น บางส่วนเป็นสมาชิกสหภาพแรงงานอื่นด้วย ให้พนักงาน
ประนอมข้อพิพาทแรงงานจัดให้มีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้แทนลูกจ้าง โดยนำความใน
ข้อ ๕ และข้อ ๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๘ ในกรณีตามข้อ ๖ และข้อ ๗ ให้พนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงาน
ทำหนังสือแสดงชื่อผู้แทนลูกจ้างตามแบบ ร.ส. ๓ ท้ายกฎกระทรวงนี้ มอบให้ผู้แทนลูกจ้าง
และนายจ้าง

ให้พนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงานทำบันทึกการเลือกตั้งผู้แทนลูกจ้าง แสดง
จำนวนลูกจ้างซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้อง จำนวนลูกจ้างซึ่งลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้แทน
ลูกจ้าง ชื่อผู้แทนลูกจ้าง และจำนวนคะแนนเสียงเลือกตั้งที่ได้รับ เก็บไว้เป็นหลักฐาน
ไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

ข้อ ๙ กำหนดระยะเวลาในการเป็นผู้แทนลูกจ้าง ให้นับแต่วันที่ได้รับเลือกตั้ง
จนถึงวันที่ได้มีการเลือกตั้งผู้แทนลูกจ้างใหม่ หรือวันที่ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างสิ้นสุดลง
แล้วแต่กรณี

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๘

บุญเท่ง ทองสวัสดิ์

(นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

แบบ ร.ส. ๑

คำร้อง

ขอให้จัดการเลือกตั้งผู้แทนลูกจ้าง

(ตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘)

เขียนที่.....

วันที่.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี

สัญชาติ.....อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ต.รอก/ชอย.....

ถนน.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....และผู้มีชื่อซึ่งได้ลงลายมือชื่อในใบแนบท้ายคำร้องนี้อีก

จำนวน.....คน ขอยื่นคำร้องต่อพนักงานประνομข้อพิพาทแรงงานมีข้อความดังต่อไปนี้

๑. ข้าพเจ้าทั้งหมดเป็นผู้แทนลูกจ้างของ.....(ชื่อสถานประกอบการ)

ซึ่งมีสำนักทำกรงาน ณ เลขที่.....หมู่ที่.....ต.รอก/ชอย.....

ถนน.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....โทรศัพท์.....

ซึ่งมี.....เป็นนายจ้าง

๒. ข้าพเจ้าทั้งหมดมีความประสงค์จะขอให้พนักงานประνομข้อพิพาทแรงงานจัดให้

มีการเลือกตั้งผู้แทนในการเจรจาของฝ่ายลูกจ้าง เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติแรงงาน

สัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘

จึงเรียนมา เพื่อพิจารณาจัดให้มีการเลือกตั้งผู้แทนในการเจรจาให้แก่ข้าพเจ้าด้วย

(ลงชื่อ).....ผู้ร้อง

(.....)

แบบ ร.ศ. ๒

ประกาศ
กำหนดการเลือกตั้งผู้แทนลูกจ้างในการเจรจา

ตามที่ลูกจ้างของ.....(ชื่อสถานประกอบการ)
จำนวน.....คน ได้ร้องขอให้พนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงานจัดการเลือกตั้งผู้แทน
ลูกจ้างเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ นั้น

พนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงานพิจารณาแล้ว เห็นสมควรกำหนดให้มีการ
เลือกตั้งผู้แทนลูกจ้าง ในวันที่.....พ.ศ.....
เวลา.....น. ณ.....

จึงประกาศมาให้ลูกจ้างซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้องทราบ และไปประชุมใน
การเลือกตั้งผู้แทนลูกจ้างโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่.....พ.ศ.....

.....
พนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงาน

แบบ ร.ส. ๓

หนังสือ
แสดงชื่อผู้แทนลูกจ้างในการเจรจา

สำนักงาน.....

วันที่.....พ.ศ.....

โดยที่ได้มีคำร้องขอให้จัดการเลือกตั้งผู้แทนลูกจ้างในการเจรจาของลูกจ้าง
ลงวันที่.....พ.ศ.....

พนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงานได้ดำเนินการเลือกตั้งผู้แทนลูกจ้าง เมื่อ
วันที่.....พ.ศ..... แล้ว ปรากฏว่า ผู้มีชื่อต่อไปนี้
ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนลูกจ้าง

- (๑)
- (๒)
- (๓)
- (๔)
- (๕)
- (๖)
- (๗)

จึงออกหนังสือนี้ให้ไว้เป็นหลักฐาน

.....
พนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงาน

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง ให้ข้อพิพาทแรงงานเข้าสู่การชี้ขาด และ
ห้ามนายจ้างปิดงานหรือลูกจ้างนัดหยุดงาน
ในระหว่างประกาศใช้กฎอัยการศึก

ตามที่คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ได้เข้ายึดอำนาจการปกครองประเทศ และการประกาศใช้กฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักร ตั้งแต่วันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ นั้น

ปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้ใช้อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ตามคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๙ จึงออกประกาศดังต่อไปนี้

๑. ให้นายจ้างกับลูกจ้างปฏิบัติตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยเคร่งครัด ถ้าเป็นข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในท้องที่ใด หรือในกิจการประเภทใด ให้ข้อพิพาทแรงงานนั้น ได้รับการพิจารณาชี้ขาดจากคณะบุคคลคือ คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ หรือคณะบุคคลอื่นตามที่จะได้แต่งตั้งต่อไป

๒. ห้ามมิให้นายจ้างปิดงานหรือลูกจ้างนัดหยุดงาน ไม่ว่าในท้องที่ใด หรือในกิจการประเภทใด โดยเด็ดขาด

๓. ให้นายจ้างซึ่งปิดงานหรือลูกจ้างซึ่งนัดหยุดงาน โดยถูกต้องตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ อยู่ก่อนวันประกาศนี้ ให้นายจ้างซึ่งปิดงานรับลูกจ้างกลับเข้าทำงาน และให้ลูกจ้างซึ่งนัดหยุดงานกลับเข้าทำงานตามปกติ ภายในวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๙ ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๑๙

นายพลอ วนะภูติ

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

ผู้ใช้อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน

ตามที่ปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้ใช้อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้ออกประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ให้ข้อพิพาทแรงงานเข้าสู่การชี้ขาด และห้าม นายจ้างปิดงานหรือลูกจ้างนัดหยุดงานในระหว่างประกาศใช้กฎอัยการศึก ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๑๙ นั้น

เพื่อให้การชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานตามประกาศกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวข้างต้น ได้เป็นไปโดยสะดวกและเหมาะสม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้ใช้อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย อาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๔ จึงออกประกาศดังต่อไปนี้

๑. ให้บรรดาข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ในกิจการทุกประเภท อันเกิดขึ้นใน กรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดปทุมธานี ได้รับการพิจารณาชี้ขาดจากคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์

๒. ให้บรรดาข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ในกิจการทุกประเภท อันเกิดขึ้นใน จังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดปทุมธานี ได้รับการพิจารณาชี้ขาดจากคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วย

- (๑) รองผู้ว่าราชการจังหวัดท้องที่ หรือปลัดจังหวัดท้องที่ ในกรณีที่จังหวัดนั้นไม่มีรองผู้ว่าราชการจังหวัด
- (๒) อัยการจังหวัดท้องที่ และ
- (๓) แรงงานจังหวัดท้องที่ ในกรณีที่ไม่มีแรงงานจังหวัดท้องที่ ให้แรงงานจังหวัดตั้งต่อไปนี้ปฏิบัติหน้าที่แรงงานจังหวัด เพื่อปฏิบัติการตามประกาศนี้ด้วย คือ

แรงงานจังหวัด

จังหวัดที่ให้ปฏิบัติหน้าที่ชั่วคราวขอพิพาทแรงงานด้วย

๑. แรงงานจังหวัดชลบุรี	ฉะเชิงเทรา
๒. แรงงานจังหวัดลำปาง	แพร่ และน่าน
๓. แรงงานจังหวัดนครราชสีมา	ชัยภูมิ
๔. แรงงานจังหวัดนครสวรรค์	อุทัยธานี ชัยนาท และกำแพงเพชร
๕. แรงงานจังหวัดพิษณุโลก	สุโขทัย เพชรบูรณ์ พิจิตร อุตรดิตถ์ และตาก
๖. แรงงานจังหวัดภูเก็ต	พังงา
๗. แรงงานจังหวัดขอนแก่น	กาฬสินธุ์
๘. แรงงานจังหวัดเชียงใหม่	ลำพูน และแม่ฮ่องสอน
๙. แรงงานจังหวัดอุดรธานี	หนองคาย และเลย
๑๐. แรงงานจังหวัดสมุทรสาคร	สมุทรสงคราม
๑๑. แรงงานจังหวัดอุบลราชธานี	ยโสธร
๑๒. แรงงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	อ่างทอง
๑๓. แรงงานจังหวัดลพบุรี	สิงห์บุรี
๑๔. แรงงานจังหวัดสกลนคร	นครพนม
๑๕. แรงงานจังหวัดตรัง	กระบี่
๑๖. แรงงานจังหวัดกาญจนบุรี	สุพรรณบุรี
๑๗. แรงงานจังหวัดปราจีนบุรี	นครนายก
๑๘. แรงงานจังหวัดร้อยเอ็ด	มหาสารคาม
๑๙. แรงงานจังหวัดสตูล	พัทลุง
๒๐. แรงงานจังหวัดสุรินทร์	ศรีสะเกษ
๒๑. แรงงานจังหวัดยะลา	ปัตตานี
๒๒. แรงงานจังหวัดจันทบุรี	ตราด

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๓

นายพลอ วนะภูติ

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

ผู้อำนวยการของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๙)
ออกตามความในพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์
พ.ศ. ๒๕๑๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้ ให้กิจการดังต่อไปนี้เป็นกิจการตามมาตรา ๒๓ (๘) แห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘

- (๑) กิจการทุกประเภทของรัฐวิสาหกิจ ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ
- (๒) กิจการของวิทยาลัยเอกชนและโรงเรียนราษฎร์ ตามกฎหมายว่าด้วยวิทยาลัยเอกชน และกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนราษฎร์
- (๓) กิจการสหกรณ์ ตามกฎหมายว่าด้วยการสหกรณ์
- (๔) กิจการขนส่งทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ รวมตลอดถึงกิจการบริการเสริมการขนส่งหรือเกี่ยวเนื่องกับการขนส่ง ณ สถานีขนส่ง ท่าเทียบเรือ ท่าอากาศยาน และกิจการการท่องเที่ยว

(๕) กิจการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง ตามกฎหมายว่าด้วยน้ำมันเชื้อเพลิง

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๑๘

(ลงนาม) **ชโลม วนะภูติ**

(นายชโลม วนะภูติ)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

ผู้ใช้อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ บัญญัติว่า เมื่อมีข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ ในกิจการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ในพนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงานส่งข้อพิพาทแรงงานให้คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์เพื่อพิจารณาวินิจฉัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงออกกฎกระทรวงกำหนดกิจการอื่นขึ้น

กฎกระทรวงนี้ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๑๓๗ ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๑๘

คำสั่งของคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๖

โดยที่เห็นเป็นการสมควร จึงให้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ ดังนี้

๑. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑๙ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

มาตรา ๑๑๙ สมาคมนายจ้างหรือสหพันธ์นายจ้างไม่น้อยกว่าห้าแห่ง อาจจัดตั้งสภาองค์การนายจ้าง เพื่อส่งเสริมการศึกษาและส่งเสริมการแรงงานสัมพันธ์ได้

สภาองค์การนายจ้างต้องมีข้อบังคับ และต้องจดทะเบียนต่อนายทะเบียน เมื่อได้จดทะเบียนแล้ว ให้สภาองค์การนายจ้างเป็นนิติบุคคล

ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยสมาคมนายจ้างในหมวด ๖ และสหพันธ์นายจ้างในหมวด ๘ มาใช้บังคับแก่สภาองค์การนายจ้างโดยอนุโลม”

๒. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒๐ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๒๐ สหภาพแรงงานหรือสหพันธ์แรงงานไม่น้อยกว่าสิบห้าแห่ง อาจจัดตั้งสภาองค์การลูกจ้าง เพื่อส่งเสริมการศึกษาและส่งเสริมการแรงงานสัมพันธ์ได้

สภาองค์การลูกจ้างต้องมีข้อบังคับและต้องจดทะเบียน ต่อนายทะเบียนเมื่อได้จดทะเบียนแล้ว ให้สภาองค์การลูกจ้างเป็นนิติบุคคล

ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยสหภาพแรงงานในหมวด ๗ และสหพันธ์แรงงานในหมวด ๘ มาใช้บังคับแก่สภาองค์การลูกจ้างโดยอนุโลม”

คณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ได้ออกคำสั่งฉบับที่ ๔๖ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๕๓ ตอนที่ ๑๓๔ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๘

ประกาศนี้ ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๘

๓. ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๕๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘

“มาตรา ๑๕๗ ทวิ ผู้ใดดำเนินการสภานายจ้างหรือสภานายกรรมลูกจ้าง หรือใช้ชื่อซึ่งมีอักษรไทยประกอบว่า “สภานายจ้าง” หรือ “สภานายกรรมลูกจ้าง” ในเอกสารเกี่ยวกับกิจการธุรกิจ โดยมีได้ปฏิบัติตามมาตรา ๑๑๙ หรือมาตรา ๑๒๐ แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

สั่ง ณ วันที่ ๒๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๑๙

พลเรือเอก ส้งัด ชลออยู่ ร.น.

(ส้งัด ชลออยู่)

หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน

คำสั่งของคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๗

เพื่อพัฒนาแรงงานของชาติ และเพื่อส่งเสริมการบริหารแรงงานให้มีประสิทธิภาพ อันจะยังให้เกิดประโยชน์สุขและความเป็นธรรมแก่ทั้งฝ่ายนายจ้างฝ่ายลูกจ้าง ตลอดจนผู้ใช้แรงงานทั้งมวล หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน จึงมีคำสั่ง ดังต่อไปนี้

๑. ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจจัดตั้งสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติขึ้น เพื่อทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของรัฐบาลในส่วนที่เกี่ยวกับด้านแรงงาน ดังนี้

๑.๑ พิจารณาข้อเสนอของหน่วยงานต่าง ๆ เกี่ยวกับนโยบาย กฎหมาย และมาตรการด้านแรงงานของประเทศ เพื่อให้มีการใช้แรงงานอย่างเต็มที่ มีการให้ความคุ้มครองและสวัสดิการแก่ผู้ใช้แรงงานที่เหมาะสม ขจัดความเหลื่อมล้ำระหว่างกลุ่มผู้ใช้แรงงานตลอดจนพิจารณาความต้องการอันจำเป็นของผู้ใช้แรงงานด้วย

๑.๒ เสนอความเห็นต่อรัฐบาลในปัญหาแรงงานที่เกิดขึ้นและมาตรการแก้ไข

๑.๓ เสนอหลักสูตรการศึกษาแก่ลูกจ้างและนายจ้าง ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในด้านแรงงาน รวมถึงการดูแลให้การศึกษอาบรมให้เป็นไปตามหลักสูตรด้วย

๑.๔ เสนอหลักสูตรวิชาการแรงงานแก่สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับระดับความรู้และท้องถิ่น

๑.๕ ประสานการให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ ในด้านการศึกษาอาบรมจากองค์การ มูลนิธิ หรือสถาบันอื่น ๆ ทั้งที่มาจากภายในประเทศและภายนอกประเทศ

คณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ได้ออกคำสั่งฉบับที่ ๔๗ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๑๓๔ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๘

ประกาศนี้ ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๘

๑.๖ ให้การแนะนำด้านวิชาการแรงงานต่อหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งที่เป็นของรัฐ
ของเอกชน และประชาชนทั่วไป

๒. ให้สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ เป็นองค์การไตรภาคี ประกอบด้วยกรรมการ ๒๐ คน ซึ่งรัฐมนตรีมหาดไทยแต่งตั้ง โดยมีกรรมการผู้แทนฝ่ายรัฐบาล ๑๐ คน กรรมการผู้แทนฝ่ายลูกจ้างและกรรมการผู้แทนฝ่ายนายจ้าง ฝ่ายละ ๕ คน ทั้งนี้ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้เสนอกรรมการผู้แทนฝ่ายรัฐบาลจากข้าราชการประจำ ๕ คนและผู้ทรงคุณวุฒิอื่นที่ไม่ใช่ข้าราชการประจำอีก ๕ คน ส่วนกรรมการผู้แทนฝ่ายนายจ้าง ๕ คน ให้บรรดาสมาคมนายจ้างทั่วราชอาณาจักรเป็นผู้เลือกตั้งขึ้น และกรรมการผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง ๕ คน ให้บรรดาสหภาพแรงงานทั่วราชอาณาจักรเป็นผู้เลือกตั้งขึ้น

๓. กรรมการสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติอยู่ในตำแหน่งได้ คราวละ ๒ ปี และจะอยู่ในตำแหน่งติดต่อกันได้ไม่เกิน ๔ ปี

๔. ให้สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติขึ้นต่อกระทรวงมหาดไทย และให้มีสำนักงานสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการ โดยมีเลขานุการสำนักงานสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานของสำนักงานสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ และในขณะที่ยังไม่มีการจัดตั้งสำนักงานเลขานุการขึ้น ให้กรมแรงงานทำหน้าที่เป็นสำนักเลขานุการสำนักงานสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติไปพลางก่อน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

สั่ง ณ วันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๔

พลเรือเอก สวัสดิ์ ชลช้อย ร.น.

(สวัสดิ์ ชลช้อย)

หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน

**คำสั่งกระทรวงมหาดไทย
ที่ ๑๕๗/๒๕๒๑
เรื่อง แต่งตั้งกรรมการสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนา
แรงงานแห่งชาติ**

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒ แห่งคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๗ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๑๙ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีคำสั่งแต่งตั้งกรรมการสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ เพื่อทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของรัฐบาลในส่วนที่เกี่ยวกับด้านแรงงาน ตามที่กำหนดไว้ในคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับดังกล่าว ดังนี้

กรรมการผู้แทนฝ่ายรัฐบาล

๑. พล.ต.อ. ประเสริฐ รุจิรวงศ์
๒. นายเทียน อັชกุล
๓. หม่อมหลวงดุษฎี ชุมสาย
๔. นายชัย มุกตพันธ์
๕. นายทวี ฤกษ์จำนง
๖. นายวิระ โอสถานนท์
๗. นายไพจิตร เอื้อทวิกุล
๘. พล.อ.ท. น้อย ปาณิกบุตร
๙. นายเดชา บุญชูช่วย
๑๐. นายไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล

๒๖๕

กรรมการผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง

๑๑. นายไพศาล รัชชชัยนันท์
๑๒. นายอำนาจ นุชประไพ
๑๓. นายสุนทร แก้วเนตร
๑๔. นางสาวสมจันทร์ อินทโร
๑๕. นายปรีชา ศรีมิตรทรัพย์

กรรมการผู้แทนฝ่ายนายจ้าง

๑๖. นายบรรเจิด ชลวิจารณ์
๑๗. ร.ต.ท. ชาญ มนุธรรม
๑๘. นายชัยยุทธ กวรรณสุด
๑๙. นายสุจินต์ เบญจรงค์กุล
๒๐. นายอบ วสุรัตน์

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

สั่ง ณ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๒๑

(ลงชื่อ) พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์

(เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 68/2522

เรื่อง แต่งตั้งพนักงานประνομข้อพิพาทแรงงาน ตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงแต่งตั้งข้าราชการดังต่อไปนี้ เป็นพนักงานประνομข้อพิพาทแรงงาน คือ

1. อธิบดีกรมแรงงาน รองอธิบดีกรมแรงงาน ผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากองทุกกองในกรมแรงงาน ผู้ตรวจการแรงงาน เจ้าหน้าที่แรงงานระดับ 4 ขึ้นไป ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ กองแรงงานสัมพันธ์ กองคุ้มครองแรงงาน ฝ่ายประสานงานภูมิภาค และนิติกรระดับ 4 ขึ้นไปกองนิติการ กรมแรงงาน เป็นพนักงานประνομข้อพิพาทแรงงานทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร

2. เจ้าหน้าที่แรงงานระดับ 3 ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ กองแรงงานสัมพันธ์ กองคุ้มครองแรงงาน และนิติกรระดับ 3 กองนิติการ กรมแรงงาน เป็นพนักงานประνομข้อพิพาทแรงงานในกรุงเทพมหานคร

3. เจ้าหน้าที่แรงงานระดับ 3 และนิติกรระดับ 3 ขึ้นไป ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ สำนักงานแรงงานจังหวัด เป็นพนักงานประνομข้อพิพาทแรงงานในจังหวัดที่ตั้งสำนักงานแรงงานจังหวัดนั้น และในจังหวัดอื่นที่กระทรวงมหาดไทยมอบหมายให้สำนักงานแรงงานจังหวัดนั้นรับผิดชอบการบริหารแรงงาน

4. เจ้าหน้าที่แรงงานระดับ 3 ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ ฝ่ายประสานงานภูมิภาค กรมแรงงาน เป็นพนักงานประνομข้อพิพาทแรงงานในจังหวัดอื่น เว้นกรุงเทพมหานคร และจังหวัดที่มีสำนักงานแรงงานจังหวัด

5. ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัดทุกจังหวัด นายอำเภอทุกอำเภอ (เว้นนายอำเภอในจังหวัดที่มีสำนักงานแรงงานจังหวัด) เป็นพนักงานประνομข้อพิพาทแรงงานในจังหวัดหรืออำเภอท้องที่ของตน

การแต่งตั้งโดยตำแหน่งตามคำสั่งนี้ให้รวมถึงผู้รักษาราชการแทน ผู้รักษาการในตำแหน่ง หรือผู้ปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งนั้นด้วย

๒๖๓

ให้ยกเลิกคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 245/2518 ลงวันที่ 29 มีนาคม 2518 เรื่องแต่งตั้ง
พนักงานประνομข้อพิพาทแรงงาน
ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

สั่ง ณ วันที่ 23 มกราคม 2522

(ลงชื่อ) ดำรง น้อยมณี
(นายดำรง น้อยมณี)

รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ ปฏิบัติราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

พระราชบัญญัติ
ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๓)
พ.ศ. ๒๕๐๘^(๑)

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๘

เป็นปีที่ ๒๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๘”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป^(๒)

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๐๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

ฯลฯ

(๑) กฎหมายนี้ ถือเป็นกฎหมายที่ให้กำเนิดกรมแรงงาน แต่ได้ถูกยกเลิกและใช้กฎหมายใหม่แทนแล้ว โดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๑๕ จนถึงปัจจุบันนี้

(๑ พุทธศักราช ๒๕๑๕)

(๒) ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๘๒ ตอนที่ ๕๓ วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๐๘

“ มาตรา ๑๔ กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการปกครองท้องที่ บำบัดทุกข์ บำรุงสุข บำรุงรักษาสาธารณภัย ส่งเสริมการประกอบอาชีพ ส่งเสริม ควบคุม และคุ้มครองการใช้แรงงาน และรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

มาตรา ๒๐ ราชการกระทรวงมหาดไทย แยกเป็น

- (๑) สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี
 - (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
 - (๓) กรมการปกครอง
 - (๔) กรมการพัฒนาชุมชน
 - (๕) กรมตำรวจ
 - (๖) กรมที่ดิน
 - (๗) กรมประชาสงเคราะห์
 - (๘) กรมโยธาเทศบาล
 - (๙) กรมราชทัณฑ์
 - (๑๐) กรมแรงงาน^(๑)
 - (๑๑) กรมอัยการ
 - (๑๒) สำนักงานผังเมือง
- ให้สำนักผังเมืองเป็นทบวงการเมือง มีฐานะเป็นกรม ”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :— เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากแรงงานมีส่วนสำคัญในทางเศรษฐกิจ และโดยที่จำนวนประชากรได้เพิ่มขึ้น ปัญหาเกี่ยวกับแรงงานย่อมเพิ่มขึ้นด้วย สมควรมีหน่วยงานระดับกรมรับผิดชอบในเรื่องนี้ จึงต้องปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยกระทรวง ทบวง กรม โดยจัดตั้งกรมแรงงานขึ้นในกระทรวงมหาดไทย

นอกจากนี้ ยังเห็นสมควรปรับปรุงอำนาจและหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยให้มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการปกครองท้องที่ บำบัดทุกข์บำรุงสุข บำรุงรักษาสาธารณภัย ส่งเสริมการประกอบอาชีพ ส่งเสริมควบคุมและคุ้มครองการใช้แรงงาน และรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

(๑) มีกรมแรงงานตั้งแต่วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๐๘

พระราชบัญญัติ
โอนกิจการบริหารของ
กรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย
เฉพาะที่เกี่ยวกับราชการของส่วนแรงงาน
ไปเป็นของกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย
พ.ศ. ๒๕๐๘

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๘
เป็นปีที่ ๒๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรโอนกิจการบริหารของกรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย เฉพาะที่เกี่ยวกับราชการของส่วนแรงงาน ไปเป็นของกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติโอนกิจการบริหารของกรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย เฉพาะที่เกี่ยวกับราชการของส่วนแรงงาน ไปเป็นของกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๐๘”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป^(๑)

มาตรา ๓ ให้โอนบรรดาอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย เฉพาะที่เกี่ยวกับราชการของส่วนแรงงานที่มีอยู่ และบรรดาอำนาจและหน้าที่ซึ่งกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของอธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ และผู้อำนวยการส่วนแรงงานและของเจ้าหน้าที่ในกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย เฉพาะที่เกี่ยวกับราชการของส่วนแรงงาน ไปเป็นอำนาจและหน้าที่ของกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมแรงงาน และของเจ้าหน้าที่ในกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย แล้วแต่กรณี

มาตรา ๔ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้สิน ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณ ของกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย เฉพาะที่เกี่ยวกับราชการของส่วนแรงงาน ไปเป็นของกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ : เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ได้จัดตั้งกรมแรงงานขึ้นในกระทรวงมหาดไทย จึงจำเป็นต้องโอนกิจการบริหารรวมทั้งทรัพย์สิน หนี้สิน ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณ ของกรมประชาสงเคราะห์ เฉพาะที่เกี่ยวกับราชการของส่วนแรงงาน ไปเป็นของกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย

(๑) ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๘๒ ตอนที่ ๘๓ วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๐๔ ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๐๔

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖^(๑)

โดยที่คณะปฏิวัติมีนโยบายที่จะปรับปรุงระเบียบบริหารราชการของประเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยกำหนดจำนวนกระทรวงและทบวงเสียใหม่ ให้สอดคล้องกับนโยบายของคณะปฏิวัติ และจัดแบ่งกรมหรือสำนักงานในกระทรวงหรือทบวง ให้ตรงตามลักษณะและความเหมาะสมของงาน และเพื่อประโยชน์ในการประสานงานระหว่างกรมหรือสำนักงาน และจัดระเบียบหน่วยราชการซึ่งปฏิบัติงานอย่างเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน โดยรวมไว้ในกรมหรือสำนักงานเดียวกัน อันจะเป็นผลให้การบริหารราชการเป็นไปโดยประหยัดและรวดเร็ว มีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด กับขจัดปัญหางานซ้ำและซ้อนกัน หัวหน้าคณะปฏิวัติ จึงมีคำสั่ง ดังต่อไปนี้

ว ล ฯ

ข้อ ๒ ให้มีกระทรวงและส่วนราชการมีฐานะเป็นกระทรวง ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักนายกรัฐมนตรี
- (๒) กระทรวงกลาโหม
- (๓) กระทรวงการคลัง
- (๔) กระทรวงการต่างประเทศ
- (๕) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- (๖) กระทรวงคมนาคม
- (๗) กระทรวงพาณิชย์

(๑) เป็นกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ฉบับปัจจุบัน (๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๕)

- (๘) กระทรวงมหาดไทย
- (๙) กระทรวงยุติธรรม
- (๑๐) กระทรวงศึกษาธิการ
- (๑๑) กระทรวงสาธารณสุข
- (๑๒) กระทรวงอุตสาหกรรม

ฯลฯ

หมวด ๘

กระทรวงมหาดไทย

ข้อ ๑๙ กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น นำบังคับทุกข์ บำรุงสุข การพัฒนาชนบทและชุมชน การส่งเสริมการศึกษา และการประกอบอาชีพ การส่งเสริม ควบคุม และคุ้มครองการใช้แรงงาน การรักษาความสงบเรียบร้อยของ ประชาชน การป้องกันสาธารณภัย การผังเมือง การโยธา และการราชทัณฑ์

ข้อ ๒๐ กระทรวงมหาดไทยมีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้^(๒)

- (๑) สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) สำนักงานนโยบายและแผนมหาดไทย
- (๔) กรมการปกครอง
- (๕) กรมการพัฒนาชุมชน
- (๖) กรมตำรวจ
- (๗) กรมที่ดิน
- (๘) กรมประชาสงเคราะห์
- (๙) กรมโยธาธิการ
- (๑๐) กรมราชทัณฑ์

(๒) ความในข้อนี้ ได้ยกเลิกและใช้ความใหม่แทนแล้ว โดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๑๘ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๑ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๘๘ ตอนที่ ๑๘๐ วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕

๒๗๕

- (๑๑) กรมแรงงาน
- (๑๒) กรมอัยการ
- (๑๓) สำนักผังเมือง
- (๑๔) สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท

ฯลฯ

ข้อ ๓๕ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ เป็นต้นไป^(๓)

ประกาศ ณ วันที่ ๒๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๑๕

จอมพล ถ. กิตติขจร

หัวหน้าคณะปฏิวัติ

(๓) ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๘๘ ตอนที่ ๑๔๕ วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๑๕

พระราชกฤษฎีกา
แบ่งส่วนราชการกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย
พ.ศ. 2521

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2521
เป็นปีที่ 33 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแบ่งส่วนราชการกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย เสียใหม่ เพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 25 แห่งรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรพุทธศักราช 2520 และข้อ 6 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 ลงวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2515 จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2521”

มาตรา 2 พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิกพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2516

มาตรา 4 ให้แบ่งส่วนราชการกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย ดังนี้

ก. ราชการบริหารส่วนกลาง

1. สำนักงานเลขานุการกรม
2. กองการจัดหางาน
3. กองคลัง
4. กองคุ้มครองแรงงาน
5. กองงานคนต่างด้าว

6. กองนิติการ
7. กองฝึกอบรมแรงงาน
8. กองแรงงานสัมพันธ์
9. กองวิชาการและวางแผน
10. สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน
11. สำนักงานกองทุนเงินทดแทน
12. สำนักงานแรงงานในต่างประเทศ

ข. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

สำนักงานแรงงานจังหวัด

มาตรา 5. ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามประกาศกฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ส. ไทตระกิตย์

รองนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรจัดตั้งกองคลัง กองนิติการ กองฝึกอบรมแรงงาน และสำนักงานแรงงานในต่างประเทศ เพื่อให้เกิดความคล่องตัว มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการและเหมาะสมกับสภาพงานในปัจจุบัน ในการนี้สมควรปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย เสียใหม่ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้ขึ้น

พระราชกฤษฎีกา
กำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ
พ.ศ. ๒๕๑๖

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๖
เป็นปีที่ ๒๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ
อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ แห่งธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร
พุทธศักราช ๒๕๑๕ และข้อ ๕ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒ ลงวันที่ ๑๓
ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้
ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพ
และวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ. ๒๕๑๖”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากประกาศในราชกิจจานุ
เบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ งานในอาชีพหรือวิชาชีพตามที่ระบุไว้ในบัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกานี้
เป็นงานที่ห้ามคนต่างด้าวทำเพื่อเป็นการค้าหรือหารายได้โดยเด็ดขาด ในทุกท้องที่แห่ง
ราชอาณาจักร

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้.

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพลถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

บัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกา
กำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ
พ.ศ. ๒๕๑๖

- (๑) งานคำนวณ จัดระบบ วิจัย วางแผน ทดสอบ ควบคุม หรือแนะนำในด้านการก่อสร้าง หรือวิศวกรรมโยธา
- (๒) งานออกแบบหรือเขียนแบบอาคารหรือสิ่งก่อสร้างทางสถาปัตยกรรม รวมทั้งงานให้คำแนะนำ ประมาณราคา และควบคุมการก่อสร้างให้เป็นไปตามแบบแปลน
- (๓) งานควบคุม ตรวจสอบ หรือให้บริการทางบัญชี
- (๔) งานให้บริการทางกฎหมายหรืออรรถคดี
- (๕) งานเสมียนพนักงานหรืองานเลขานุการ
- (๖) งานนายหน้าหรืองานตัวแทน
- (๗) งานขายทอดตลาด
- (๘) งานขายของหน้าร้าน
- (๙) งานเร่ขายสินค้า
- (๑๐) งานตัดผม งานตัดผม หรืองานเสริมสวย
- (๑๑) งานมัคคุเทศก์หรืองานผู้จ้ดนำเที่ยว
- (๑๒) งานกสิกรรม งานเลี้ยงสัตว์ งานป่าไม้ หรืองานประมง ยกเว้นงานที่ใช้ความชำนาญงานเฉพาะสาขา หรืองานควบคุมดูแลฟาร์ม
- (๑๓) งานทำเครื่องถม
- (๑๔) งานสาวและบิดเกลียวไหมด้วยมือ
- (๑๕) งานทอผ้าด้วยมือ
- (๑๖) งานทำผลิตภัณฑ์จากผ้าไหมด้วยมือ
- (๑๗) งานประดิษฐ์เครื่องแต่งกาย

- (๑๘) งานเรียงตัวพิมพ์อักษรไทยด้วยมือ
- (๑๙) งานทำเครื่องเขียน
- (๒๐) งานขั้วขี้นานยนต์หรืองานขั้วขี้นานพาหนะที่ไม่ใช้เครื่องจักรหรือเครื่องกล ยกเว้นงานขั้วขี้นานระหว่างประเทศ
- (๒๑) งานทำพระพุทธรูป
- (๒๒) งานทำกระดาษสาด้วยมือ
- (๒๓) งานมวนบุหรี่ยัดด้วยมือ
- (๒๔) งานทำหมวก
- (๒๕) งานทำที่นอนหรือผ้าห่มนวม
- (๒๖) งานทำรังกระดาษหรือผ้า
- (๒๗) งานทำรองเท้า
- (๒๘) งานแกะสลักไม้
- (๒๙) งานทำมิด
- (๓๐) งานเจียรระไนหรือขัดเพชรหรือพลอย
- (๓๑) งานทำเครื่องทอง เครื่องเงิน หรือเครื่องโลหะมีค่าอื่น
- (๓๒) งานปั้นหรือทำเครื่องปั้นดินเผา
- (๓๓) งานทำเครื่องดนตรีไทย
- (๓๔) งานทำตุ๊กตาไทย
- (๓๕) งานก่ออิฐ งานช่างไม้ หรืองานก่อสร้างอื่น
- (๓๖) งานทำบาตร
- (๓๗) งานทอ絲 หรืองานทำเครื่องใช้ด้วยกก หวาย ปอ ฟาง หรือเยื่อไม้ไผ่
- (๓๘) งานทำเครื่องลงหิน
- (๓๙) งานกรรมกร

กฎหมายในหน้าที่กรมแรงงาน และที่เกี่ยวข้อง ที่ยกเลิก และที่ยังใช้ข้อบังคับ

พ.ศ. ๒๔๗๒ - พ.ศ. ๒๕๒๑

ฉบับที่	เมื่อ พ.ศ. และ ชื่อกฎหมาย	ราชกิจจานุเบกษา			ใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่
		เล่ม	ตอน	ประกาศ	
๑.	พ.ศ. ๒๔๗๒ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยจ้างแรงงาน หน้า ๒๒	๔๕	—	๑ มก. ๗๑	๑ เม.ย. ๗๒
๒.	พ.ศ. ๒๔๗๕ พระราชบัญญัติว่าด้วยสำนักงานจัดหางาน พุทธศักราช ๒๔๗๕ (๕๗)	๔๘	—	๓๑ สก. ๗๕	๓๑ สก. ๗๕
๓.	กฎเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในพระ ราชบัญญัติว่าด้วยสำนักงานจัดหางาน พุทธศักราช ๒๔๗๕ (กำหนดวิธีขอจดทะเบียนสำนักงานจัดหางาน และอื่น ๆ) (๕๗)	๔๘	—	๒ ตก. ๗๕	๒๗ กย. ๗๕
๔.	พระราชบัญญัติสำนักงานจัดหางานประจำท้องถิ่น พุทธศักราช ๒๔๗๕ (๕๗)	๔๘	—	๒๖ ตก. ๗๕	๒๖ ตก. ๗๕
๕.	กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในพระราชบัญญัติ สำนักงานจัดหางานประจำท้องถิ่น พุทธศักราช ๒๔๗๕ (กำหนดวิธีแจ้งความประสงค์จะรับจ้างทำงาน และความประสงค์จะจ้างลูกจ้างและอื่น ๆ) (๕๗)	๔๘	—	๒๕ ตก. ๗๕	๑๔ ตก. ๗๕
๖.	พ.ศ. ๒๔๗๖ พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบกรม ในกระทรวง มหาดไทย พุทธศักราช ๒๔๗๖ (จัดตั้งแผนกจัดห งานในกองทะเบียน กรมปลัด)	๕๐	—	๒๓ พค. ๗๖	๒๓ พค. ๗๖

* เลขในวงเล็บท้ายชื่อกฎหมาย คือเลขฉบับที่ของกฎหมายที่ยกเลิกกฎหมายฉบับนี้
แต่ถ้ายกเลิกโดยกฎหมายอื่นที่อยู่นอกวงเล็บข้อที่พิมพ์ไว้ในหนังสือนี้ ไม่ได้ระบุการยกเลิกไว้
พ. ในช่อง "เล่ม" หมายความว่า "ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ"

ฉบับที่	เมื่อ พ.ศ. และ ชื่อกฎหมาย	ราชกิจจานุเบกษา			ใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่
		เล่ม	ตอน	ประกาศ	
๗.	พระราชบัญญัติแก้ไขข้อความบางอย่าง ในพระราชบัญญัติว่าด้วยสำนักงานจัดหางาน พ.ศ. ๒๔๗๕ และพระราชบัญญัติสำนักงานจัดหางานประจำท้องถิ่น พ.ศ. ๒๔๗๕ พ.ศ. ๒๔๗๖ (โอนอำนาจหน้าที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยไปเป็นของรัฐมนตรีกว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ) (๕๗)	๕๐	—	๕ ธค. ๗๖	๕ ธค. ๗๖
๘.	พระราชกฤษฎีกาโอนแผนกจัดหางานในกระทรวงมหาดไทย มาขึ้นกระทรวงเศรษฐกิจ พุทธศักราช ๒๔๗๖ (ขึ้นกองสถิติพยากรณ์ กรมพาณิชย์)	๕๐	—	๕ ธค. ๗๖	๕ ธค. ๗๖
๙.	พ.ศ. ๒๔๗๘ พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการสำนักงานและกรมในกระทรวงเศรษฐกิจ พุทธศักราช ๒๔๗๘ (ตั้งกองกรรมกร อันมีแผนกทะเบียน แผนกหางานและแผนกบรรเทาทุกข์ ขึ้นในกรมพาณิชย์)	๕๒	—	๑๒ พค. ๗๘	๑ เมย. ๗๘
๑๐.	พ.ศ. ๒๔๘๐ พระราชบัญญัติสอบสวนภาวะกรรมกร พุทธศักราช ๒๔๘๐	๕๔	—	๑๒ เมย. ๘๐	๑๒ เมย. ๘๐
๑๑.	พ.ศ. ๒๔๘๓ พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการสำนักงานและกรม ในสำนักงานกรรมกร (ฉบับที่ ๑๐) พุทธศักราช ๒๔๘๓ (ตั้งกองอาชีพสงเคราะห์ ซึ่งมีแผนกกลาง แผนกส่งเสริมอาชีพ และแผนกอนาถาสงเคราะห์ขึ้นในกรมประศาสน์สงเคราะห์)	๕๗	—	๑ กย. ๘๓	๑ กย. ๘๓
๑๒.	พ.ศ. ๒๔๘๔ พระราชบัญญัติโอนอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการกรรมกร พุทธศักราช ๒๔๘๔ (โอนอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจัดหางาน และกฎหมายสอบสวนภาวะกรรมกรของอธิบดีกรมพาณิชย์ กระทรวงการเศรษฐกิจมาเป็นของอธิบดีกรมประศาสน์สงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย)	๕๘	—	๒๕ ตค. ๘๔	๒๕ ตค. ๘๔

ฉบับที่	เมื่อ พ.ศ. และ ชื่อกฎหมาย	ราชกิจจานุเบกษา			ใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่
		เล่ม	ตอน	ประกาศ	
๑๓.	พ.ศ. ๒๔๘๕ พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกรมประชา สงเคราะห์ ในกระทรวงสาธารณสุข พุทธศักราช ๒๔๘๕ (ตั้งกองอนาถาสงเคราะห์ ซึ่งมีแผนกสงเคราะห์ การอาชีพ แผนกสงเคราะห์คนทพพลภาพ แผนกคน ชราและบุตร แผนกสงเคราะห์ผู้ไร้อาชีพ และแผนก นิคมสร้างตนเอง)	๕๕	๑๖	๑๐ มี.ค. ๘๕	๑๐ มี.ค. ๘๕
๑๔.	พ.ศ. ๒๔๘๕ พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกรมประชา สงเคราะห์ ในกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๕ (ตั้งกองอาชีพสงเคราะห์ ซึ่งมี แผนกสงเคราะห์การอาชีพ แผนกสงเคราะห์ผู้ไร้อาชีพ แผนกกรรมกร และแผนกนิคมสร้างตนเอง)	๕๕	๑๕	๒๔ มี.ค. ๘๕	๒๔ มี.ค. ๘๕
๑๕.	พ.ศ. ๒๔๘๖ พระราชบัญญัติว่าด้วยสำนักงานจัดหางาน (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๖ (แก้ไขเพิ่มเติมเรื่องการเรียก สินจ้าง) (๕๗)	๖๐	๕๑	๒๘ ก.ย. ๘๖	๒๘ ก.ย. ๘๖
๑๖.	พ.ศ. ๒๔๘๗ กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในพระราช บัญญัติว่าด้วยสำนักงานจัดหางาน พุทธศักราช ๒๔๗๕ (ฉบับที่ ๒) (กำหนดแบบรายงานประจำเดือน) (๕๗)	๖๑	๑๓	๒๕ ก.พ. ๘๗	๑๕ ก.พ. ๘๗
๑๗.	พ.ศ. ๒๔๙๕ พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกรมประชาสง- เคราะห์ ในกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๔๙๕ (ตั้ง กองจัดสรรสัมมาอาชีพสงเคราะห์ ซึ่งมีแผนกคุ้มครอง แรงงานและอุตสาหกรรมสัมพันธ์ แผนกสำรวจและ ค้นคว้าภาวะแรงงาน แผนกการต่างประเทศ แผนก สงเคราะห์การอาชีพ และแผนกจัดหางาน)	๖๕	๖๐	๓๐ ก.ย. ๙๕	๑ ต.ค. ๙๕

ฉบับที่	เมื่อ พ.ศ. และ ชื่อกฎหมาย	ราชกิจจานุเบกษา			ใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่
		เล่ม	ตอน	ประกาศ	
๑๘.	พ.ศ. ๒๔๙๖ พระราชบัญญัติจัดวางระเบียบราชการกรมประชา สงเคราะห์ในกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๔๙๖ (ตั้งกอง จัดสรรและส่งเสริมสัมมาอาชีพสงเคราะห์ที่มีแผนกคุ้ม ครองแรงงานและอุตสาหกรรมสัมพันธ์ แผนกสำรวจ และค้นคว้าภาวะแรงงาน แผนกการต่างประเทศ และ แผนกจัดหางาน)	๗๐	๖๖	๒๐ ต.ค. ๙๖	๒๑ ต.ค. ๙๖
๑๘.	พ.ศ. ๒๔๙๘ พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกรมประชา สงเคราะห์ ในกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๔๙๘ (ตั้ง กองแรงงานขึ้น มีแผนกคุ้มครองแรงงานและอุตสาหกรรม สัมพันธ์ แผนกสำรวจและค้นคว้าแรงงาน แผนก การต่างประเทศ และแผนกจัดหางาน) (๒๔)	๗๒	๒๐	๑๕ มี.ค. ๙๘	๑๖ มี.ค. ๙๘
๒๐.	พ.ศ. ๒๔๙๙ พระราชบัญญัติสงเคราะห์อาชีพแก่คนไทย พ.ศ. ๒๔๙๙ หน้า ๓๕	๗๓	๑๗	๒๘ ก.พ. ๙๙	๒๙ ก.พ. ๙๙
๒๑.	พระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติสงเคราะห์อาชีพ แก่คนไทย พ.ศ. ๒๔๙๙ บังคับใช้ในท้องที่จังหวัด พระนครและจังหวัดธนบุรี พ.ศ. ๒๔๙๙ หน้า ๓๕	พ. ๗๓	๕๑	๖ พ.ย. ๙๙	๗ พ.ย. ๙๙
๒๒.	พระราชบัญญัติแรงงาน พ.ศ. ๒๔๙๙ (๓๐)	พ. ๗๓	๕๒	๗ พ.ย. ๙๙	๑ มี.ค. ๐๐
๒๓.	กฎกระทรวง ออกตามความในพระราชบัญญัติสง เคราะห์อาชีพแก่คนไทย พ.ศ. ๒๔๙๙ (กำหนดวิธี แจ้งจำนวนคนงาน และเรื่องทะเบียนคนงาน หน้า ๓๖)	๗๓	๕๖	๒๐ พ.ย. ๙๙	๘ พ.ย. ๙๙
๒๔.	พ.ศ. ๒๕๐๐ พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกรมประชา สงเคราะห์ ในกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๐๐ (ตั้ง กองแรงงาน ซึ่งมีแผนกธุรการ แผนกวิทยาการและ วิจัย แผนกการต่างประเทศ แผนกจัดหางาน แผนก สำรวจแรงงาน แผนกฝึกฝนอาชีพ แผนกติดต่อกับ นายจ้าง แผนกสงเคราะห์อาชีพแก่คนไทย แผนก ตรวจแรงงาน แผนกคนงานหญิงและเด็ก แผนกทะ เบียนและสภาพแรงงาน แผนกอุตสาหกรรมสัมพันธ์ แผนกค่าทดแทน แผนกสวัสดิการคนงาน แผนกสถิติ กรรมกร และแผนกคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์)	๗๔	๗	๑๕ มี.ค. ๐๐	๑๖ มี.ค. ๐๐

ฉบับที่	เมื่อ พ.ศ. และ ชื่อกฎหมาย	ราชกิจจานุเบกษา			ใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่
		เล่ม	ตอน	ประกาศ	
๒๕.	พระราชกฤษฎีกากำหนดประเภท และขนาดพาณิชย์กรรม อุตสาหกรรมหรือธุรกิจ ซึ่งอยู่ในบังคับลักษณะแห่งพระราชบัญญัติแรงงาน พ.ศ. ๒๔๘๘ พ.ศ. ๒๕๐๐ (๓๐)	พ. ๗๔	๑๗	๒๑ กพ. ๐๐	๒๖ กพ. ๐๐
๒๖.	กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๐๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติแรงงาน พ.ศ. ๒๔๘๘ (กำหนดงานอันอาจเป็นอันตราย งานเบา แบบใบอนุญาตโรคซึ่งเกิดขึ้นเกี่ยวเนื่องกับการทำงาน ทะเบียนลูกจ้าง ฯลฯ) (๓๐)	พ. ๗๔	๑๗	๒๑ กพ. ๐๐	๒๖ กพ. ๐๐
๒๗.	พระราชกฤษฎีกากำหนดประเภทงาน ตามมาตรา ๑๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติแรงงาน พ.ศ. ๒๔๘๘ พ.ศ. ๒๕๐๐ (๓๐)	พ. ๗๔	๘	๒๑ กพ. ๐๐	๒๖ กพ. ๐๐
๒๘.	พระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายเงิน ค่าทดแทน ตลอดจนจำนวนเงินค่าทดแทน ตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติแรงงาน พ.ศ. ๒๔๘๘ พ.ศ. ๒๕๐๐ (๓๐)	พ. ๗๔	๑๗	๒๑ กพ. ๐๐	๒๖ กพ. ๐๐
๒๙.	พระราชกฤษฎีกากำหนดกิจการอื่น ตามมาตรา ๑๒๐ แห่งพระราชบัญญัติแรงงาน พ.ศ. ๒๔๘๘ พ.ศ. ๒๕๐๐ (๓๐)	พ. ๗๔	๑๗	๒๑ กพ. ๐๐	๒๖ กพ. ๐๐
๓๐.	พ.ศ. ๒๕๐๑ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๘ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๐๑ (เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน และการแรงงานสัมพันธ์) (๖๗)	พ. ๗๕	๘๗	๓๑ ต.ค. ๐๑	๓๑ ต.ค. ๐๑
๓๑.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดเวลาทำงาน วันหยุดงานของลูกจ้าง การใช้แรงงานหญิงและเด็ก และการจ่ายค่าจ้าง และการจัดให้มีสวัสดิการเพื่อสุขภาพอนามัยของลูกจ้าง (๓๕)	พ. ๗๕	๘๖	๑๘ พย. ๐๑	๓๑ ต.ค. ๐๑
๓๒.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดให้มีสวัสดิการเพื่อสุขภาพอนามัยของลูกจ้าง (๓๕)	พ. ๗๕	๘๖	๑๘ พย. ๐๑	๓๑ ต.ค. ๐๑

ฉบับที่	เมื่อ พ.ศ. และ ชื่อกฎหมาย	ราชกิจจานุเบกษา			ใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่
		เล่ม	ตอน	ประกาศ	
๓๓.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายเงินค่าทดแทน ตลอดจนจำนวนเงินค่าทดแทน (๓๖)	พ. ๗๕	๕๖	๑๕ พย. ๐๑	๓๑ ต.ค. ๐๑
๓๔.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง โรคซึ่งเกิดขึ้นเนื่องเกี่ยวกับการทำงาน (๖๗)	พ. ๗๕	๕๖	๑๕ พย. ๐๑	๓๑ ต.ค. ๐๑
๓๕.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดเวลาทำงาน วันหยุดงานของลูกจ้าง การใช้แรงงานหญิงและเด็ก การจ่ายค่าจ้าง และการจัดให้มีสวัสดิการเพื่อสุขภาพและอนามัยของลูกจ้าง (๖๗)	๗๕	๑๑๒	๓๐ ธ.ค. ๐๑	๒๐ ธ.ค. ๐๑
๓๖.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายเงินค่าทดแทน ตลอดจนจำนวนเงินค่าทดแทน (๖๗)	๗๕	๑๑๒	๓๐ ธ.ค. ๐๑	๒๐ พ.ค. ๐๒
พ.ศ. ๒๕๐๒					
๓๗.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดงานอันอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย หรือร่างกายของลูกจ้าง และงานเบา (๖๗)	พ. ๗๖	๓	๖ มี.ค. ๐๒	๕ ธ.ค. ๐๒
๓๘.	ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๒ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๐๒ (เรื่อง การสงเคราะห์อาชีพแก่คนไทย) หน้า ๓๗	พ. ๗๖	๑๑	๑๗ มี.ค. ๐๒	๑๗ มี.ค. ๐๒
๓๙.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดวันหยุดงานประจำสัปดาห์ของลูกจ้างในงานอุตสาหกรรม หรืองานพาณิชยกรรม ที่ใช้ลูกจ้างไม่ถึงสิบคน (๖๗)	พ. ๗๖	๑๖	๒๗ มี.ค. ๐๒	๒๓ มี.ค. ๐๒
๔๐.	พระกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๐๒ (กองแรงงาน แบ่งออกเป็น ๑๖ แผนก คือ แผนกธุรการ แผนกวิทยาการ และวิจัย แผนกการต่างประเทศ แผนกจัดหางาน แผนกสำรวจแรงงาน แผนกฝึกและอบรมอาชีพ แผนกติดต่อกับนายจ้าง แผนกสงเคราะห์อาชีพแก่คนไทย แผนกตรวจแรงงาน แผนกหญิงและเด็ก แผนกทะเบียนและสภาพแรงงาน แผนกอุตสาหกรรมสัมพันธ์ แผนกค่าทดแทน แผนกสวัสดิการคนงาน แผนกประมวลสถิติ แผนกคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์)	๗๖	๔๘	๑ พ.ค. ๐๒	๒ มี.ค. ๐๒

ฉบับที่	เมื่อ พ.ศ. และ ชื่อกฎหมาย	ราชกิจจานุเบกษา			ใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่
		เล่ม	ตอน	ประกาศ	
๔๑.	พ.ศ. ๒๕๐๔ พระราชกฤษฎีกามอบอำนาจของรัฐมนตรี ตามมาตรา ๕ มาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยสำนักงานจัดหางาน พุทธศักราช ๒๔๗๕ ให้อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ และผู้ว่าราชการจังหวัดทำการแทน พ.ศ. ๒๕๐๔ (๕๗)	๗๘	๑๗	๒๑ กพ. ๐๔	๒๒ กพ. ๐๔
๔๒.	พ.ศ. ๒๕๐๕ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การหยุดงานของลูกจ้างในวันที่ ๑ พฤษภาคม (๕๗)	พ. ๗๕	๔๓	๒๐ เม.ย. ๐๕	๒๐ เม.ย. ๐๕
๔๓.	พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๐๕ (ตั้งส่วนแรงงานแบ่งออกเป็น ๓ กอง คือกองการจัดหางาน กองบริหารแรงงาน กองวิชาการและสถิติแรงงาน ตั้งแต่วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๐๕) (๕๘)	๗๕	๕๕	๖ พ.ย. ๐๕	๗ พ.ย. ๐๕
๔๔.	พ.ศ. ๒๕๐๖ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดเวลาทำงานวันหยุดงานของลูกจ้าง การใช้แรงงานหญิงและเด็ก การจ่ายค่าจ้าง และการจัดให้มีสวัสดิการเพื่อสุขภาพอนามัยของลูกจ้าง ฉบับลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๐๑ (แก้หัวหน้ากองแรงงานเป็นผู้อำนวยการส่วนแรงงาน) (๖๗)	พ. ๘๐	๓๕	๕ เม.ย. ๐๖	๑๕ มี.ค. ๐๖
๔๕.	พ.ศ. ๒๕๐๗ ประกาศกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๐๗ เรื่อง การหยุดงานประจำปี (๖๗)	๘๑	๓๑	๗ เม.ย. ๐๗	๒๓ มี.ค. ๐๗
๔๖.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๐๗) เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายเงินค่าทดแทนตลอดจนจำนวนเงินค่าทดแทน (๖๗)	๘๑	๓๑	๗ เม.ย. ๐๗	๒๓ มี.ค. ๐๗

ฉบับที่	เมื่อ พ.ศ. และ ชื่อกฎหมาย	ราชกิจจานุเบกษา			ใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่
		เล่ม	ตอน	ประกาศ	
๔๗.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๐๓) เรื่อง กำหนดเวลาทำงาน วันหยุดงานของลูกจ้าง การใช้แรงงานหญิงและเด็ก การจ่ายค่าจ้าง และการจัดให้มีสวัสดิการเพื่อสุขภาพอนามัยของลูกจ้าง (๖๓)	พ. ๘๑	๓๑	๗ เม.ย. ๐๓	๒๓ มี.ค. ๐๓
	พ.ศ. ๒๕๐๔				
๔๘.	พระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๔ (ตั้งกรมแรงงานขึ้นในกระทรวงมหาดไทย ตั้งแต่วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๐๔) หน้า ๒๖๕	พ. ๘๒	๕๓	๒๘ ต.ค. ๐๔	๒๘ ต.ค. ๐๔
๔๙.	พระราชบัญญัติโอนกิจการบริหารของกรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย เฉพาะที่เกี่ยวกับราชการของส่วนแรงงาน ไปเป็นของกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๐๔ (โอนอำนาจหน้าที่ กิจการทรัพย์สิน หนี้สิน ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณ ของส่วนแรงงาน เป็นของกรมแรงงาน) หน้า ๒๗๑	พ. ๘๒	๕๓	๒๘ ต.ค. ๐๔	๒๘ ต.ค. ๐๔
๕๐.	พระราชบัญญัติกำหนดวิธีระงับข้อพิพาทแรงงาน พ.ศ. ๒๕๐๔ (๖๗)	พ. ๘๒	๑๑๔	๓๑ ธ.ค. ๐๔	๒ มี.ค. ๐๕
	พ.ศ. ๒๕๐๕				
๕๑.	กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๐๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติกำหนดวิธีระงับข้อพิพาทแรงงาน พ.ศ. ๒๕๐๔ (กำหนดเรื่องผู้แทนในการเจรจาของลูกจ้าง) (๖๗)	๘๓	๕๐	๑๔ มี.ย. ๐๕	๑๔ มี.ย. ๐๕
๕๒.	กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๐๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติกำหนดวิธีระงับข้อพิพาทแรงงาน พ.ศ. ๒๕๐๔ (กำหนดแบบคำร้องขอให้จัดให้มีการเจรจากัน) (๖๗)	๘๓	๕๐	๑๔ มี.ย. ๐๕	๑๔ มี.ย. ๐๕
๕๓.	กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๐๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติกำหนดวิธีระงับข้อพิพาทแรงงาน พ.ศ. ๒๕๐๔ (กำหนดเรื่องการขาดข้อพิพาทแรงงาน) (๖๗)	๘๓	๕๐	๑๔ มี.ย. ๐๕	๑๔ มี.ย. ๐๕

ฉบับที่	เมื่อ พ.ศ. และ ชื่อกฎหมาย	ราชกิจจานุเบกษา			ใช้บังคับ ตั้งแต่
		เล่ม	ตอน	ประกาศ	
๕๔.	พระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๐๕ (กรมแรงงานแบ่งเป็น ๕ กอง คือ สำนักงานเลขานุการกรม กองพัฒนาอาชีพ กองการจัดหางาน กองคุ้มครองแรงงานและแรงงานสัมพันธ์ และกองวิชาการและสถิติแรงงาน เป็นการแบ่งส่วนราชการในกรมแรงงานเป็นครั้งแรก ตั้งแต่วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๐๕) (๖๖)	พ. ๘๓	๖๗	๕ สก. ๐๕	๖ สก. ๐๕
	พ.ศ. ๒๕๑๐				
๕๕.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๑๐) เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายเงินค่าทดแทนตลอดจนจำนวนเงินค่าทดแทน (๖๗)	พ. ๘๔	๒๕	๑ เม.ย. ๑๐	๑ เม.ย. ๑๐
๕๖.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๑๐) เรื่อง กำหนดเวลาทำงาน วันหยุดงานของลูกจ้าง การให้แรงงานหญิงและเด็ก การจ่ายค่าจ้าง และการจัดให้มีสวัสดิการเพื่อสุขภาพอนามัยของลูกจ้าง (๖๗)	พ. ๘๔	๒๕	๑ เม.ย. ๑๐	๑ เม.ย. ๑๐
	พ.ศ. ๒๕๑๑				
๕๗.	พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๑๑ หน้า ๑	๘๕	๓๘	๓๐ เม.ย. ๑๑	๓๐ เม.ย. ๑๑
๕๘.	กฎกระทรวงฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๑๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๑๑ (ว่าด้วยการขออนุญาตและอนุญาตให้จัดตั้งสำนักงานจัดหางาน) หน้า ๓	๘๕	๗๐	๖ สก. ๑๑	๖ สก. ๑๑
๕๙.	กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๑๑ (ว่าด้วยการย้ายสำนักงานจัดหางาน) หน้า ๔	๘๕	๗๐	๖ สก. ๑๑	๖ สก. ๑๑
๖๐.	กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๑๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๑๑ (ว่าด้วยสถานที่ห้ามจัดตั้งสำนักงานจัดหางาน) หน้า ๔	๘๕	๗๐	๖ สก. ๑๑	๖ สก. ๑๑

ฉบับที่	เมื่อ พ.ศ. และ ชื่อกฎหมาย	ราชกิจจานุเบกษา			ใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่
		เล่ม	ตอน	ประกาศ	
๖๑.	กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๑๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๑๑ (ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจดทะเบียนลูกจ้างหรือตัวแทน ซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดหางาน) หน้า ๕	๘๕	๗๐	๖ สก. ๑๑	๖ สก. ๑๑
๖๒.	กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๑๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๑๑ (ว่าด้วยอัตราค่าบริการจัดหางาน) หน้า ๕	๘๕	๗๐	๖ สก. ๑๑	๖ สก. ๑๑
๖๓.	กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๑๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๑๑ (ว่าด้วยการขอต่ออายุใบอนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาตจัดหางาน) หน้า ๖	๘๕	๗๐	๖ สก. ๑๑	๖ สก. ๑๑
๖๔.	กฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๑๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๑๑ (ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการขอและการออกใบแทนใบอนุญาตจัดหางาน) หน้า ๗	๘๕	๗๐	๖ สก. ๑๑	๖ สก. ๑๑
๖๕.	กฎกระทรวง ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๑๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๑๑ (ว่าด้วยอัตราค่าธรรมเนียม) หน้า ๘	๘๕	๗๐	๖ สก. ๑๑	๖ สก. ๑๑
๖๖.	พ.ศ. ๒๕๑๔ พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๑๔ (แบ่งออกเป็น ๕ กอง คือ สำนักงานเลขานุการกรม กองพัฒนาอาชีพ กองจัดหางาน กองคุ้มครองแรงงานและแรงงานสัมพันธ์ กองวิชาการและสถิติแรงงาน) (๘๕)	๘๘	๕๘	๑๔ กย. ๑๔	๑๕ กย. ๑๔
๖๗.	พ.ศ. ๒๕๑๕ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๕ (เรื่อง การคุ้มครองแรงงานและการแรงงานสัมพันธ์) หน้า ๑๕	พ. ๘๕	๔๑	๑๖ มี.ค. ๑๕	๑๖ เม.ย. ๑๕

ฉบับที่	เมื่อ พ.ศ. และ ชื่อกฎหมาย	ราชกิจจานุเบกษา			ใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่
		เล่ม	ตอน	ประกาศ	
๖๘.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน หน้า ๕๕	พ. ๘๕	๖๑	๑๖ เม.ย. ๑๕	๑๖ เม.ย. ๑๕
๖๙.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดกิจการที่มิให้ใช้บังคับตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน หน้า ๕๕	พ. ๘๕	๖๑	๑๖ เม.ย. ๑๕	๑๖ เม.ย. ๑๕
๗๐.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง โรคซึ่งเกิดขึ้นเกี่ยวเนื่องกับการทำงาน หน้า ๕๖	พ. ๘๕	๖๑	๑๖ เม.ย. ๑๕	๑๖ เม.ย. ๑๕
๗๑.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดงานที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือร่างกายของลูกจ้าง หน้า ๕๘	พ. ๘๕	๖๑	๑๖ เม.ย. ๑๕	๑๖ เม.ย. ๑๕
๗๒.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดวันแรงงานแห่งชาติ หน้า ๕๑	พ. ๘๕	๖๑	๑๖ เม.ย. ๑๕	๑๖ เม.ย. ๑๕
๗๓.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดการจ่ายค่าทดแทน หน้า ๖๐	พ. ๘๕	๖๑	๑๖ เม.ย. ๑๕	๑๖ เม.ย. ๑๕
๗๔.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดงานที่นายจ้างรับได้ซึ่งมีอายุตั้งแต่สามสิบปี แต่ยังไม่ถึงสี่สิบปี เป็นลูกจ้าง หน้า ๕๕	พ. ๘๕	๖๑	๑๖ เม.ย. ๑๕	๑๖ เม.ย. ๑๕
๗๕.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดสวัสดิการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยสำหรับลูกจ้าง หน้า ๖๑	พ. ๘๕	๖๑	๑๖ เม.ย. ๑๕	๑๖ เม.ย. ๑๕
๗๖.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การแรงงานสัมพันธ์ (๑๐๐)	พ. ๘๕	๖๑	๑๖ เม.ย. ๑๕	๑๖ เม.ย. ๑๕
๗๗.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การเลือกตั้งผู้แทนลูกจ้างตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ (๑๐๐)	พ. ๘๕	๖๑	๑๖ เม.ย. ๑๕	๑๖ เม.ย. ๑๕
๗๘.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การควบคุมสมาคมนายจ้างหรือสมาคมลูกจ้าง ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ (๑๐๐)	พ. ๘๕	๖๑	๑๖ เม.ย. ๑๕	๑๖ เม.ย. ๑๕

ฉบับที่	เมื่อ พ.ศ. และ ชื่อกฎหมาย	ราชกิจจานุเบกษา			ใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่
		เล่ม	ตอน	ประกาศ	
๗๘.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำ หน้า ๑๕๓	พ. ๘๕	๖๑	๑๖ เม.ย. ๑๕	๑๖ เม.ย. ๑๕
๗๙.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง คณะกรรมการกองทุนเงินทดแทน หน้า ๑๖๑	พ. ๘๕	๖๑	๑๖ เม.ย. ๑๕	๑๖ เม.ย. ๑๕
๘๐.	ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ (เรื่องการทำงานของคนต่างด้าว) (๑๑๘)	พ. ๘๕	๑๕๐	๑๓ ธ.ค. ๑๕	๑๔ มี.ค. ๑๖
๘๑.	ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ (ปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม) หน้า ๒๑๓	พ. ๘๕	๑๔๕	๒๕ ก.ย. ๑๕	๑ ต.ค. ๑๕
	พ.ศ. ๒๕๑๖				
๘๒.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (กำหนดวันละ ๑๒ บาท ในกรุงเทพมหานคร และ ๓ จังหวัดใกล้เคียง) (๕๐)	พ. ๕๐	๑๐	๑๖ ก.พ. ๑๖	๑๗ เม.ย. ๑๖
๘๓.	พระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ. ๒๕๑๖ หน้า ๒๗๘	พ. ๕๐	๒๔	๑๔ มี.ค. ๑๖	๑๕ มี.ค. ๑๖
๘๔.	กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ออกตามความในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ (กำหนดวิธีขออนุญาตทำงาน) (๑๑๘)	พ. ๕๐	๒๔	๑๔ มี.ค. ๑๖	๑๔ มี.ค. ๑๖
๘๕.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ประเภท ขนาด ของกิจการ และท้องที่ที่ให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน หน้า ๑๔๖	พ. ๕๐	๖๖	๑๑ มี.ย. ๑๖	๑ ก.ค. ๑๖
๘๖.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง อัตราและวิธีเรียกเก็บเงินสมทบการจ่ายเงินทดแทน ของสำนักงานกองทุนเงินทดแทน และการอุทธรณ์ หน้า ๑๖๔	พ. ๕๐	๖๖	๑๑ มี.ย. ๑๖	๑ ก.ค. ๑๖
๘๗.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ หน้า ๔๘	พ. ๕๐	๑๐๗	๒๓ ต.ค. ๑๖	๒๓ ต.ค. ๑๖

ฉบับที่	เมื่อ พ.ศ. และ ชื่อกฎหมาย	ราชกิจจานุเบกษา			ใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่
		เล่ม	ตอน	ประกาศ	
๘๘.	พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมแรงงานกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๑๖ (แบ่งงานของกรมในส่วนกลางออกเป็น ๘ กอง และในส่วนภูมิภาคเป็นสำนักงานแรงงานจังหวัด) (๑๒๑)	พ. ๕๐	๑๕๔	๒๕ พย. ๑๖	๓๐ พย. ๑๖
๘๙.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ ๒) (กำหนดวันละ ๑๖ บาท ในกรุงเทพมหานคร และ ๓ จังหวัดใกล้เคียง) (๕๔)	พ. ๕๐	๑๕๗	๔ ธ.ค. ๑๖	๑ ม.ค. ๑๗
๙๐.	พ.ศ. ๒๕๑๗ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดกิจการที่มีให้ใช้บังคับตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ประเภท ขนาดของกิจการและท้องที่ที่ให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน หน้า ๑๘๖	๕๑	๓๐	๑๕ ก.พ. ๑๗	๑ ม.ค. ๑๗
๙๑.	พระราชกฤษฎีกากำหนดให้คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจบางประการไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ พ.ศ. ๒๕๑๗ (๑๑๘)	พ. ๕๑	๓๑	๒๑ ก.พ. ๑๗	๒๒ ก.พ. ๑๗
๙๒.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๒) (แก้ไขเรื่องค่าชดเชย) (๑๑๗)	พ. ๕๑	๑๐๒	๑๓ มี.ย. ๑๗	๑๔ มี.ย. ๑๗
๙๓.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ ๓) (กำหนดวันละ ๒๐ บาท ในกรุงเทพมหานคร และ ๕ จังหวัดใกล้เคียง) (๕๗)	พ. ๕๑	๑๐๒	๑๓ มี.ย. ๑๗	๑๔ มี.ย. ๑๗
๙๔.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ ๔) (กำหนดวันละ ๑๖ หรือ ๑๘ บาท ในจังหวัดอื่น) (๑๑๓)	พ. ๕๑	๑๓๗	๑๓ ส.ค. ๑๗	๑ ต.ค. ๑๗
๙๕.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การแรงงานสัมพันธ์ (ฉบับที่ ๒) (๑๐๐)	พ. ๕๑	๑๐๒	๒๖ ส.ค. ๑๗	๒๖ ส.ค. ๑๗
๙๖.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ ๕) (กำหนดวันละ ๒๕ บาท ในกรุงเทพมหานคร และ ๕ จังหวัดใกล้เคียง) (๑๑๓)	พ. ๕๑	๑๗๔	๑๕ ต.ค. ๑๗	๑๖ ม.ค. ๑๘

ฉบับที่	เมื่อ พ.ศ. และ ชื่อกฎหมาย	ราชกิจจานุเบกษา			ใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่
		เล่ม	ตอน	ประกาศ	
๘๘.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง อัตราและวิธีเรียกเก็บเงินสมทบकरจ่ายเงินทดแทนของสำนักงานกองทุนเงินทดแทน และการอุทธรณ์ (ฉบับที่ ๒) หน้า ๑๖๕	พ. ๕๑	๒๐๑	๒๘ พย. ๑๗	๑ ม.ค. ๑๘
๘๙.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๓) (แก้ไขเรื่องการทำงานล่วงเวลาและการทำงานในวันหยุด) หน้า ๕๑	พ. ๕๑	๒๑๒	๑๓ ธ.ค. ๑๗	๔ ธ.ค. ๑๗
๑๐๐.	พ.ศ. ๒๕๑๘ พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ หน้า ๒๐๑	พ. ๕๒	๔๗	๒๖ ก.พ. ๑๘	๒๕ มี.ค. ๑๘
๑๐๑.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ประเภท ขนาดของกิจการ และท้องที่ให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน (ฉบับที่ ๒) หน้า ๑๘๘	๕๒	๕๒	๑๓ พ.ค. ๑๘	๑ มิ.ย. ๑๘
๑๐๒.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดจำนวนสำนักงานจัดหางาน หน้า ๔	๕๒	๑๕๖	๒๓ ก.ย. ๑๘	๑๒ ก.ย. ๑๘
๑๐๓.	กฎกระทรวงฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๑๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ หน้า ๒๕๐	พ. ๕๒	๑๓๕	๒๘ ก.ค. ๑๘	๒๒ พ.ค. ๑๘
๑๐๔.	พ.ศ. ๒๕๑๙ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานก่อสร้าง หน้า ๘๖	๕๓	๘๗	๒๕ มิ.ย. ๑๘	๒๖ ธ.ค. ๑๘
๑๐๕.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักร หน้า ๘๗	๕๓	๑๐๑	๑๑ ส.ค. ๑๘	๖ ก.พ. ๒๐
๑๐๖.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ประเภท ขนาดของกิจการ และท้องที่ให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน (ฉบับที่ ๓) หน้า ๑๕๑	๕๓	๑๐๘	๑ ก.ย. ๑๘	๑ ม.ค. ๒๐
๑๐๗.	กฎกระทรวงฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๑๘ ออกตามความในพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ หน้า ๒๕๕	๕๓	๑๓๗	๒๖ ต.ค. ๑๘	๒๐ ต.ค. ๑๘
๑๐๘.	คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๖ หน้า ๒๖๐	พ. ๕๓	๑๓๔	๒๑ ต.ค. ๑๘	๒๑ ต.ค. ๑๘
๑๐๙.	คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๗ หน้า ๒๖๒	พ. ๕๓	๑๓๕	๒๑ ต.ค. ๑๘	๒๑ ต.ค. ๑๘
๑๑๐.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับภาวะแวดล้อม หน้า ๑๐๗	๕๓	๑๖๘	๓๐ พ.ย. ๑๘	๓๐ พ.ค. ๒๐

ฉบับที่	เมื่อ พ.ศ. และ ชื่อกฎหมาย	ราชกิจจานุเบกษา		ใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่	
		เล่ม	ตอน		ประกาศ
๑๑๑.	พ.ศ. ๒๕๒๐ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๕) หน้า ๑๒	๕	๑๒	๒๒ เม.ย. ๒๐	๑๕ มี.ค. ๒๐
๑๑๒.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยใน การทำงานเกี่ยวกับภาวะแวดล้อม (สารเคมี) หน้า ๑๑๑	๕	๑๒	๑๓ ก.ค. ๒๐	๕ มี.ค. ๒๐
๑๑๓.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ ๖) (๑๒๐)	๕	๑๒	๖ ก.ย. ๒๐	๑ ต.ค. ๒๐
๑๑๔.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ ๗) (๑๒๐)	๕	๑๒	๓ ก.ย. ๒๐	๑ ต.ค. ๒๐
๑๑๕.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ประเภท ขนาดของ กิจการ และท้องที่ให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบกองทุน เงินทดแทน (ฉบับที่ ๔) หน้า ๑๕๔	๕	๑๒๖	๑๓ ธ.ค. ๒๐	๑ ต.ค. ๑๙
๑๑๖.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ประเภท ขนาดของ กิจการ และท้องที่ให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบกองทุน เงินทดแทน (ฉบับที่ ๕) หน้า ๑๕๖	พ. ๕	๑๓๒	๒๒ ธ.ค. ๒๐	๑ มี.ค. ๒๑
๑๑๗.	พ.ศ. ๒๕๒๐ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๕) หน้า ๑๓ (๑๑๙)	๕	๖๕	๒๒ มี.ย. ๒๑	๒๒ มี.ย. ๒๑
๑๑๘.	พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ หน้า ๑๑	พ. ๕	๑๓	๒๑ ก.ค. ๒๑	๒๒ ก.ค. ๒๑
๑๑๙.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๖) หน้า ๑๕	๕	๑๗	๓ ส.ค. ๒๑	๓ ส.ค. ๒๑
๑๒๐.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ ๘) หน้า ๑๕๕	พ. ๕	๘๒	๕ ก.ย. ๒๑	๑ ต.ค. ๒๑
๑๒๑.	พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมแรงงานกระทรวง มหาดไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ หน้า ๒๗๖	พ. ๕	๑๑๕	๑๕ พ.ย. ๒๑	๒๐ พ.ย. ๒๑

ฉบับที่	เมื่อ พ.ศ. และ ชื่อกฎหมาย	ราชกิจจานุเบกษา			ใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่
		เล่ม	ตอน	ประกาศ	
๑๒๒.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดจำนวน สำนักงานจัดหางานฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๒๑ หน้า ๑๔	พ. ๕๕	๑๓๑	๒๓ พย. ๒๑	๒๔ พย. ๒๑
๑๒๓.	ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ประเภท ขนาด ของกิจการ และท้องที่ที่ให้นายจ้างจ่ายเงินสมทบกอง- ทุนเงินทดแทน (ฉบับที่ ๖) หน้า ๑๕๕	พ. ๕๕	๑๓๔	๑ ธก. ๒๑	๑ ธก. ๒๑
๑๒๔.	พ.ศ. ๒๕๒๒ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยเกี่ยว กับไฟฟ้า หน้า ๑๓๑				

หน่วยงานกรมแรงงาน

ในกรุงเทพมหานคร

๑. สำนักงานเลขานุการกรม ตึกกรมแรงงาน ถนนเฟื่องนคร
 - (๑) แผนกสารบรรณ ๒๒๑-๖๘๕๐
 - (๒) ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ๒๒๑-๕๑๔๐ โทร ๒๑๓, ๒๕๖
๒. กองการจัดหางาน ตึก ๑ สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ถนนดินแดง ๒๕๕-๑๘๓๑
 - (๑) งานธุรการ
 - (๒) งานประสานงานจัดหางาน
 - (๓) งานคุ้มครองคนหางาน
 - (๔) งานบริการจัดหางาน
 - (๕) งานส่งเสริมและแนะแนวอาชีพ
 - (๖) งานสถิติและจัดตลาดแรงงาน
มีสำนักจัดหางาน ๑๒ แห่ง คือ
 - (๑) สำนักจัดหางานกรมแรงงาน (ตึกกรมแรงงาน ชั้น ๑ ถนนเฟื่องนคร ๒๒๒-๘๓๓๑)
 - (๒) สำนักจัดหางานดินแดง (ตึก ๑ ชั้น ๓ สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ดินแดง ๒๕๕-๑๘๓๑)
 - (๓) สำนักจัดหางานสถานีขนส่งสายเหนือ (ในสถานีขนส่งสายเหนือ ตลาดหมอชิต ๒๗๙-๓๖๙๑)
 - (๔) สำนักจัดหางานธนบุรี (สี่แยกบ้านแขก ๔๔๖-๒๕๕๓)
 - (๕) สำนักจัดหางานวัดธาตุทอง (ในวัดธาตุทอง ๓๘๒-๘๕๕๗)
 - (๖) สำนักจัดหางานสถานีรถไฟกรุงเทพฯ (ในสถานีรถไฟกรุงเทพฯ หัวลำโพง ๒๕๑-๑๙๑๓)

เลขอยู่ข้างท้าย คือ หมายเลขโทรศัพท์

- (๗) สำนักจัดหางานสถานีขนส่งสายตะวันออก (ในสถานีขนส่งสายตะวันออก เอกมัย ๓๙๒-๙๖๘๖)
- (๘) สำนักจัดหางานภาษีเจริญ (ที่ว่าการเขตภาษีเจริญ ๔๖๗-๕๐๐๖)
- (๙) สำนักจัดหางานราชบุรีบูรณะ (ที่ว่าการเขตราชบุรีบูรณะ ๔๖๒-๗๗๕๕)
- (๑๐) สำนักจัดหางานคลองเตย (ถนนอาจณรงค์ คลองเตย ๒๘๖-๑๐๑๒)
- (๑๑) สำนักจัดหางานกรุงเทพมหานคร (ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร เสาชิงช้า ๒๒๒-๑๕๙๙)
- (๑๒) สำนักจัดหางานดุสิต (ที่ว่าการเขตดุสิต ๒๘๒-๕๘๖๑)

๓. กองคลัง ตึกกรมแรงงาน ถนนเฟื่องนคร

- (๑) แผนกคลัง ๒๒๑-๖๘๕๖
- (๒) แผนกพัสดุ ๒๒๑-๖๘๕๐

๔. กองคุ้มครองแรงงาน ตึกกรมแรงงาน ถนนเฟื่องนคร

- (๑) ฝ่ายธุรการ ๒๒๑-๖๘๗๒
- (๓) ฝ่ายค่าทดแทน ๒๒๑-๖๘๔๒
- (๕) ฝ่ายแรงงานหญิงและเด็ก ๒๒๑-๕๑๔๐ ต่อ ๒๕๓
- (๕) ฝ่ายตรวจแรงงาน ๒๒๑-๖๘๓๕

ฝ่ายตรวจแรงงานแบ่งออกเป็น ๑๒ เขต คือ

- (๑) เขตตรวจแรงงานที่ ๑ (ตึกกรมแรงงาน ถนนเฟื่องนคร ๒๒๑-๖๘๓๕)
- (๒) เขตตรวจแรงงานที่ ๒ (ในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ดินแดง ๒๕๕-๑๘๒๒ ต่อ ๕๙)
- (๓) เขตตรวจแรงงานที่ ๓ (ในวัดธาตุทอง ๓๙๒-๙๕๕๗)
- (๔) เขตตรวจแรงงานที่ ๔ (ในที่ว่าการเขตภาษีเจริญ ๔๖๗-๕๐๐๖)
- (๕) เขตตรวจแรงงานที่ ๕ (ในที่ว่าการเขตราชบุรีบูรณะ ๔๖๒-๗๗๕๕)
- (๖) เขตตรวจแรงงานที่ ๖ (ในที่ว่าการเขตปทุมวัน ๒๕๒-๕๙๗๑)
- (๗) เขตตรวจแรงงานที่ ๗ (ในที่ว่าการเขตบางเขน ๕๗๙-๔๘๑๒)
- (๘) เขตตรวจแรงงานที่ ๘ (ในที่ว่าการเขตธนบุรี ๔๖๕-๕๐๕๓)

- (๙) เขตตรวจแรงงานที่ ๙ (ในที่ว่าเขตบางกอกน้อย)
 - (๑๐) เขตตรวจแรงงานที่ ๑๐ (ในที่ว่าเขตดุสิต)
 - (๑๑) เขตตรวจแรงงานที่ ๑๑ (ในที่ว่าเขตยานนาวา)
 - (๑๒) เขตตรวจแรงงานที่ ๑๒ (ในที่ว่าเขตบางกะปิ)
๕. กองงานคนต่างด้าว ตึก ๑ ชั้น ๑ สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ดินแดง ๒๔๕ - ๑๗๐๒
- (๑) งานธุรการ
 - (๒) งานออกไปอนุญาต
 - (๓) งานคณะกรรมการพิจารณาการทำงานของคนต่างด้าว
 - (๔) งานติดตามผลการปฏิบัติตามกฎหมาย
๖. กองนิติการ ตึกกรมแรงงาน ถนนเฟื่องนคร ๒๒๑ - ๖๘๗๓, ๒๒๑ - ๖๘๗๗
๗. กองฝึกอบรมแรงงาน ตึกกรมแรงงาน ถนนเฟื่องนคร
- (๑) ฝ่ายอำนวยการ ๒๒๑ - ๖๘๕๗
 - (๒) ฝ่ายฝึกอบรมลูกจ้าง ๒๒๑ - ๖๘๗๖
 - (๓) ฝ่ายฝึกอบรมข้าราชการ ๒๒๑ - ๖๘๕๗
 - (๔) ฝ่ายฝึกอบรมพิเศษ ๒๒๑ - ๖๘๗๖
 - (๕) ฝ่ายผลิตคู่มือการฝึกอบรม ๒๒๑ - ๖๘๒๖
 - (๖) ฝ่ายผลิตโสตทัศนอุปกรณ์ ๒๔๕ - ๑๘๒๒ ต่อ ๑๒, ๑๕ (สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ดินแดง)
 - (๗) ฝ่ายฝึกอบรมนายจ้าง ๒๒๑ - ๖๘๗๖
 - (๘) ห้องบรรยาย ๒๒๑ - ๕๑๔๐ ต่อ ๒๖๗
๘. กองแรงงานสัมพันธ์ ตึกกรมแรงงาน ถนนเฟื่องนคร
- (๑) งานธุรการ ๒๒๑ - ๕๑๔๐ ต่อ ๒๗๔
 - (๒) งานวินิจฉัยข้อร้องทุกข์ ๒๒๑ - ๖๘๓๗, ๒๒๑ - ๖๘๓๘
 - (๓) งานไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทแรงงาน ๒๒๑ - ๖๘๖๔
 - (๔) สำนักงานทะเบียนกลาง ๒๒๑ - ๖๘๗๐
 - (๕) สำนักงานคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ ๒๒๑ - ๖๘๕๘
 - (๖) สำนักงานผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน ๒๒๑ - ๕๑๔๐ ต่อ ๒๗๗

๘. กองวิชาการและวางแผน ดิจกรมแรงงาน ถนนเฟื่องนคร

- (๑) ฝ่ายธุรการ ๒๒๑ - ๖๘๑๙
- (๒) ฝ่ายมาตรฐานสถิติ ๒๒๑ - ๖๘๒๑
- (๓) ฝ่ายวิจัยแรงงาน ๒๒๑ - ๖๘๒๖
- (๔) ฝ่ายสนเทศ ๒๒๑ - ๖๘๒๔
- (๕) สำนักงานคณะกรรมการค่าจ้าง ๒๒๑ - ๖๘๒๖
- (๖) ห้องสมุด ๒๒๑ - ๖๘๒๕
- (๗) ศูนย์เอกสาร ๒๒๑ - ๖๘๒๑
- (๘) ฝ่ายแผนงาน ๒๒๑ - ๖๘๑๗

๑๐. สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ถนนดินแดง พญาไท ๒๔๕ - ๑๘๒๒

- (๑) ฝ่ายธุรการ
- (๒) ฝ่ายวิชาการ
- (๓) ฝ่ายฝึกในกิจการ
- (๔) ฝ่ายช่างกลโรงงาน
- (๕) ฝ่ายฝึกช่างเครื่องยนต์
- (๖) ฝ่ายฝึกช่างไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์
- (๗) ฝ่ายฝึกช่างไม้และก่อสร้าง
- (๘) ฝ่ายฝึกพิเศษ
- (๙) ศูนย์อุปกรณ์ช่วยฝึก

๑๑. สำนักงานกองทุนเงินทดแทน ดิจกรมแรงงาน ถนนเฟื่องนคร

- ๑) งานธุรการ ๒๒๑ - ๕๑๕๐ ต่อ ๒๔๓
- (๒) งานวินิจฉัยเงินกองทุน ๒๒๑ - ๖๘๖๖, ๒๒๑ - ๖๘๓๖
- (๓) งานการเงินกองทุน ๒๒๑ - ๖๘๓๑
- (๔) งานบัญชีกองทุน ๒๒๑ - ๖๘๓๒
- (๕) งานกำหนดอัตราเงินสมทบ ๒๒๑ - ๖๘๓๔

๑๒. กองการเจ้าหน้าที่ ดิกรมแรงงาน ถนนเฟื่องนคร
 (๑) แผนกการเจ้าหน้าที่ ๒๒๑-๖๘๕๕
 (๒) ฝ่ายประสานงานภูมิภาค ๒๒๑-๖๘๕๗
๑๓. สำนักงานวิเทศสัมพันธ์ ดิกรมแรงงาน ถนนเฟื่องนคร ๒๒๑-๖๘๕๗
๑๔. สำนักผู้ตรวจการแรงงาน ดิกรมแรงงาน ถนนเฟื่องนคร ๒๒๑-๖๘๕๕
๑๕. กองมาตรฐานแรงงาน ดิกรมแรงงาน ถนนเฟื่องนคร ๒๒๑-๖๘๕๓
๑๖. กองทะเบียนจัดหางานและการทำงานต่างประเทศ ดิกรมแรงงาน ถนนเฟื่องนคร
 ๒๒๑-๕๑๔๐ ต่อ ๒๗๓

สำนักงานแรงงานจังหวัด

ภาคเหนือ

(๑) เชียงราย	๗๐/๑ ถนนอุตรกิจ อ. เมือง	โทร. ๓๑๑๖๓๕
(๒) เชียงใหม่	๑๐๐ ถนนชัยภูมิ อ. เมือง	โทร. ๒๓๕๕๐๙
(๓) ลำปาง	ศาลาประชาคม อ. เมือง	โทร. ๒๑๗๗๒๙
(๔) พิชณุโลก	๖๘/๒ ถนนวิสุทธิกษัตริย์ อ. เมือง	โทร. ๒๕๘๘๖๙
(๕) นครสวรรค์	๙ ถนนสวรรคคีณี อ. เมือง	โทร. ๒๑๒๔๑๔

ภาคกลาง

(๑) ลพบุรี	ศาลากลางจังหวัด	โทร. ๔๑๑๒๒๕
(๒) สุพรรณบุรี	๓๕๑ ซ. ถนนประชาธิปไตย อ. เมือง	โทร.
(๓) พระนครศรีอยุธยา	ศาลากลางจังหวัด	โทร. ๒๕๑๙๑๖
(๔) สระบุรี	๑๔๕๖/๑๗ ถนนพิชัยณรงค์สงคราม อ. เมือง	โทร. ๒๑๑๖๑๙
(๕) กาญจนบุรี	ศาลาประชาคม อ. เมือง	โทร. ๕๑๑๒๕๓
	๑/๑๙ ถนนแสงชูโต อ. ท่ามะกา	
(๖) นครปฐม	๒๔๔ ถนนราชดำเนิน อ. เมือง	โทร. ๒๕๑๕๖๑

(๗) ปทุมธานี	ศาลากลางจังหวัด ๒๔๖/๕ ต. ประชาธิปัตย์ อ. รัษฎาบวร	โทร. ๓๓๓๐๕๖ โทร. ๕๒๓-๖๘๐๘
(๘) นนทบุรี	ศาลากลางจังหวัด อ. เมือง	โทร. ๕๘๘-๐๑๖๖, ๕๘๘-๐๘๖๘
(๙) สมุทรสาคร	ศาลากลางจังหวัด ๑๙๖ หมู่ ๖ ต. อ้อมน้อย อ. กระทุ่มแบน	โทร. ๑๒
(๑๐) ราชบุรี	บริเวณเชิงเขาแก่นจันทน์ ต. เจดีย์หัก อ. เมือง	โทร. ๓๓๗๓๐๗
(๑๑) เพชรบุรี	ศาลากลางจังหวัด	โทร. ๔๒๕๒๐๙
(๑๒) ประจวบคีรีขันธ์	๒๔๘ ถนนพิทักษ์ชาติ อ. เมือง	โทร. ๕๐๒๗๗
(๑๓) สมุทรปราการ	๒๕๘ ถนนปู่เจ้าสมิงพราย อ. พระประแดง	โทร. ๓๙๕-๐๑๘๘, ๓๙๕-๐๗๒๑
(๑๔) ชลบุรี	ข้างที่ว่าการอำเภอศรีราชา	โทร. ๓๑๑๓๐๕
(๑๕) ฉะเชิงเทรา	ศาลากลางจังหวัด	โทร. ๕๑๑๖๐๐
(๑๖) ปราจีนบุรี	๒/๓ ฉ. ถนนราษฎรดำริ อ. เมือง	โทร. ๔๔๒
(๑๗) ระยอง	ศาลากลางจังหวัด	โทร. ๖๑๑๓๓๕
(๑๘) จันทบุรี	๕๙๑-๕๙๓ ถนนท่าแฉลบ อ. เมือง	โทร. ๓๑๑๕๗๔

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(๑) อุตรธานี	๑๐ ถนนโพธิ์ศรี อ. เมือง	โทร. ๒๒๒๒๘๘
(๒) ขอนแก่น	ถนนศูนย์ราชการ อ. เมือง	โทร. ๒๓๖๗๓๗
(๓) กาศสินธุ์	๘๓ ถนนกาฬสินธุ์ (ห้าแยก) อ. เมือง	โทร. ๘๑๑๖๒๑
(๔) ชัยภูมิ	๑๕๐ ถนนชัยภูมิ-บ้านเขว้า อ. เมือง	โทร. ๘๑๑๗๓๘
(๕) ร้อยเอ็ด	๕/๑ ถนนเพลินจิต อ. เมือง	โทร. ๕๑๑๕๕๒
(๖) นครราชสีมา	ศาลากลางจังหวัด	โทร. ๒๔๒๕๖๑
(๗) บุรีรัมย์	๒๘/๑๐-๑๑ ถนนธานี อ. เมือง	โทร.
(๘) สุรินทร์	๒๘๙-๒๙๑ ถนนธนสาร อ. เมือง	โทร. ๕๑๑๕๗๘

(๙) ศรีสะเกษ	๑๒๒๘/๑ ถนนสุขุมวิท อ. เมือง	โทร.
(๑๐) อุบลราชธานี	๗๑ ถนนนครบาล อ. เมือง	โทร. ๒๕๕๔๕๕
(๑๑) นครพนม	๔๕๕/๑๕ ถนนราชทัณฑ์ อ. เมือง	โทร. ๕๑๑๓๙๐
(๑๒) สกลนคร	ศาลากลางจังหวัด	โทร. ๗๑๑๐๘๘

ภาคใต้

(๑) ชุมพร	๔/๑ ถนนประชาอุทิศ อ. เมือง	โทร. ๕๑๑๔๗๑
(๒) ระนอง	ศาลากลางจังหวัด	โทร. ๘๑๑๕๕๘
(๓) สุราษฎร์ธานี	ศาลากลางจังหวัด	โทร. ๒๗๒๔๑๔
(๔) ภูเก็ต	๔/๑ ถนนเทพกษัตรี อ. เมือง	โทร. ๒๑๑๙๙๕
(๕) ตรัง	๑๓ ถนนไทรงาม อ. เมือง	โทร. ๒๑๘๙๖๔
(๖) นครศรีธรรมราช	ศาลากลางจังหวัด	โทร. ๓๕๖๕๓๔
(๗) สงขลา	๓๒๓/๗ บ้านธนาศรม ถนนไทรบุรี อ. เมือง	โทร. ๓๑๑๔๓๕, ๓๑๑๔๕๙
(๘) สตูล	๓๑/๑-๒ ถนนสตูลธานี อ. เมือง	โทร. ๑๖๒
(๙) ยะลา	ศาลากลางจังหวัด	โทร.
(๑๐) ปัตตานี	๘๑/๕-๖ ถนนมะรุต อ. เมือง	โทร. ๓๔๙๓๕๔
(๑๑) นราธิวาส	๖๐/๑ ถนนโสภณพิสัย อ. เมือง	โทร. ๒๙๘

สำนักจัดหางานจังหวัด

ภาคเหนือ

(๑) ตาก	๔๔/๑ ถนนตากสิน อ. เมือง
(๒) กำแพงเพชร	๗๘๑/๒ ถนนราชดำเนิน อ. เมือง

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(๑) มหาสารคาม	๑๑๑๘/๙ ถนนสมถวิล อ. เมือง	
(๒) ยโสธร	๑๐/๒๒-๒๓ ถนนรัตนเขต อ. เมือง	โทร. ๗๑๑๖๕๕

ภาคใต้

(๑) พังงา	๒๓๘/๑ ถนนเพชรเกษม อ. เมือง	โทร. ๔๑๑๑๕๒

หน่วยประสานงานแรงงาน

ภาคเหนือ

(๑) อุดรดิตต์

๒๖ ถนนสุขเกษม อ. เมือง

โทร. ๕๖๕

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(๑) เลย

๑/๑ ถนนสำราญวิถี อ. เมือง

โทร. ๘๑๑๒๑๒

สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน

ภาคเหนือ

(๑) ลำปาง

อ. เมือง จ. ลำปาง

ภาคกลาง

(๑) ราชบุรี

เชิงเขาแก่นจันทน์ ต. เจดีย์หัก อ. เมือง

โทร. ๓๓๗๖๐๗

(๒) ชลบุรี

ถนนสุขุมวิท ต. หนองไม้แดง อ. เมือง

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(๑) ขอนแก่น

อ. เมือง

โทร. ๒๓๗๙๕๖

หนังสือนี้ หากมีที่ใดควรแก้ไขปรับปรุง

โปรดแจ้งโทรศัพท์ ๒๒๑-๖๘๒๑

ด้วยจะขอบคุณมาก

กองวิชาการและวางแผน กรมแรงงาน

ผู้จัดทำ

4338

KM กรมแรงงาน.
12 รวมกฎหมายแรงงาน 2522.
ร914ร
2522

พิมพ์ที่ ปริมาณการพิมพ์ 141/1 ช. นาม ม. บำรุงเมือง ก. ท. ม.
น.ส.มาลี เรื่องปริมาตรต้น ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๒๒ โทร ๒๒๒๘๓๕

